

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์กับการณ์ลักษณะประจำคำ:
กรณีศึกษาโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย

นายคเชนทร์ ตัญศิริ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISBN 974-14-3845-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INTERACTIONS BETWEEN GRAMMATICAL ASPECT AND LEXICAL ASPECT:
A CASE STUDY OF ALTERNATING INTRANSITIVE CONSTRUCTIONS IN THAI

Mr. Kachen Tansiri

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

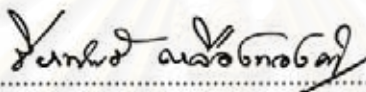
Academic Year 2005

ISBN 974-14-3845-1

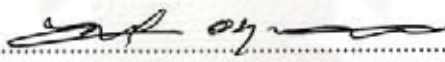
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์กับการณ์ลักษณะประจำคำ:
กรณีศึกษาโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย
โดย นายคเชนทร์ ตัญศิริ
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา

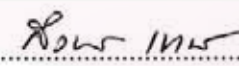

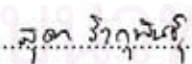
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นักวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. อีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สูดา รังภูพันธ์)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คเชนทร์ ด้ญศิริ : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์กับการณ์ลักษณะประจำคำ: กรณีศึกษา
โครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย. (INTERACTIONS BETWEEN GRAMMATICAL ASPECT AND
LEXICAL ASPECT: A CASE STUDY OF ALTERNATING INTRANSITIVE CONSTRUCTIONS IN THAI) อ. ที่
ปรึกษา: รศ. ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา, 182 หน้า. ISBN 974-14-3845-1

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทเหตุการณ์หรือประเภทการณ์ลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดย
โครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย และจัดประเภทโครงสร้างอกรรมแบบสลบออกเป็นประเภทย่อยตามประเภทของการณ์ลักษณะ
ประจำคำ และวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์สามตัวคือ *กำลัง อยู่ และ แล้วย* กับโครงสร้างอกรรม
แบบสลบประเภทต่างๆ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้: โครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ที่เป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆได้ 6 ประเภท
คือ สภาพการณ์ชั่วคราว สภาพการณ์ถาวร การณ์กระทำ การณ์ก่อนผล การณ์สัมฤทธิ์ผลและการณ์จับพลัน โครงสร้างอกรรมแบบสลบ
แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มหนึ่งคือโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภทย่อยดังนี้
โครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ การณ์จับพลัน สภาพการณ์ชั่วคราว และสภาพการณ์ถาวร
โครงสร้างอกรรมแบบสลบกลุ่มที่สองแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 2 เหตุการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องกันซึ่งสามารถแบ่ง
ออกเป็น 4 ประเภทย่อยดังนี้ โครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลตามด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว
การณ์ก่อนผลตามด้วยสภาพการณ์ถาวร การณ์สัมฤทธิ์ผลตามด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว และการณ์สัมฤทธิ์ผลตามด้วยสภาพการณ์ถาวร

กำลัง เป็นตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังเกิดขึ้น เนื่องจาก *กำลัง* ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะ
ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต และแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลา
วัจนกรรม ดังนั้น *กำลัง* จึงสามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเท่านั้น *อยู่* เป็นตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ไม่
สมบูรณ์ประเภททรงสภาพ เนื่องจาก *อยู่* เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์โดยไม่มีการอ้างถึงขอบเขตเหตุการณ์ *อยู่* มีข้อจำกัดการ
ปรากฏน้อยกว่า *กำลัง* เนื่องจาก *อยู่* สามารถเลือกเน้นได้ทั้งส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะ
สภาพ ดังนั้น *อยู่* จึงสามารถปรากฏกับทั้งเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา และเหตุการณ์สภาพได้ อย่างไรก็ตาม *อยู่* ไม่สามารถปรากฏ
ร่วมกับเหตุการณ์พลวัตแบบจับพลันได้ ในกรณีที่ *อยู่* เลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพจะแสดงความหมายว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้
ทรงสภาพอยู่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ แต่ถ้าหาก *อยู่* เลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต *อยู่* จะแสดงสภาพภายนอกของ
เหตุการณ์พลวัตว่าเป็นสภาวะคงที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือยังไม่จบสิ้นลง เนื่องจากตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ *อยู่* ได้
ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาจากคำหลักประเภทกริยาแสดงความหมายว่า *มีหรือปรากฏสิ่งใดจรร ณ ตำแหน่งซึ่งมี
ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิง* เมื่อ *อยู่* ปรากฏใช้เป็นตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ *อยู่* ยังคงเค้าความหมายเดิม และแสดง
ความหมายว่า *มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้นหรือดำเนินอยู่ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งของเวลาอ้างอิงหรือ
เวลาวัจนกรรมบนเส้นเวลา*

แล้วย มีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือ *แล้วย* สามารถแสดงความหมายได้หลายความหมายซึ่งสามารถจัดประเภท
เป็นได้ทั้ง ความหมายการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) และความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect)
อย่างไรก็ตามทุกความหมายที่ *แล้วย* แสดงนั้นต่างมีความหมายโดยนัยร่วมกันคือ การเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state)
ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพจัดได้ว่าเป็นความหมายสำคัญของ *แล้วย* เนื่องจาก *แล้วย* สามารถปรากฏกับโครงสร้างอกรรมแบบ
สลบได้ทุกประเภทซึ่งแสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพ ยกเว้นโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์สภาพการณ์ถาวร
ประเภทสภาพการณ์ถาวรดั้งเดิมซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีสภาวะคงที่สูง ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต .....
สาขาวิชา .....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา .....2548.....

458 01169 22: MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: ASPECT/ GRAMMATICAL ASPECT/ LEXICAL ASPECT/ THAI

KACHEN TANSIRI: INTERACTIONS BETWEEN GRAMMATICAL ASPECT AND LEXICAL ASPECT: A CASE STUDY OF ALTERNATING INTRANSITIVE CONSTRUCTION IN THAI. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. KINGKARN THEPKANJANA, Ph.D. 182 pp. ISBN 974-14-3845-1

The objectives of this study are 1) to analyze the situation types or the lexical aspect of situations denoted by alternating intransitive constructions in Thai and subcategorize them into subtypes and 2) to analyze the interactions between each of the three grammatical aspect markers, namely /kamlan/ /yù/ and /léew/, and the lexical aspect of the situations denoted by each sub-type of alternating intransitive constructions.

It is found that the alternating intransitive constructions in Thai can denote 6 basic lexical aspect classes, namely, transitory state, inherent state, activity, accomplishment, achievement and semelfactive. The alternating intransitive constructions in Thai can be sub-classified into 2 major types: 1) the alternating intransitive constructions denoting simple situations, and 2) the alternating intransitive constructions denoting complex situations composed of two sub-events occurring sequentially. The former type comprises 4 subtypes, namely, the alternating intransitive constructions denoting activity, semelfactive, transitory state, and inherent state. The latter type comprises 4 sub-types, namely, the alternating intransitive constructions denoting a complex situation consisting of an accomplishment followed by a transitory state, an accomplishment followed by an inherent state, an achievement followed by a transitory state, and an achievement followed by an inherent state.

/kamlan/ is considered a dynamic progressive aspect marker because it functions to profile the dynamic phase of the situation and construes it as the on-going process. /kamlan/ is, therefore, compatible with the dynamic durative situations but incompatible with static and punctual ones. /yù/ is considered a stative progressive aspect marker because it profiles only the intermediate phase of a situation without referring the boundaries. Unlike /kamlan/, /yù/ can profile either the static or dynamic phase. Therefore, /yù/ can co-occur with either the dynamic or static situation which is durative. If /yù/ co-occurs with the static situation, the situation will be construed as the state persisting at the reference time or the speech-act time. If /yù/ co-occurs with a dynamic one, it refers to the progressive situation, which is viewed as static. Since the grammatical aspect marker /yù/ is grammaticalized from the lexical verb meaning 'to exist', there is remnant of that meaning when /yù/ function as the grammatical aspect marker. Consequently, the grammaticalized aspect marker /yù/ conveys the meaning that *there exists a static or dynamic situation on the time line at the reference time or the speech-act time.*

On the other hand /léew/ is ambiguous because it conveys the meanings which can be considered as either the perfective aspect or the perfect meaning. However, every meaning conveyed by /léew/ shares the same basic meaning which is the change of state. Therefore, /léew/ can co-occur with every type of alternating intransitive construction except the alternating intransitive construction denoting the original inherent state.

DEPARTMENT ..... LINGUISTICS ..... STUDENT'S SIGNATURE .....
 FIELD OF STUDY ..... LINGUISTICS ..... ADVISOR'S SIGNATURE .....
 ACADEMIC YEAR ..... 2005 .....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอันสูงยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาคือรองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา ซึ่งได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ อันมีค่ายิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งสละเวลาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล และอาจารย์ ดร. สุดา รั้ง กุพันธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ปราวณี กุลละวณิชย์ และศาสตราจารย์ ดร. วอลเตอร์ บิซาง ที่ได้กรุณาให้โอกาสให้ผู้วิจัยได้ช่วยงานในโครงการวิจัยเกี่ยวกับการณ์ลักษณะ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านภาษาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอันเป็นรากฐานที่ดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา เสวตมาลย์ อาจารย์ผู้ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักและรักวิชาภาษาศาสตร์ รวมทั้งกรุณาให้ความรู้ แนวคิดสำคัญและระเบียบวิธีคิดในการทำวิจัยทางภาษาศาสตร์ อันเป็นรากฐานที่ดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงความรักและความห่วงใยของบิดาและมารดา ผู้เฝ้าอาทรและสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้านเสมอมา ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาได้ด้วยพระคุณอันล้นพ้นของบิดาและมารดา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ กระตุ้นเตือน ถามไถ่ความก้าวหน้า และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	9
2 ทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 มโนทัศน์พื้นฐานและแนวทางการศึกษาการณัลักษณะ	10
2.1.1 มโนทัศน์การณัลักษณะ	10
2.1.2 แนวทางการศึกษาการณัลักษณะ	13
2.2 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณัลักษณะและโครงสร้างกรรม แบบสลับในภาษาไทย	14
2.2.1 การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการณัลักษณะในภาษาไทย	15
2.2.2 การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างกรรมแบบสลับในภาษาไทย	24
2.3 กรอบทฤษฎีและแนวคิดสำคัญที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	29
2.3.1 ทฤษฎีเลือกสรร	29
2.3.2 ห่วงโซ่การวัด	31

บทที่	หน้า
3	33
3.1	33
3.1.1	36
3.1.1.1	37
3.1.1.2	38
3.1.1.3	44
3.1.1.4	45
3.1.1.5	46
3.1.2	54
3.1.2.1	55
3.1.2.2	58
3.1.2.3	59
3.1.2.4	60
3.1.2.5	61
3.2	63
3.2.1	68
3.2.1.1	68
3.2.1.2	70
3.2.1.3	73
3.2.2	77
3.2.2.1	77

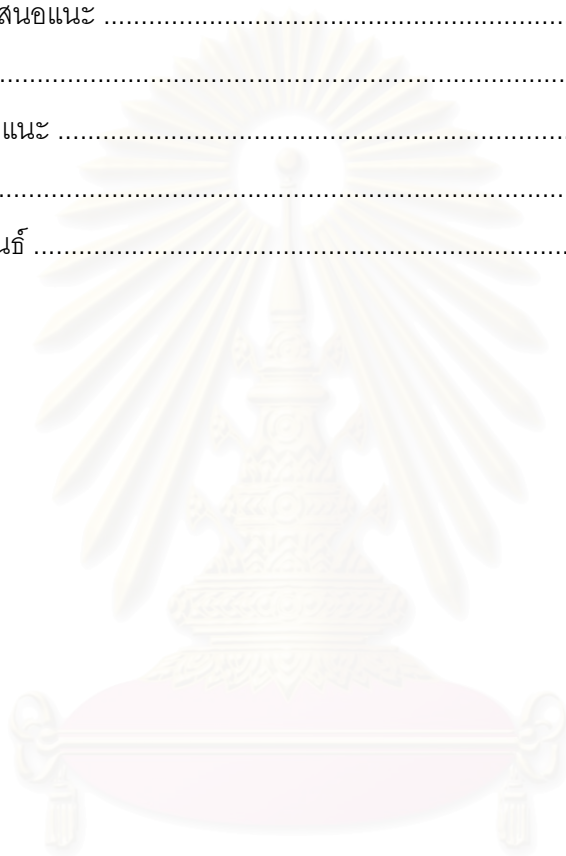
บทที่

หน้า

	3.2.2.1.1	โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร	78
	3.2.2.1.2	โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว	81
	3.2.2.2	โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภท การณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์	85
	3.2.2.2.1	โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร ...	86
	3.2.2.2.2	โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ ชั่วคราว	88
4		ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์กับการณ์ลักษณะประจำคำ	94
	4.1	ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า กำลัง อยู่ และ แล้ว	95
	4.1.1	ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า กำลัง และคำว่า อยู่	95
	4.1.2	ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า แล้ว	101
	4.2	กำลัง	110
	4.2.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ.....	110
	4.2.1.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับ แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ	110
	4.2.1.2	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับ แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์ฉับพลัน	111
	4.2.1.3	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับ แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์	114
	4.2.1.4	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์	115
	4.2.1.5	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ ...	117

4.2.2	ความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดย กำลัง	120
4.3	อยู่	121
4.3.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ.....	121
4.3.1.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับ แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณั้กระทำ	122
4.3.1.2	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณั้จับปล้น	123
4.3.1.3	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณั้	124
4.3.1.4	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณั้ก่อผลต่อดั้วสภาพการณั้	127
4.3.1.5	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณั้สัมฤทธิผลต่อดั้วสภาพการณั้.....	129
4.3.2	ความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดย อยู่	131
4.4	การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์สองประเภทในภาษาไทย: การณั้ลักษณะกำลังเกิดขึ้น (dynamic progressive) และการณั้ลักษณะทรงสภาพ (stative progressive)	132
4.5	แล้ว	139
4.5.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ.....	139
4.5.1.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณั้กระทำ	140
4.5.1.2	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณั้จับปล้น	142
4.5.1.3	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณั้	148
4.5.1.4	ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณั้ก่อผลต่อดั้วสภาพการณั้	151

บทที่	หน้า
4.5.1.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทกรรมสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์.....	156
4.5.1 ความหมายต่างๆที่แสดงโดย แล้ว	160
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	169
5.1 สรุปผล	169
5.2 ข้อเสนอแนะ	175
รายการอ้างอิง	177
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	183

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การจัดประเภทเหตุการณ์ของเวกเตอร์/ดาวดีและของบรอย/ซาสซี	21
3.1	การจัดประเภทการณั้ลักษณะประจำค่าและคุณสมบัติทางความหมายของการณั้ ลักษณะประจำค่าแต่ละประเภท	54
4.1	สรุปปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆและ ความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดยแต่ละปฏิสัมพันธ์	120
4.2	สรุปปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆและความหมาย เชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดยแต่ละปฏิสัมพันธ์	131
4.3	สรุปปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ	160

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปร่าง

รูปภาพที่		หน้า
1.1	ภาพแทนเส้นเวลา	1
1.2	ภาพแทนมโนทัศน์เรื่องเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค <i>เมื่อวานนี้ประตูเปิดอยู่</i>	2
1.3	ภาพแทนมโนทัศน์เรื่องเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค <i>ตอนนี้ประตูเปิดอยู่</i>	3
3.1	ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์	57
3.2	ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำ	59
3.3	ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการก่อผล.....	60
3.4	ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการสัมฤทธิ์ผล	61
3.5	ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการจับปล้น	63
3.6	ภาพแทนแสดงห่วงโซ่การรีด	64
3.7	แทนแสดงการอ้างถึงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดโดยการใช้กริยาประเภทต่างๆ	66
3.8	ภาพแทนการแสดงความหมายของคำว่า <i>hypotenuse</i>	67
3.9	ภาพแทนแสดงการแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรม แบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทประเภทการกระทำ	70
3.10	ภาพแทนแสดงการแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรม แบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทประเภทการจับปล้น	72
3.11	ภาพแทนแสดงการแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรม แบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทประเภทสภาพการณ์	76
3.12	ภาพแทนแสดงการแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรม แบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทประเภทการก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร..	81
3.13	ภาพแทนแสดงการแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรม แบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทประเภทการก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ ชั่วคราว	85
3.14	ภาพแทนแสดงการแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรม แบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทประเภทการสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ ถาวร	88

รูปภาพที่	หน้า
3.15 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่างๆบนหน้าจอการีตของโครงสร้างสกรรรม/อกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร	92
4.1 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทประเภทการณ์กระทำ	110
4.2 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ	111
4.3 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์จับปล้น	112
4.4 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์จับปล้น	113
4.5 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทประเภทสภาพการณ์	114
4.6 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์	115
4.7 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์	116
4.8 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์	117
4.9 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กำลัง กับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์	119
4.10 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ	122
4.11 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ	122
4.12 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์จับปล้น	123

รูปภาพที่	หน้า
4.13 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ ซับซ้อนประเภทการณ์ฉับพลัน	124
4.14 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์.....	125
4.15 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์	126
4.16 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์	127
4.17 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์	128
4.18 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์	129
4.19 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อยู่ กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์	130
4.20 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ต่างๆในวงใช้การีต	131
4.21 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะแบบไม่สมบูรณกับโครงสร้างอกรรม แบบสลัในภาษาไทย	134
4.22 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำ	140
4.23 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ	142
4.24 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์ฉับพลัน	143
4.25 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ ซับซ้อนประเภทการณ์ฉับพลัน	146
4.26 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว	148

รูปภาพที่	หน้า
4.27 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว	149
4.28 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์	151
4.29 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์	154
4.30 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์	156
4.31 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์	159
4.32 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับ โครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์กินเวลาแต่ไม่ขอบเขตเวลาจำกัด	162
4.33 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับ โครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์ดับพลัน	163
4.34 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับโครง สร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์ดับพลันแบบเกิดซ้ำๆ.....	164
4.35 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับโครง สร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ ...	165
4.36 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับ โครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วย สภาพการณ์	166

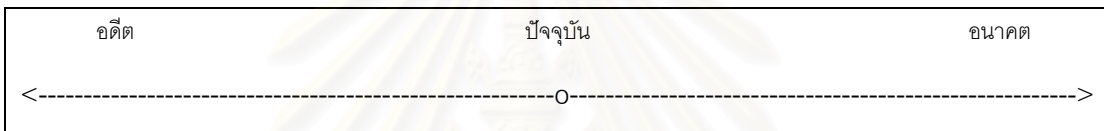

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาของปัญหา

หากมิติของเวลาสามารถแสดงโดยเส้นตรงปลายเปิดทั้งสองด้าน โดยทางซ้ายมือเป็นอดีตและทางขวามือเป็นอนาคต ดังภาพแทนที่ 1.

รูปภาพที่ 1. ภาพแทนเส้นเวลา

เราสามารถอ้างอิงถึงเวลาของเหตุการณ์ (Event time (ET)) โดยเชื่อมโยงเข้ากับเส้นเวลาได้สองวิธีดังนี้ วิธีแรกคืออ้างอิงถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้น ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งบนเส้นเวลาโดยอิงความสัมพันธ์กับตำแหน่งของเวลาวัจนกรรมหรือเวลาที่ผู้พูดเอ่ยถึงเหตุการณ์นั้น (speech-act time (ST)) เช่นอ้างอิงถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นก่อนเวลาวัจนกรรมซึ่งหมายความว่าเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงนั้นเกิดขึ้นในอดีต ดังนั้นตำแหน่งบนเส้นเวลาของ ET จะอยู่ทางซ้ายของจุด ST หรืออีกกรณีหนึ่งอ้างอิงถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นเวลาเดียวกับเวลาวัจนกรรมซึ่งหมายความว่าเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงนั้นเกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น ET อยู่ตำแหน่งเดียวกันกับ ST

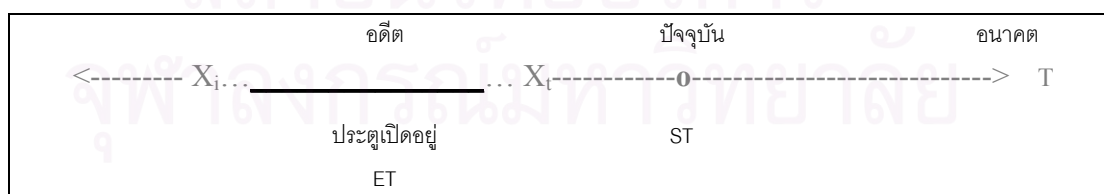
วิธีที่สองคืออ้างอิงโครงสร้างของเหตุการณ์นั้นๆว่ามีลักษณะอย่างไรเช่น เป็นเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) และเหตุการณ์นั้นดำเนินไปอย่างไร เช่นเพิ่งเกิดขึ้น กำลังเกิดขึ้น ดำเนินอยู่หรือเสร็จสิ้นไปแล้ว การอ้างอิงถึงเหตุการณ์ในวิธีที่สองนี้เป็นการอ้างอิงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์และมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ การอ้างอิงถึงเหตุการณ์วิธีนี้ผู้พูดไม่คำนึงว่าเหตุการณ์จะอยู่ในตำแหน่งใดบนเส้นเวลา ไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต

มโนทัศน์เรื่องตำแหน่งของเหตุการณ์บนเส้นเวลา (time location) ในวิธีแกะนั้นเป็นมโนทัศน์พื้นฐานของประเภททางไวยากรณ์ที่เรียกว่า *กาล* (tense) ส่วนมโนทัศน์ด้านโครงสร้างภายในเชิงเวลา (internal temporal constituency) และมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ (speaker's viewpoint) ในวิธีที่สองสัมพันธ์กับประเภททางไวยากรณ์ที่เรียกว่า *การณลักษณะ* (aspect)

ภาษาไทยแสดงประเภททางไวยากรณ์ทั้งสองนี้โดยคำหรือวลี ซึ่งหน่วยที่แสดงประเภททางไวยากรณ์สองประเภทนี้เรียกว่าตัวบ่งชี้กาล และตัวบ่งชี้การณลักษณะตามลำดับดังตัวอย่างข้างล่าง

- (1) เมื่อกำลังประตูเปิดอยู่
- (2) ตอนนั้นประตูกำลังเปิด

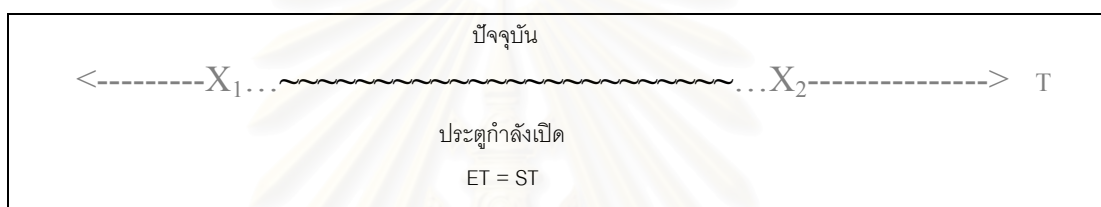
ในตัวอย่างที่ (1) ตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ *ประตูเปิด* นั้นอยู่ทางซ้ายมือของจุด ST ซึ่งหมายความว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้พูดจะกล่าวประโยคนี้ขึ้นมา หรือเกิดขึ้นในอดีต เห็นได้จากการใช้ตัวบ่งชี้กาล *เมื่อกำลัง* ซึ่งบ่งอดีตกาล ส่วนความหมายในเชิงลักษณะของเหตุการณ์ *ประตูเปิด* เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพของประตูที่เปิดอยู่ไม่ปิด โครงสร้างภายในเหตุการณ์มีลักษณะเป็นสภาวะคงที่ คงเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง และสภาพนั้นยังคงดำเนินอยู่ (continuative) ณ จุด ET ผู้พูดไม่คำนึงว่าสภาพประตูเปิดนั้นได้เริ่มต้นและจะสิ้นสุดเมื่อใด ผู้พูดต้องการเน้นที่เฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น ความหมายเชิงการณลักษณะนี้แสดงโดยตัวบ่งชี้การณลักษณะ *อยู่* และคำกริยา *เปิด* มโนทัศน์เชิงเวลาของเหตุการณ์นี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในภาพแทนที่ 1.2 โดยที่สัญลักษณ์ “_____” แสดงส่วนกลางของเหตุการณ์ที่เป็นสภาพ (static phase) สัญลักษณ์ “ X_i ” และ “ X_f ” แสดงขอบเขตของเหตุการณ์ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดตามลำดับ “... ___ ...” แสดงว่าสภาพนั้นเกิดขึ้นก่อนที่ผู้พูดกล่าวประโยคและสามารถดำเนินต่อไป ผู้พูดไม่สนใจว่าสภาพนั้นจะสิ้นสุดเมื่อใด

รูปภาพที่ 1.2 ภาพแทนมโนทัศน์เชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค *เมื่อกำลังประตูเปิดอยู่*

ในตัวอย่างที่ (2) ตัวบ่งชี้กาลคือวลี *ตอนนั้น* แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ *ประตูเปิด* เกิดขึ้น ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนี้ จุด ET และจุด ST อยู่ตำแหน่งเดียวกัน ดังนั้นจึงมีกาลเป็นปัจจุบันกาล

ส่วนลักษณะของเหตุการณ์นี้คือ ประตุค่อยๆเลื่อนเปิดออก เหตุการณ์นี้มีลักษณะเป็นสภาวะไม่คงที่ หรือขาดความนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งในที่นี้เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ของ **ประตุ** นอกจากนี้ เหตุการณ์การเปิดของประตุกำลังเกิดขึ้น (progressive) ณ จุด ET ผู้พูดไม่คำนึงว่าเหตุการณ์ **ประตุ (กำลัง)เปิด** นั้นจะเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด เป็นการเน้นที่เฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น ซึ่ง ความหมายเชิงการณลักษณะนี้ แสดงโดยตัวบ่งชี้การณลักษณะ **กำลัง** และคำกริยา **เปิด** เหตุการณ์ นี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ 1.3 สัญลักษณ์ “~” แสดงส่วนกลางของเหตุการณ์ ที่มีลักษณะสภาพ (dynamic phase) “...~...” แสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นก่อนที่ผู้พูดกล่าว ประโยคและสามารถดำเนินต่อไปโดยผู้พูดไม่คำนึงว่าสภาพนั้นจะสิ้นสุดเมื่อใด

รูปภาพที่ 1.3 ภาพแทนในทัศนเรื่องเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค **ตอนนี้ประตุเปิดอยู่**

จะเห็นได้ว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** และ อยู่ ใน 1. และ 2. แสดงมุมมองของผู้พูดในการมองโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ว่าต้องการเน้นย้ำส่วนตรงกลางของเหตุการณ์และไม่สนใจจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) การศึกษาการณลักษณะในลักษณะนี้เป็นการศึกษาตามแนว ทฤษฎีมุมมอง (viewpoint approach) ซึ่งมองว่าการณลักษณะเป็นวิธีการมองของผู้พูดที่มีต่อโครงสร้างภายในของเหตุการณ์ดังที่ เบอ์นาร์ดี คอมริกกล่าว

“Aspect is different ways of viewing internal temporal constituency of situation.”

(Comrie, 1978: 2)

นอกจากตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แล้ว ความหมายประจำคำของคำกริยาก็มีผลต่อความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคเช่นเดียวกัน คำกริยาต่างกันอาจแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกัน เช่น

(3) เรือ**แล่น**

(4) ประตุ**เปิด**

- (5) ตะเกียบ**หัก**
 (6) กระดาษ**พับ**(อยู่)

ในประโยคที่ (3) และ (4) และ (5) คำกรรณกริยา **แล่น เปิด** และ **หัก** แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสภาวะไม่คงที่มีลักษณะพลวัตหรือมีการเปลี่ยนแปลง เช่นใน (3) และ (4) แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ของเรือและประตู โดยที่เรือและประตูมีการเคลื่อนที่ และใน (5) มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของตะเกียบคือ จากไม่หักเป็นหัก แต่ในประโยคที่ (6) คำกริยา **พับ** แสดงเหตุการณ์ที่กระดาษมีสภาพที่พับอยู่ซึ่งมีลักษณะเป็นสภาวะคงที่มีโครงสร้างภายในแบบคงเดิม ไม่มีลักษณะพลวัตเข้ามาเกี่ยวข้องและไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของกระดาษ แต่อย่างไรก็ตาม ประโยคที่ (3) ต่างจาก (4) และ (5) ตรงที่ ในประโยคที่ (3) ความหมายประจำคำกริยา **แล่น** แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตของเวลา ในขณะที่ **เปิด** และ **หัก** ใน (4) และ (5) มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ซึ่งเหตุการณ์จะไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆโดยไม่สิ้นสุดได้ กล่าวคือเหตุการณ์การแล่นของเรือสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ไม่สิ้นสุดเห็นได้จากเราสามารถกล่าวประโยค **เรือกำลังแล่นไปเรื่อยๆ ไม่หยุด** ได้แต่ไม่ใช่สำหรับ **เปิด** และ **หัก** เช่น ***ประตูเปิดไปเรื่อยๆ ไม่หยุด** และ ***ตะเกียบหักไปเรื่อยๆ ไม่หยุด** สำหรับประโยค (4) และ (5) ต่างกันตรงที่คำกริยา **เปิด** ใน (4) แสดงกระบวนการที่กินระยะเวลา (durative) ส่วนคำกริยา **หัก** แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นฉับพลัน (punctual) ดังจะเห็นได้จาก เหตุการณ์ **ประตูเปิด** สามารถเกิดร่วมกับส่วนขยายที่เน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ (phase) เช่น **ค่อยๆ...ช้าๆ** ได้เช่น **ประตูค่อยๆเปิดช้าๆ** แต่ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์ **ตะเกียบหัก** ไม่สามารถเกิดร่วมกับ **ค่อยๆ...ช้าๆ** ได้ เช่น ***ตะเกียบค่อยๆหักช้าๆ**

เหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาทั้ง 4 คำนี้สามารถจัดประเภทตามลักษณะโครงสร้างภายในของเหตุการณ์ได้ 4 ประเภทคือ (1) การกระทำ (activity) (2) การกระทำ (accomplishment) (3) การกระทำสัมฤทธิ์ผล (achievement) และ (4) สภาพการณ์ (state) การจัดประเภทเหตุการณ์แบบนี้เป็นการศึกษาการกระทำลักษณะในฐานะที่เป็นลักษณะประจำคำของคำกริยา หรือเรียกว่าการกระทำลักษณะประจำคำ ตามแนวการศึกษาของทฤษฎีกลุ่มโครงสร้างเวลา (time-schemata approach) ทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาและอาร์กิวเมนต์หลักของประโยค และจัดประเภทคำกริยาตามลักษณะโครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดง

ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาบางคำสามารถปรากฏได้ทั้งเป็นสกรรมกริยา และอกรรมกริยา

(7) กริยา **เปิด**

- ก. จอห์น**เปิด**ประตู
- ข. ประตู(กำลัง)**เปิด**
- ค. ประตู**เปิด**(อยู่)

(8) กริยา **หัก**

- ก. จอห์น**หัก**ตะเกียบ
- ข. ตะเกียบ**หัก**(ภายในชั่วพริบตา)
- ค. ตะเกียบ**หัก**(อยู่)

(9) กริยา **แล่น**

- ก. จอห์น**แล่น**เรือ
- ข. เรือ(กำลัง)**แล่น**
- ค. เรือ**แล่น**(อยู่)

จากตัวอย่าง 7-9 คำกริยา **เปิด** สามารถใช้ได้ทั้งเป็นสกรรมกริยา และอกรรมกริยา ในประโยค ก. คำกริยา **เปิด หัก** และ**แล่น** เป็นสกรรมกริยาที่มี **ประตู ตะเกียบ** และ**เรือ** เป็นกรรมปรากฏตามหลัง แต่ในประโยค ข. และ ค. คำกริยา **เปิด หัก** และ**แล่น** ปรากฏในประโยคเป็นอกรรมกริยาไม่ต้องการกรรมมาปรากฏตามหลัง ผู้วิจัยเรียกโครงสร้างที่มีกริยากลุ่มนี้เรียกว่าโครงสร้างสกรรมแบบสลับ (alternating transitive construction) และโครงสร้างอกรรมแบบสลับตามลำดับ (alternating transitive construction) ตามแนวการจัดประเภทของ กิงกาญจัน เทพกาญจนา (Thepkanjana, 2000) นอกจากนี้ ประโยค ข และ ค ของ 7-9 แสดงประเด็นที่น่าสนใจสองประเด็นคือ ประเด็นแรกเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนทางความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลับกลุ่มนี้ และประเด็นที่สองเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับกับตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลับบางโครงสร้างมีความไม่ชัดเจนทางความหมาย สามารถตีความได้มากกว่า 1 แบบ จากตัวอย่างโครงสร้างอกรรมแบบสลับ **ประตูเปิด** และ **ตะเกียบหัก** สามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์ที่มีลักษณะเป็นสภาวะไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงคือ เหตุการณ์การเปิดของประตูและเหตุการณ์การหักของตะเกียบ

เหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์ที่เป็นการทรงสภาพเปิดและหักของประตูและตะเกียบ ซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ มาเกี่ยวข้อง

โครงสร้างอรรถแบบสลับ **เรือแล่น** ในทางตรงกันข้ามสามารถแสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวคือ เหตุการณ์ที่มีลักษณะเป็นสภาวะไม่คงที่ มีลักษณะพลวัต (dynamic) หรือมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งในที่นี้เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ของ เรือ คือ เรือ มีการเคลื่อนที่

ประการที่สอง ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง อยู่** และ **แล้ว** มีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลับแตกต่างกัน สำหรับโครงสร้างอรรถแบบสลับ **เรือใบแล่น** ทั้ง **กำลัง** และ **อยู่** มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหมือนกันทำให้ทั้ง **เรือใบกำลังแล่น** และ **เรือใบแล่นอยู่** หมายถึงเหตุการณ์เดียวกัน หรือคล้ายกันคือ ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนี้ เรือใบมีการเคลื่อนที่ แต่สำหรับโครงสร้างอรรถแบบสลับที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมายอย่าง **ประตูเปิด** และ **ตะเกียบหัก กำลัง** และ **อยู่** มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างแตกต่างกันทำให้ได้ความหมายที่แตกต่างกัน ประโยค **ประตูกำลังเปิด** และ **ตะเกียบกำลังหัก** แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสภาวะไม่คงที่ แต่ประโยค **ประตูเปิดอยู่** และ **ตะเกียบหักอยู่** แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสภาวะคงที่

นอกจากนี้ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **แล้ว** มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างอรรถแบบสลับได้ในหลายลักษณะ ทำให้โครงสร้างอรรถแบบสลับเมื่อปรากฏร่วมกับ **แล้ว** สามารถแสดงถึงเหตุการณ์ได้มากกว่าหนึ่งเหตุการณ์เช่น **เรือแล่นแล้ว** หมายถึงเหตุการณ์ที่เรือเริ่มแล่น หรือ เหตุการณ์ที่เป็นสภาพของเรือที่จอดอยู่ หลังจากที่ได้แล่นออกไปตอนเช้าแล้วก็ได้ และยิ่งกว่านั้น โครงสร้างอรรถแบบสลับ **ประตูเปิดแล้ว** สามารถแสดงถึงเหตุการณ์ได้ 2 เหตุการณ์คือ (1) เหตุการณ์ประตู(เริ่ม)เปิดแล้ว และ (2) สภาพที่ประตูเปิดอยู่(แล้ว)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า โครงสร้างอรรถแบบสลับในภาษาไทยแสดงเหตุการณ์ในลักษณะใดได้บ้าง มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาแบบใด สามารถจัดเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทใด และสามารถจัดประเภทย่อยได้ที่ประเภท นอกจากนี้เมื่อมีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ปรากฏในโครงสร้าง การณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลับและการณลักษณะทางไวยากรณ์มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร และแต่ละปฏิสัมพันธ์ในแต่ละกรณีส่งผลให้เกิดความหมายเชิงการณลักษณะอย่างไรบ้าง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์การณัลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย
2. ศึกษาการเกิดร่วมระหว่างการณัลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับที่ได้จากข้อ 1 กับคำแสดงการณัลักษณะทางไวยากรณ์ 3 คำ ได้แก่ **อยู่ กำลัง** และ **แล้ว**
3. วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์กับการณัลักษณะประจำคำ

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1. โครงสร้างอกรรมแบบสลับส่วนใหญ่แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างเหตุการณ์แบบซับซ้อนซึ่งประกอบด้วยการณัลักษณะประจำคำพื้นฐาน 5 ประเภท ได้แก่ สภาพการณั การณักระทำ การณัก่อผล การณัสัมฤทธิ์ผล และการณัจับพจน์
2. ตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** เกิดร่วมกับเหตุการณ์ประเภทการณักระทำ การณัก่อผล และสภาพการณั
ตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** เกิดร่วมกับเหตุการณ์ประเภทการณักระทำ และการณัก่อผล
ตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ **แล้ว** เกิดร่วมกับอกรรมกริยาแสดงการณัลักษณะประจำคำทุกประเภท
3. ตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่เกิดในโครงสร้างอกรรมแบบสลับทำให้ความหมายเชิงการณัลักษณะของโครงสร้างชัดเจน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาโครงสร้างอกรรมที่มีกริยาอกรรมแบบสลับ และตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ 3 ตัวคือ **กำลัง อยู่** และ **แล้ว** โดยศึกษาเฉพาะคำทั้งสามคำนี้ที่ปรากฏเดี่ยวเท่านั้น ผู้วิจัยใช้ข้อมูลเฉพาะภาษาไทยกรุงเทพฯ สมัยปัจจุบัน ไม่รวมถึงภาษาย่อยทางสังคม

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. เก็บข้อมูล

2.1 รวบรวมคำกริยาที่สามารถปรากฏใช้ได้ทั้งสกรรมกริยาและอกรรมกริยาจากภาคผนวกของวิทยานิพนธ์และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาและการณ์ลักษณะทั้งหมด 6 ชั้นดังนี้

ก) วิทยานิพนธ์เรื่อง “ประโยชน์ในภาษาไทย” โดยพรพิลาส เรื่องโชติวิทย์ (2522)

ข) บทความเรื่อง “Lexical Causatives in Thai” โดยกิงกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 2000)

ค) วิทยานิพนธ์เรื่อง “A Study of Aspect in Thai” โดยทัศนาลัย บุญยปฏิพากย์ (Boonyapatipark, 1983)

ง) วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในภาษาไทย” โดยภานุ สังขะวร (2527)

จ) วิทยานิพนธ์เรื่อง “คำอกรรมกริยาในภาษาไทย: การศึกษาและการจำแนกตามไวยากรณ์การก” โดยเพ็ญแข วงษ์ศิริ (2525)

ฉ) วิทยานิพนธ์เรื่อง “สกรรมกริยาในภาษาไทย” โดย นิตยา กาญจนะวรรณ (2513)

2.2 เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากบทสนทนาในชีวิตประจำวัน และจากหนังสือประเภทต่างๆ

3. วิเคราะห์การณ์ลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ

4. วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ 3 คำ คือ **กำลัง อยู่** และ **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่าง และวิเคราะห์ความหมายเชิงการณ์ลักษณะที่แสดงโดยปฏิสัมพันธ์ในแต่ละกรณี

5. สรุปผลการวิเคราะห์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการณ์ลักษณะในภาษาไทยและเป็นแนวทางการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการณ์ลักษณะอื่นๆ

2. ทำให้เข้าใจกระบวนการทางปริชานดีขึ้น

3. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติ

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

X_i	จุดเริ่มต้นเหตุการณ์
X_t	จุดสิ้นสุดเหตุการณ์
~ ~ ~	ส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต
-----	ส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพชั่วคราว
_____	ส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพถาวร
ตัวเข้ม/เอน	รูปภาพเช่น คำ วลี หรือประโยคที่ปรากฏในส่วนเนื้อความ
*รูปภาพ	รูปภาพผิดไวยากรณ์ และ/หรือมีความหมายไม่เป็นที่ยอมรับ
?ประโยคตัวอย่าง	ประโยคตัวอย่างนั้นอาจเป็นที่ยอมรับในภาษาได้ในสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสมและหมายถึงประโยคตัวอย่างที่ผู้พูดบางคนยอมรับ แต่ก็ยังมีผู้พูดบางคนไม่ยอมรับ
[ ]	เครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม แสดงว่าสิ่งที่อยู่ในวงเล็บเหลี่ยมนี้จะแสดงคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ได้แก่
[+ พลวัต]	เหตุการณ์มีคุณสมบัติลักษณะพลวัต เป็นเหตุการณ์ที่ไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น
[- พลวัต]	เหตุการณ์ไม่มีคุณสมบัติลักษณะพลวัต เป็นเหตุการณ์ที่เป็นสภาวะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น
[+ จุดสิ้นสุด]	เหตุการณ์มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ทันทันทีที่เหตุการณ์ดำเนินมาถึงจุดนี้ เหตุการณ์จะต้องหยุดลงทันทีและไม่สามารถดำเนินต่อไปอีกได้
[- จุดสิ้นสุด]	เหตุการณ์ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีการระบุจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ไว้อย่างชัดเจน
[+ กินเวลา]	เหตุการณ์เกิดขึ้นแบบกินเวลา
[- กินเวลา]	เหตุการณ์เกิดขึ้นแบบฉับพลัน
[+ สภาพผล]	เมื่อเหตุการณ์ที่อ้างถึงจบสิ้นลง ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
[- สภาพผล]	เมื่อเหตุการณ์ที่อ้างถึงจบสิ้นลง ผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
[±]	เหตุการณ์ที่กล่าวถึงนั้นมีหรือไม่มีคุณสมบัติทางความหมายนี้ก็ได้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดสำคัญ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ เนื้อหาในหน้านี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ดังนี้ ตอนที่ 2.1 ว่าด้วยมโนทัศน์พื้นฐานและแนวการศึกษาการณลักษณะแบบต่างๆ ตอนที่ 2.2 ว่าด้วยการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะและโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย และตอนที่ 2.3 เป็นการนำเสนอตัวกรอบทฤษฎีและแนวคิดสำคัญที่ใช้ศึกษาอรรถศาสตร์ของระบบการณลักษณะในภาษาไทยโดยใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบเป็นการณศึกษา

2.1 มโนทัศน์พื้นฐานและแนวการศึกษาการณลักษณะ

ในหน้านี้ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ ส่วนแรกว่าด้วยมโนทัศน์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะ ส่วนที่สองว่าด้วยแนวทางการศึกษาการณลักษณะประเภทต่างๆ

2.1.1 มโนทัศน์การณลักษณะ

การณลักษณะ (aspect) เป็นหัวข้อที่มีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นนักปรัชญา นักปรัชญาภาษา หรือนักภาษาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาการณลักษณะยังคงมีความยุ่งยากและความสับสนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่มีคำนิยามของคำว่า การณลักษณะ (aspect) ที่แน่นอนและเป็นที่ยอมรับตรงกันและยังไม่มีกำหนดขอบเขตของการศึกษาให้แน่ชัดว่าปรากฏการณทางภาษาใดบ้างที่รวมอยู่ภายใต้การศึกษาการณลักษณะ อีกทั้งแนวทางการวิเคราะห์การณลักษณะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก บางแนวการศึกษามุ่งศึกษาความหมายเชิงการณลักษณะของรูปภาษาที่เป็นหน่วยคำวิภัติปัจจัยและคำไวยากรณ์ บางแนวการศึกษาเน้นที่การศึกษาความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์ที่เป็นความหมายประจำคำของคำกริยา ดังนั้นคำว่ากรณลักษณะจึงถูกใช้ในการศึกษาปรากฏการณทางภาษาที่หลากหลาย คำศัพท์ตัวเดียวกันอาจหมายถึงมโนทัศน์ที่แตกต่างกันในแต่ละทฤษฎี และบางครั้งคำศัพท์ที่แตกต่างกันกลับหมายถึงมโนทัศน์เดียวกัน โดยทั่วไปคำว่ากรณลักษณะถูกใช้เพื่อหมายถึงมโนทัศน์เชิงเวลา

ของเหตุการณ์ 2 มโนทัศน์คือมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ (speaker's viewpoint) และ โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (internal temporal constituency of a situation)

สำหรับมโนทัศน์แรก การณ์ลักษณะหมายถึงมุมมองแบบต่างๆของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ หรือ ASPECT₁ ในบทความของซาสซี (Sasse, 2002: 203) สำหรับมโนทัศน์นี้คำว่า *aspect* เป็นคำยืมแบบ แปลมาจากไวยากรณ์ของภาษากลุ่มสลาวิกเช่น ภาษารัสเซีย 'vid' ซึ่งหมายความว่า "มอง" คำ นี้ถูกใช้เพื่ออธิบายมุมมองแบบต่างๆของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์หนึ่งๆเช่น ผู้พูดสามารถเลือกที่จะ กล่าวถึงเหตุการณ์ในลักษณะที่เสร็จสิ้น (perfective aspect) กำลังเกิดขึ้น (progressive aspect) เพิ่งเริ่มต้น (ingressive aspect) ดำเนินอยู่ (continuative aspect) หรือเกิดซ้ำหลายๆครั้ง (iterative or habitual aspect) การศึกษาการณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้ถูกคิดค้นและพัฒนาในกลุ่มประเทศยุโรป เพื่อศึกษาความหมายของหน่วยคำวิภัติปัจจัยของภาษาในกลุ่มสลาวิก การแบ่งประเภทการณ์ ลักษณะสำหรับมโนทัศน์นี้ที่มักจะได้คือ ความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะสมบูรณ์และไม่ สมบูรณ์ (perfective/imperfective) ในภาษากลุ่มสลาวิกเช่น คู่การณ์ลักษณะ (aspectual pairs) ใน ภาษารัสเซียเช่นประโยคภาษาอังกฤษ *She read*. จึงสามารถแปลเป็นภาษารัสเซียได้สองแบบคือ *čitala* (imperfective) หรือ *pročitala* (perfective) ความแตกต่างระหว่าง *passé simple* และ *imparfait* ในภาษาฝรั่งเศส และความแตกต่างระหว่าง aorist/perfect ในภาษากรีกสมัยใหม่ คำศัพท์อื่นๆที่ใช้ เรียกการณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้คือ "aspect proper" "viewpoint aspect" (Smith, 1991, 1997) และ "perspective point"

นอกจากนี้คำว่า การณ์ลักษณะยังถูกใช้เพื่ออธิบายมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างภายใน เชิงเวลาของเหตุการณ์หรือ ASPECT₂ ในบทความของซาสซี (Sasse, 2002: 203) การใช้คำว่าการณ์ ลักษณะในมโนทัศน์นี้เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปกริยานั้นว่ามีลักษณะ อย่างไรเช่น เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นสภาพการณ์หรือกระบวนการ (state/process) มีขอบเขตหรือ จุดสิ้นสุดหรือไม่ (telic/atelic) และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาหรือฉับพลัน (durative/ punctual) การศึกษาคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้เป็นไปเพื่อแบ่งประเภทเหตุการณ์หรือกริยา

¹ ถึงแม้ว่าคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้จะเป็คุณสมบัติของภาคแสดงหรือทั้งประโยค ทั้งประธาน กรรม และส่วนขยายอื่นๆในโครงสร้างต่างก็มีบทบาทสำคัญในการตัดสินว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดย ประโยคนั้นมีลักษณะอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้มักจะถูกกล่าวถึงว่าเป็นคุณสมบัติ ของคำกริยา (Brinton, 1988: 23)

ออกเป็นประเภทย่อยๆตามลักษณะโครงสร้างเหตุการณ์² เช่นการแบ่งกริยาออกเป็น 4 ประเภท สภาพการณ์ การณ์กระทำ การณ์ก่อผล และการณ์สัมฤทธิ์ผล ในผลงานของของเวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1967) และงานของดาวตี้ (Dowty, 1979) เป็นต้น คำศัพท์อื่นๆที่ใช้เรียกการณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้ คือ “Aktionzart”³ (Hinrichs, 1985; Van Valin, 1990, in press; Zaenen, 1993; Van Valin และ LaPolla, 1997) “actionality” (Johanson, 1971, 2000) “verbal aspect” “situation type” (Smith, 1991, 1997) “verbal character” “verb class” “aspectual potential” “aspectual class” (Dowty, 1979) “state-of-affair type” “eventuality” (Bach, 1981, 1986) หรือ “event sort”

เพื่อป้องกันความสับสนที่อาจจะเกิดจากการใช้คำว่า การณ์ลักษณะ (aspect) ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์⁴ (grammatical aspect) เพื่อหมายถึงการณ์ลักษณะในมโนทัศน์แรกเพราะการณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้มักจะแสดงโดยกระบวนการทางไวยากรณ์เช่น การใช้หน่วยรากศัพท์ของกริยา (verb roots หรือ stems) ในภาษากลุ่มสลาวิก การเติมหน่วยคำวิภัติปัจจัยที่คำกริยาเช่นในภาษากลุ่มโรมานซ์ หรือการใช้กริยาช่วยและหน่วยคำวิภัติปัจจัยเช่นโครงสร้าง

² การจัดประเภทเหตุการณ์ตามแนวคิดนี้มีอยู่หลายรูปแบบเช่น การจัดประเภทของอริสโตเติลซึ่งแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ *kinéseis* ‘movement’ และ *énérgieai* ‘activities’ การจัดประเภทของเคนนี่ (Kenny, 1963) และของมัวร์ลาโตส (Mourelatos, 1978) ซึ่งแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 3 ประเภทคือ ‘static’ ‘activity’ และ ‘performance’ (Kenny, 1963) และ ‘events’ ‘processes’ ‘states’ (Mourelatos, 1978) และการจัดประเภทของบริตันตัน (Brinton, 1988) ซึ่งแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 5 ประเภทคือ ‘achievement’ ‘accomplishment’ ‘activity’ ‘series’ และ ‘state’ เป็นต้น

³ คำว่า ‘Aktionzart’ ปรากฏใช้ครั้งแรกในงานของ Agrell (1908) ซึ่งเป็นการศึกษาในวิทยานหน่วยคำ (Morphology) เพื่ออธิบายคุณสมบัติทางความหมายและจัดประเภทหน่วยเติมต่างๆที่คำกริยาและกระบวนการอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำกริยา ต่อมาคำคำนี้ปรากฏใช้ในตำราไวยากรณ์ดั้งเดิม และไวยากรณ์โครงสร้างของภาษากลุ่มเยอรมันนิค (Germanic) และสลาวิก (Slavic) คำว่า ‘Aktionzart’ มีการเริ่มใช้ในความหมายของการจัดประเภทเหตุการณ์ในงานที่ศึกษาเหตุการณ์ในเชิงปรัชญาเช่น งานของ ไร (Ryle, 1949) เคนนี่ (Kenny, 1963) เวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1957, 1967) มัวร์ลาโตส (Mourelatos, 1978) แนวคิดนี้ถูกนำมาใช้วิเคราะห์และจัดประเภทเหตุการณ์ตามแนวภาษาศาสตร์อย่างแพร่หลายตั้งแต่่างานของดาวตี้ (Dowty, 1972, 1979) เป็นต้นมา

⁴ ในงานวิจัยอื่นๆ ความแตกต่างของสองมโนทัศน์นี้อาจใช้ศัพท์ที่แตกต่างไปจากนี้ เช่น viewpoint vs. situation aspect ของสมิธ (Smith, 1991) subjective vs. objective aspect (Kruisinga, 1931: 230-7 อ้างใน Brinton, 1988: 3)

การณั้ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (progressive construction) ในภาษาอังกฤษ หรือการใช้กริยาช่วยเช่น ในภาษาไทย เป็นต้น

คำว่า การณั้ลักษณะประจำคำ (lexical aspect) งานวิจัยนี้หมายถึงการณั้ลักษณะในมโนทัศน์ที่สอง เพราะการณั้ลักษณะในมโนทัศน์นี้มักจะถูกวิเคราะห์ว่าเป็นคุณสมบัติทางความหมายที่แสดง คำหลัก (lexical word) เช่นกริยา อารีทิวเมนต์ และส่วนขยายต่างๆในประโยค ทั้งการณั้ลักษณะทาง ไวยากรณ์และการณั้ลักษณะประจำคำต่างเป็นคำลูกกลุ่มของการณั้ลักษณะซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หมายถึงมุมมองลักษณะต่างๆของผู้พูดที่มีต่อโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (Comrie, 1976) และความหมายเชิงการณั้ลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนั้นเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์กัน อย่างเป็นระบบระหว่างการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์และการณั้ลักษณะประจำคำ (Bickel, 1997)

2.1.2 แนวทางการศึกษาการณั้ลักษณะ

แนวทางการศึกษาการณั้ลักษณะในอดีตจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (1) การศึกษาแบบ 1 มิติ (unidimensional) และ (2) การศึกษาแบบ 2 มิติ (bidimensional) การศึกษาแบบหนึ่งมิติเป็นการศึกษาที่ไม่มีการแยกความแตกต่างระหว่างการณั้ลักษณะทาง ไวยากรณ์กับการณั้ลักษณะประจำคำอย่างชัดเจน การศึกษาในกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นสองประเภทย่อยคือ การศึกษาที่มุ่งศึกษาความหมายของรูปภาษาที่แสดงการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์เป็นหลัก ซึ่งอาจจะให้ความสำคัญกับการณั้ลักษณะประจำคำหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าหากให้ความสำคัญก็จะเป็นใน ลักษณะที่ถูกรวมเอาไว้ภายใต้การศึกษารณั้ลักษณะทางไวยากรณ์เท่านั้น งานวิจัยที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือกลุ่มทฤษฎีมุมมอง (viewpoint approach) เช่น (Koschieder, 1929) (Maslov, 1962) (Comrie, 1976) และ (Dahl, 1985) เป็นต้น

การศึกษาแบบหนึ่งมิติประเภทที่สองเป็นการศึกษาที่เน้นไปที่การณั้ลักษณะประจำคำเป็น สำคัญและอาจจะให้ความสำคัญกับความแตกต่างในมโนทัศน์การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์หรือไม่ก็ได้ ซึ่งหากให้ความสำคัญ ความแตกต่างในเรื่องของการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์และไม่ สมบูรณ์จะเป็นเพียงอีกหนึ่งคุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการศึกษาโครงสร้างเหตุการณ์ นอกเหนือจากความเป็นสภาพ (stativity) ความมีขอบเขตของเหตุการณ์ (telicity) และการกินเวลา ของเหตุการณ์ (durativity) งานวิจัยที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือกลุ่มทฤษฎีโครงสร้างภายในเชิงเวลาของ เหตุการณ์ (time-schema approach) เช่นงานของเวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1967) งานของดาวตี้ (Dowty, 1977, 1979) และงานของแวนแวลินและลาพอลลา (Van Valin และ LaPolla, 1997) เป็นต้น

การศึกษาในกลุ่มสองมิติเป็นกลุ่มการศึกษาที่มีสมมุติฐานว่าในการศึกษาการณัลักษณะนั้น จำเป็นต้องแบ่งชั้นความหมายออกเป็น 2 ส่วนที่แตกต่างแต่มีความสัมพันธ์กัน ความแตกต่างของชั้นความหมาย 2 ส่วนนี้ก็คือการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำ โดยที่การแยกความแตกต่างของการณัลักษณะทั้งสองประเภทนี้อาจมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามแต่ละทฤษฎี สำหรับบางทฤษฎีการณัลักษณะประจำคำและการณัลักษณะทางไวยากรณ์มีความหมายที่แตกต่างกันแต่สามารถเอามารวมกันเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะโดยรวมได้เช่น แนวคิดของเบอร์ติเนตโต (Bertinetto, 1994) และแนวคิดของสมิธ (Smith, 1991, 1997) ทฤษฎีกลุ่มนี้ซาสซีเรียกว่าทฤษฎีผลรวม (composite theories) (Sasse, 2002) ทฤษฎีแบบสองมิติบางทฤษฎีมีสมมุติฐานว่าการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำอยู่คนละระดับแต่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเช่น การณัลักษณะประจำคำเป็นความหมายในระดับคำ วลี และ/หรือ อนุประโยค แต่การณัลักษณะทางไวยากรณ์เป็นความหมายในระดับประโยค ความหมายทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบตัวเลือกและฐาน กล่าวคือตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกองค์ประกอบในการณัลักษณะประจำคำและทำให้เด่นขึ้นมาเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนั้นๆ งานวิจัยที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือกลุ่มทฤษฎีเลือกสรร (Selection Theory) ในบทความของซาสซี (Sasse, 2002) เช่นแนวคิดของบิคเคิล (Bickel, 1997) แนวคิดของโจฮานสัน (Johanson, 1971, 1996, 2000) แนวคิดของบรอย (Brey, 1985, 1994) และแนวคิดของซาสซี (Sasse, 1991, 2002) เป็นต้น

2.2 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณัลักษณะและโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการกล่าวถึงงานวิจัยต่างๆในอดีตที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เนื้อหาในส่วนนี้แบ่งออกเป็นสองส่วนดังนี้ เนื้อหาในส่วนแรกว่าด้วยงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการณัลักษณะในภาษาไทย และส่วนที่สองเป็นการกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย

2.2.1 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะในภาษาไทย

เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาอื่นๆ งานวิจัยที่เสนอผลการวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ของการณ์ลักษณะในภาษาไทยโดยละเอียดนั้นมีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นเพียงการอธิบายการณ์ลักษณะแบบสั้นในฐานะที่เป็นเพียงหัวข้อย่อยในระบบไวยากรณ์ หรือระบบวากยสัมพันธ์ในภาษาไทยเช่น งานของริชาร์ด นอส (Noss, 1964) ของวิจิตร ภาณุพงศ์ (Panupong, 1970) และของอุดม วโรตมสิขิตต์ (Warotamasikkhadit, 1972) เป็นต้น บางงานวิจัยเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์รูปภาษาที่แสดงการณ์ลักษณะในภาษาไทยแต่เป็นเพียงการใช้ประกอบการอธิบายมโนทัศน์กาล (tense) เท่านั้น ดังนั้นคำอธิบายจึงยังไม่สมบูรณ์และละเอียดเท่าใดนัก งานวิจัยในกลุ่มนี้คือ อิงอร สุพันธุ์วนิช⁵ (2516) นิตยา กาญจนะวรรณ (2522) พูลสุข รัตโนทยานนท์ (2525) มาลี คูสมิต (2527) และ อภิญา สร้อยอุหระ (2528) เป็นต้น มีเพียงงานวิจัยของทัศนาลัย บุญยปฏิพากย์ (Boonyapatipark, 1983) งานวิจัยของประภา สุขเกษม (Sookgasem, 1990) และงานวิจัยของปราณี กุลละวณิชย์ และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ที่นำเสนอผลการวิเคราะห์ระบบการณ์ลักษณะในภาษาไทยไว้อย่างละเอียด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะในภาษาไทยที่ผ่านมาสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มการศึกษาแบบหนึ่งมิติและ (2) กลุ่มการศึกษาแบบสองมิติ การศึกษาในกลุ่มแรกประกอบไปด้วยงานของ อิงอร สุพันธุ์วนิช (2516) นิตยา กาญจนะวรรณ (2522) พูลสุข รัตโนทยานนท์ (2525) มาลี คูสมิต (2527) อภิญา สร้อยอุหระ (2528) ทัศนาลัย บุญยปฏิพากย์ (Boonyapatipark, 1983) ประภา สุขเกษม (Sookgasem, 1990) การศึกษาในกลุ่มที่สองนั้นประกอบด้วยงานวิจัยของบิซาง (Bisang, 2003) และ งานวิจัยของปราณี กุลละวณิชย์ และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004)

งานวิจัยในกลุ่มแรกจัดว่าเป็นการศึกษาการณ์ลักษณะแบบหนึ่งมิติเพราะว่าเป็นการศึกษาที่ไม่แบ่งชั้นความหมายของการณ์ลักษณะ หรือแยกความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และการณ์ลักษณะประจำคำอย่างชัดเจน งานวิจัยเหล่านี้ยังสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 ประเภทคือ (1) งานวิจัยที่มุ่งศึกษาการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ และ (2) งานวิจัยที่มุ่งศึกษาการณ์ลักษณะประจำคำ

⁵ งานวิจัยของ อิงอร สุพันธุ์วนิช (2516) นิตยา กาญจนะวรรณ (2522) พูลสุข รัตโนทยานนท์ (2525) มาลี คูสมิต (2527) อภิญา สร้อยอุหระ (2528) เป็นการศึกษาที่ศึกษามโนทัศน์ของ กาล ในภาษาไทย

คำนิยามของการณ์ลักษณะ⁶ ของงานวิจัยในกลุ่มแรกจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การณ์ลักษณะเป็นการแสดงว่าเหตุการณ์ในกาลหนึ่งๆ เกิดขึ้นอย่างไร เช่นการณ์ลักษณะที่กำลังดำเนินอยู่ เป็นต้น (พุลสุข รัตโนทยานนท์, 2525; มาลี คูสมิต, 2527; และอภิญญา สร้อยรุหฺร่า, 2528)

“การณ์ลักษณะ คือ เครื่องชี้ว่าเหตุการณ์หรือสภาวะที่เกิดขึ้น “อย่างไร” เช่น กำลังดำเนินอยู่ ต่อเนื่องกัน ฯลฯ”

(นิตยา กาญจนวรรณ, 2522: 15)

“การณ์ลักษณะ หมายถึง ลักษณะของเวลาที่เหตุการณ์อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเกิดขึ้นในกาลหนึ่งๆ ได้แก่ ลักษณะที่ว่า เหตุการณ์อย่างหนึ่งกำลังเป็นอยู่ หรือเกิดขึ้นและกำลังดำเนินอยู่ ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นแล้วสิ้นสุดลง ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์สองอย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นเป็นระยะ เกิดขึ้นหลายครั้ง คือ เกิดขึ้นบ่อยๆ หรือเกิดขึ้นเป็นประจำ ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเริ่มเกิดขึ้นในเวลาหนึ่งแล้วดำเนินต่อมาจนถึงเวลาหนึ่ง”

(อิงอร สุพันธ์ุณี, 2516: 31)

นอกจากนี้ยังมีวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ ทศนาลัย บุญยปฏิพากย์ (Boonyapatipark, 1983) ที่จัดอยู่ในกลุ่มแรก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาความหมายและหน้าที่ของคำที่มีความหมายเชิงการณ์ลักษณะ 6 คำ ได้แก่ *กำลัง อยู่ ยัง แล้ว เคย และ จะ* ทศนาลัยได้ให้คำจำกัดความการณ์ลักษณะตามงานของเบอร์นาร์ด คอมรี (Comrie, 1976) คือมุมมองโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์แบบต่างๆ

แต่ทว่าทศนาลัยได้ตระหนักว่าการณ์ลักษณะประจำคำมีความสำคัญต่อการศึกษากการณ์ลักษณะ เห็นได้จากการแบ่งกลุ่มกริยาตามลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาต่างๆ ในประโยคสามัญออกเป็นประเภทย่อยตามเกณฑ์ของไลออนส์ (Lyons, 1977) และเวนด์เลอร์ (Vendler, 1967) ทศนาลัยแบ่งกริยาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ (1) กริยาที่แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) (2) กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) และ (3) กริยาที่สามารถแสดงได้ทั้งเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือสภาพหลังจากการเปลี่ยนแปลงเสร็จสิ้น

⁶ นิตยา กาญจนวรรณ และ อิงอร สุพันธ์ุณี สະกตว่า กาลลักษณะ

กริยาแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพแบ่งออกเป็นกริยาแสดงเหตุการณ์สภาวะคงที่ถาวร (permanent situation) และกริยาแสดงเหตุการณ์สภาวะคงที่ชั่วคราว (temporary situations) ส่วนกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา (process) และกริยาแสดงเหตุการณ์ไม่กินเวลา (event) โดยที่กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาแบ่งย่อยเป็นกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลา (accomplishment) และกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตไม่มีขอบเขตเวลา (non-accomplishment) ส่วนกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตไม่กินเวลาแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยคือ กริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิ์ผลและกริยาแสดงเหตุการณ์ฉับพลัน เพราะฉะนั้นกริยาในภาษาไทยสามารถแบ่งได้ 7 ประเภทดังนี้

ประเภทกริยา

กริยาแสดงสภาวะคงที่ถาวร

กริยาแสดงสภาวะคงที่ชั่วคราว

กริยาแสดงการณีก่อผล

กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตไม่มีขอบเขตเวลา

กริยาแสดงการณีสัมฤทธิ์ผล

กริยาแสดงเหตุการณ์ฉับพลัน

กริยาที่แสดงได้ทั้งเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือสภาพ

หลังจากการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เสร็จสิ้น

ตัวอย่างคำกริยา

สูง เตี้ย อ้วน ผอม สวย เหมือน

เห็น ได้ยิน เจ็บ คัน หิว โมโห

ตัดสินใจ เลือก

วิ่ง กิน เดิน ทาสี

ตาย เสร็จ จบ ถึง

สะดุด เคาะ กระโดด

สวม ใส่ เปิด ปิด หัก จม

จากนั้นทัศนาลัยศึกษาหน้าที่และความหมายเชิงการณีสัมฤทธิ์ผลของตัวบ่งชี้การณีสัมฤทธิ์ผลทางไวยากรณ์ 6 ตัวคือ **กำลัง อยู่ ยัง แล้ว เคย และ จะ** โดยพิจารณาจากความหมายเชิงการณีสัมฤทธิ์ผลของเหตุการณ์ที่แสดงเมื่อตัวบ่งชี้การณีสัมฤทธิ์ผลทางไวยากรณ์เหล่านี้ปรากฏร่วมกับกริยาแต่ละประเภทในประโยค ทัศนาลัยเรียกตัวบ่งชี้การณีสัมฤทธิ์ผลทั้ง 6 ตัวตามความหมายเชิงการณีสัมฤทธิ์ผลที่แสดงเช่น **กำลัง** เป็นคำแสดงการณีสัมฤทธิ์ผลทางไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังเกิดขึ้น (progressive marker) แสดงว่าเหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่ **อยู่** เป็นคำแสดงการณีสัมฤทธิ์ผลทางไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์ประเภทดำเนินต่อเนื่อง (continuative marker) ซึ่งแสดงว่าเหตุการณ์นั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ซึ่งเหตุการณ์นั้นมักจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และคาดว่าจะดำเนินต่อไปหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** เป็นคำแสดงการณีสัมฤทธิ์ผลทางไวยากรณ์สมบูรณ์ (perfective marker) แสดงว่าเหตุการณ์นั้นบางส่วนได้เกิดขึ้นและดำเนินมาใน

ระยะเวลาหนึ่งและจุดสำคัญของเหตุการณ์ได้มาถึงซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นจุดสิ้นสุดเช่น หมายถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่หรือการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ใหม่ ณ เวลาที่อ้างถึง

ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากกรอบทฤษฎีที่ทัศนาลัยใช้นั้นไม่แบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ของทัศนาลัยยังคงมีความไม่ชัดเจนอยู่ ในการจัดประเภทกริยาทัศนาลัยไม่ได้กล่าวถึงสาเหตุของการแบ่งประเภทกริยาออกเป็นประเภทย่อยๆ และเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาแต่ละประเภทนั้นมีความสำคัญอย่างไรต่อการความหมายเชิงการณัลักษณะโดยรวมของประโยค อาจกล่าวได้ว่าทัศนาลัยมุ่งศึกษาความหมายในมโนทัศน์การณัลักษณะทางไวยากรณ์เป็นสำคัญ และมองความแตกต่างในส่วนของการณัลักษณะประจำคำเป็นเพียงการศึกษาส่วนย่อยภายใต้การศึกษากการณัลักษณะทางไวยากรณ์ และนอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยกับปราณี กุลละวณิชย์ และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ที่ตั้งข้อสังเกตว่า ทัศนาลัยไม่ได้ศึกษาความสำคัญขององค์ประกอบอื่นๆ ในประโยคที่มีต่อความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยค เห็นได้จากการแบ่งประเภทเหตุการณ์ที่ใช้เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาในประโยคสามัญที่ไม่มีส่วนขยายใดๆ

งานวิจัยในกลุ่มหนึ่งมิติประเภทที่ 2 คือ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของประภา สุขเกษม (Sookgasem, 1990) ซึ่งใช้ชื่อว่า “Morphology, Syntax and Semantics of Auxiliaries in Thai” ในงานวิจัยชิ้นนี้ประภาให้คำจำกัดความการณัลักษณะ (aspect)⁷ ตามแนวคิดของจอห์นสัน (Johnson, 1981)

“Aspect (eventuality) involves the idea of temporally distinct phases of an event, which are to be understood broadly as encompassing the whole sequence of an event’s evolution through time. That is, the phases of an event begin with the earliest time that the event may be taken to be concrete reality in the projected course of events, and lasts until the latest time that the event continues to affect the shape of later events. Consequently, the phases of an event include times that are strictly earlier or later than the time of the event itself.”

(Johnson, 1981: 152; Sookgasem, 1990: 66)

⁷ ประภา (Sookgasem, 1990) ใช้คำว่า Eventuality

หากพิจารณาการให้คำจำกัดความการณัลักษณะของจอห์นสัน (Johnson, 1981) จะเห็นได้ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์เป็นหลัก โดยที่การณัลักษณะหมายถึงโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ คือ จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุด ปรากฏได้แบ่งเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคออกเป็น 4 ประเภทคือ การณักระทำ การณัก่อนผล การณัสัมฤทธิ์ผล และสภาพการณั โดยที่เหตุการณ์แต่ละประเภทมีโครงสร้างเหตุการณ์ดังนี้ [Int.....(Fn)] [Int.....Fn] [Int/Fn] และ [.....] ตามลำดับ⁸

ประเด็นที่น่าสนใจของงานวิจัยชิ้นนี้คือสมมุติฐานที่ว่าความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคมีลักษณะที่ประกอบขึ้นมาจากความหมายขององค์ประกอบย่อยต่างๆ ในประโยค ดังนั้น นอกจากความหมายประจำคำกริยาแล้ว พจน์ของประธานและกรรม และส่วนขยายต่างๆ ในประโยค ต่างก็มีความสำคัญต่อความหมายเชิงการณัลักษณะเช่นเดียวกันเช่น หากประธานของกริยาแสดงการณัสัมฤทธิ์ผลเป็นเอกพจน์ เช่นกริยาแสดงการณัสัมฤทธิ์ผล **ตาย** ในประโยค **เด็กในหมู่บ้านนี้ตาย** จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณัลักษณะดำเนินอยู่ (continuative aspect verb) เช่น **ไปเรื่อยๆ** ได้ดังในประโยค ***เด็กในหมู่บ้านนี้ตายไปเรื่อยๆ** แต่ถ้าหากประธานเป็นพหูพจน์ ประโยคจะถูกไวการณัเช่นประโยค **เด็ก ๆ ในหมู่บ้านนี้ตายไปเรื่อยๆ** จะเห็นได้ว่ากริยาวิเคราะห์ความหมายเชิงการณัลักษณะของเหตุการณ์จำเป็นต้องพิจารณาทุกระดับโครงสร้าง ตั้งแต่ระดับคำจนไปจนถึงระดับประโยค ปรากฏได้ตั้งข้อสังเกตว่าตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวการณัเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความหมายเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค

“For the temporal interpretation there is a crucial interaction between types of eventualities and temporal verbs.”

(Sookgasem, 1990: 151)

ประโยค **แดงวิ่ง** แสดงเหตุการณ์แบบการณักระทำ ไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ และเมื่อเติมกริยาแสดงการสิ้นสุดเหตุการณ์ **เสร็จ** และตัวบ่งชี้การณัลักษณะแบบสมบูรณ์ **แล้ว** เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค **แดงวิ่งเสร็จแล้ว** จะเป็นแบบการณัก่อนผลทันที (Sookgasem 1990: 174) จากตัวอย่าง

⁸ Int หมายถึงจุดเริ่มต้น (initial point) ส่วน Fn หมายถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (final point) และ ... หมายถึงส่วนกลางเหตุการณ์

⁹ ปรากฏ (Sookgasem, 1990) เรียกว่า Time verb

ข้างต้นพบว่า ถึงแม้ประภาจะเชื่อว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะมีความสำคัญต่อความหมายเชิงการณลักษณะ แต่ก็ยังเป็นเพียงปัจจัยปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเภทของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค เช่นตัวบ่งชี้การณลักษณะบางตัวเป็นตัวกำหนดจุดสิ้นสุดให้กับเหตุการณ์ประเภทการณกระทำ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเภทของเหตุการณ์คือ เปลี่ยนจากการณกระทำเป็นการณก่อผลเป็นต้น อาจกล่าวได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการมุ่งศึกษาการณลักษณะประจำคำหรือชนิดของเหตุการณ์เป็นสำคัญ และเชื่อว่าการณลักษณะทางไวยากรณ์เป็นเพียงความแตกต่างที่เพิ่มเติมจากความแตกต่างในมิติของกรณลักษณะประจำคำเท่านั้น

งานวิจัยในกลุ่มที่สองนี้เป็นการศึกษาการณลักษณะโดยใช้ทฤษฎีแบบสองมิติ ซึ่งมีสมมุติฐานว่าในการศึกษาความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนั้น จำเป็นต้องแยกความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำ งานวิจัยในกลุ่มนี้ได้แก่ งานของวอลเตอร์ บิซาง (Bisang, 2003) และงานของปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) งานวิจัยทั้งสองชิ้นนี้เสนอการวิเคราะห์การณลักษณะโดยใช้กรอบทฤษฎีของทฤษฎีเลือกสรร (Selection Theory) ซึ่งคิดค้นขึ้นโดยบัลธาซาร์ บิคเคิล (Bickel, 1997) และซาสซี (Sasse, 2000) ประเด็นสำคัญที่กล่าวถึงในงานวิจัย 2 ชิ้นนี้คือสมมุติฐานว่าระบบการณลักษณะในภาษาไทยน่าจะประกอบไปด้วย 4 ระดับ คือ (1) ความหมายประจำคำกริยา (2) โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์โดยรวมกับกระบวนการต่างๆที่มีผลต่อโครงสร้างเหตุการณ์ (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ในสองระดับแรก และ (4) การปรากฏร่วมของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป การแบ่งระดับความหมายอย่างชัดเจนในลักษณะนี้ทำให้สามารถเห็นคุณสมบัติการประกอบกันของความหมายขององค์ประกอบย่อยของการณลักษณะได้ชัดเจน และสามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบต่างๆที่ปรากฏในประโยคมีผลอย่างไรกับความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคตั้งแต่กริยา ประธาน กรรม ส่วนขยายต่างๆเช่น บุพบทวลี คำวิเศษณ์ จนถึงตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์

นอกจากนี้งานวิจัยทั้งสองชิ้นนำการแบ่งประเภทเหตุการณ์ของบรอย (Brey, 1985, 2000) และซาสซี (Sasse, 1991, 2002) มาใช้เนื่องจากการแบ่งประเภทเหตุการณ์ของเวนด์เลอร์ (Vendler, 1967) และของ ดาวตี้ (Dowty, 1979) นั้นไม่ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ แต่ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ในภาษาไทยบางตัวมีปฏิสัมพันธ์กับจุดเริ่มต้นด้วย การจัดประเภทเหตุการณ์ทั้งสองระบบมีดังต่อไปนี้

เวนต์เลอร์/ดาวตี้	บรอย/ซาสซี	
1. States	1. Totally Stative	จุดอ้างอิงอยู่ที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ไม่มีขอบเขตกำหนด
	2. Inceptive-stative	จุดเริ่มต้นและเหตุการณ์
2. Activities	3. Action	จุดเริ่มต้น – ส่วนกลาง – จุดสิ้นสุด
3. Accomplishments	4. Gradually Terminative	เหตุการณ์และจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์
4. Achievements	5. Totally terminative	จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเกิดพร้อมกัน ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์

ตารางที่ 2.1 การจัดประเภทเหตุการณ์ของเวนต์เลอร์/ดาวตี้ และของบรอย/ซาสซี (อ้างถึงใน Kullavanijaya และ Bisang, 2004: 5)

นอกจากนี้ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บีซัง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ได้กล่าวถึงกริยากลุ่มหนึ่งที่ไม่สามารถจัดเป็นประเภทใดๆได้เนื่องจากกริยากลุ่มนี้สามารถแสดงถึงเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ประเภทการกระทำหรือสภาพการณ์ก็ได้ เช่น **ใส่** ใน **เขา(กำลัง)ใส่เสื้อ** และ**เขาใส่เสื้อ(อยู่)** กริยา **เปิด** ใน **ประตู(กำลัง)เปิด** และ **ประตูเปิด(อยู่)** แต่ไม่ได้เสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างภายในของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยากลุ่มนี้โดยละเอียด

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการคือ มีการกล่าวถึงกระบวนการต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคเช่น การเติมกริยาของก่อกผล (resultative verb) เช่น **อิม** ที่กริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำเช่น **กิน** ใน **กินอิม** กริยาก่อกผล **อิม** เปลี่ยนเหตุการณ์ประเภทการกระทำเป็นเหตุการณ์ประเภทการก่อกผลด้วยการเพิ่มจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ลงไป กระบวนการอื่นๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคมีดังต่อไปนี้ การเติมกริยาบ่งทิศทาง (directional verb) เช่น **ขึ้น ลง** ที่กริยาแสดงสภาพการณ์บางตัวเช่น **นอน** และ**อ้วน** เช่น **นอนลง** และ**อ้วนขึ้น** เป็นต้น ส่วนขยายวิเศษณ์แสดงเวลา (temporal adverbials) เช่น **แต่ก่อน** และ **ตั้งแต่ไหนแต่ไร** การเติมปริมาณวลี (quantitative phrase) เช่น **สามฉบับ** ที่นามวลีอาร์กิวเมนต์เช่น **แดงเขียนจดหมาย** และ **แดงเขียนจดหมายสามฉบับ** กริยาแสดงช่วงเหตุการณ์ (phasal verb) เช่น กริยา **เริ่ม** ใน **น้ำเริ่มแข็ง** และ กระบวนการสุดท้ายคือการเติมคำแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (terminal marker) เช่น **จบ** ใน **เขาอ่านหนังสือจบ**

ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ได้วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรณีลักษณะประจำคำและตัวบ่งชี้กรณีลักษณะทางไวยากรณ์¹⁰ 3 ตัวคือ **กำลัง อยู่** และ **แล้ว** ตัวบ่งชี้กรณีลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** และ **อยู่** ซึ่งทำหน้าที่เลือกส่วนกลางของเหตุการณ์ โดยไม่ให้ความสนใจกับขอบเขตของเหตุการณ์จึงแสดงความหมายเชิงกรณีลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) **แล้ว** แสดงความหมายเชิงกรณีลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective) เนื่องจากทำหน้าที่เลือกเฉพาะขอบเขตของเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์การปรากฏร่วมของตัวบ่งชี้กรณีลักษณะทางไวยากรณ์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบการณลักษณะของภาษาไทยมีความแตกต่างจากภาษาในกลุ่มสลาวิกที่ตัวบ่งชี้กรณีลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ปรากฏแบบสลับหลัก (complementary) แต่ภาษาไทยอนุญาตให้ปรากฏร่วมกันได้ (Kullavanijaya & Bisang, 2004: 30)

อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยพบว่ายังมีกริยากลุ่มหนึ่งที่ยังเป็นปัญหาในการวิเคราะห์กรณีลักษณะประจำคำอยู่ เช่น กริยา **เปิด** ในประโยคต่อไปนี้

- (1) ก. แดงเปิดประตู
- ข. ประตูกำลังเปิด
- ค. ประตูเปิดอยู่

ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) กล่าวว่ากริยากลุ่มนี้แสดงเหตุการณ์ที่ไม่สามารถจัดอยู่ในกรณีลักษณะประจำคำประเภทใดประเภทหนึ่งได้ ทั้งนี้เป็นเพราะกริยากลุ่มนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 2 เหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกัน โดยที่เหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุการณ์ประเภทการณก่อนผล (ข.) และอีกเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุการณ์ประเภทการณสภาพการณ (ค.)

ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) จัดให้กริยาประเภทนี้อยู่ในกลุ่มกริยาที่สามารถแสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพลวัตหรือเหตุการณ์ที่เป็นสภาพหลังจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพได้สิ้นสุด ในการตีความเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยากลุ่มนี้ว่าแสดงเหตุการณ์ในลักษณะใดจำเป็นต้องใช้โครงสร้างประโยค เช่น คุณสมบัติความมีชีวิต (animacy) ของประธาน และ

¹⁰ บิซาง (Bisang, 2003) และปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) เรียกว่า aspect operator หรือ aspect marker

การปรากฏของกริยารองแสดงทิศทาง (directional) หรือบริบทของบทสนทนาเข้ามาช่วยตีความ ทิศนาลักษณ์วิเคราะห์กริยา **เปิด** ว่า ถ้าหากประธานเป็นสิ่งมีชีวิต (ก.) เหตุการณ์ที่แสดงมักจะเป็น เหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต แต่หากประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต โดยปกติแล้วจะแสดงเหตุการณ์ที่เป็น สภาวะ (ค.) ซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถแสดงเหตุการณ์ที่ มีลักษณะพลวัตได้หากปรากฏร่วมกับ กริยารองแสดงทิศทาง เช่นในประโยค **ประตูเปิดออกช้า ๆ**

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าถ้าหากประยุกต์แนวคิดเรื่อง การริต (causation) เข้ามาใช้ ประกอบการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยากลุ่มนี้ผลการวิเคราะห์โครงสร้างเหตุการณ์สามารถ คลี่คลายปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ดังที่กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนาได้เสนอแนวทางกริยารองที่ไว้ใน บทความเรื่อง “Lexical Causatives in Thai” (Thepkanjana, 2000) กริยาสกรรมใน (ก.) แสดง เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์คือ เหตุการณ์เหตุที่ผู้ก่อเหตุคือ **แดง** ได้กระทำการบางอย่างกับผู้รับเหตุคือ **ประตู** และเหตุการณ์เหตุนี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลคือประตูเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพไม่ เปิดเป็นเปิด ส่วนอกรรมกริยาแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์คือ เหตุการณ์พลวัตการเปลี่ยนแปลง สภาพของประตู (ข.) และประโยค (ค.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพเปิดของประตู เหตุการณ์สอง เหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันบนห่วงโซ่การริต โดยที่เหตุการณ์พลวัตตรงกับเหตุการณ์ผล และ เหตุการณ์ทรงสภาพตรงกับเหตุการณ์สภาพผล

ผู้วิจัยเห็นว่าการนำแนวคิดเรื่องการริตเข้ามาประยุกต์ใช้นี้สามารถอธิบายได้ว่าอกรรมกริยา กลุ่มนี้มีความแตกต่างจากกริยากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรและเหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยา กลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการปรากฏของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์บางตัวสามารถทำ ให้ความไม่ชัดเจนทางความหมายของกริยากลุ่มนี้หมดไปเช่น (ข.) แสดงเหตุการณ์ได้ลักษณะเดียวคือ เหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต แต่ในประโยค (ค.) เหตุการณ์ที่แสดงนั้นมีลักษณะเป็นสภาวะเท่านั้น แต่ ปรากฏนี้ กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ยังไม่ได้วิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** และ **อยู่** กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยา กลุ่มนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาประเด็นนี้จะช่วยสนับสนุนแนวคิดของทฤษฎีเลือกสรรมีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

2.2.2 การศึกษาในอดีตเกี่ยวกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องและการศึกษาในอดีตเกี่ยวกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย โครงสร้างอกรรมแบบสลับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หมายถึงโครงสร้างที่มีกริยาหลักเป็นอกรรมกริยาซึ่งมีคำพ้องรูปพ้องเสียงที่เป็นสกรรมกริยาเช่น **แดงเปิดประตู** และ **ประตูเปิด** กริยา **เปิด** ในประโยคแรกเป็นสกรรมกริยาที่ต้องการกรรมปรากฏตามหลังในที่นี้คือ **ประตู** แต่ทว่า **เปิด** ในโครงสร้างต่อมาไม่ต้องการกรรมใดๆ โครงสร้างสกรรมและอกรรมประเภทนี้เรียกว่า โครงสร้างสกรรมแบบสลับ (alternating transitive construction) และโครงสร้างอกรรมแบบสลับ (alternating intransitive construction) ตามลำดับ การแปรสลับโครงสร้างสกรรม/อกรรมแบบนี้เรียกว่า **การแปรสลับสกรรมสภาพ** (transitivity alternation) ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงการแสดงอาร์กิวเมนต์ของกริยาทั้งจำนวนอาร์กิวเมนต์หลักและอาร์กิวเมนต์ที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างๆ การแปรสลับสกรรมสภาพอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายควบคู่ไปด้วยหรือไม่ก็ได้ (Levin, 1993) การแปรสลับสกรรมสภาพ **เปิดประตู/ประตูเปิด** ดังตัวอย่างข้างต้นเป็นการแปรสลับสกรรมสภาพประเภทการแปรสลับสกรรมสภาพกริยา¹¹ (causative alternation) หมายถึงการแปรสลับระหว่างโครงสร้างสกรรม (นามวลี กริยา นามวลี) กับโครงสร้างอกรรม (นามวลี กริยา) โดยมีข้อจำกัดว่า กรรมตรงของโครงสร้างสกรรมและประธานของโครงสร้างอกรรมอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกัน และสกรรมกริยาต้องเป็นกริยากริยา (causative verb) กริยากริยาแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์คือ เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลเช่น สกรรมกริยากริยา **เปิด** ใน **แดงเปิดประตู** แสดงเหตุการณ์เหตุคือ แแดงกระทำการอะไรบางอย่างกับประตู และเหตุการณ์ผลคือการเปลี่ยนแปลงของประตู คือ **ประตูเปิด** และเหตุการณ์ผลนี้จะต้องเกิดขึ้นเพราะเหตุการณ์เหตุ

งานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทยที่จะกล่าวถึงในหัวข้อนี้คือ บทความของกิงกาญจัน เทพกาญจนา (Thepkajana, 2000) ซึ่งใช้ชื่อว่า “Lexical causatives in Thai” งาน

¹¹ การแปรสลับสกรรมสภาพมีอีกหลายประเภทเช่น “Middle alternation” เช่น The butcher cuts the meat/the meat cuts easily. และ He sells the book/the book sells well. “Induced Action Alternation” เช่น Sylvia jumped the horse over the fence/the horse jumped over the fence. และ “Conative Alternation” เช่น Paula hit the fence/Paula hit at the fence. และ Margaret cut the bread/Margaret cut at the bread. (Levin, 1993)

ชั้นนี้เป็นการศึกษาคุณสมบัติทางความหมายและจัดประเภทศัพท์การีต¹² (lexical causative) ในภาษาไทย งานวิจัยชั้นนี้กึ่งกาญจน์แบ่งศัพท์การีตหรือกรรมกริยาการีต (transitive causative verb) ออกเป็น 2 กลุ่มโดยใช้การแปรสลับกรรมสภาพ (transitivity alternation) เป็นเกณฑ์พิจารณา โดยที่พิจารณาว่ากรรมกริยาการีตนั้นๆสามารถแปรสลับโครงสร้างกรรม/กรรมกริยาได้หรือไม่ หรืออีกนัยหนึ่งกรรมกริยาการีตนั้นๆ มีคำพ้องรูปพ้องเสียงที่เป็นกรรมกริยาหรือไม่ ถ้ามีคู่กรรมกริยาแบบสลับนั้นแสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ในลักษณะใด

กรรมกริยาการีตในภาษาไทยแบ่งออกเป็น *กรรมกริยาการีตแบบสลับ* (alternating transitive verb) และ *กรรมกริยาการีตแบบไม่สลับ* (non-alternating transitive verb) กรรมกริยาการีตในประเภทแรกมีคู่กรรมกริยาแบบสลับ กรรมกริยาเหล่านี้สามารถปรากฏได้ทั้งในโครงสร้างกรรมและกรรมกริยา เช่น *เดิน(เครื่องจักร)/(เครื่องจักร)เดิน เปิด(ประตู)/(ประตู)เปิด หัก(กิ่งไม้)/(กิ่งไม้)หัก* แต่กรรมกริยาการีตกลุ่มที่สองนั้นไม่มีคู่กรรมกริยาแบบสลับ หรือไม่สามารใช้เป็นกรรมกริยาได้ เช่น *ล้าง(จาน)/*(จาน)ล้าง ตัด(กระดาษ)/*(กระดาษ)ตัด และ ทบ(โต๊ะ)/*(โต๊ะ)ทบ*

กึ่งกาญจน์ได้วิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์หรือการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกรรมกริยาแบบสลับเพื่อเป็นเกณฑ์การจัดประเภทย่อยของกรรมกริยาการีตแบบสลับ และผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้ กรรมกริยาการีตแบบสลับในภาษาไทยสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ (1) กรรมกริยาการีตที่แปรสลับโครงสร้างกับกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์การกระทำ (2) กรรมกริยาการีตที่แปรสลับโครงสร้างกับกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง (inchoative) และเหตุการณ์สภาพ (stative) และ (3) กรรมกริยาการีตที่แปรสลับโครงสร้างกับกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์แบบสภาพ

กรรมกริยาแบบสลับกลุ่มแรกแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) เช่น *หมุน(ใบพัด)/(ใบพัด)หมุน เดิน(เครื่องจักร)/(เครื่องจักร)เดิน*

¹² ศัพท์การีต (lexical causative) เป็นหน่วยสร้างการีต (causative construction) ประเภทหนึ่ง ศัพท์การีตแตกต่างจากหน่วยสร้างการีตประเภทอื่นตรงที่เป็นหน่วยสร้างการีตที่มีลักษณะไม่เพิ่มพูน (non-productive) และเป็นรูปอปรกติ (irregular) อีกนัยหนึ่งคือเป็นหน่วยสร้างการีตที่ปรากฏอย่างไม่สม่ำเสมอในภาษา คือปรากฏในรูปของคำศัพท์ (lexicon) ศัพท์การีตแสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลในคำศัพท์เพียงคำเดียว ศัพท์การีตมักจะปรากฏในภาษาในรูปของกรรมกริยา เช่น *ล้ม เปิด ปิด* เป็นต้น

กระดอน(ลูกบอล)/(ลูกบอล)กระดอน เป็นต้น เหตุการณ์ผลหรือเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพที่ผู้ถูกกระทำแสดงออกมานั้นเราสามารถรับรู้เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic) และไม่มีขอบเขตเวลา (unbounded)

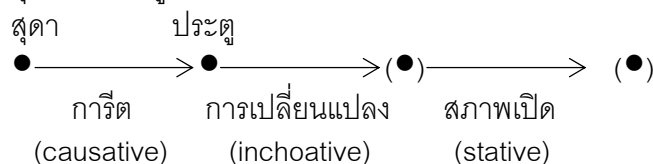
กิจกรรมกิริยาแบบสลับลุ่มที่สองแสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง (inchoative) และสภาพ เช่น **เปิด(ประตู)/(ประตู)เปิด ล้ม(คู่ต่อสู้)/(คู่ต่อสู้)ล้ม โคน(ต้นไม้)/ (ต้นไม้)โคน** กิจกรรมกิริยาแบบสลับในประเภทนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ผลได้สองเหตุการณ์ คือ (1) เหตุการณ์ที่มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลง (inchoative) และ (2) เหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ (stative)

กิจกรรมกิริยาการีตและกิจกรรมกิริยาแบบสลับในประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ครบทั้งสาม เหตุการณ์ของห่วงโซ่การีต (causal chain) ห่วงโซ่การีตประกอบด้วยเหตุการณ์ 3 เหตุการณ์ซึ่งสามารถแสดงโดยกิริยา 3 ประเภทคือ กิริยาการีต (causative verb) กิริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง (inchoative verb) และกิริยาแสดงสภาพ (stative verb) เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง (inchoative) ตรงกับเหตุการณ์ที่สองของห่วงโซ่การีต เหตุการณ์ทรงสภาพตรงกับเหตุการณ์สภาพผลซึ่งเป็นเหตุการณ์สุดท้ายของห่วงโซ่การีต เหตุการณ์สภาพผลเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพของผู้รับเหตุ หลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลได้สิ้นสุดลง จากตัวอย่างประโยค **ประตู(กำลัง)เปิด** แสดงการเปลี่ยนแปลงของประตูโดยที่ประตูค่อยๆเปิดออกมีลักษณะกินเวลา (durational) และเหตุการณ์การเปิดของประตูนี้ดำเนินไปสู่จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ซึ่งก็คือจุดที่ประตูเปิดจนสุดและไม่สามารถเปิดไปได้กว้างกว่านี้อีกแล้ว เมื่อจุดสิ้นสุดได้มาถึงประตูก็จะคงสภาพเปิดไว้ซึ่งตรงกับเหตุการณ์ผล ประเภทสภาพแสดงโดยประโยค **ประตูเปิด(อยู่)** เหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การีตและตัวอย่างประโยคแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การีต (causative):

(1) สูด้าเปิดประตุ

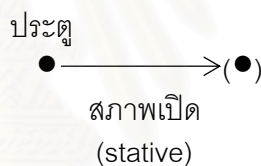
การเปลี่ยนแปลง (inchoative):

(2) ประตุเปิด

สภาพ (stative):

(3) ประตุเปิด

สกรรมกรียาการีตประเภทสูด้าทำมีคู้่อกรรมกรียาแบบสลั๊บที่แสดงเหตุการณั้ผลประภทสภาพ ซึ่งจุดเริ่มต้นเหตุการณั้สภาพนี้เกิดขึ้นพร้อมกับจุดสิ้นสุดของเหตุการณั้ที่แสดงโดยสกรรมกรียาการีต อกรรมกรียาแบบสลั๊บกลุ่มนี้แตกต่างจากกลุ่มที่สองตรงที่เหตุการณั้ผลเกิดขึ้นอย่างฉับพลันไม่กินเวลา ซึ่งคุณสมบัตืความฉับพลันของเหตุการณั้นี้เองที่ตัดสินว่าอกรรมกรียากลุ่มนี้ไม่มีลักษณะเหตุการณั้เปลี่ยนแปลงที่สามารถสังเกตได้ ตัวอย่างสมาชิกของสกรรมกรียาการีตในกลุ่มนี้ได้แก่ **หัก (กั้งไม้)/(กั้งไม้)หัก พับ(กระดาษ)/(กระดาษ)พับ(อยู่)**

สกรรมกรียาการีตแบบไม่สลั๊บสามารถแบ่งเป็นประภทย่อยได้ 2 ประภทได้แก่สกรรมกรียาการีตแบบไม่สลั๊บแสดงผลที่เกิดอย่างแน่นอน (non-alternating transitive verbs with inherent effects) และกรียาการีตแบบไม่สลั๊บแสดงผลที่อาจเกิดขึ้น (non-alternating transitive verbs with potential effects) สกรรมกรียาการีตทั้งสองประภทนี้ต่างก็ไม่มีคู้่อกรรมกรียาแบบสลั๊บ แต่แตกต่างกันตรงที่ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณั้เหตุและเหตุการณั้ผล กลุ่มแรกแสดงเหตุการณั้ที่ประกอบไป

ด้วย 2 เหตุการณ์ย่อยคือ การกระทำของผู้ก่อเหตุ (agentive) หรือ เหตุการณ์เหตุ และจุดมุ่งหมายของผู้ก่อเหตุหรือเหตุการณ์ผลซึ่งหมายถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้ถูกกระทำหรือกรรมตรงของโครงสร้าง เมื่อเหตุการณ์ในส่วนแรกเริ่มเกิดขึ้น เหตุการณ์ก็จะดำเนินต่อเนื่องมาจนกระทั่งสภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้ถูกกระทำได้บรรลุ และหลังจากนั้นเหตุการณ์ก็จะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของผู้กระทำเองเป็นตัวกำหนดขอบเขตสิ้นสุดของการกระทำในเหตุการณ์เหตุเช่น ถ้า แดงฆ่างู จุดมุ่งหมายของแดงก็คือ ทำให้งูตาย และเมื่องูเปลี่ยนสภาพจากมีชีวิตเป็นตายแล้ว เหตุการณ์การฆ่าของแดงก็จะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก กริยากลุ่มนี้มักจะถูกเรียกว่ากริยาแสดงการก่อผลหากเหตุการณ์เหตุที่เกิดขึ้นนั้นกินเวลา หรือการสัมฤทธิ์ผลหากเหตุการณ์เหตุเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ตัวอย่างของกรรมกริยากริยากลุ่มนี้คือ **ฉีก ข่า ตัด และทำลาย** เป็นต้น

กรรมกริยากริยาแบบไม่สลับกกลุ่มที่ 2 เป็นกริยาที่แสดงเหตุการณ์เหตุที่อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลหรือไม่ก็ได้ เหตุการณ์ผลเป็นเพียงความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเป็นไปได้เท่านั้น และถ้าหากเหตุการณ์เหตุก่อให้เกิดสภาพการเปลี่ยนแปลงจริง สภาพการเปลี่ยนแปลงนั้นก็อาจจะเป็นไปได้หลายอย่าง เช่นหากเราทุบกระเบื้อง และการทุบของเราอาจไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆกับกระเบื้องเลยก็ได้ เพราะกระเบื้องอาจจะไม่เป็นอะไรเลย แต่หากก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพจริงๆ สภาพที่เปลี่ยนแปลงของกระเบื้องก็เป็นไปได้หลายลักษณะ กระเบื้องอาจจะร้าว บิ่น หักครึ่งหรือแตกเป็นเสี่ยงๆก็เป็นไปได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเหตุการณ์ผลเป็นเพียงความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นไม่ได้รวมอยู่ในความหมายหลักของกริยากรรมกริยาเหมือนประเภทก่อนหน้านี้

จากงานวิจัยนี้อาจกล่าวได้ว่า อกรรมกริยาแบบสลับในภาษาไทยสามารถแบ่งประเภทย่อยได้ 3 ประเภทคือ (1) อกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำ (2) อกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพ และ (3) อกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพ

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าอกรรมกริยาแบบสลับในกลุ่มที่สามบางตัวสามารถแสดงเหตุการณ์ในลักษณะอื่นได้อีก เช่น **แดงหักกิ่งไม้ กิ่งไม้หัก และ กิ่งไม้หักอยู่** กริยากรรมแบบสลับ **หัก** นอกจากจะแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพ (กิ่งไม้หักอยู่) แล้วยังสามารถแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะเกิดขึ้นแบบฉับพลัน (กิ่งไม้หักดังเป๊าะ) หรือที่เรียกว่าเหตุการณ์แบบการณีสัมฤทธิ์ผลได้อีก และนอกจากนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีอกรรมกริยาแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์ประเภทอื่นอีกที่กึ่งกาญจน์ไม่ได้

กล่าวถึง เช่น **แดงกระพริบไฟหน้ารถ** กับ **ไฟหน้ารถกระพริบ** กริยา **กระพริบ** ในโครงสร้างอกรรมแบบสลัปแสดงเหตุการณ์ที่แตกต่างจากทั้งสามกรณีที่กำลังกล่าวมาข้างต้น กล่าวคือเหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถเกิดขึ้นแบบฉับพลัน และการกระพริบของไฟหน้ารถไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ไฟ เหมือนกับอกรรมกริยาแบบสลัปประเภทที่สามเช่น **กิ่งไม้หัก** ที่หลังจากกิ่งไม้เกิดการหักแล้วกิ่งไม้มีสภาพต่างไปจากเดิมคือสภาพหัก แต่ไฟหน้ารถไม่มีสภาพกระพริบ และยังสามารถเกิดขึ้นซ้ำได้อีก หากปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** เช่นในประโยค **ไฟหน้ารถกำลังกระพริบ**

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าสกรรมกริยาบางตัวในกลุ่มกริยากริยากริตแบบไม่สลัปแสดงผลที่เกิดอย่างแน่นอน (non-alternating transitive with inherent effect) สามารถปรากฏในโครงสร้างอกรรมได้ถ้าหากปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์บางตัวเช่น **ล้าง เช็ด** และ **ซัก** ใน **จานกองนี้ล้าง/เช็ดแล้ว** และ **ผ้ากองนี้ซักแล้ว**

2.3 กรอบทฤษฎีและแนวคิดสำคัญที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

สำหรับการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดสำคัญของทฤษฎีเลือกสรร (Selection Theory) ตามแนวคิดของบิคเคิล (Bickel, 1997) ในส่วนของสมมติฐานเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำที่เป็นแบบตัวเลือกและฐาน และนำแนวคิดของอรรถศาสตร์ปริชานเรื่อง ห่วงโซ่การกริต (causal chain) (Croft, 1991) เพื่อวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลัปในภาษาไทย

2.3.1 ทฤษฎีเลือกสรร (selection theory)

ทฤษฎีเลือกสรร (selection theory of aspect) คิดค้นโดยบัลธาซาร์ บิคเคิล (Bickel, 1997) เป็นการศึกษาในกลุ่มสองมิติ ทฤษฎีนี้ได้พัฒนาต่อมาจากทฤษฎีมุมมอง (viewpoint approach) ที่มุ่งศึกษาการณลักษณะทางไวยากรณ์ แต่ได้มีการปรับปรุงโดยให้ความสำคัญกับการณลักษณะประจำคำซึ่งเป็นการศึกษาตามแนวนั้นโครงสร้างเวลาของเหตุการณ์ (Time-schema Approach) และรวมเข้ามาในทฤษฎีโดยมีสมมติฐานว่าความหมายเชิงการณลักษณะ (aspectual interpretation)

ของโครงสร้างนั้นเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นความหมาย 2 ชั้นคือ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และการณ์ลักษณะประจำคำโดยที่การณ์ลักษณะประจำคำแสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลา (internal temporal constituency) ของเหตุการณ์และตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างเหตุการณ์เพื่อทำให้เด่นและกลายเป็นความหมายเชิงการณ์ลักษณะของโครงสร้างนั้นๆ

“(S)election theory assumes that (grammatical) aspect and Aktionsart (lexical aspect)... stand in operator-operandum relationship, where (grammatical) aspect marker selects matching elements in an Aktionsart (lexical aspect), thereby highlighting specific boundaries or phases.”

(Bickel, 1997: 115)

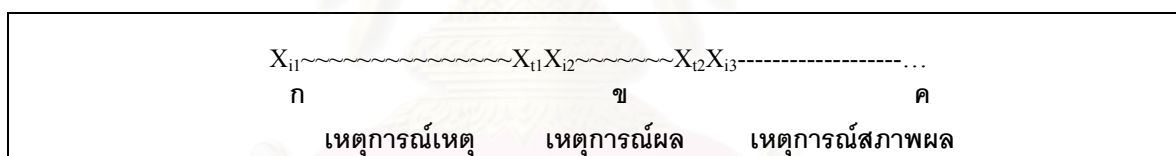
โดยทั่วไปแล้วการณ์ลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 2 องค์ประกอบ คือ (1) ขอบเขตของเหตุการณ์¹³ (situation boundaries) แสดงโดยสัญลักษณ์ τ โดยแบ่งออกเป็น จุดเริ่มต้น (initial boundary) τ_i และจุดสิ้นสุด (terminal boundary) τ_f และ (2) ส่วนกลาง (phase) แสดงโดยสัญลักษณ์ ϕ ¹⁴ แบ่งออกเป็น ส่วนกลางที่เป็นสภาพ ϕ_{STAT} และส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต ϕ_{DYNAMIC} ดังนั้นการณ์ลักษณะประจำคำต่างประเภทกันจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่แตกต่างกันเช่น การณ์กระทำ [τ_i ϕ_{DYNAMIC}] การณ์ก่อผล [τ_i ϕ_{DYNAMIC} τ_f] การณ์สัมฤทธิ์ผล [τ_{i+p}] และสภาพการณ์ [ϕ_{STAT}]

¹³ ในทฤษฎีเลือกสรรไม่มีการแบ่งประเภทย่อยของขอบเขตเหตุการณ์ แต่ผู้วิจัยเสนอให้มีการแบ่ง เพราะพบว่าในโครงสร้างอกรรมแบบสลับภาษาไทยแสดงเหตุการณ์ที่มี จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุด และตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะบางตัวมีปฏิสัมพันธ์กับจุดเริ่มต้น

¹⁴ ในทฤษฎีเลือกสรรไม่แบ่งประเภทย่อยของส่วนกลางเหตุการณ์ แต่ผู้วิจัยเสนอให้มีการแบ่ง เพราะพบว่าในภาษาไทยตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะบางตัวเลือกเฉพาะส่วนกลางที่เป็นสภาพ และบางตัวเลือกส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต

2.3.2 ห่วงโซ่การีต (Causal chain)

ห่วงโซ่การีตตามแนวการศึกษาของครอฟท์ (Croft, 1991) หมายถึงรูปแบบทางปริชาน (cognitive model) ที่ใช้แสดงกระบวนการการรับรู้และการมองเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นของมนุษย์ว่า มนุษย์แยกแยะปฏิสัมพันธ์ (interaction) และการส่งผ่านพลังงาน (energy transmission) ระหว่างสิ่งสองสิ่งคือ ผู้ก่อเหตุ (causer) และผู้รับเหตุ (causee) อย่างไรก็ตาม วิลเลียม ครอฟท์ใช้ห่วงโซ่การีตแสดงสถานการณ์การีตต้นแบบ (prototypical causative situation) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์อันประกอบไปด้วยเหตุการณ์สามเหตุการณ์ เหตุการณ์หนึ่งเรียกว่าเหตุการณ์เหตุ (causing event) หมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุกระทำการบางอย่างกับผู้รับเหตุ เหตุการณ์ที่สองเรียกว่าเหตุการณ์ผล (caused event) หมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุ เหตุการณ์ผลเป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการกระทำบางอย่างของผู้ก่อเหตุ เหตุการณ์ที่สามเรียกว่าเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) หมายถึงเหตุการณ์ที่ผู้รับเหตุทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลง เหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การีตแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 2.1 ภาพแทนแสดงห่วงโซ่การีต

ห่วงโซ่การีตเริ่มต้นที่เหตุการณ์เหตุ (ก) ต่อด้วยเหตุการณ์ผล (ข) แล้วตามด้วยเหตุการณ์สภาพผล (ค) โดยที่จุดเริ่มต้นเหตุการณ์เหตุ (X_{11}) เป็นจุดเริ่มต้นของห่วงโซ่การีต จุดสิ้นสุดเหตุการณ์เหตุ (X_{11}) และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ผล (X_{12}) เป็นจุดๆเดียวกัน จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ผล (X_{12}) และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพผล (X_{13}) เป็นจุดๆเดียวกัน

สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการณัลักษณะในภาษาไทยพบว่า การศึกษาในอดีตเกือบจะทั้งหมดเป็นการศึกษาแบบหนึ่งมิติซึ่งไม่ได้แยกความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำอย่างชัดเจนจึงทำให้ผลการศึกษายังไม่มีความชัดเจนในส่วนของบทบาทของการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำในการวิเคราะห์

ความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยประโยคหนึ่งๆเท่าใดนัก ทฤษฎีเลือกสรรเป็นแนวคิดที่เสนอให้มีการแยกความแตกต่างระหว่างความหมายในระดับการณัลักษณะประจำคำกับความหมายในระดับการณัลักษณะทางไวยากรณ์ออกจากกัน เพื่อที่จะทำให้การณัศึกษาระบบการณัลักษณะมีความเป็นระบบมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าความหมายเชิงการณัลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคหนึ่งๆนั้นเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำในลักษณะใด องค์ประกอบใดบ้างในประโยคที่มีความสำคัญต่อความหมายเชิงการณัลักษณะโดยรวมของประโยค

นอกจากนี้จากงานวิจัยที่ศึกษาโครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาผู้วิจัยพบว่ามีกริยากลุ่มหนึ่งซึ่งยังไม่สามารถจัดประเภทได้ว่าแสดงเหตุการณ์ประเภทใด เพราะกริยากลุ่มนี้มีความกำกวมทางความหมายซึ่งสามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 2 เหตุการณ์โดยที่เหตุการณ์หนึ่งคือเหตุการณ์พลวัต อีกเหตุการณ์หนึ่งคือเหตุการณ์ทรงสภาพ เช่นกริยา เปิด ใน ประตูเปิด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าถ้าหากประยุกต์แนวคิดเรื่อง ห่วงโซ่การิต (causal chain) เข้ามาใช้ประกอบการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยากลุ่มนี้จะสามารถบอกได้ว่ากริยากลุ่มนี้มีความแตกต่างจากกริยากลุ่มอื่นๆอย่างไร และเพราะเหตุใดกริยากลุ่มนี้จึงมีความกำกวมทางความหมาย

บทที่ 3

โครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย: การวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ประเภทเหตุการณ์หรือการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย และผลการจัดประเภทโครงสร้างอกรรมแบบสลบตามเกณฑ์ประเภทการณลักษณะประจำคำ เนื้อหาในบทนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ ส่วนแรกว่าด้วยการจัดประเภทการณลักษณะประจำคำ และส่วนที่สองเป็นการจัดประเภทโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย

3.1 การจัดประเภทการณลักษณะประจำคำ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดสำคัญของทฤษฎีเลือกสรร (Bickel, 1997) ซึ่งมีสมมติฐานหลักว่าในการศึกษาการณลักษณะนั้นจำเป็นต้องแบ่งชั้นความหมายออกเป็น 2 ส่วนที่แตกต่างแต่มีความสัมพันธ์กันซึ่งก็คือความแตกต่างของการณลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect หรือ viewpoint aspect) กับการณลักษณะประจำคำ (lexical aspect Aktionzart หรือ situation type) ความหมายเชิงการณลักษณะในระดับการณลักษณะทางไวยากรณ์หมายถึงมุมมองต่างๆของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์หนึ่งๆเช่น ผู้พูดสามารถเลือกที่จะกล่าวถึงเหตุการณ์ในลักษณะที่เสร็จสิ้น (perfective aspect) กำลังเกิดขึ้น (progressive aspect) เพิ่งเริ่มต้น (ingressive aspect) ดำเนินอยู่ (continuative aspect) หรือเกิดซ้ำหลายๆครั้ง (iterative or habitual aspect) ความหมายเชิงการณลักษณะในมิติศน์นี้มักจะแสดงโดยกระบวนการทางไวยากรณ์ต่างๆเช่น การใช้หน่วยรากศัพท์ของกริยา (verb roots หรือ stems) ในภาษากลุ่มสลววิก การเติมหน่วยคำวิภัติปัจจัยที่คำกริยาในภาษากลุ่มโรมานซ์ หรือการใช้การใช้กริยาช่วยและหน่วยคำวิภัติปัจจัยเช่น โครงสร้างการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (progressive construction) *be V-ing* ในภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ความหมายเชิงการณลักษณะในระดับการณลักษณะประจำคำหมายถึงลักษณะโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงเช่น เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพหรือเหตุการณ์พลวัต (static/dynamic situation) เป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์หรือไม่ (telic/atelic situation) และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาหรือฉับพลัน (durative/punctual

situation) การณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้มักจะถูกวิเคราะห์ว่าเป็นคุณสมบัติทางความหมายที่แสดง คำหลัก (lexical word) เช่นกริยา อารีกิวิเมนท์ของกริยา และส่วนขยายต่างๆในประโยค

การวิเคราะห์การณ์ลักษณะประจำคำในงานวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐานหลักว่า การณ์ลักษณะ ประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคต่างๆนั้นเป็นผลรวมของคุณสมบัติทางความหมายของ องค์ประกอบต่างๆในภาคแสดงอันได้แก่ คุณสมบัติทางความหมายของคำกริยา ของนามวลีที่เป็น กรรมตรงของกริยา และของส่วนขยายต่างๆในประโยค เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์การณ์ลักษณะ ประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยภาคแสดงใดๆนั้นไม่สามารถพิจารณาจากความหมายประจำ คำกริยาเพียงอย่างเดียวได้ แต่จำเป็นต้องพิจารณาคูณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบอื่นๆใน ประโยคด้วย ดังนั้นในการศึกษาการณ์ลักษณะประจำคำในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หน่วยพื้นฐานในการ วิเคราะห์จึงเป็น เหตุการณ์ ซึ่งแสดงโดยภาคแสดงไม่ใช่เพียงคำกริยาเพียงคำเดียว ลองพิจารณา เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (1ก.) และ(1ข.)

- (1) ก. แดงวิ่ง
ข. แดงวิ่งไปที่สวน

ประโยค (1ก.) ประกอบไปด้วยกริยา **วิ่ง** และนามวลีแบบบังคับปรากฏคือ **แดง** ประโยคนี้ แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic situation) แบบกินเวลา (durative) และไม่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ (atelic) กล่าวคือเหตุการณ์การวิ่งของแดงมีลักษณะ**ไม่**นิ่งเนื่องจากเป็นเหตุการณ์การ เคลื่อนไหวของร่างกายและเคลื่อนที่ไปด้วยในเวลาเดียวกัน เหตุการณ์นี้สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ เพราะไม่มีการแสดงระยะเวลาที่แน่ชัดว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเป็นระยะเวลาสั้นเท่าใด ประโยค (1ข.) มี ส่วนขยายแบบไม่บังคับปรากฏ (optional) คือกริยา**รอง**บ่งทิศทางและบุพบทวลีแสดงที่หมาย **ไปที่สวน** เพิ่มเข้ามาในประโยค เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต เป็นการ เปลี่ยนแปลงแบบกินเวลาที่มีขอบเขตเวลาแสดงไว้อย่างชัดเจน (telic) เหตุการณ์การวิ่งของแดงมี จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยบุพบทวลีแสดงที่หมาย **ที่สวน** เหตุการณ์การวิ่งของแดงเกิดขึ้นและ ดำเนินไปในทิศทางมุ่งสู่จุดมุ่งหมายคือที่สวน และเมื่อถึงจุดมุ่งหมายแล้วเหตุการณ์การวิ่งไปที่สวน ของแดงจะสิ้นสุดลงทันที ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่านอกจากกริยาหลัก ของประโยคแล้ว องค์ประกอบอื่นๆก็มีผลต่อโครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค กริยา **วิ่ง** เพียง ลำพังแสดงเหตุการณ์ประเภทกระบวนการแบบกินเวลาที่ไม่มีความสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เมื่อปรากฏกับ

กริยารอบ่งทิศทางและบุพบทลีแสดงที่หมายถึง **ไปที่สวน** โครงสร้างเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงคือมีการแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆในประโยคมีผลกระทบต่อการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์อย่างไร ฟิลิป (Filip, 1999) เสนอให้เริ่มวิเคราะห์โครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเดี่ยวพื้นฐาน (basic atomic sentence) ซึ่งประกอบด้วยกริยาหลักเพียงตัวเดียวและนามวลีอาร์กิวเมนต์แบบบังคับปรากฏ (obligatory) จากนั้นจึงพิจารณาว่าโครงสร้างเหตุการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไรเมื่อมีองค์ประกอบอื่นเข้ามาในประโยค เช่นประโยคเดี่ยวพื้นฐาน **แดงวิ่ง** แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เมื่อมีส่วนขยาย **ไปที่สวน** ปรากฏในประโยคโครงสร้างเหตุการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงคือ มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เพิ่มลงไป ในโครงสร้างเหตุการณ์เพราะส่วนขยายดังกล่าวแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของการวิ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายคือที่สวน นักวิจัยท่านอื่นๆเช่น เวนด์เลอร์ (Vendler, 1957: 98)¹ เวอร์คูล (Verkuyl, 1972, 1993)² คริฟคา (Krifka, 1992) และ ดาวตี้ (Dowty, 1988, 1991)³ ต่างก็เห็นความสำคัญขององค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากกริยาในการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำที่แสดงโดยประโยค ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดนี้และนำมาประกอบการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำโดยผู้วิจัยใช้ความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเดี่ยวพื้นฐานเป็นจุดเริ่มต้น

การวิเคราะห์ในระดับนี้จำเป็นต้องพิจารณาคูณสมบัติของกริยาและนามวลีที่เป็นอาร์กิวเมนต์แบบบังคับปรากฏ ในระดับต่อไปเมื่อมีส่วนขยายแบบไม่บังคับปรากฏ (optional) อื่นๆปรากฏร่วมในโครงสร้าง ส่วนขยายเหล่านี้อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเหตุการณ์ที่วิเคราะห์ไว้แต่ดั้งเดิมได้

¹ เวนด์เลอร์ (Vendler, 1957, 1967) เห็นความสำคัญของนามวลีที่เป็นอาร์กิวเมนต์ของกริยา (กรรมตรงและกรรมของบุพบทลีแสดงที่หมายถึง) เห็นได้จากตัวอย่างของกริยาแสดงการณก่อนผลล้นแต่เป็นกริยากับกรรมตรงหรือบุพบทลีแสดงที่หมายถึงเช่น *run a mile*, *walk to the car* และ *write a letter* เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามเวนด์เลอร์ไม่ได้อภิปรายประเด็นนี้ในรายละเอียด

² เวอร์คูลเสนอกฎการตีความความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคจากความหมายการณลักษณะประจำคำของกริยาและคูณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบอื่นๆในประโยค

³ คริฟคาและดาวตี้อ้างว่าคูณสมบัติทางความหมายของนามวลี (ประธาน กรรมตรง และกรรมรอง) ที่มีผลต่อคูณสมบัติการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ (telicity)

การวิเคราะห์ประเภทการณ์ลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบ สลับที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการจัดประเภทการณ์ลักษณะประจำคำและเกณฑ์ทดสอบ ตามแนวการศึกษาของทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและอ้างอิง (Role and Reference Grammar) (Van Valin & LaPolla 1997; Van Valin, In press) และจากแนวคิดของวิลเลียม ครอฟท์ (Croft, in prep) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมข้อเสนอแนะในบางประเด็นจากงานของบรินต์ัน (Brinton, 1988) บินนิค (Binnick, 1991) และของฟิลิป (Filip, 1999)

การจัดประเภทการณ์ลักษณะประจำคำในทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและอ้างอิง (Role and Reference Grammar) (Van Valin & LaPolla, 1997; Van Valin, In press) เป็นการนำแนวคิดหลัก มาจากงานของซีโน เวนด์เลอร์⁴ (Vendler, 1957/1967) และงานของเดวิด ดาวตี้ (Dowty, 1972, 1977, 1979) ทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและอ้างอิงแบ่งเหตุการณ์ออกเป็นการณ์ลักษณะประจำคำ 5 ประเภท⁵คือ สภาพการณ์ (state) การณ์กระทำ (activity) การณ์ก่อผล (accomplishment) การณ์ สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์จับพลัน (semelfactive) โดยใช้คุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติคือ คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) คุณสมบัติการมีขอบเขตเวลา (telicity) คุณสมบัติการกินเวลา (durativity) และคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change into a new state)

3.1.1 คุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการจัดประเภทเหตุการณ์และเกณฑ์ทดสอบ

ในตอนนีผู้วิจัยจะเริ่มต้นด้วยการอธิบายคุณสมบัติทางความหมายต่างๆที่ใช้ในการจัด ประเภทเหตุการณ์แต่ละคุณสมบัติโดยละเอียดรวมถึงเกณฑ์ที่ใช้ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายแต่ ละคุณสมบัติ จากนั้นเป็นผลการจัดประเภทเหตุการณ์โดยใช้คุณสมบัติทางความหมายต่างๆ และจบ ด้วยการสรุปคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำแต่ละประเภท

⁴บทความของเวนด์เลอร์ใช้ชื่อว่า "Verbs and Times" เขียนขึ้นในปี 1957 มีการแก้ไขและตีพิมพ์ในหนังสือชื่อ "Linguistics and Philosophy" ในปี 1967

⁵แวน แวลิน และลาพอลลา (Van Valin & LaPolla, 1997) แบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 4 ประเภทคือสภาพการณ์ การณ์กระทำ การณ์ก่อผล และการณ์สัมฤทธิ์ผล ส่วนแวน แวลิน (Van Valin, in press) ได้เพิ่มเหตุการณ์อีกหนึ่ง ประเภทคือ การณ์จับพลัน โดยใช้แนวคิดของสมิธ (Smith, 1991)

3.1.1.1 คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity)

คุณสมบัติลักษณะพลวัตเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ใช้ในการแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พื้นฐาน 2 ประเภทคือเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) และเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยให้คำจำกัดความลักษณะพลวัตตามงานวิจัยของ เดวิด ดาวตี้ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลง (change) (Dowty, 1979: 184; Olsen, 1997: 35) คุณสมบัติลักษณะพลวัตแสดงโดยการใช้อรรถลักษณะต่อไปนี้ [$\pm$ พลวัต] เหตุการณ์พลวัตซึ่งแสดงด้วยอรรถลักษณะ [+พลวัต] หมายถึงเหตุการณ์ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงและ/หรือขาดความนิ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเช่น ผู้ร่วมเหตุการณ์มีการเคลื่อนที่หรือมีการย้ายที่เช่น **แดงเดิน เล่น แดงวิ่ง แดงว่ายน้ำ** เป็นต้น ผู้ร่วมเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเช่น **กระจกแตก แจกัน ล้ม** เป็นต้น ผู้ร่วมเหตุการณ์กระทำกิจกรรมใดๆที่ต้องขยับส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเช่น **แดงกิน ข้าว แดงอ่านหนังสือ**

เหตุการณ์ทรงสภาพซึ่งแสดงด้วยอรรถลักษณะ [-พลวัต] หมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆเกิดขึ้นและ/หรือมีความนิ่งตลอดช่วงระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น เหตุการณ์ทรงสภาพเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงเดิม แต่เหตุการณ์พลวัตเป็นเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ลองเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคต่อไปนี้

- (2) ก. แดงเตะเก้าอี้
ข. แดงเป็นคนไทย

ประโยค (2ก.) แสดงเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นเหตุการณ์ที่ขาดความนิ่ง ผู้ร่วมเหตุการณ์ **แดง** กระทำกิจกรรม **เตะเก้าอี้** โดยขยับขาและเลื่อนขาไปกระทบเก้าอี้ เหตุการณ์การเตะเก้าอี้ของแดงเริ่มต้นด้วย สภาพที่ขาทั้งสองข้างของแดงอยู่บนพื้น จากนั้นแดงยกขาข้างหนึ่งขึ้น และเลื่อนไปข้างหน้า จนกระทั่งกระทบกับเก้าอี้ จากนั้นแดงเลื่อนขาทั้งสองข้างอยู่บนพื้น ส่วนกลางของเหตุการณ์นี้มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์ย่อยเหตุการณ์หนึ่งไปสู่เหตุการณ์ย่อยอีกเหตุการณ์และต่อเนื่องไปจนเหตุการณ์การเตะเก้าอี้สิ้นสุดลง อาจกล่าวได้ว่า ส่วนกลางของเหตุการณ์นี้มีลักษณะเป็นลำดับขั้น (phasal structure) ซึ่งแต่ละขั้นแตกต่างกัน หากเราแบ่งเหตุการณ์การเตะเก้าอี้ของแดงออกเป็นสี่ส่วน เหตุการณ์ในส่วนที่หนึ่งแตกต่างจากเหตุการณ์ในส่วนอื่นๆไม่ว่าจะเป็นส่วนที่สอง สาม หรือ สี่ แต่ในทางตรงกันข้ามประโยค (1ข.) แสดงเหตุการณ์การทรงสภาพความเป็นคนไทยของแดงซึ่งเป็นสภาพนิ่ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เหตุการณ์ทรงสภาพนี้มี

ส่วนกลางเหตุการณ์ที่ไม่ได้ประกอบไปด้วยเหตุการณ์ย่อยที่แตกต่างกันเหมือนกับเหตุการณ์แรก แต่เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงที่ตลอดระยะเวลาที่สภาพความเป็นคนไทยของแดงคงอยู่ หากเราแบ่งเหตุการณ์การเป็นคนไทยของแดงออกเป็นสี่ส่วนเหมือนเหตุการณ์แรก เหตุการณ์ในทุกๆส่วนจะเหมือนกัน

คุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตและลักษณะสภาพแสดงโดยกริยาหลักของประโยคคือ **เตะ** ใน (1ก.) และ **เป็น** ใน (1ข.) นอกจากนี้คุณสมบัตिलักษณะพลวัตยังสามารถแสดงได้โดยส่วนขยายบางประเภทด้วยเช่น ส่วนขยายแสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงเช่น กริยารองบ่งทิศทาง **ขึ้น** และ **ลง** ส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงเช่น **ค่อยๆ** **อย่างรวดเร็ว** ดังนั้นประโยคเดี่ยวพื้นฐานบางประโยคที่แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพอาจเปลี่ยนเป็นแสดงเหตุการณ์พลวัตได้ถ้ามีส่วนขยายปรากฏร่วมด้วยเช่น **แดงอ้วนขึ้น** **แดงดำลงอย่างรวดเร็ว** และ **เขียวค่อยๆสวยขึ้น** เป็นต้น นอกจากนี้ประโยคเดี่ยวพื้นฐานบางประโยคอาจมีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองแบบเช่น **ประตูเปิด** ประโยคนี้อาจจะแสดงเหตุการณ์พลวัต **ประตู(กำลัง)เปิด** หรือเหตุการณ์สภาพ **ประตูเปิด(อยู่)** เมื่อมีส่วนขยายที่แสดงลักษณะพลวัตเป็นนัยเหล่านี้ปรากฏร่วมกับคำกริยาในประโยคเช่น **ออกอย่างรวดเร็ว อย่างช้าๆ** ดังในประโยค **ประตูเปิดออก/อย่างรวดเร็ว/อย่างช้าๆ** ความหมายของประโยคนี้จะมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือจะแสดงเหตุการณ์พลวัตซึ่งเป็นกระบวนการการเปิดออกของประตู

3.1.1.2 คุณสมบัตการมีขอบเขตเวลา (telicity)

คุณสมบัตการมีขอบเขตเวลาใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาหรือมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic⁶ situation) กับเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา หรือเป็นเหตุการณ์ที่สามารถดำเนินไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงไว้แน่ชัด (atelic situation) คุณสมบัตการมีขอบเขตเวลาแสดงโดยการใช้อรรถลักษณะต่อไปนี้ [±จุดสิ้นสุด] ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เหตุการณ์ที่มี

⁶ฟิลิป (Filip, 1993: 53) รวบรวมคำศัพท์เทคนิคอื่นๆที่ใช้สำหรับความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาและเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา (telic/atelic) คือ accomplishment/activity (Vendler, 1957 และ Dowty, 1991) terminative/aterminative (Maslov, 1959) performance/activity (Kenny, 1963) event/process (Mourelatos, 1978; 1981) bounded/ unbounded (Allen, 1966 และ Talmy, 1986) change of state/activity (Dowty, 1979) quantized/cumulative (Krifka, 1986; 1989 และ Filip, 1993, 1999) และ delimited/nondelimited (Tenny, 1987)

ขอบเขตเวลา (telic situation) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (goal⁷ หรือ terminal point) และทันทีที่เหตุการณ์ดำเนินมาถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แล้วเหตุการณ์นั้นจะสิ้นสุดลงทันทีที่ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก

“... (A) telic situation is one that involves a process leads up to a well-defined terminal point, beyond which the process cannot be continued.”

(Comrie, 1976: 45)

พิจารณาเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค 2 ประโยคนี้ *ดำวิ่ง* และ *ต้นไม้โค่น* ประโยคทั้งสองประโยคนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตเหมือนกัน แต่เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้แตกต่างกันตรงที่ เหตุการณ์ที่สองมีขอบเขตเวลาซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [+จุดสิ้นสุด] หรือมีจุดที่เหตุการณ์จะต้องสิ้นสุดและไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก แต่เหตุการณ์แรกไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [- จุดสิ้นสุด] สำหรับเหตุการณ์ที่สองจุดสิ้นสุดเหตุการณ์คือจุดที่ต้นไม้มีสภาพโค่นลงมาอยู่ที่พื้นดิน ซึ่งทำให้กระบวนการการโค่นของต้นไม้ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก ถ้าหากการโค่นของต้นไม้หยุดก่อนที่จะถึงจุดสิ้นสุดนี้ เหตุการณ์ต้นไม้โค่นจะไม่เป็นจริง แต่เหตุการณ์การวิ่งของดำไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่แสดงโดยองค์ประกอบใดๆในประโยค เหตุการณ์นี้สามารถเกิดขึ้นยาวนานเท่าไรไม่ได้กำหนด ซึ่งอาจจะเป็น สิบนาที ครึ่งชั่วโมงหรือ สามชั่วโมงก็เป็นได้ และยิ่งกว่านั้นดำสามารถหยุดวิ่งเมื่อใดก็ได้ แล้วเหตุการณ์การวิ่งของดำก็ยังมีค่าความจริงเป็นจริง

เหตุการณ์การโค่นของต้นไม้ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งอยู่ในคำกริยานี้เรียกว่า *จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยา* (inherent endpoint) ตามธรรมชาติแล้วเหตุการณ์การโค่นของต้นไม้ไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆโดยไม่มีจุดสิ้นสุดได้ ดังเห็นได้จากการที่ประโยคนี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย *ไปเรื่อยๆ* ได้ดังเช่น **ต้นไม้โค่นไปเรื่อยๆ* แต่เหตุการณ์การวิ่งในสวนของดำนั้นไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นประโยค *ดำวิ่งไปเรื่อยๆ* จึงยอมรับได้ นอกจาก

⁷ ความหมายของคำศัพท์ *เป้าหมาย* หรือ *goal* นั้นยังเป็นที่ถกเถียงกันในงานวิจัยต่างๆ ดังที่บรินตัน (Brinton, 1988: 251) กล่าวว่า ในงานวิจัยของคอมรี (Comrie, 1976) และของแกรี่ (Garey, 1955) คำว่า *telic* และ *goal* หมายถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องรวมอยู่ในความหมายประจำคำกริยาเท่านั้น สำหรับงานวิจัยอื่นๆ คำนี้หมายถึงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากความตั้งใจ จงใจในการก่อให้เกิดผลของผู้กระทำที่เป็นมนุษย์ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยใช้ *goal* และ *telic* ตามบรินตัน (Brinton, 1988) ที่มีความหมายกลางๆ คือเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ไม่ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์จะตั้งใจหรือไม่

จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยาแล้ว ยังมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อีกประเภทหนึ่งซึ่งแสดงโดยองค์ประกอบอื่นๆในประโยค ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (3) ก. John walked.
ข. John walked to the park.

ประโยค (3ก.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและไม่มีขอบเขตเวลา เหตุการณ์การเดินของจอห์นมีลักษณะพลวัตและสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงไว้แน่ชัด จอห์นจะหยุดเดินเมื่อใดก็ได้และเหตุการณ์จอห์นเดินก็ยังเป็นจริง แต่ในทางตรงกันข้าม (3ข.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาที่มีขอบเขตเวลาหรือมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ (3ข.) นี้ไม่ได้อยู่ภายในคำกริยา *walk* แต่แสดงโดยองค์ประกอบอื่นคือ บุพบทวลีแสดงที่หมาย *to the park* การเดินของจอห์นมีขอบเขตเพราะมีการระบุที่หมายชัดเจนคือ *ที่สวน* ดังนั้นการเดินไปที่สวนของจอห์นจะสิ้นสุดทันทีที่จอห์นได้ไปถึงสวน หากจอห์นหยุดเดินก่อนที่จะไปถึงสวน เหตุการณ์ *John walked to the park.* ก็จะไม่เป็นจริง จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ไม่ได้อยู่ภายในคำกริยา แต่แสดงโดยองค์ประกอบอื่นซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า *จุดสิ้นสุดแบบกำหนดเอง* (arbitrary endpoint) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกำหนดเองนั้นนอกจากจะสามารถแสดงโดยบุพบทวลีแสดงจุดมุ่งหมายแล้วยังสามารถแสดงโดยนามวลีที่เป็นอาร์กิวเมนต์แบบบังคับปรากฏ ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (4) ก. Mary ate the sandwich/five apples.
ข. Mary ate soup/sandwiches/apples.

กริยา *eat* หรือ *กิน* แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาซึ่งสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เมื่อ *eat* มีกรรมตรงเป็น *the sandwich* หรือ *five apples* เช่นประโยค (4ก.) เหตุการณ์ที่แสดงคือเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา เหตุการณ์การกินแซนด์วิชหรือแอปเปิลของแมรี่ถูกกำหนดขอบเขตโดยจำนวนแซนด์วิชและแอปเปิล ทันทีที่แซนด์วิชและแอปเปิลตามจำนวนที่แสดงถูกกินจนหมด เหตุการณ์เหล่านี้ก็จะสิ้นสุดลงและไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก หากแมรี่กินแซนด์วิชเพียงครึ่งชิ้นหรือแอปเปิลเพียงสามผล เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้ก็จะไม่เป็นจริง แต่ในทางตรงกันข้ามประโยค (4ข.) แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา เหตุการณ์การกินซूप แซนด์วิช หรือแอปเปิลของแมรี่สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆเพราะว่าไม่มีการแสดงขอบเขตเวลาของการกินไว้แน่ชัดเหมือนใน (4ก.) ไม่ว่าแมรี่จะกินซूप แซนด์วิชหรือแอปเปิลมากน้อยเท่าใดเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้ก็จะจริงเสมอ

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่ากริยาเพียงลำพังจะแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลาเช่นกริยา *eat* แต่เมื่อปรากฏร่วมกับนามวลีอาร์กิวเมนต์ที่เป็นกรรมตรงซึ่งแสดงถึงสิ่งของที่มีขอบเขตจำกัดหรือมีการระบุจำนวนที่เฉพาะเจาะจง เช่นเป็นคำนามนับได้ที่เป็นเอกพจน์หรือมีการระบุจำนวนไว้อย่างชัดเจนเช่น *the sandwich* หรือ *five apples* เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคก็จะเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา (3ก.) แต่เมื่อกริยาตัวเดียวกันนี้ปรากฏกับนามวลีอาร์กิวเมนต์ที่แสดงถึงสิ่งของที่นับไม่ได้เช่น *soup* หรือสิ่งของที่นับได้เป็นพหูพจน์หรือเป็นสิ่งของที่ไม่มีการกำหนดขนาดหรือจำนวนอย่างชัดเจนเช่น *sandwiches* หรือ *apples* โครงสร้างนี้จะแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา

เวอร์คูล (Verkuyl; 1972, 1993) คริฟคา (Krifka; 1987, 1992) ดาวตี (Dowty; 1988, 1991) ครอฟท์ (Croft, 2000) และ ฟิลิป (Filip; 1993, 1999) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีและการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ในทิศทางเดียวกันโดยใช้แนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Theme⁸) ของนามวลีอาร์กิวเมนต์

เดวิด ดาวตี (Dowty, 1991) กล่าวว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ผ่านกระบวนการการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental change) เช่น *sandwich* หรือ *apples* ใน (4) มีบทบาททางความหมายคือผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Theme) คุณสมบัติทางความหมายนี้มีผลต่อการวิเคราะห์คุณสมบัติการมีขอบเขตจำกัดของเหตุการณ์ โดยที่ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปและเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลามีความสัมพันธ์กันแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (homomorphism) เช่นใน (4ก.) นามวลีอาร์กิวเมนต์ *the sandwich* ผ่านกระบวนการกินทีละส่วนๆในขณะเดียวกันปริมาณของแซนด์วิชก็จะค่อยๆลดลงทีละส่วนๆจนกระทั่งหมดชิ้น เพราะฉะนั้น *the sandwich* จึงมีบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ *ate the sandwich* กับ *the sandwich* เป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่งกล่าวคือเหตุการณ์ย่อยแต่ละเหตุการณ์ของเหตุการณ์การกินแซนด์วิชตรงกับส่วนต่างๆของแซนด์วิชที่ถูกกินไป กล่าวอีกนัยหนึ่งหากเราแบ่งแซนด์วิชขึ้นดังกล่าวออกเป็น 10 ส่วน และแมรี่ก็กินแซนด์วิชทีละส่วนๆไปเรื่อยๆจนครบสิบส่วน ดังนั้นเหตุการณ์การกินแซนด์วิชขึ้น

⁸ ความสัมพันธ์ระหว่างภาคแสดงและนามวลีอาร์กิวเมนต์ในลักษณะนี้มีศัพท์เฉพาะเรียกหลายคำเช่น *ADD-TO Property* (Verkuyl, 1972, 1993) *graduality* หรือ *gradual/successive patient relation* (Krifka, 1987, 1992) *verbal scalar* (Croft, in prep) และ *incremental theme* (Dowty, 1988, 1991) และ (Filip, 1993, 1999)

ดังกล่าวของแมรีจะประกอบไปด้วยการกินทั้งหมด 10 คำ และแต่ละคำของการกินแซนวิชจะตรงกับปริมาณแซนวิชแต่ละส่วน และเมื่อแซนวิชถูกกินหมดชิ้นนั้นนั่นหมายถึงเหตุการณ์การกินแซนวิชจะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก จำเป็นต้องสิ้นสุดลงทันที อาจกล่าวได้ว่าแซนวิชเป็นตัวกำหนดขอบเขตเหตุการณ์การกินแซนวิชของแมรี

“ ... every part of the eating corresponds to exactly one part of the sandwich, and vice versa. The verb phrase ate the sandwich denotes eating events during which the sandwich undergoes successive changes, part by part, which can be correlated with the incremental development of the eating event. Once all the sandwich is gone, there is no eatings of that sandwich possible and the eating event must necessary end.”

(Filip, 1999: 460)

นามวลีอาร์กิวเมนต์ที่มีบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Theme) และภาคแสดงสามารถอธิบายได้ดังนี้ เมื่อกริยาแสดงกระบวนการการเปลี่ยนแปลงแบบกินเวลา (durative process) ปรากฏร่วมกับกรรมตรงที่มีบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด คำกริยาและนามวลีนั้นๆจะแสดงเหตุการณ์แบบมีขอบเขตเวลา แต่เมื่อกริยาแสดงกระบวนการการเปลี่ยนแปลงแบบกินเวลาปรากฏกับกรรมตรงที่ไม่ใช่ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด กริยาและนามวลีนั้นๆจะแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา

“Aspectual composition: an episodic verb (in sentences denoting single eventualities) combined with a quantized Incremental Theme argument yields a quantized complex verbal predicate, while with a cumulative Incremental Theme argument it yields a cumulative complex verbal predicate.”

(Filip, 1999: 461)

เหตุการณ์แบบมีขอบเขตเวลา (telic situation) แสดงโดยประโยคที่มีกรรมตรงเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่เป็นนามวลีนับได้เอกพจน์ นามวลีหน่วยวัด

(measure noun phrase) เช่น *three glasses of wine* หรือ นามวลีจำนวนนับ (quantified noun phrase) เช่น *all the apples* และ *three apples*

เหตุการณ์แบบไม่มีขอบเขตเวลา (atelic/cumulative situation) แสดงโดยประโยคที่มีกรรมตรงที่เป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่เป็นนามนับไม่ได้ (mass noun) หรือนามวลีนับได้พหูพจน์ไม่ระบุจำนวน เราสามารถอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรรมตรงกับภาคแสดงในประโยค (4ก. และ ข.) ได้ว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (4ก.) เป็นเหตุการณ์แบบมีขอบเขตเวลา เพราะว่ากรรมตรงที่เป็นผู้รับสภาพแบบมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด มีการกำหนดจำนวนชัดเจน แต่ (4ข.) แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลาเนื่องจากกรรมตรงเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่ไม่มีขอบเขตจำกัดหรือไม่มีกำหนดปริมาณหรือจำนวนที่ชัดเจน

สำหรับประโยคที่มีกรรมตรงที่ไม่ได้เป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป การมีขอบเขตจำกัดของกรรมตรงไม่มีผลทำให้เหตุการณ์มีขอบเขตเวลาดังในประโยคที่ (5ก.)

- (5) ก. John carried a box/the three boxes.
ข. John carries boxes around the department.

จากตัวอย่าง (5) กรรมตรงของกริยา *carried* ไม่ใช่ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากนามวลีเหล่านี้ไม่ได้ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป กล่าวคือกล่องไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆทั้งในด้านของปริมาณและจำนวนเหมือนกับ *sandwich* และ *apples* ในตัวอย่าง (4) ที่มีปริมาณหรือจำนวนลดลงเรื่อยๆ ดังนั้นคุณสมบัติการมีขอบเขตจำกัดของกล่องจึงไม่มีผลทำให้เหตุการณ์ที่แสดงโดย (5ก.) เป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาได้

ในภาษาไทยจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเดียวพื้นฐานอาจเป็นความหมายภายในคำกริยาเองที่เรียกว่า จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยา (inherent endpoint) เช่น *ต้นไม้โค่น* ถ้าหากกริยาไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ภายในคำกริยาเช่นกริยา *กิน* จุดสิ้นสุดเหตุการณ์อาจแสดงโดยกรรมตรงที่เป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ประเภทนี้เรียกว่าจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ประเภทจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกำหนดเอง (arbitrary endpoint) การกำหนดขอบเขตจำกัดของกรรมตรงสามารถทำได้โดยการใส่ปริมาณหรือ

ปริมาณ⁹ เช่น **ขนมหนึ่งชิ้น น้ำสองแก้ว** ใน **แดงกินขนมสองชิ้นและน้ำสองแก้ว** นอกจากการใช้ปริมาณวลีแล้ว เราสามารถแสดงการมีขอบเขตจำกัดของกรรมตรงได้โดยการใช้ส่วนขยายที่ประกอบด้วยคำลักษณะนามกับคำบอกกำหนด (determiner) เช่น

- (6) ก. แดงล้างจาน
- ข. แดงล้างจานใบนี้/กอนี้/เหล่านั่น

นอกจากนี้เรายังสามารถแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้โดยการใช้คำจำแนกเหตุการณ์ (event classifier) เช่น **สามคำ สองอีก สามแก้ว และ หนึ่งรอบ** ใน **แดงกินขนมสามคำและน้ำสองอีก แดงเดินสามก้าว และ ดำวิ่งหนึ่งรอบ** หรือการใช้ส่วนขยายบางประเภทเช่น บุพบทวลีแสดงที่หมายหรือจุดมุ่งหมาย เช่น **แดงวิ่งไปที่สวน** ส่วนขยายก่อนผลที่เป็นกริยาแสดงสภาพเช่น **อิม** ใน **แดงกินอิม** กริยาแสดงทิศทาง **ออก** ใน **แดงคิดออก** กริยาบ่งจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เช่น **จบ** ใน **แดงอ่านหนังสือจบ** (Kullavanijaya และ Bisang, 2004)

3.1.1.3 คุณสมบัติการกินเวลา (durativity)

คุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์ใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา (durative) และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน (punctual) คุณสมบัติทางความหมายการกินเวลาแสดงโดยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้ [$\pm$ กินเวลา] เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [$+$ กินเวลา] หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปในช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดไป ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [$-$ กินเวลา] หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันทีทันใดเช่น

- (7) แดงเดินไปตลาดใช้เวลาสิบนาที
- (8) แดงกระพริบตา
- (9) แก้วแตก

⁹ ปราณี กุลละวณิชย์ และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) กล่าวว่า การกำหนดปริมาณหรือจำนวนที่ชัดเจนที่นามวลีอรรถวิกรมน์โดยการใช้ปริมาณวลีเช่น **สามฉบับ** เป็นกระบวนการกำหนดจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ให้กับโครงสร้างที่แสดงเหตุการณ์ประเภทกระบวนการที่ไม่มีขอบเขตเวลาเช่น **เขาเขียนจดหมาย** ใน **เขาเขียนจดหมายสามฉบับ**

ตัวอย่างที่ (7) แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา การเดินไปตลาดของแดงเกิดขึ้นชั่วระยะเวลาหนึ่งคือ สิบนาทีถึงจะสิ้นสุดลง แต่เหตุการณ์กระพริบตา (8) หรือ แก้วแตก (9) เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในระยะเวลาอันสั้นมาก

การตีความว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นแบบกินเวลาหรือไม่จำเป็นต้องแยกแยะระหว่างกรณีที่เป็นต้นแบบ (prototypical) และกรณีที่เบี่ยงเบนจากต้นแบบซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในบริบทพิเศษ (non-prototypical marked หรือ marginal) เนื่องจากในบางบริบทเหตุการณ์ประเภทจับปล้นเช่น **กระพริบตา** สามารถตีความว่าเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลาได้ ในทางตรงกันข้ามเหตุการณ์ประเภทกินเวลาเช่น **วาดรูปวงกลม** ก็สามารถตีความว่าเกิดขึ้นอย่างจับปล้นได้เช่นเดียวกันเช่น ในกรณีต้นแบบการกระพริบตาของคนจะเกิดขึ้นแบบจับปล้น จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเกิดขึ้นเกือบจะพร้อมกัน แต่ในกรณีเบี่ยงเบนจากต้นแบบเช่นในบริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) การกระพริบตาอาจถูกแสดงให้เห็นตั้งแต่จุดเริ่มต้นเปลือกตาเริ่มปิดลงเรื่อยๆจนกระทั่งปิดสนิทและเปลือกตาค่อยๆเปิดขึ้นช้าๆจนอยู่ในสภาพเปิดอีกครั้ง ในกรณีนี้เหตุการณ์กระพริบตาสามารถตีความว่าเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาแบบกินเวลาได้ อีกกรณีหนึ่งคือเหตุการณ์การวาดรูปวงกลมซึ่งในกรณีต้นแบบแล้วเรารู้ว่ามันเป็นเหตุการณ์ที่มักจะเกิดขึ้นแบบกินเวลาอย่างน้อยช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่สำหรับกรณีเบี่ยงเบนจากต้นแบบซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในบริบทพิเศษเช่นเพียงแค่เคาะแป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์เพียงแค่ครั้งเดียวก็สามารถวาดรูปวงกลมได้แล้วนั้น เหตุการณ์การวาดรูปวงกลมก็สามารถเกิดขึ้นแบบจับปล้นได้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามกรณีที่เป็นเบี่ยงเบนจากต้นแบบในลักษณะนี้เป็นกรณีที่ดีความที่ต้องอาศัยบริบทเฉพาะหรือบริบทพิเศษเท่านั้น

3.1.1.4 คุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่

คุณสมบัติทางความหมายประการสุดท้ายคือคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้ [+สภาพใหม่] เหตุการณ์ที่มีอรรถลักษณะ [+สภาพใหม่] หมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์ เมื่อเหตุการณ์พลวัตจบสิ้นลง เหตุการณ์ที่มีอรรถลักษณะ [-สภาพใหม่] หมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพใหม่หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปที่สังเกตได้ของผู้ร่วมเหตุการณ์ ลองพิจารณาเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคต่อไปนี้

- (10) ก. The branch tapped on the window.
ข. The window shattered.

ประโยค (10ก. และ ข.) แสดงเหตุการณ์ในลักษณะที่คล้ายกันคือเหตุการณ์พลวัตแบบซับซ้อน แต่แตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์การกระทบหน้าต่างของกึ่งไม้ไม่ได้แสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นสภาพของของกึ่งไม้หรือสภาพของหน้าต่าง แต่เหตุการณ์การแตกของกระจกนั้นแสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของกระจกหลังจากเหตุการณ์การแตกสิ้นสุดลง กล่าวอีกนัยหนึ่งหลังจากเหตุการณ์การกระทบหน้าต่างของกึ่งไม้สิ้นสุดลงทั้งกึ่งไม้และหน้าต่างไม้ได้มีสภาพใหม่ที่สามารถจะบอกได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้งสองได้ผ่านกระบวนการการกระทบมาก่อน แต่เมื่อเหตุการณ์การแตกของกระจกสิ้นสุดลงกระจกมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งบอกให้รู้อย่างชัดเจนว่ากระจกได้ผ่านกระบวนการการแตกมาแล้ว

3.1.1.5 เกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมาย

หลังจากที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการจัดประเภทเหตุการณ์สี่คุณสมบัติแล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงเกณฑ์ทดสอบต่างๆที่นำมาใช้ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้ ในการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายต่างๆ ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายต่างๆที่มีความหมายเข้ากันได้กับคุณสมบัติทางความหมายแต่ละคุณสมบัติ ทั้งนี้เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการใช้การนี้รู้เอง (intuition) หรือการใช้ประสบการณ์ในการรับรู้และเข้าใจโลกในการตัดสินว่าเหตุการณ์ที่กำลังวิเคราะห์นั้นมีคุณสมบัติใดหรือไม่มีคุณสมบัติใด และเพื่อทำให้การทดสอบเป็นระบบที่เชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง เช่นเหตุการณ์การเดินถอยหลังและการเดินเล่นของแดงซึ่งแสดงโดยประโยค **แดงเดินถอยหลัง** และ **แดงเดินเล่น** หากเราใช้การนี้รู้เอง (intuition) หรือประสบการณ์ตัดสินคุณสมบัติการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ทั้งสองนี้ เราจะบอกว่าเหตุการณ์การเดินถอยหลังเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเหตุการณ์แต่เหตุการณ์การเดินเล่นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา เพราะว่าโดยปกติแล้วไม่มีใครที่จะเดินถอยหลังไปเรื่อยโดยไม่หยุดได้ แต่สามารถเดินเล่นไปเรื่อยโดยไม่หยุดได้ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาความหมายตามรูปศัพท์แล้ว เหตุการณ์การเดินถอยหลังและเหตุการณ์การเดินเล่นต่างก็เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเหตุการณ์ หรือสามารถดำเนินไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์นี้ได้ เห็นได้จากสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** หรือส่วนขยายแสดงระยะเวลาได้ดังใน **แดงถอยหลังไปเรื่อยๆ** และ **แดงเดินเล่นไปเรื่อยๆ** หรือ **แดงเดินถอยหลังมาสิบนาทีแล้ว** และ **แดงเดินเล่นมาสิบนาทีแล้ว**

ทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและอ้างอิงใช้เกณฑ์ทดสอบซึ่งเป็นเกณฑ์การปรากฏร่วมกับหน่วยต่างๆ 6 เกณฑ์เพื่อทดสอบคุณสมบัติทางความหมายทั้งสี่คุณสมบัตินี้ เกณฑ์ทดสอบต่างๆมีดังต่อไปนี้

1) เถนธ์การปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) 2) เถนธ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงลักษณะพลวัต 3) เถนธ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง 4) เถนธ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา 5) เถนธ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา และ 6) เถนธ์การที่กริยาสามารถปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ

เถนธ์ทดสอบแรกคือการปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) เถนธ์ทดสอบนี้ใช้เพื่อทดสอบคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตเพื่อแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) กับเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) โดยที่เหตุการณ์ทรงสภาพจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทกำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) ได้เช่น

- (11) ก. *Dana is being tall/fat/a doctor.
 ข. *Pat is knowing the answer/believing that today is Wednesday.
 ค. The ice is melting.
 ง. *The firecracker is popping (cf. the firecrackers are popping.)
 จ. Kim is dancing/singing/running/crying/sleeping.
 ฉ. The light is flashing (*once.)

(Van Valin, in press: 30)

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำผู้วิจัยจึงจะไม่ใช้เถนธ์ทดสอบนี้

เถนธ์ทดสอบที่สองคือเถนธ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงลักษณะพลวัตเช่น *vigorously actively* และ *dynamically* เป็นต้น เถนธ์ทดสอบนี้ใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัตกับเหตุการณ์ทรงสภาพโดยที่เหตุการณ์ทรงสภาพจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายกลุ่มนี้ได้เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่มีสภาวะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆเกิดขึ้น เช่น

- (12) ก. *Max is vigorously tall/fat/a linguist.
 ก'. *Max vigorously knows the answer/believes that today is Wednesday.
 ข. *The snow is melting/melted vigorously.

ข'. *The window shattered vigorously.

ค. Mary is dancing/singing/running/crying vigorously/actively.

ค'. ?The light flashed dynamically (*once.)

(Van Valin, in press: 31)

สำหรับเกณฑ์ทดสอบนี้การเลือกส่วนขยายจำเป็นต้องพิจารณาคุณสมบัติของประธานของประโยคด้วย เช่นส่วนขยาย *deliberately* และ *carefully* จะสามารถปรากฏร่วมกับเฉพาะเหตุการณ์ที่ประธานเป็นผู้ก่อกริยา (agentive) ดังนั้น **The dog shivered deliberately in the cold.* หรือ **The house shook carefully during the earthquake.* จึงไม่ถูกไวยากรณ์แต่ *The dog shivered violently in the cold.* และ *The house shook violently during the earthquake.* ถูกไวยากรณ์เพราะประธาน *dog* และ *house* มีลักษณะเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ไม่ได้เป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุการณ์ (non-agentive participant)

เกณฑ์ทดสอบที่สามคือเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงเช่น *quickly rapidly instantly* และ *slowly* เป็นต้น เกณฑ์ทดสอบนี้เวนแวลิน และลาพอลลา (Van Valin & LaPolla, 1997) ใช้เพื่อทดสอบคุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์พลวัต (durativity) โดยที่เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาจะสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงการเกิดขึ้นแบบช้าๆเช่น *slowly* ได้แต่เหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันจะไม่สามารถปรากฏได้เช่น *The snow is melting slowly.* หรือ *John slowly realized his mistake.* สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันจะต้องปรากฏร่วมกับส่วนขยายที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นและเส็จสิ้นภายในเวลาอันรวดเร็วเท่านั้น เช่น *The bomb exploded instantly/ *slowly.* หรือ *The light flashed instantly/*slowly.* เพราะฉะนั้นการใช้ส่วนขยายที่แสดงความช้าของเหตุการณ์จึงไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างที่แสดงเหตุการณ์แบบฉับพลันได้เช่น *the bomb exploded *slowly/*gradually.*

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าเกณฑ์ทดสอบนี้นอกจากจะสามารถทดสอบคุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์พลวัตได้แล้วนั้นยังสามารถทดสอบคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตได้อีกด้วย เนื่องจากเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเป็นเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นเราจะสามารถกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่าเกิดขึ้นด้วยอัตราความเร็ว/ช้าอย่างไร แต่สำหรับเหตุการณ์ตรงสภาพซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายกลุ่มนี้ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกเกณฑ์ทดสอบนี้มาใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพราะเกณฑ์

ทดสอบเดียวสามารถทดสอบคุณสมบัติทางความหมายได้ 2 คุณสมบัติคือลักษณะพลวัต และการกินเวลาของเหตุการณ์ แต่ผู้วิจัยจะไม่นำเกณฑ์ทดสอบทั้งสองมาใช้เพราะว่าจะเป็นกำบังข้อบกพร่อง

เกณฑ์ทดสอบที่ดีและที่จำเป็นการทดสอบคุณสมบัติการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ (telicity) เพื่อแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา (telic situation) กับเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา (atelic situation) โดยที่บุพบท *in x time* ในภาษาอังกฤษ แสดงขอบเขตสิ้นสุดของเหตุการณ์ เช่นหากเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นและเสร็จสิ้นภายในสิบนาที หมายความว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเวลาใดเวลาหนึ่งและเสร็จสิ้นภายในสิบนาทีต่อมา แต่ถ้าหากเหตุการณ์เกิดขึ้นมาเป็นเวลาสิบนาที แสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นเวลาสิบนาทีแล้วและสามารถดำเนินต่อไปได้อีก หลังจากเวลานี้และไม่มีการอ้างถึงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังนั้นประโยค *He read a book in an hour.* และ *He read a book for an hour.* จึงแตกต่างกันตรงที่การอ่านหนังสือหนึ่งเล่มของเขาในเหตุการณ์แรกเกิดขึ้นและสิ้นสุดภายในระยะเวลาหนึ่งชั่วโมง และไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก แต่เหตุการณ์การอ่านหนังสือของเขาในเหตุการณ์ที่สองเกิดขึ้นโดยไม่มีการอ้างถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นระยะเวลาหนึ่งชั่วโมงแล้วและเหตุการณ์นี้สามารถดำเนินต่อไปได้หลังจากหนึ่งชั่วโมง

เหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลาสามารถปรากฏร่วมกับวลีประเภท *for phrase* แต่เหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลาสามารถปรากฏร่วมกับวลีประเภท *in phrase* ได้ นอกจากนี้เหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันจะปรากฏกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาได้ก็ต่อเมื่อส่วนขยายนั้นแสดงถึงการเกิดของเหตุการณ์ที่รวดเร็วมากอย่างเช่น *in the blink of an eye* หรือ *in an instant* หรือ *in a fraction of a second* แต่สำหรับส่วนขยายที่หมายถึงเวลานานกว่านี้ อย่าง *in ten minutes* หรือ *in an hour* นั้นความหมายที่ได้จะต้องเป็นแบบเกิดซ้ำๆ เท่านั้น เช่น

- (13) ก. Max was tired/till/happy for/*in an hour.
 ข. Max likes Susan for/*in an hour.
 ค. The snow melted for/in an hour.
 ง. The window shattered in/*for a fraction of a second. (The window is shattered in an hour.)

- จ. Mary danced/sang/cried/talked/slept for/in ten minutes.
 ฉ. The light flashed in an instant/*in an hour/*for an hour once.

(Van Valin, in press: 32)

เกณฑ์ทดสอบสุดท้ายคือเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ เกณฑ์นี้ใช้ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายการก่อให้เกิดสภาพใหม่หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์ หลังจากเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันได้สิ้นสุดลง ดังนั้นจึงเป็นการแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ กับเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่เช่น ในภาษาอังกฤษกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์เช่น กริยา *shatter* แสดงเหตุการณ์ฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น จากกระจกมีสภาพไม่แตกเป็นมีสภาพแตก ดังนั้นจึงสามารถใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพได้เช่น *The window shattered/the shattered window* หรือ *the blood vessel burst/the burst blood vessel* เป็นต้น แต่กริยาแสดงเหตุการณ์ฉับพลันที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ไม่สามารถใช้เป็นคุณศัพท์แสดงสภาพเนื่องจากผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่มีสภาพใหม่ที่สามารถสังเกตได้ หรือสภาพที่บอกได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ได้ผ่านเหตุการณ์แบบฉับพลันมาแล้วเช่น *The light flashed/ *the flashed light* อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าเกณฑ์ทดสอบนี้ใช้ได้เฉพาะกับภาษาที่มีคำประเภทคุณศัพท์เช่น ภาษาอังกฤษ แต่ไม่เหมาะกับภาษาที่ไม่มีคำประเภทคุณศัพท์อย่างภาษาไทยซึ่งใช้กริยาในการแสดงสภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการปรับเปลี่ยนจากเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคุณศัพท์แสดงสภาพเป็นเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่อาจมีรูปเดียวกันกับกริยาแสดงสภาพการณ์อันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลได้เช่นคำว่า *หัก* และ *แตก* ใน *กิ่งไม้หัก แจกันแตก* นอกจากกริยาทั้งคู่นี้แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ *หัก* และ *แตก* แล้วยังสามารถแสดงสภาพ *หัก* และ *แตก* ของผู้ร่วมเหตุการณ์ได้ แต่กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ไม่สามารถใช้แสดงสภาพได้เช่น *แดงเคาะประตู/*ประตูเคาะ* เป็นต้น

นอกจากเกณฑ์ทดสอบของทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและอ้างอิงที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ 4 เกณฑ์คือ 1) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง 2) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา 3) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา และ 4) เกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ ผู้วิจัยยังได้เพิ่มเกณฑ์ทดสอบอีก 2 เกณฑ์คือ เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา และเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยาย *ไปเรื่อย ๆ*

ผู้วิจัยเพิ่มเกณฑ์ทดสอบแรกเนื่องจากการจัดประเภทเหตุการณ์ในทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและ
อ้างอิง เหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา แต่ผู้วิจัยสังเกตเห็น
ว่ามีเหตุการณ์ทรงสภาพบางเหตุการณ์ที่อาจจะมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ ผู้วิจัยจึงเพิ่มเกณฑ์ทดสอบ
การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา (point adverbial) ซึ่งใช้แยกความแตกต่างระหว่าง
เหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่มีขอบเขตเวลา กับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีขอบเขตเวลาเช่น

- (14) ก. *At three o'clock Boris was Russian.
ข. At three o'clock the socks lay under the bed.

(Filip, 1999: 113)

ประโยคที่ (14ก. และ ข.) แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกันคือเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ
ไม่มีลักษณะพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์การทรงสภาพการเป็นคนรัสเซีย
ของบอริส และเหตุการณ์การทรงสภาพวางอยู่ใต้เตียงของถุงเท้ามีความแตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์
ทรงสภาพเหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่โดยปกติแล้วจะไม่มีเปลี่ยนแปลงใดๆ สภาพนั้น
จะคงอยู่ตลอดระยะเวลาการมีอยู่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เราจึงไม่พูดว่าผู้ร่วมเหตุการณ์จะทรงสภาพ
ถาวรนั้นเพียงช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่นสภาพการเป็นคนรัสเซียของบอริส เป็นสภาพที่คง
อยู่ตลอดชั่วชีวิตของบอริส ไม่ว่าจะเป็จุดเวลาใด หรือช่วงเวลาใดของชีวิตบอริส สภาพการเป็นคน
รัสเซียของบอริสจะเป็นจริงเสมอ ดังนั้นประโยค (14ก.) จึงไม่เป็นที่ยอมรับเพราะว่าเป็นการอ้างถึง
สภาพการเป็นคนรัสเซียของบอริสว่าเกิดขึ้น ณ เวลาสามโมงตรง แต่สำหรับเหตุการณ์ทรงสภาพที่สอง
เป็นการแสดงการทรงสภาพซึ่งเป็นสภาพที่ผู้ร่วมเหตุการณ์มีเพียงชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือ ณ
จุดเวลาหนึ่งเท่านั้น หลังจากนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ ดังนั้นเราจึงพูดได้ว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์
ทรงสภาพชั่วคราว ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่งหรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้นและหลังจากนั้นไปผู้ร่วม
เหตุการณ์อาจจะมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นสภาพวางอยู่ใต้เตียง เนื่องจากสภาพนี้เป็นสภาพที่
อาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เช่นตอนสามโมงตรงถุงเท้ามีสภาพวางอยู่ใต้เตียง และสภาพนี้คงอยู่
เพียงสองนาที่แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพไปอาจจะมีคนมาหยิบถุงเท้าออกไปได้

ส่วนขยายแสดงจุดเวลาไม่สามารถปรากฏกับเหตุการณ์สภาพที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (1ก.)
แต่สามารถปรากฏกับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้เช่น (12ข.) สาเหตุที่ทำให้เกิด
ข้อจำกัดในการปรากฏร่วมนี้ ฟิลิป (Filip, 1999) กล่าวว่า เป็นเงื่อนไขทางวจนปฏิบัติศาสตร์

“Point adverbials are odd with static (inherent) states as they attribute (more or less) permanent properties of individuals. ... Given the *atemporal* nature of static (inherent) states, it is not surprising that it would be odd to assert that the property obtains at one particular moment within that interval. ... (W)ith dynamic (inherent) state, it makes sense and informative to assert that the denoted property obtains at one particular moment. ”

(Filip, 1999: 113)

นอกจากเกณฑ์ทดสอบนี้จะสามารถแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่มีขอบเขตเวลากับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีหรืออาจจะมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แล้ว ยังสามารถใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันกับเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาได้เช่น

- (15) ก. At three o'clock the light flashed.
ข. At three o'clock, he found his watch.
- (16) ก. ? At three o'clock Emily built a cabin.
ข. ? At three o'clock the fly swam in the soup.

เหตุการณ์การกระพริบของไฟและการพบนาฬิกาของเขาเกิดขึ้นแบบฉับพลัน ดังนั้นเหตุการณ์ทั้งสองจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้วจะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในจุดเวลา

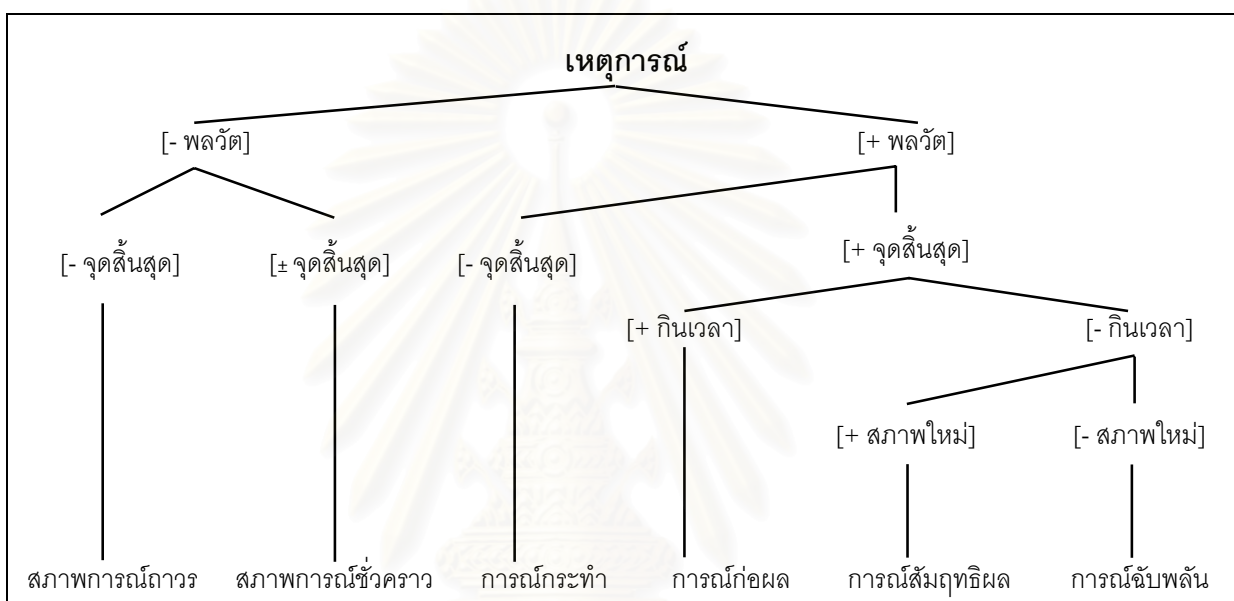
เหตุการณ์การสร้างกระท่อมและการว่ายน้ำเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา เมื่อเหตุการณ์ทั้งสองถูกขยายโดยส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้ว ดังใน (4ก. และ ข.) เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเหล่านี้จะเป็นเหตุการณ์การสร้างกระท่อมและการว่ายน้ำได้เริ่มเกิดขึ้นตอนสามโมงตรง ไม่ใช่การสร้างกระท่อมและการว่ายน้ำเกิดขึ้นและเสร็จสิ้นตอนเที่ยงตรงพอดี ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ทั้งสองต่างเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลา ดังนั้นจึงไม่สามารถเกิดขึ้น ดำเนินไปและสิ้นสุดลงภายในจุดเวลาได้ หากเราต้องการเชื่อมโยงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเข้ากับจุดเวลาเรามักจะใช้ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่เช่น *At three o'clock the fly was swimming in the soup.* หรือ *At three o'clock Emily was building a cabin.* เป็นต้น (Filip, 1999: 113)

ผู้วิจัยเพิ่มเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยมีกริยาจำนวนหนึ่งที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถหมายถึงเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา และเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลาได้เช่น **ประตูเปิด** ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับทั้งส่วนขยายแสดงระยะเวลา และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาเช่น **ประตูเปิดใช้เวลาสองนาที** และ **ประตูเปิดมาสองนาที** ผู้วิจัยเสนอให้เพิ่มเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** ซึ่งแสดงว่ากระบวนการนั้นดำเนินต่อไปโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์กำหนดไว้ ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับกระบวนการที่มีขอบเขตเวลาได้เช่น ***ประตูเปิดออกไปเรื่อยๆ** และ **ประตูเปิดอยู่ไปเรื่อยๆ**

สำหรับการวิเคราะห์และจัดประเภทเหตุการณ์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์คุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติคือ ลักษณะพลวัต การมีขอบเขตเวลา การกินเวลา และการก่อให้เกิดสภาพใหม่ คุณสมบัติทางความหมายทั้งสี่นี้สามารถทดสอบได้โดยเกณฑ์ทดสอบทั้งหมด 6 เกณฑ์คือ 1) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง 2) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา 3) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา 4) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา 5) เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** และ 6) เกณฑ์การปรากฏใช้เป็นนอกรวมกริยาแสดงสภาพ ในส่วนของเกณฑ์ทดสอบผู้วิจัยใช้เกณฑ์ทดสอบของทฤษฎีไวยากรณ์บทบาทและอ้างอิง (Van Valin & LaPolla, 1997; Van Valin, In press) ทั้งหมด 4 เกณฑ์คือ เกณฑ์ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม และที่หก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเกณฑ์ทดสอบอีก 2 เกณฑ์คือเกณฑ์ที่สี่และที่ห้า ผู้วิจัยเพิ่มเกณฑ์ทดสอบที่สี่จากงานของฟิลิป (1995) เข้ามาเพราะผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดการแบ่งเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ออกเป็นสภาพการณ์ชั่วคราวและสภาพการณ์ถาวรของบาด (Bach, 1981, 1986) ฟิลิป (Filip, 1993/1999) และครอฟท์ (Croft, In prep) สุดท้ายผู้วิจัยเพิ่มเกณฑ์ทดสอบที่ห้าเข้ามาเพื่อช่วยตีความความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลับบางโครงสร้างที่มีความกำกวมทางความหมาย

3.1.2 การณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

เมื่อนำคุณสมบัตินี้ทางความหมายทั้งสี่คุณสมบัตินี้ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ 4 ชุดคือ [+ พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] [+สภาพใหม่] มาจัดประเภทเหตุการณ์ เราสามารถแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ หรือจัดเป็นการณ์ลักษณะประจำ 5 ประเภทและแต่ละประเภทมีคุณสมบัตินี้ทางความหมายดังนี้

1. สภาพการณ์ (state)	
1.1 สภาพการณ์ชั่วคราว (transitory state)	[- พลวัต] [+ จุดสิ้นสุด ¹⁰] [+ กินเวลา]
1.2 สภาพการณ์ถาวร (inherent state)	[- พลวัต] [- จุดสิ้นสุด] [+ กินเวลา]
2. การณ์กระทำ (activity)	[+ พลวัต] [- จุดสิ้นสุด] [+ กินเวลา]
3. การณ์ก่อผล (accomplishment)	[+ พลวัต] [+ จุดสิ้นสุด] [+ กินเวลา]
4. การณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement)	[+ พลวัต] [+ จุดสิ้นสุด] [- กินเวลา] [+ สภาพใหม่]
5. การณ์ฉับพลัน (semelfactive)	[+ พลวัต] [+ จุดสิ้นสุด] [- กินเวลา] [- สภาพใหม่]

ตารางที่ 3.1 การจัดประเภทการณ์ลักษณะประจำคำและคุณสมบัตินี้ทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำแต่ละประเภท

¹⁰ สาเหตุที่สภาพการณ์ชั่วคราวมีอรรถลักษณะ [+ จุดสิ้นสุด] เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่คงอยู่เพียงชั่วคราวไม่ถาวร มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต อย่างไรก็ตามถ้าหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเกิดขึ้น สภาพการณ์ประเภทนี้ก็จะสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ ดังนั้นสภาพการณ์ประเภทนี้จึงสามารถเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตจำกัด หรือไม่มีขอบเขตจำกัดก็ได้

3.1.2.1 สภาพการณ์

สภาพการณ์ (state) หมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลง ([- พลวัต]) และเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลา ([+ กินเวลา]) เมื่อทดสอบโดยเกณฑ์ทดสอบต่างๆพบว่า สภาพการณ์ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็วช้าของการเปลี่ยนแปลงได้เช่น

- (17) ก. *แดงเป็นผู้หญิงอย่างรวดเร็ว
 ข. *แดงเป็นอเมริกันช้าๆ
 ค. *แดงจนอย่างช้าๆ/อย่างรวดเร็ว
 ง. *แดงเจ็บนิ้วช้าๆ

เมื่อนำสภาพการณ์มาทดสอบกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา และส่วนขยายแสดงระยะเวลา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับภาค (Bach, 1981, 1986) และครอฟท์ (Croft, in prep) ที่เสนอว่าสภาพการณ์สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆได้อีกคือสภาพการณ์ถาวร¹¹ (inherent state) และ สภาพการณ์ชั่วคราว (transitory state)

สภาพการณ์ถาวรหมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีก (หรืออย่างน้อยเรารู้ว่าสภาพนั้นโดยปกติแล้วจะคงอยู่ได้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง) หรือเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เช่น ประโยค **แดงเป็นผู้หญิง** แสดงสภาพการณ์การทรงสภาพเป็นผู้หญิงของแดงซึ่งโดยปกติแล้วเรารู้และเข้าใจว่าคุณสมบัติการเป็นเพศชายหรือหญิงเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และโดยปกติแล้วจะไม่มีมีการเปลี่ยนสภาพอีกดังนั้นสภาพการเป็นผู้หญิงจึงสามารถดำเนินไปโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรมีคุณสมบัติทางความหมายดังนี้ [-พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]

สภาพการณ์ถาวรแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 2 ประเภทคือ ก.) สภาพการณ์ถาวรดั้งเดิม (original inherent states) ซึ่งเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพที่ติดตัวผู้ร่วมเหตุการณ์มาตั้งแต่เริ่มต้นการมีอยู่ (origination) เช่น **แดงเป็นผู้หญิง** และ ข.) สภาพการณ์ถาวรได้มาภายหลัง (acquired inherent states) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์การทรงสภาพที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้มาภายหลัง ไม่ได้มีมาตั้งแต่เริ่มต้นเช่น **แดงเป็นคนอเมริกัน** หมายถึงสภาพการณ์ถาวรการเป็นคนอเมริกันซึ่งสภาพนี้แดงได้มา

¹¹ ภาค (Bach, 1981, 1986) เรียก static state และ dynamic state ส่วนวิลเลียม ครอฟท์ (Croft, in prep) ใช้ inherent state และ transitory state

ภายหลัง แรกเริ่มแดงอาจเป็นคนไทยมาก่อน แต่ตั้งแต่แดงได้สัญชาติของประเทศอเมริกา แแดงเลยได้มีสภาพเป็นคนอเมริกัน

สภาพการณ์ถาวรดั้งเดิมไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา และส่วนขยายแสดงระยะเวลา แต่สภาพการณ์ถาวรได้มาภายหลัง สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา และส่วนขยายแสดงระยะเวลา แต่ไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาเช่น

- (18) ก. *แดงเป็นผู้หญิงตอนเจ็ดโมงสิบห้านาที
 ข. *แดงเป็นผู้หญิงภายในครึ่งชั่วโมง
 ค. *แดงเป็นผู้หญิงมาสามปี
 ง. *แดงเป็นอเมริกันตอนแปดโมงสิบห้า
 จ. *?แดงเป็นอเมริกันภายในครึ่งชั่วโมง
 ฉ. แแดงเป็นอเมริกันมาสามปี

เครื่องหมาย ? ที่ประโยค จ. แสดงว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้ไม่ได้เป็นสภาพการณ์ แต่หมายถึงกระบวนการการได้รับสัญชาติอเมริกันหรือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสัญชาติเป็นอเมริกันของแดงที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาครึ่งชั่วโมง

สภาพการณ์ชั่วคราว (transitory state) หมายถึงเหตุการณ์การทรงสภาพซึ่งเป็นคุณสมบัติชั่วคราว สภาพนี้สามารถคงอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งและมีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในภายหลัง แต่เนื่องจากการเปลี่ยนสภาพเป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะเกิดหรือไม่เกิดในอนาคตก็ได้ ดังนั้นสภาพการณ์นี้จึงสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆไม่จำกัด แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์เช่น ประโยค **ถนนเปียก** แสดงเหตุการณ์การทรงสภาพเปียกของถนนซึ่งสภาพเปียกนี้อาจจะคงอยู่ต่อไปโดยไม่จำกัดอาจจะคงอยู่ต่อไปอีกสิบนาที สองชั่วโมง หรือสิบวันก็อาจจะเป็นไปได้ เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวมีคุณสมบัติทางความหมายดังนี้ [- พลวัต] [$\pm$ จุดสิ้นสุด¹²] [+กินเวลา] ดังนั้นสภาพการณ์กลุ่มนี้จึงสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา และส่วนขยายแสดงระยะเวลา เช่น

¹² สาเหตุที่สภาพการณ์ชั่วคราวมีอรรถลักษณะ [$\pm$ จุดสิ้นสุด] เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่คงอยู่เพียงชั่วคราวไม่ถาวร มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต อย่างไรก็ตามถ้าหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเกิดขึ้น

- (19) ก. ตอนเจ็ดโมงสิบห้านาทีถนนเปียก
 ข. ถนนเปียกเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง
 ค. ถนนเปียกมาครึ่งชั่วโมง

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของสภาพการณ์ประเภทต่างๆประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ และสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

สภาพการณ์ชั่วคราว	X_i ..... (X_i)
สภาพการณ์ถาวร	X_i _____

รูปภาพที่ 3.1 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์

องค์ประกอบต่างๆในโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์มีดังต่อไปนี้ สัญลักษณ์ $[X_i]$ หมายถึงจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์หรือ (inceptive point) สัญลักษณ์ $[X_i]$ หมายถึงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ (terminative point) สัญลักษณ์ [___] ที่เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรหมายถึงส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) ที่มีลักษณะเป็นสภาพ มีสภาวะคงที่สูงไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ สัญลักษณ์ [---] ที่สภาพการณ์ชั่วคราวหมายถึงส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ แต่เนื่องจากเหตุการณ์ทรงสภาพประเภทนี้เป็นสภาพชั่วคราวซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคตดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เส้นประเพื่อแสดงว่าสภาพการณ์ประเภทนี้มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อใดก็ได้ สภาพการณ์ชั่วคราวมีความเป็นสภาวะคงที่น้อยกว่าสภาพการณ์ถาวร สัญลักษณ์ [...] แสดงว่าเหตุการณ์สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆโดยไม่กำหนดระยะเวลาชัดเจน

สภาพการณ์ถาวรประกอบไปด้วยจุดเริ่มต้นสภาพการณ์ และส่วนกลางเหตุการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัต และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เราอาจจะตีความจุดเริ่มต้นสภาพการณ์ว่าเป็นจุดเดียวกันกับจุดเริ่มต้นการมีอยู่ของผู้ร่วมเหตุการณ์สำหรับกรณีสภาพการณ์ถาวรดั้งเดิม (original inherent states) เช่นเวลาที่แดงเกิดสำหรับสภาพการณ์เป็นคนไทย หรือจุดที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้รับสภาพสำหรับ สภาพการณ์ถาวรได้มาภายหลัง (acquired inherent states) เช่นเวลาที่แดงได้รับสัญชาติอเมริกัน แต่เนื่องจากสภาพการณ์ถาวรสามารถคงอยู่ต่อไปได้โดยไม่มีขอบเขตเวลาดังนั้นจึงมีสัญลักษณ์ [...] และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ในภาพแทน

สภาพประเภทนี้ก็จะสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ ดังนั้นสภาพการณ์ประเภทนี้จึงสามารถเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตจำกัด หรือไม่มีขอบเขตจำกัดก็ได้

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของสภาพการณ์ชั่วคราวแตกต่างจากสภาพการณ์ถาวรตรงที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสภาพการณ์ไม่ถาวรนี้สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ แต่เนื่องจากไม่มีการกำหนดแน่ชัดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อใด ดังนั้นจึงมีสัญลักษณ์ [...] อยู่หน้าจุดสิ้นสุดสภาพการณ์ซึ่งอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ

3.1.2.2 การณ์กระทำ

การณ์กระทำหมายถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตแบบกินเวลาแต่ไม่มีขอบเขตเวลา คุณสมบัติทางความหมายของการณ์กระทำแสดงโดยอรรถลักษณะได้ดังนี้ [+ พลวัต] [- จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] คุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้พิจารณาได้จากการทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบที่กำหนดไว้คือ การณ์กระทำสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงเช่น

- (20) ก. แดงเดินเล่นช้าๆ/เร็วๆ
ข. ดำว่ายนน้ำช้าๆ/เร็วๆ

เมื่อนำการณ์กระทำมาทดสอบกับเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงเวลาทั้งสามชนิด พบว่าการณ์กระทำสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา แต่ไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ทั้งนี้เนื่องจากตามความหมายแล้วการณ์กระทำเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น

- (21) ก. แดงเดินเล่นมาสามชั่วโมง
ข. ?แดงเดินเล่นภายในสามชั่วโมง
ค. ?แดงเดินเล่นตอนแปดโมงตรง
ง. ดำว่ายนน้ำมาสามชั่วโมง
จ. ?ดำว่ายนน้ำภายในสามชั่วโมง
ฉ. ?ดำว่ายนน้ำตอนแปดโมงตรง

สัญลักษณ์ ? สำหรับประโยค (21ข. และ จ.) แสดงว่าส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลานั้นไม่ได้จำกัดเวลาที่การณ์กระทำนั้นเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามประโยคทั้งสองนี้ยอมรับได้ถ้าหากเราตีความว่าการเดินเล่นของแดงและการว่ายนน้ำของดำนั้นจะเกิดขึ้นภายในเวลาสามชั่วโมง ซึ่งแตกต่างจากเหตุการณ์พลวัตที่มีขอบเขตเวลาเช่น **แดงอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มภายในสามชั่วโมง** ในกรณีนี้สามชั่วโมงแสดงว่าเหตุการณ์การอ่านหนังสือหนึ่งเล่มของแดงใช้เวลาเท่าไร

นอกจากนี้เนื่องจากการกระทำเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลา ดังนั้นโดยปกติแล้วจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้วหมายถึงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ณ จุดเวลานั้นๆ ได้เช่น (ค. และ ฉ.) ประโยคทั้งสองนี้จะยอมรับได้ก็ต่อเมื่อเราตีความว่าเป็นเหตุการณ์ที่เริ่มเกิดขึ้น ณ จุดเวลานั้น การเดินเล่นของแดงและการว่ายน้ำของดำเกิดขึ้นตอนแปดโมงตรง ในการเชื่อมโยงเหตุการณ์ประเภทการกระทำเข้ากับจุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่งนั้นจำเป็นต้องปรากฏกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) (Filip, 1999) เช่น **ตอนแปดโมงตรงแดงกำลังเดินเล่นอยู่** หรือ **ตอนแปดโมงตรงดำกำลังว่ายน้ำอยู่**

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำสามารถแสดงโดยภาพแทนต่อไปนี้

การกระทำ	X_i ~~~~~...
----------	----------------

รูปภาพที่ 3.2 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำ

สัญลักษณ์ [~~~~] แสดงส่วนกลางเหตุการณ์ของการกระทำที่มีลักษณะพลวัต ซึ่งแตกต่างจากส่วนกลางเหตุการณ์ของสภาพการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัตซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ [___] สัญลักษณ์ [...] แสดงว่าการกระทำสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีขอบเขตเวลา

3.1.2.3 การณ์ก่อนผล

การณ์ก่อนผลหมายถึงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและมีขอบเขตเวลา ซึ่งสามารถแสดงโดยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้ [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] ดังนั้นการณ์ก่อนผลจึงสามารถปรากฏร่วมกับ ส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้เนื่องจากการณ์ก่อนผลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาและมีขอบเขตเวลา ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาแต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาและส่วนขยายแสดงระยะเวลา

- (22) ก. แดงอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มอย่างรวดเร็ว
 ข. แดงอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มภายในสามชั่วโมง/?มาสามชั่วโมง
 ค. ?แดงอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มตอนสิบโมงสิบห้านาที
 ง. ดำสร้างบ้านหนึ่งหลังเสร็จอย่างรวดเร็ว

- จ. คำสร้างบ้านหนึ่งหลังเสร็จภายในหนึ่งปี/?มาหนึ่งปี
- ฉ. ?คำสร้างบ้านหนึ่งหลังเสร็จตอนสิบโมงสิบห้านาที

เครื่องหมาย ? ที่ประโยคแสดงการณีก่อนผล **แดงอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่ม** และ **คำสร้างบ้านหนึ่งหลังเสร็จ** เมื่อปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา แสดงว่าประโยคเหล่านั้นไม่ได้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการณีก่อนผลทั้งเหตุการณ์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ประกอบไปด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลางและจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ แต่กลับแสดงเหตุการณ์เพียงจุดสิ้นสุดเพียงส่วนเดียว กล่าวคือคือเหตุการณ์การอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มและเหตุการณ์การสร้างบ้านหนึ่งหลังเสร็จเกิดขึ้นตอนสิบโมงสิบห้านาที ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ทั้งสองเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลาดังนั้นจึงไม่สามารถเกิดขึ้น ดำเนินไปและสิ้นสุดลงภายในจุดเวลาได้ นอกจากนี้เครื่องหมาย ? ที่ประโยค (ข. และ จ.) เมื่อปรากฏกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา **มาสามชั่วโมง** และ **มาหนึ่งปี** แสดงว่าประโยคทั้งสองนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นและดำเนินไปตามระยะเวลาที่กำหนดและสามารถดำเนินต่อไปได้อีก แต่เป็นเหตุการณ์ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เสร็จสิ้นลงมาเป็นเวลาสามชั่วโมงและหนึ่งปีตามลำดับ

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณีก่อนผลมีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ประเภทการณีกะทำคือ มีจุดเริ่มต้นและส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต แต่แตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์ประเภทการณีก่อนผลมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์ด้วย โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณีก่อนผลสามารถนำเสนอเป็นภาพแทนได้ดังนี้

การณีก่อนผล	$X_i \sim \sim \sim \sim \sim \sim \sim \sim X_t$
-------------	---

รูปภาพที่ 3.3 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณีก่อนผล

3.1.2.4 การณ์สัมฤทธิผล

การณ์สัมฤทธิผลหมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา และทันทีที่เหตุการณ์การณ์สัมฤทธิผลจบสิ้นลงผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปที่สามารถสังเกตได้ คุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทการณ์สัมฤทธิผลสามารถแสดงโดยอรรถลักษณะนี้ได้ดังนี้ [+ พลวัต] [+ จุดสิ้นสุด] [- กินเวลา] [+ สภาพใหม่]

เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงได้ แต่มีข้อจำกัดที่จะต้องเป็นส่วนขยายที่แสดงอัตราเร็วเท่านั้น เนื่องจากการณ์สัมฤทธิผลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันเช่น

- (23) ก. แจกกันแตกอย่างรวดเร็ว/*ซ้ำๆ
ข. ญาติอย่างรวดเร็ว/*ซ้ำๆ

เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิผลเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาแต่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาและส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาโดยที่มีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นระยะเวลาที่สั้นมากเท่านั้นเช่น

- (24) ก. แจกกันแตกภายในเสี้ยววินาที/ตอนห้าโมงสิบเก้านาที/?มาหนึ่งชั่วโมง
ข. ญาติภายในเสี้ยววินาที/ตอนห้าโมงสิบเก้านาที/?มาหนึ่งชั่วโมง

เครื่องหมาย ? ที่หน้าส่วนขยายแสดงระยะเวลา มาหนึ่งชั่วโมง แสดงว่าประโยค **แจกกันแตก มาหนึ่งชั่วโมง** และ **ญาติมาหนึ่งชั่วโมง** ไม่ได้แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เริ่มต้นเกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง แต่เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่แจกกันทรงสภาพแตก และญาติสภาพตายมาเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง

นอกจากนี้กริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิผลยังสามารถปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพซึ่งเป็นสภาพที่แตกต่างไปจากก่อนจะเกิดเหตุการณ์พลวัตการณีสัมฤทธิผลขึ้นเช่น

- (25) ก. แจกกันแตก
ข. ญาติ

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์การณีสัมฤทธิผลแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

การณีสัมฤทธิผล	$X_i X_t$
----------------	-----------

รูปภาพที่ 3.4 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิผล

จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในตำแหน่งติดกันเนื่องจากเหตุการณ์ประเภทนี้เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน

3.1.2.5 การณีสับพลัน

คำว่ากรณีสับพลันในงานวิจัยนี้แปลมาจากคำว่า *semelfactive* ซึ่งเป็นคำยืมมาจากภาษาละติน *semel* หมายความว่าครั้งหนึ่งหรือ *once* ในภาษาอังกฤษ สมิธ (Smith, 1991) ใช้คำคำนี้เรียกเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันประเภทหนึ่งซึ่งไม่มีในการจัดประเภทเหตุการณ์ของเวนเดอร์เลอร์

(1957/1967) คุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันคล้ายกับการณ์สัมฤทธิ์ผลตรงที่เป็นเหตุการณ์พลวัตที่มีขอบเขตเวลาและเกิดขึ้นแบบจับพลัน แต่แตกต่างจากเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลตรงที่เหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันจบสิ้นลง คุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังต่อไปนี้ [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [-สภาพใหม่] เมื่อนำเหตุการณ์ประเภทนี้มาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบการปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ส่วนขยายแสดงระยะเวลา และส่วนขยายแสดงจุดเวลา ผลการทดสอบออกมาเหมือนกันกับเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล แต่การณ์จับพลันแตกต่างจากการณ์สัมฤทธิ์ผลเมื่อทดสอบกับเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพ แตกต่างอยู่ที่เมื่อทดสอบกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาแล้วผลออกมาต่างกัน เหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาได้เช่น

- (26) ก. ไฟน้ำรถกระพริบอย่างรวดเร็ว
ข. ไฟกระพริบภายในชั่วพริบตา
ค. ไฟกระพริบตอนแปดโมงสิบห้านาที
ง. ?ไฟกระพริบภายในหนึ่งชั่วโมง
จ. ไฟกระพริบมาสามชั่วโมง/?ครั้งหนึ่ง
ฉ. ไฟกระพริบไปเรื่อยๆ/?ครั้งหนึ่ง
ช. ?ไฟกระพริบ

เมื่อเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา (จ.) จะแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับการณ์กระทำที่เกิดขึ้นและสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆไม่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์นี้ได้ แต่เหตุการณ์การณ์จับพลันในลักษณะนี้เป็นการเกิดซ้ำๆของเหตุการณ์การณ์จับพลันหลายๆครั้ง (iterative meaning) ในกรณีนี้การเกิดซ้ำๆอย่างต่อเนื่องกันของกระพริบ และเหตุการณ์ย่อยๆเหล่านี้ประกอบกันเป็นเหตุการณ์ใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากการณ์กระทำ **แดงเดินเล่นมาสามชั่วโมง** หรือ **ดำว่ายน้ำมาสามชั่วโมง** ที่ไม่ได้แสดงถึงเหตุการณ์ใหญ่ที่เรารับรู้ว่าเป็นประกอบจากการเกิดซ้ำๆของการเดินเล่นและการว่ายน้ำ ประโยค **ไฟน้ำรถกระพริบมาสี่ชั่วโมง** ไม่ได้แสดงเหตุการณ์การณ์กระพริบของไฟกระพริบครั้งหนึ่งใช้เวลาสามชั่วโมง แต่เป็นเหตุการณ์ที่ไฟกระพริบซ้ำๆมาเป็นเวลาสี่ชั่วโมง ดังนั้นโครงสร้าง (28 จ.) จึงไม่ถูกหลักไวยากรณ์เมื่อเติมครั้งหนึ่งลงไป นอกจากนี้กริยาที่แสดง

เหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันจะไม่สามารถปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพได้ เครื่องหมาย ? ที่ข้อมูล (ช.) แสดงว่าในข้อมูลนี้ *กระพริบ* ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นกริยาแสดงสภาพ แต่คำว่า *ไฟกระพริบ* สามารถใช้เป็นคำนามเรียกไฟชนิดหนึ่ง โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันเหมือนกับเหตุการณ์การณ์สัมฤทธิ์ผลดังนั้นจึงสามารถใช้แผนภาพแสดงเดียวกันคือ

การณ์ฉับพลัน	$X_i X_t$
--------------	-----------

รูปภาพที่ 3.5 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลัน

3.2 โครงสร้างอกรรมแบบสลับในภาษาไทย

โครงสร้างอกรรมแบบสลับ (alternating intransitive construction) หมายถึงโครงสร้างที่มีกริยาหลักเป็นอกรรมกริยาที่มีคำคู่พ้องรูปพ้องเสียงที่เป็นสกรรมกริยาเช่น *แดงเปิดประตู* และ *ประตูเปิด* กริยา *เปิด* ในโครงสร้างแรกเป็นสกรรมกริยาที่ต้องการกรรมคือ *ประตู* ปรากฏตามท้าย แต่ทว่า *เปิด* ในโครงสร้างต่อมาไม่ต้องการกรรมใดๆปรากฏตามท้าย โครงสร้างสกรรมและอกรรมประเภทนี้เรียกว่าโครงสร้างสกรรมแบบสลับ (alternating transitive construction) และโครงสร้างอกรรมแบบสลับ (alternating intransitive construction) ตามลำดับ การแปรสลับโครงสร้างสกรรม/อกรรมของกริยาในลักษณะนี้เรียกว่า *การแปรสลับสกรรมสภาพ* (transitivity alternation) ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงการแสดงอาร์กิวเมนต์ของกริยาทั้งจำนวนอาร์กิวเมนต์หลักและอาร์กิวเมนต์ที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างๆ การแปรสลับสกรรมสภาพอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายควบคู่ไปด้วยหรือไม่ก็ได้ (Levin, 1993)

โครงสร้างอกรรมแบบสลับที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นโครงสร้างอกรรมแบบสลับที่ผ่านการแปรสลับสกรรมสภาพประเภทการีต¹³ (causative alternation) ซึ่งหมายถึงการแปรสลับระหว่างโครงสร้างสกรรม (นามวลี กริยา *นามวลี*) กับโครงสร้างอกรรม (*นามวลี*, กริยา) โดยมีข้อจำกัดว่า กรรมตรงของโครงสร้างสกรรมและประธานของโครงสร้างอกรรมอ้างถึงสิ่งเดียวกันและที่สำคัญสกรรมกริยาต้องเป็นกริยาการีต (causative verb) ซึ่งหมายถึงสกรรมกริยาที่แสดง

¹³ การแปรสลับสกรรมสภาพมีอีกหลายประเภทเช่น “Middle alternation” เช่น The butcher cuts the meat/the meat cuts easily. และ He sells the book/the book sells well. “Induced Action Alternation” เช่น Sylvia jumped the horse over the fence/the horse jumped over the fence. และ “Conative Alternation” เช่น Paula hit the fence/Paula hit at the fence. และ Margaret cut the bread/Margaret cut at the bread. (Levin, 1993)

สถานการณ์อันประกอบไปด้วยเหตุการณ์สองเหตุการณ์คือ เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลเช่น สหกรรมกริยากริธา **เปิด** ใน **แดงเปิดประตู** แสดงเหตุการณ์เหตุคือ เหตุการณ์ที่แดงกระทำการอะไรบางอย่างกับประตู และเหตุการณ์ผลคือเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของประตูคือประตูเปิดออก ซึ่ง เหตุการณ์ผลนี้เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุที่แดงกระทำการอะไรบางอย่างกับประตู

การวิเคราะห์ประเภทเหตุการณ์หรือประเภทการณ์ลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดง โดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทยนอกจากจะใช้เกณฑ์การจัดประเภทเหตุการณ์ดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.1 แล้วผู้วิจัยยังใช้แนวคิดเรื่องห่วงโซ่การเกิด (causal chain) ของวิลเลียม ครอฟท์ (Croft, 1991) มาประกอบการวิเคราะห์ ห่วงโซ่การเกิดหมายถึงรูปแบบทางปริชาน (cognitive model) ที่ใช้แสดงกระบวนการการรับรู้และการมองเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นของมนุษย์ว่า มนุษย์แยกแยะ ปฏิสัมพันธ์ (interaction) และการส่งผ่านพลังงาน (energy transmission) ระหว่างสิ่งสองสิ่งคือ ผู้ก่อเหตุ (causer) และผู้รับเหตุ (causee) อย่างไรก็ตาม วิลเลียม ครอฟท์ใช้ห่วงโซ่การเกิดแสดงสถานการณ์กริธาต้นแบบ (prototypical causative situation) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์อันประกอบไปด้วย เหตุการณ์สามเหตุการณ์ เหตุการณ์หนึ่งเรียกว่าเหตุการณ์เหตุ (causing event) หมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุกระทำการบางอย่างกับผู้รับเหตุ เหตุการณ์ที่สองเรียกว่า เหตุการณ์ผล (caused event) หมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุ เหตุการณ์ผลเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการกระทำบางอย่างของผู้ก่อเหตุ เหตุการณ์ที่สามเรียกว่าเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) หมายถึงเหตุการณ์ที่ผู้รับเหตุทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลง เหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การเกิดแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 3.6 ภาพแทนแสดงห่วงโซ่การเกิด

ห่วงโซ่การเกิดเริ่มต้นที่เหตุการณ์เหตุ (ก) ต่อด้วยเหตุการณ์ผล (ข) แล้วตามด้วยเหตุการณ์สภาพผล (ค) โดยที่จุดเริ่มต้นเหตุการณ์เหตุ (X_{i1}) เป็นจุดเริ่มต้นของห่วงโซ่การเกิด จุดสิ้นสุดเหตุการณ์เหตุ (X_{i1}) และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ผล (X_{i2}) เป็นจุดๆเดียวกัน จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ผล (X_{i2}) และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพผล (X_{i3}) เป็นจุดๆเดียวกัน

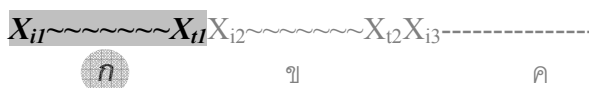
วิลเลียม ครอฟท์ (Croft, 1991) กล่าวว่าเหตุการณ์ต่างๆบนวงโซ่การีตสามารถปรากฏได้ด้วยรูปกริยาแบบต่างๆ ลองพิจารณาสถานการณ์การีตต่อไปนี้ มีคนซื้อแดงผลึกประตูทำให้ประตูเปิดออกอย่างรวดเร็ว และหลังจากนั้นประตูมีสภาพเปิดอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง สถานการณ์การีตนี้มีผู้ก่อเหตุคือ **แดง** และมีผู้รับเหตุคือ **ประตู** เราสามารถอ้างถึงสถานการณ์การีตนี้โดยเลือกใช้ประโยคต่างๆ ดังนี้

- (27) ก. แแดงผลึกประตู
 ข. แแดงผลึกประตูเปิด
 ค. แแดงเปิดประตู
 ง. ประตูเปิดออก
 จ. ประตูเปิดอยู่

ประโยค (27ก.) แสดงเหตุการณ์เหตุที่ผู้กระทำคือแดงกระทำการผลึกผู้รับเหตุคือประตู ประโยค (27ข.) แสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์เหตุที่ผู้กระทำกระทำการผลึกผู้รับเหตุ และส่งผลให้เกิดเหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์ผลหรือเหตุการณ์ที่ประตูมีการเปลี่ยนแปลงสภาพคือเลื่อนเปิดออก เหตุการณ์เหตุแสดงโดยกรรมกริยา **ผลึก** และเหตุการณ์ผลแสดงโดยกรรมกริยา **เปิด** ประโยค (27ค.) แสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์เช่นเดียวกับประโยค (27ข.) แต่แตกต่างกันที่ประโยค (27ข.) ใช้กริยา 2 ตัวแต่ประโยค (27ค.) ใช้กริยาเพียงตัวเดียวคือกรรมกริยา **เปิด** การใช้กรรมกริยาเพียงตัวเดียวเพื่อแสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลในลักษณะนี้เป็นการใช้หน่วยสร้างการีตที่เรียกว่า *ศัพท์การีต*¹⁴ ประโยค (27ง.) แสดงเฉพาะเหตุการณ์ผลซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ และประโยค (27จ.) แสดงเหตุการณ์สภาพผลซึ่งเป็นการทรงสภาพเปิดอยู่ของประตู ความหมายของประโยคตัวอย่างทั้งห้าสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

¹⁴ ศัพท์การีต (lexical causative) เป็นประเภทย่อยของหน่วยสร้างการีต (causative construction) ศัพท์การีตแตกต่างจากหน่วยสร้างการีตประเภทอื่นตรงที่เป็นหน่วยสร้างที่มีลักษณะไม่เพิ่มพูน (non-productive) และเป็นรูปอปรกติ (irregular) อีกนัยหนึ่งคือเป็นรูปที่ปรากฏอย่างไม่สม่ำเสมอในภาษา เป็นรูปการีตที่อยู่ในรูปของคำศัพท์ (lexicon) ซึ่งแสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลในคำศัพท์คำเดียว ศัพท์การีตมักจะมีในภาษาในรูปของกรรมกริยาเช่น เปิด ปิด พัง เป็นต้น (Thepkanjana, 2000)

(1) ประโยค **แดงผลักประตู** แสดงเหตุการณ์เหตุบนห่วงโซ่การรีด

(2) ประโยค **แดงผลักประตูเปิด** แสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลบนห่วงโซ่การรีดโดยที่เหตุการณ์เหตุคือ **แดงผลักประตู** และเหตุการณ์ผลคือ **ประตูเปิด**

(3) ประโยค **แดงเปิดประตู** แสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลบนห่วงโซ่การรีด โดยที่ทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลแสดงโดยสรรพนามกริยา **เปิด** เพียงตัวเดียว

(4) ประโยค **ประตูเปิดออก** แสดงเหตุการณ์ผลบนห่วงโซ่การรีด

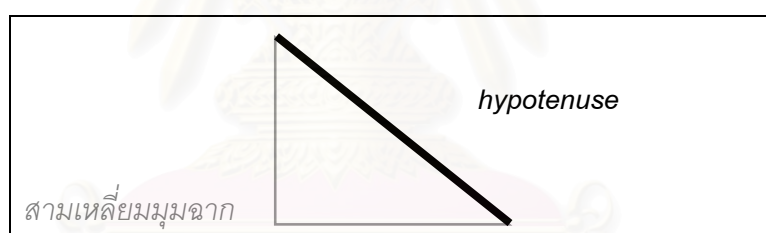
(5) ประโยค **ประตูเปิดอยู่** แสดงเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การรีด

รูปภาพที่ 3.7 ภาพแทนแสดงการอ้างถึงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การรีดโดยการใช้กริยาประเภทต่างๆ

ภาพด้านบนประกอบด้วยกรอบภาพ 5 กรอบ กรอบแต่ละกรอบแสดงห่วงโซ่การรีด ซึ่งบางช่วงของห่วงโซ่การรีดจะถูกระบายด้วยแถบสีเทา แถบสีเทาจะแสดงช่วงบางช่วงของห่วงโซ่การรีดซึ่งถูกเลือกเน้นหรือถูกทำให้เด่นขึ้นมา ช่วงของห่วงโซ่การรีดซึ่งถูกเลือกเน้นหรือถูกทำให้เด่นนี้จะตรงกับความหมายของคำกริยาในประโยคตัวอย่างที่ปรากฏในกรอบภาพแต่ละกรอบเช่น ในภาพแทนแสดงความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลับ (4) ซึ่งแสดงเหตุการณ์ผลที่ประตูกำลังเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่เปิดเป็นเปิด ดังนั้นเฉพาะเหตุการณ์ผลหรือ (ข) จึงถูกเลือกเน้นหรือถูกทำให้เด่นกว่าเหตุการณ์อื่นๆโดยการใช้แถบสีเทา ส่วนเหตุการณ์อื่นๆที่ไม่ได้แสดงโดยประโยคตัวอย่างจะไม่ได้มีการทำเครื่องหมายใดๆ และใช้สัญลักษณ์เป็นสีเทาทั้งหมด

ตามแนวคิดของไวยากรณ์ปริชาน (Cognitive Grammar) (Langacker, 1991) การแสดงความหมาย (predication) ของคำศัพท์คำหนึ่งเป็นผลมาจากการเลือกเน้น (profile) ขององค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างปริชาน (cognitive structure) ของคำศัพท์นั้นเด่นกว่าองค์ประกอบอื่นในโครงสร้างปริชานเดียวกันของคำศัพท์นั้น องค์ประกอบที่ถูกเลือกเน้นหรือถูกทำให้เด่นนั้นเรียกว่า *ส่วนเด่น* (profile) ซึ่งถือว่าเป็นความหมายโดยตรงของคำศัพท์นั้น องค์ประกอบอื่นๆในโครงสร้างปริชานมีบทบาทเป็นเพียงสิ่งที่จำเป็นต่อการทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้น แต่ไม่ใช่ความหมายโดยตรงของคำศัพท์นั้น องค์ประกอบอื่นๆเหล่านั้นเรียกว่า *ฐาน* (base) เช่นเราไม่สามารถเข้าใจความหมายโดยตรงของคำว่า *hypotenuse* หากเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของสามเหลี่ยมมุมฉาก เพราะคำว่า *hypotenuse* หมายถึงด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมที่อยู่ตรงกันข้ามกับมุมฉาก จะเห็นได้ว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับสามเหลี่ยมมุมฉากนี้ไม่ได้แสดงโดยตรงจากคำว่า *hypotenuse* แต่ก็เป็นมโนทัศน์สำคัญทำให้เราเข้าใจความหมายของคำว่า *hypotenuse* (Langacker, 1991: 6) การเลือกเน้นองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในฐานเพื่อแสดงความหมายของคำว่า *hypotenuse* สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 3.8 ภาพแทนการแสดงความหมายของคำว่า *hypotenuse*

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ผลและ/หรือสภาพผลบนห่วงโซ่การิตเช่น (27ง และ ๑) เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ผลและ/หรือสภาพผลพบว่า โครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทยสามารถแบ่งประเภทได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) โครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนและ 2) โครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน

3.2.1 โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อน

โครงสร้างอรรถแบบสลักลุ่มนี้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์เดี่ยว เป็นการณลักษณะประจำคำประเภทใดประเภทหนึ่ง โครงสร้างอรรถแบบสลักลุ่มนี้แบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้แก่ 1) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำเช่น **เรือแล่น เครื่องจักรเดิน และ รถถอย** เป็นต้น 2) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการณดับพลันเช่น **ไฟหน้ารถ กระพริบ และ ลูกบอลแดง** เป็นต้น ประเภทสุดท้ายคือ 3) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีก 2 ประเภทคือ ก) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงสภาพการณชั่วคราวเช่น **กระถางต้นไม้แขวนอยู่หลังบ้าน** และ **จานกอนี้ล้างแล้ว** เป็นต้น และ ข) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงสภาพการณถาวรเช่น **ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน** และ **ขนมชนิดนี้ทำจากแป้งข้าวโพด** เป็นต้น

3.2.1.1 โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณกระทำ

โครงสร้างอรรถแบบสลัประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต เกิดขึ้นแบบกินเวลา และไม่มีขอบเขตเวลา เรือและรถมีการเคลื่อนที่ และเครื่องจักรมีการทำงาน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นแบบกินเวลาและสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีขอบเขตเวลาซึ่งการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ

- (28) ก. แดงแล่นเรือ
 ก". เรือแล่น
 ข. แดงเดินเครื่องจักร
 ข". เครื่องจักรเดิน
 ค. แดงถอยรถ
 ค". รถถอย

เมื่อนำโครงสร้างอรรถแบบสลัมาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัตินี้ทางความหมายต่างๆ ที่ตั้งไว้ได้ผลดังนี้¹⁵

- (29) ก. เรือแล่นอย่างรวดเร็ว/ช้าๆ

¹⁵ ดูรายละเอียดเกณฑ์การจัดประเภทการณลักษณะประจำคำที่ 3.1.1.5

- ข. ?เร็วแล่นตอนสิบโมงตรง
- ค. ?เร็วแล่นภายในสิบนาที
- ง. เร็วแล่นมาครึ่งชั่วโมง
- จ. เร็วแล่นไปเรื่อยๆ

ประโยค **เร็วแล่น** สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง (29ก.) ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา (29ข.) และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา (29ค.) แต่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา (29ง.) และส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** (29จ.) เครื่องหมายปริศน์ ? ที่ประโยค (29ข. และ ค.) แสดงว่าประโยคนี้นิยมรับได้ก็ต่อเมื่อแสดงความหมายว่า เหตุการณ์การแล่นของเรื่อนั้นจะเริ่มต้นขึ้น ณ เวลาสิบโมงตรง (29ข.) หรือจุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่งภายในระยะเวลาสิบนาที (29ค.) ไม่ได้แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การแล่นของเรื่อทั้งเหตุการณ์เกิดขึ้นและสิ้นสุดภายในเวลาสิบโมงตรงหรือเกิดขึ้นและสิ้นสุดภายในระยะเวลาสิบนาที

ประโยค (28ก. ข. และค.) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลบซึ่งแสดงทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล โดยที่เหตุการณ์เหตุคือแดงทำอะไรบางอย่างกับเรื่อ เครื่องจักร และรถ เหตุการณ์ผลคือเรื่อแล่น เครื่องจักรเดิน และรถถอย เหตุการณ์ผลการแล่นของเรื่อ การเดินของเครื่องจักร และการถอยของเรื่อเกิดขึ้นหลังเหตุการณ์เหตุที่แดงทำอะไรบางอย่างกับเรื่อ เครื่องจักรและ รถ การที่เรื่อแล่น เครื่องจักรเดิน และรถถอยนั้นเกิดขึ้นเพราะการกระทำของแดง หากแดงไม่ได้ทำอะไรบางอย่างแล้วเรื่อก็จะไม่แล่น เครื่องจักรก็จะไม่เดินและรถก็จะไม่ถอย

ประโยค (28ก. ข. และค.) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลบซึ่งแสดงเฉพาะเหตุการณ์ผลในห่วงโซ่การีต หรือเป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเรื่อ เครื่องจักร และรถ นอกจากนี้เนื่องจากเหตุการณ์ผลที่แสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลบประเภทนี้เป็นเหตุการณ์ประเภทกรรมกระทำซึ่งสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ดังนั้นจึงไม่มีเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) การแสดงเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างกรรม/กรรมแบบสลบประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทน (3.9ก) แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากในโครงสร้างกรรมแบบสลบไม่มีการระบุผู้กระทำ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างกรรมแบบสลบเป็นการแสดงจุดสนใจที่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุเพียงอย่างเดียว โดยที่ไม่ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์เหตุหรือบทบาทของผู้ก่อเหตุ

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับจึงสามารถแสดงโดยภาพแทน (3.9ข) ซึ่งเป็นการแสดงเฉพาะเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ *เรือ เครื่องจักร และรถ*

(ก)	<p style="text-align: center;">แดงแล่นเรือ, แดงเดินเครื่องจักร, แดงถอยรถ</p> <p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim \dots \sim X_{i1} X_{i2} \sim \dots$</p> <p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim \dots \sim X_{i1} X_{i2} \sim \dots$</p> <p style="text-align: right;"><i>เรือแล่น, เครื่องจักรเดิน, รถถอย</i></p>
(ข)	<p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim \dots$</p>

รูปภาพที่ 3.9 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่างๆบนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างอกรรม/อกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำ

กิจกรรมการีตแบบสลับ *แล่น เดิน และถอย* ใน (28ก. ข. และค.) เป็นสิ่งที่กึ่งกาญจน์เทพกาญจน์ (Thepkanjana, 2000) เรียกว่ากิจกรรมการีตแบบแปรสลับกับกิจกรรมการีตการกระทำ (transitive causative verbs alternating with activity verb) หรือเป็นสิ่งที่ดูรอนและรัฟพาพอร์ต (Duron & Rappaport Hovav, 1991, Thepkanjana, 2000)) และแวน แวลินและลาพอลลา (Van Valin & LaPolla, 1997) เรียกว่ากิจกรรมการีตการกระทำ (causative activity verbs)

3.2.1.2 โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการฉับพลัน

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งเกิดขึ้นแบบฉับพลัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา หรือเป็นเหตุการณ์ประเภทการฉับพลันดังในตัวอย่าง (30ก” ข” และค”)

- (30) ก. แดงกระพริบไฟหน้ารถ
 ก”. ไฟหน้ารถกระพริบ
 ข. แดงกระดอนลูกบอลกับกำแพง
 ข”. ลูกบอลกระดอนกับกำแพง
 ค. แดงตั้งลูกบอล
 ค”. ลูกบอลตั้ง

เมื่อนำโครงสร้างอรรถกรมแบบสลับมาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายต่างๆ ที่ตั้งไว้ได้ผลดังนี้

- (31) ก. ไฟหน้ารถกระพริบ(หนึ่งครั้ง)อย่างรวดเร็ว/*ช้าๆ
 ข. ไฟหน้ารถกระพริบ(หนึ่งครั้ง)ตอนสิบโมงตรง
 ค. ไฟหน้ารถกระพริบ(หนึ่งครั้ง)ภายในชั่วพริบตา/*ภายในสิบนาที/
 *ใช้เวลาสิบนาที
 ง. ?ไฟหน้ารถกระพริบ(หนึ่งครั้ง)มาครึ่งชั่วโมง
 จ. *ไฟหน้ารถกระพริบ(หนึ่งครั้ง)ไปเรื่อยๆ

เหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถเกิดขึ้นแล้วจบสิ้นลงภายในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายจุดเวลา ส่วนขยายแสดงอัตราเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงและส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาได้แต่อย่างไรก็ตามส่วนขยายประเภทนี้ต้องแสดงอัตราเร็ว และขอบเขตเวลาอันสั้นเท่านั้นดังในตัวอย่าง (31ก. ข. และ ค.) เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา ดังนั้นโดยปกติแล้วจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาและส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** ได้ดังในตัวอย่าง (31ง. และ จ.) เครื่องหมายปรัศนีที่ตัวอย่าง (31ง.) แสดงว่าประโยค **ไฟหน้ารถกระพริบหนึ่งครั้งมาครึ่งชั่วโมง** สามารถยอมรับได้ในบางบริบทเช่นหมายถึงเหตุการณ์การกระพริบหนึ่งครั้งของไฟหน้ารถที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงมาแล้วเป็นเวลาครึ่งชั่วโมงแต่ไม่ได้หมายความว่าเหตุการณ์การกระพริบหนึ่งครั้งของไฟหน้ารถได้เกิดขึ้นมาครึ่งชั่วโมงแล้วยังไม่เสร็จสิ้น นอกจากนี้หากประโยค (32ง.) ไม่มีคำว่า **หนึ่งครั้ง** ดังตัวอย่าง **ไฟหน้ารถกระพริบมาครึ่งชั่วโมง** ประโยคนี้ออมรับได้แต่ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันเพียงครั้งเดียว แต่ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการเกิดซ้ำๆของการกระพริบ (iterative meaning) ซึ่งสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆเหมือนกับเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำ ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** ได้เช่นดังตัวอย่าง **ไฟกระพริบไปเรื่อยๆ**

ประโยค (30ก. ข. และค.) เป็นโครงสร้างสกรกรมแบบสลับซึ่งแสดงทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลโดยที่เหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่แดงท่าอะไรบางอย่างกับไฟหน้ารถและลูกบอล เหตุการณ์ผลคือไฟหน้ารถกระพริบ ลูกบอลกระดอนกับกำแพง และลูกบอลแดง เหตุการณ์ผลการกระพริบของไฟหน้ารถ การกระดอนและการแดงของลูกบอลเกิดขึ้นหลังเหตุการณ์เหตุที่แดงท่าอะไรบางอย่างกับไฟหน้ารถและลูกบอล และที่สำคัญการที่ไฟหน้ารถกระพริบ ลูกบอลกระดอนกับกำแพง

และลูกบอลเด็งนั้นเป็นเพราะการกระทำของแดง หากแดงไม่ได้กระทำอะไรบางอย่างแล้วไฟหน้ารถก็
จะไม่กระพริบ ลูกบอลก็จะไม่กระดอนกับกำแพง หรือเด็ง

ประโยค (30ก. ข. และค.) เป็นโครงสร้างอกรรมแบบสลัซึ่งแสดงเฉพาะเหตุการณ์ผลใน
ห่วงโซ่การีตหรือเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ นอกจากนี้เนื่องจาก
เหตุการณ์ผลที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภทนี้เป็นเหตุการณ์ประเภทการณั้บัพลันซึ่ง
ไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพใหม่ที่เปลี่ยนไปจากเดิมของผู้รับเหตุ ดังนั้นจึงไม่มีการแสดงเหตุการณ์สภาพผล
(resulting state) การแสดงเหตุการณ์ต่างุบนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างสกรรม/อกรรมแบบสลั
ประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังใน (3.10ก) อย่างไรก็ตามเนื่องจากในโครงสร้างอกรรม
แบบสลัไม่มีการระบุผู้กระทำ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างอกรรมแบบสลัเป็นการแสดงจุดสนใจ
ที่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุเพียงอย่างเดียว โดยที่ไม่ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์เหตุหรือ
บทบาทของผู้ก่อเหตุ โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลัจึง
สามารถแสดงโดยภาพแทน (3.10ข) ซึ่งเป็นการแสดงเฉพาะเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับไฟ
หน้ารถและลูกบอล

(ก)	<p style="text-align: center;">แดงกระพริบไฟหน้ารถ</p> <p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim \sim \sim \sim \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2}$</p> <p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim \sim \sim \sim \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2}$</p> <p style="text-align: center;">ไฟหน้ารถกระพริบครั้งหนึ่ง</p>
(ข)	<p style="text-align: center;">$X_{i1} X_{t1}$</p>

รูปภาพที่ 3.10 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่างุบนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างสกรรม/อกรรมแบบสลั
แสดงเหตุการณ์ประเภทการณั้บัพลัน

กริยาสกรรมการีตแบบสลั **กระพริบ**(ไฟหน้ารถ) **กระดอน**(ลูกบอล) **เด็ง**(ลูกบอล) ใน (30ก.
ข. และค.) เป็นสิ่งที่แวน แวลิน (Van Valin, in press) เรียกว่ากริยาการีตการณั้บัพลัน (causative
semelfactive verb)

3.2.1.3 โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ ไม่มีลักษณะพลวัต เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นแบบกินเวลา และไม่มีการแสดงขอบเขตเวลาที่ชัดเจน เหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้เป็นเหตุการณ์การคงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับเหตุหลังจากเหตุการณ์เหตุ และเหตุการณ์ผลเสร็จสิ้นลงหรือตรงกับเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) บนห่วงโซ่การรีด

- (32) ก. แดงคล้องพวงมาลัย(ที่หน้ารถ)
 ก". พวงมาลัยคล้อง*/อยู่(ที่หน้ารถ)
 ข. แดงห้อยกระถางต้นไม้(ที่หลังบ้าน)
 ข". กระถางต้นไม้ห้อย*/อยู่(ที่หลังบ้าน)
 ค. แดงพับกระดาษแผ่นนี้
 ค". กระดาษพับ*/อยู่
 ง. แดงล้างจานกองนี้
 ง". จานกองนี้ล้าง*/แล้ว/ไม่สะอาด
 จ. แดงกวาดห้องนั่งเล่น
 จ". ห้องนั่งเล่นกวาด*/แล้ว/ไม่สะอาด

โครงสร้างอกรรมแบบสลับ (32ก-จ) แสดงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล เหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่แดงกระทำการบางอย่างกับ พวงมาลัย กระถางต้นไม้ กระดาษ จาน และห้องนั่งเล่น เหตุการณ์ผลคือพวงมาลัยและกระถางต้นไม้มีการย้ายที่ กระดาษมีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่พับเป็นพับ จานมีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่ล้างเป็นล้าง และห้องนั่งเล่นมีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากยังไม่ได้กวาดเป็นกวาดแล้ว เหตุการณ์ผลเหล่านี้เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์เหตุ ถ้าไม่มีเหตุการณ์เหตุคือแดงไม่ได้ทำอะไรกับผู้รับเหตุเลยเหตุการณ์ผลก็จะไม่เกิดขึ้น

โครงสร้างอกรรมแบบสลับ (32ก"-จ") แสดงเหตุการณ์สภาพผลที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับเหตุ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ ไม่มีลักษณะพลวัต กินเวลาและไม่มีการแสดงขอบเขตเวลาที่กำหนดไว้แน่ชัดเช่น หลังจากที่เหตุการณ์แดงนำพวงมาลัยไปคล้องไว้ที่หน้ารถ และแดงนำกระถางต้นไม้ไปห้อยไว้ที่หลังบ้านเสร็จสิ้นลง พวงมาลัยก็มีสภาพคล้องอยู่ที่หน้ารถและกระถางต้นไม้ก็มีสภาพห้อยอยู่ที่หลังบ้าน สภาพเหล่านี้ของผู้รับเหตุสามารถคงอยู่ต่อไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีขอบเขตเวลา

โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้ 2 ประเภทคือ 1) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงสภาพการณ์ชั่วคราวและ 2) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงสภาพการณ์ถาวร

ในประเภทแรกสภาพผล (resulting state) ในห่วงโซ่การีต (causal chain) เป็นเหตุการณ์สภาพซึ่งไม่ใช่สภาพถาวรของประธานของประโยค แต่เป็นสภาพที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคตเช่นตัวอย่าง (32ก 32ข 32ค 32ง และ 32จ) แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสภาพคล้อยอยู่ของพวงมาลัย สภาพห้อยอยู่ของกระถางต้นไม้ สภาพของจานหลังจากผ่านกระบวนการการล้างหรือสภาพไม่สะอาดของห้องนั่งเล่นหลังจากผ่านกระบวนการการกวาด อย่างไรก็ตามสภาพเหล่านี้เป็นสภาพที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกภายหลังเช่น พวงมาลัยอาจจะคล้อยอยู่ที่หน้ารถหรือกระถางต้นไม้อาจจะห้อยอยู่หลังบ้านเพียงสองวันและหลังจากนั้นมีคนมาเอาออกไป

กริยาอกรรมในโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงสภาพการณ์ประเภทนี้มีข้อจำกัดในการปรากฏบางประการเห็นได้จากกริยาบางตัวจำเป็นต้องปรากฏร่วมกับกริยา *อยู่* หรือตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ *อยู่* (กริยา *คล้อย ห้อย* และ *พับ* ใน (32ก 32ข และ 32ค) เช่นเราไม่สามารถพูดว่า **พวงมาลัยคล้อย *กระถางต้นไม้ห้อย* หรือ **กระดาดพับ* เป็นต้น กริยาบางตัวจำเป็นต้องปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ *แล้ว* หรือส่วนขยายก่อกผล (resultative) (กริยา *ล้าง* และ *กวาด* ใน 32ง และ 32จ) เช่นเราไม่สามารถพูดว่า **จานล้าง *ห้องนั่งเล่นกวาด* เป็นต้น

โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงสภาพการณ์กลุ่มที่สองแสดงสภาพซึ่งเรารู้ว่าเป็นคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ คุณสมบัตินี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เช่น

- (33) ก. ภาพนี้วาดโดยศิลปินแห่งชาติ
 ข. เพลงนี้แต่งโดยนิตินงษ์ หอนาค
 ค. ภาพยนตร์เรื่อง Batman กำกับโดยทิม เบอร์ตัน
 ง. ขนมหพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพด
 จ. ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน
 ฉ. เสื้อตัวนี้ถักด้วยไหมพรมอย่างดี
 ช. รถคันนี้ผลิต/ประกอบในประเทศ
 ซ. ผ้าผืนนี้ทอด้วยเครื่องจักรอันทันสมัย

จากตัวอย่าง โครงสร้างอกรรมแบบสลับลุ่มนี้แสดงถึงคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ โดยบ่งสถานที่ในการผลิตหรือประกอบรถ บ่งวัสดุที่ใช้ในการทำขนม วาดภาพและถักเสื้อ บ่งว่าใครเป็นผู้กระทำ การวาดภาพ การกำกับภาพยนตร์ และการแต่งเพลง หรือบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า คุณสมบัติเหล่านี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

กริยาอกรรมในโครงสร้างอกรรมแบบสลับลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกริยาแสดงการสร้างสรรค์ (verbs of creation) และมีข้อจำกัดในการปรากฏค่อนข้างมาก เห็นได้จากความจำเป็นที่จะต้องปรากฏร่วมกับส่วนขยายซึ่งแสดงถึงองค์ประกอบต่างๆในการสร้างสิ่งของนั้นๆ เช่น ใครเป็นผู้สร้างของสิ่งนั้น (33ก-ค) ของสิ่งนั้นทำมาจากวัสดุใด (33ค-ฉ) ของสิ่งนั้นสร้างขึ้นที่ไหน (33ช) หรือของสิ่งนั้นสร้างด้วยเครื่องมืออะไร (33ซ) เช่น ***ภาพยนตร์เรื่อง Batman กำกับ *ขนมพวกนี้ทำ *เสื้อตัวนี้ถัก *รถคันนี้ผลิต/ประกอบ หรือ *ผ้าผืนนี้ทอ** เป็นต้น ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งคือนามวลีอาร์กิวเมนต์ที่เป็นประธานของโครงสร้างจำเป็นต้องมีความเฉพาะเจาะจง ต้องเป็นคำนามเฉพาะ หรือไม่ก็ต้องปรากฏร่วมกับตัวกำหนด (determiner) เช่นประโยค **?ภาพวาดโดยศิลปินแห่งชาติ ?เพลงแต่งโดย นิตินงษ์ ห่อนาค ?ภาพยนตร์กำกับโดยทิม เบอร์ตัน ?ผ้าทอโดยเครื่องจักรทันสมัย ?เสื้อถักด้วยไหมพรมอย่างดี และ ?รถประกอบในประเทศ** จึงไม่ถูกไวยากรณ์ อย่างไรก็ตามข้อมูลตัวอย่างเหล่านี้สามารถใช้เป็นนามวลีได้

เมื่อนำโครงสร้างอกรรมแบบสลับลุ่มทั้งสองประเภทนี้มาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายที่ตั้งไว้ได้ผลดังนี้

- (34) ก. กระจกตันไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้าน
 ข. *กระจกตันไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้านอย่างช้าๆ/เร็ว
 ค. กระจกตันไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้านตอนสิบโมงตรง
 ง. กระจกตันไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้านเป็นเวลาสิบนาที
 จ. กระจกตันไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้านมาครึ่งชั่วโมง
 ฉ. กระจกตันไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้านไปเรื่อยๆ
- (35) ก. ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพด
 ข. *ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพดอย่างรวดเร็ว/ช้าๆ
 ค. *ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพดตอนสิบโมงตรง
 ง. *ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพดมาครึ่งชั่วโมง
 จ. *ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพดไปเรื่อยๆ

โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงสภาพการณ์ชั่วคราว (34ก.) ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงได้ดังใน (34ข.) เพราะเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพไม่มีลักษณะพลวัต โครงสร้างอรรถแบบสลัประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีหรือไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ เห็นได้จากสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา (34ค.) ส่วนขยายแสดงระยะเวลา (34ง.) และส่วนขยายไปเรื่อยๆ (34จ.) ได้

โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร (35ก.) แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการทรงสภาพที่ถาวรของเหตุการณ์ ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงได้ ดังใน (35ข.) ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา (35ค.) ส่วนขยายแสดงระยะเวลา (35ง.) และส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** (35จ.) ได้

การแสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ บนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างสกรรม/อรรถแบบสลัประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ (3.11ก) อย่างไรก็ตามเนื่องจากโครงสร้างอรรถแบบสลัประเภทนี้เป็นกรแสดงการทรงสภาพของผู้รับสภาพหลังจากเหตุการณ์และเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลัประเภทนี้สามารถแสดงโดยภาพแทน (3.11ข) และ (3.11ค) โดยที่ภาพแทน (3.11ข) แสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวและภาพแทน (3.11ค) แสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร

(ก)	<p style="text-align: center;">แดงคล้องพวงมาลัยที่หน้ารถ, แดงทำขนมพวกนี้จากแป้งข้าวโพด</p> <p>$X_{i1} \sim \sim \sim X_{i1}X_{i2} \sim \sim \sim X_{i2}X_{i3} \dots$</p> <p>$X_{i1} \sim \sim \sim X_{i1}X_{i2} \sim \sim \sim X_{i2}X_{i3} \dots$</p> <p style="text-align: right;">พวงมาลัยคล้องอยู่ที่หน้ารถ, ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพด</p>
(ข)	$X_i \text{-----} (X_i)$
(ค)	$X_i \text{-----} \dots$

รูปภาพที่ 3.11 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่าง ๆ บนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างสกรรม/อรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์

3.2.2 โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน

โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนแตกต่างจากโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนตรงที่โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนมีขอบเขตการแสดงความหมายที่ครอบคลุมเพียงเหตุการณ์เดียวซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์ผลหรือเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การรีด แต่โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนมีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 2 ลักษณะซึ่งจัดเป็นการณ์ลักษณะประจำค่าต่างประเภทกัน เหตุการณ์ในลักษณะแรกคือเหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลา (การณ์ก่อผล หรือ การณ์สัมฤทธิ์ผล) และเหตุการณ์ในลักษณะที่สองคือเหตุการณ์ทรงสภาพ (สภาพการณ์ถาวร หรือ สภาพการณ์ชั่วคราว) อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ทั้งสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กันบนห่วงโซ่การรีดโดยที่เหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลาตรงกับเหตุการณ์ผล (caused event) และเหตุการณ์ทรงสภาพตรงกับเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) และที่สำคัญเนื่องจากทั้งเหตุการณ์พลวัตและเหตุการณ์ทรงสภาพสามารถแสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลับเดียวกันจึงทำให้โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้มีขอบเขตการแสดงความหมายที่ซับซ้อนกว่าซึ่งประกอบไปด้วยเหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลา แล้วต่อด้วยเหตุการณ์ทรงสภาพ

โครงสร้างอรรถแบบสลับกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยตามคุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลาหรือเหตุการณ์ผลในห่วงโซ่การรีดคือ 1) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ และ 2) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

3.2.2.1 โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์

โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนซึ่งประกอบไปด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ย่อยเกิดต่อเนื่องกัน เหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผลแล้วต่อด้วยเหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยตามประเภทย่อยของสภาพการณ์ 1) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณ์ก่อผลและต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรและ 2) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณ์ก่อผลและต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว

3.2.2.1.1 โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณัถาวร

โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้มีความไม่ชัดเจนทางความหมายกล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์คือ ก) เหตุการณ์ประเภทการณีก่อผล และ ข) เหตุการณ์ประเภทสภาพการณัถาวร เหตุการณ์ประเภทการณีก่อผลเป็นเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและมีขอบเขตเวลา ส่วนเหตุการณ์ประเภทสภาพการณัถาวรเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพแบบกินเวลาและไม่มีขอบเขตเวลา

(36)	ก.	แดงโค่นต้นไม้	
	ก'.	ต้นไม้โค่น(ลง)	การณีก่อผล
	ก".	ต้นไม้โค่น	สภาพการณัถาวร
	ข.	แดงพังก้าน	
	ข'.	บ้านพังก(ลงมา)	การณีก่อผล
	ข".	บ้านพังก	สภาพการณัถาวร
	ค.	วิศวกรทลายตึกด้วยระเบิด	
	ค'.	ตึกทลายลงมา	การณีก่อผล
	ค".	ตึกทลาย	สภาพการณัถาวร

เมื่อนำโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณัถาวรมาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายต่างๆที่ตั้งไว้ได้ผลดังนี้

	การณีก่อผล	สภาพการณัถาวร
(37)	ก. ต้นไม้โค่นลงอย่างรวดเร็ว/ซ้าๆ	(38) ก. *ต้นไม้โค่นอย่างรวดเร็ว/ซ้าๆ
	ข. ?ต้นไม้โค่นลงตอนสิบโมงตรง	ข. ?ต้นไม้โค่นตอนสิบโมงตรง
	ค. ต้นไม้โค่นลงในสิบนาทิตั้งแต่เวลาสิบนาทิตั้ง	ค. *ต้นไม้โค่นภายในสิบนาทิตั้งแต่เวลาสิบนาทิตั้ง
	ง. ?ต้นไม้โค่นลงมาครึ่งชั่วโมง	ง. ต้นไม้โค่นมาครึ่งชั่วโมง
	จ. *ต้นไม้โค่นลงไปเรื่อยๆ	จ. *ต้นไม้โค่นไปเรื่อยๆ

หากโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณีก่อผล (36ก.) ประโยคดังกล่าวจะสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (37ก.) และส่วน

ขยายแสดงขอบเขตเวลาดังใน (37ค.) แต่จะไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาดังใน (37ข.) ส่วนขยายแสดงระยะเวลาดังใน (37ง.) และส่วนขยาย **ไปเรื่อย ๆ** ดังใน (37จ.) เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (37ข.) แสดงว่าหากเราตีความว่าต้นไม้ที่อ้างถึงนั้นเป็นต้นไม้ขนาดเล็กดังนั้นการโค่นก็จะไม่กินเวลามาก มันอาจจะโค่นลงถึงพื้นดินภายในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาได้ แต่อย่างไรก็ตามการตีความประโยคในความหมายนี้จะไม่ใช่เหตุการณ์ประเภทการกระทำก่อนแต่เป็นเหตุการณ์ประเภทการกระทำสัมฤทธิ์ผล หากตีความว่าประโยคนี้แสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำก่อน ต้นไม้ที่อ้างถึงน่าจะมีขนาดที่ใหญ่ดังนั้นการโค่นก็จะกินเวลาสักกระยะหนึ่งไม่ได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงภายในระยะเวลาอันสั้นในระดับวินาที ดังนั้นเหตุการณ์นี้ก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นและจบสิ้นลง ณ จุดเวลาได้ ความหมายที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดคือเหตุการณ์การโค่นของต้นไม้เริ่มเกิดขึ้นตอนสิบโมงตรง เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (37ง.) แสดงว่าประโยคนี้จะยอมรับได้หากเราตีความว่าแสดงเหตุการณ์อีกประเภทหนึ่งคือสภาพการณ์หรือเป็นเหตุการณ์ที่ต้นไม้มีสภาพโค่นอยู่บนพื้นดินมาครึ่งชั่วโมงแล้ว ไม่ใช่เหตุการณ์พลวัตประเภทการกระทำก่อนที่ดำเนินมาเป็นเวลาสามสิบนาทีแล้ว

หากโครงสร้างกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร (36ก.) ประโยคดังกล่าวจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงดังใน (38ก.) ส่วนขยายแสดงจุดเวลาดังใน (39ข.) ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาดังใน (38ค.) และส่วนขยาย **ไปเรื่อย ๆ** ดังใน (38จ.) แต่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (38ข.) แสดงว่าประโยคนี้จะยอมรับได้หากแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำสัมฤทธิ์ผลไม่ใช่เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร

ประโยค (36ก. ข. และ ค.) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลบซึ่งแสดงทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลโดยที่เหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่แดงทำอะไรบางอย่างกับต้นไม้และบ้าน และเหตุการณ์ที่วิศวกรทำอะไรบางอย่างกับตึก เหตุการณ์ผลคือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับต้นไม้ บ้าน และตึกซึ่งเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันคือเหตุการณ์ผลจะเกิดขึ้นหลังเหตุการณ์เหตุ การที่ต้นไม้โค่น บ้านพังและตึกทลายลงมานั้นเป็นเพราะการกระทำของแดงและวิศวกร หากแดงและวิศวกรไม่ได้กระทำอะไรบางอย่างกับต้นไม้ บ้าน และตึกแล้ว ต้นไม้ก็จะไม่โค่น บ้านก็จะไม่พังและตึกก็จะไม่ทลายลงมา

ประโยค (36ก'. ข'. และ ค'.) และ (36ก". ข". และ ค".) เป็นโครงสร้างอกรรมแบบสลัปซึ่งแสดงเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การีต ความหมายของประโยค (36ก'. ข'. และ ค'.) คือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นผู้รับเหตุซึ่งจะดำเนินมาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจบสิ้นลง เพราะเหตุการณ์ประเภทนี้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ภายในคำกริยาเช่น เหตุการณ์การโค่นของต้นไม้มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์คือจุดที่ต้นไม้มีสภาพโค่นอยู่บนพื้นดินซึ่งทำให้กระบวนการการโค่นของต้นไม้ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก ความหมายของประโยค (36ก". ข". และ ค".) ตรงกับเหตุการณ์สภาพผลซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้รับเหตุทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลงคือ ต้นไม้มีสภาพโค่น บ้านมีสภาพพังลงมาของอยู่ที่พื้นดิน หรือตึกมีสภาพหลายลงมาของอยู่บนพื้นดิน และยิ่งกว่านั้นสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เรารู้ว่าเป็นคุณสมบัติถาวรของผู้รับเหตุที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อีก สภาพนี้จะคงอยู่ต่อไปโดยไม่มีขอบเขตเวลาเช่น หากต้นไม้มีสภาพโค่นอยู่ที่พื้นดินแล้ว ต้นไม้จะไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพไม่โค่นอีกได้ ดังนั้นจึงทำให้เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพการโค่นของต้นไม้ไม่สามารถเกิดขึ้นซ้ำอีกได้เช่น **ต้นไม้โค่นแล้วโค่นอีก* เหตุการณ์ประเภทการก่อผลแล้วต่อด้วยสภาพการถาวรในลักษณะนี้วิลเลียม ครอฟท์ (Croft, in prep) เรียกว่า *การก่อผลแบบกลับคืนสู่สภาพเดิมไม่ได้* (non-reversible accomplishment)

การแสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ บนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างอกรรม/อกรรมแบบสลัปประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ (3.12ก) ภาพแทนที่ (3.12ข) แสดงความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลัปเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทการก่อผล ภาพแทนที่ (3.12ค) แสดงความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลัปเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการถาวร อย่างไรก็ตามเนื่องจากในโครงสร้างอกรรมแบบสลัปไม่มีนามวลีแสดงถึงผู้ก่อเหตุปรากฏ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างอกรรมแบบสลัปประเภทนี้เป็นการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับเหตุหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง นอกจากนี้เนื่องจากทั้งเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลสามารถแสดงโดยการให้โครงสร้างอกรรมแบบสลัปโครงสร้างเดียวกัน ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลัปประเภทนี้จึงมีลักษณะซับซ้อนประกอบด้วยเหตุการณ์ประเภทการก่อผล และต่อด้วยเหตุการณ์ประเภทสภาพการถาวรซึ่งสามารถแสดงโดยภาพแทน (3.12ง)

(ก)	<p style="text-align: center;">แดงโคนต้นไม้</p> <p style="text-align: center;">ต้นไม้โคน</p>
(ข)	<p style="text-align: center;">ต้นไม้โคนลง</p>
(ค)	<p style="text-align: center;">ต้นไม้โคน</p>
(ง)	

รูปภาพที่ 3.12 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่าง ๆ บนห่วงโซ่การรีดของโครงสร้างกรรม/กรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร

3.2.2.1.2 โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว

โครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทนี้มีความไม่ชัดเจนทางความหมายเหมือนกับ 3.2.2.1.1 แต่แตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์ที่สองเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวเป็นเหตุการณ์ที่ทรงสภาพแบบกินเวลาและมีหรือไม่มีขอบเขตเวลาได้ เนื่องจากเป็นการทรงสภาพชั่วคราวที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นเพียงแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ดังนั้นเหตุการณ์สภาพการณ์ชั่วคราวจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีหรือไม่มีขอบเขตเวลาได้เช่น

- (39) ก. แดงเปิดประตู
- ก'. ประตูเปิด(ออก)   การณ์ก่อนผล
- ก". ประตูเปิด   สภาพการณ์ไม่ถาวร
- ข. แดงปิดประตู
- ข'. ประตูปิด(ลงมา)   การณ์ก่อนผล
- ข". ประตูปิด   สภาพการณ์ไม่ถาวร
- ค. แดงกางใบเรือ

ค'. ไบเรือกาง(ออก)	การณ์ก่อนผล
ค". ไบเรือกาง	สภาพการณ์ไม่ถาวร

เมื่อนำโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวมาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายต่างๆที่ตั้งไว้ได้ผลดังนี้

การณ์ก่อนผล	สภาพการณ์ชั่วคราว
(40) ก. ประตูเปิดอย่างรวดเร็ว/ช้าๆ	(41) ก. *ประตูเปิดอย่างรวดเร็ว/ช้าๆ
ข. ?ประตูเปิดตอนสิบโมงตรง	ข. ประตูเปิดตอนสิบโมงตรง
ค. ประตูเปิดภายในสิบนาที/ ใช้เวลาสิบนาที	ค. ประตูเปิดภายในสิบนาที/ เป็นเวลาสิบนาที
ง. ?ประตูเปิดมาครึ่งชั่วโมง	ง. ประตูเปิดมาครึ่งชั่วโมง
จ. ?ประตูเปิดไปเรื่อยๆ	จ. ประตูเปิดไปเรื่อยๆ

หากโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผล (39ก.) ประโยคดังกล่าวจะสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงดังใน (40ก.) และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาดังใน (40ค.) แต่จะไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาดังใน (40ข.) ส่วนขยายแสดงระยะเวลาดังใน (40ง.) และส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** ดังใน (40จ.) เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (40ข.) แสดงว่าแสดงว่าประโยคนั้นจะยอมรับได้ในบริบทที่เราตีความว่าแค่ประตูเลื่อนออกเพียงนิดเดียวก็ถือว่าเปิดแล้ว ซึ่งหากเป็นกรณีนี้เหตุการณ์การเปิดของประตูจะเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลเหมือนในกรณี (38ข.) แต่ถ้าหากเราตีความว่าประโยค (40ข.) แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลความหมายที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดคือเหตุการณ์การเปิดของประตูนั้นเริ่มเกิดขึ้นตอนสิบโมงตรงเช่นเดียวกับ (38ข.) เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (40ง. และ จ.) แสดงว่าประโยคทั้งสองนี้จะยอมรับได้ก็ต่อเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว ประตูมีสภาพเปิดมาเป็นเวลาครึ่งชั่วโมง หรือประตูจะทรงสภาพเปิดต่อไปเรื่อยๆ ตามลำดับไม่ใช่เหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผล

หากโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว (37ก) ประโยคดังกล่าวจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงดังใน (41ก.) อย่างไรก็ตามเนื่องจากโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวซึ่งเป็นการทรงสภาพที่เป็นคุณสมบัติชั่วคราวของผู้ร่วมเหตุการณ์ และสภาพนี้

สามารถคงอยู่ต่อไปได้เรื่อยๆโดยไม่มีขอบเขตเวลา หรือจะทรงสภาพไปเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งก็ได้ ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาดังใน (41ข.) ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา (41ค.) ส่วนขยายแสดงระยะเวลา (41ง.) และส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** ดังใน (41จ.)

ประโยค (39ก. ข. และ ค.) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลัปซึ่งแสดงทั้งเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลโดยที่เหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่แดงทำอะไรบางอย่างกับประตูและใบเรือ เหตุการณ์ผลคือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับประตูและใบเรือ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาและมีขอบเขตเวลา เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันคือเหตุการณ์ผลจะเกิดขึ้นหลังเหตุการณ์เหตุ และการที่ประตูเปิดหรือปิดและใบเรือกางออกนั้นก็เพราะการกระทำของแดง หากแดงไม่ได้ทำอะไรบางอย่างแล้ว ประตูก็จะไม่เปิดหรือปิดและใบเรือก็จะไม่กาง อย่างไรก็ตามเนื่องจากหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลงผู้รับเหตุจะมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปแต่สภาพเหล่านี้เป็นเพียงสภาพการณ์ชั่วคราวซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต ดังนั้นในบางกรณีโครงสร้างกรรมแบบสลัป **แดงเปิดประตู** จึงอาจจะแสดงความหมายครอบคลุมไปถึงเหตุการณ์สภาพผลได้หากผู้ก่อเหตุมีอิทธิพลหรือสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้รับเหตุได้อีกเช่น **แดงเปิดประตูอยู่สามสิบนาที** โครงสร้างกรรมแบบสลัปโครงสร้างนี้แสดงเหตุการณ์ทั้งสามเหตุการณ์บนห่วงโซ่การิตคือเหตุการณ์เหตุ เหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผล การแสดงเหตุการณ์ทั้งสามเหตุการณ์บนห่วงโซ่การิตในลักษณะนี้จะไม่ปรากฏกับโครงสร้าง กรรมแบบแปรสลัปกับโครงสร้างกรรมแบบสลัปแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรเช่น **แดงโค่นต้นไม้** เพราะเหตุการณ์สภาพผลที่แสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลัป **ต้นไม้โค่น** เป็นสภาพถาวรของผู้รับเหตุซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกต่อไปเช่น **?แดงโค่นต้นไม้อยู่สามสิบนาที** ประโยคนี้ยอมรับได้เฉพาะความหมายที่เหตุการณ์การโค่นต้นไม้ของแดงนั้นเกิดขึ้นเป็นเวลาสามสิบนาทีถึงจะสำเร็จซึ่งมีความหมายแตกต่างจากประโยค **แดงเปิดประตูอยู่สามสิบนาที**

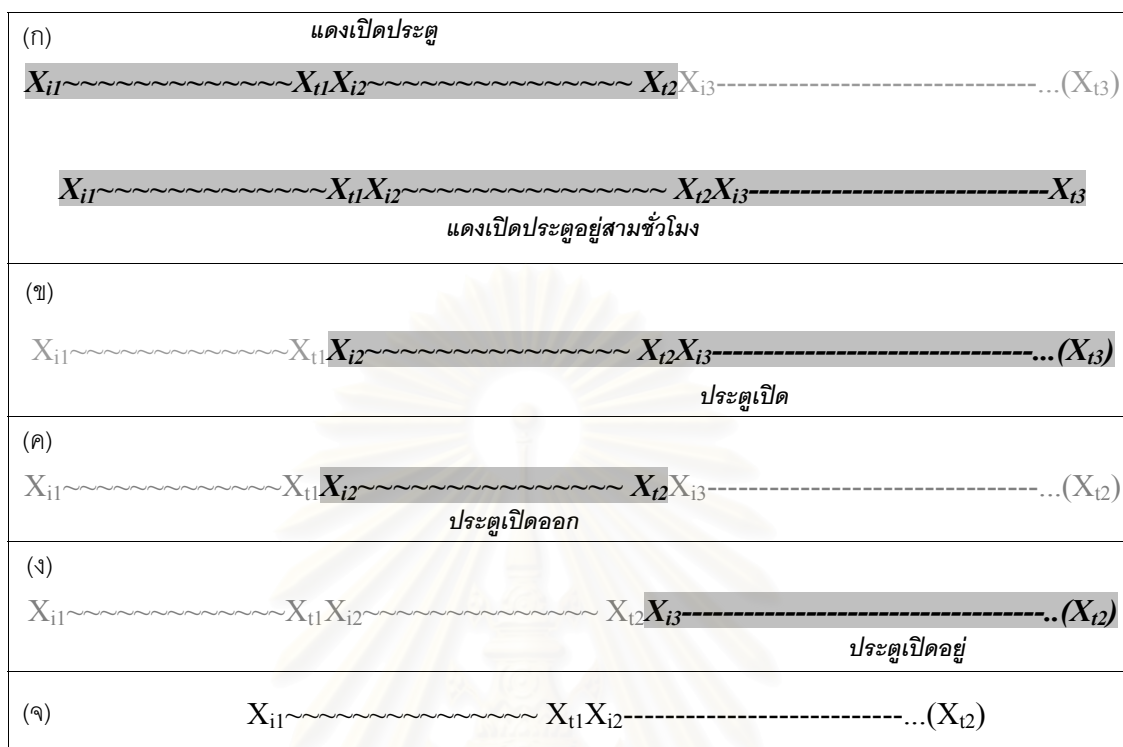
ประโยค (39ก'. ข'. และ ค'.) และ (39ก". ข". และ ค".) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลัปซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่ตรงกับเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การิต ความหมายของประโยค (39ก'. ข'. และ ค'.) คือเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นผู้รับเหตุซึ่งจะดำเนินมาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจบสิ้นลงเพราะเหตุการณ์ประเภทนี้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ 'ไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆได้เช่น เหตุการณ์การเปิดของประตูมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์คือจุดที่ประตูมีสภาพเปิดจนสุด ไม่สามารถเปิดต่อไปได้อีก ความหมายของประโยค (39ก". ข". และ ค".) ตรงกับเหตุการณ์สภาพผลซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้รับเหตุทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลงคือ ประตูมีสภาพ

เปิดหรือปิดและใบเรือมีสภาพกาง และยิ่งกว่านั้นสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เรารับรู้ว่าเป็นคุณสมบัติชั่วคราวของผู้รับเหตุที่มีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคตเช่น หากประตูมีสภาพเปิดจนสุดแล้ว ประตูจะสามารถกลับคืนสู่สภาพไม่เปิดได้อีก ดังนั้นจึงทำให้เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพการเปิดของประตูสามารถเกิดขึ้นซ้ำอีกได้เช่น **ประตูเปิดแล้วปิดแล้วเปิด** เหตุการณ์ประเภทการก่อผลแล้วต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวในลักษณะนี้วิลเลียม ครอฟท์ (Croft, In prep) เรียกว่า**การก่อผลแบบกลับคืนสู่สภาพเดิมได้** (reversible accomplishment)

การแสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ บนห่วงโซ่การตีของโครงสร้างกรรมแบบสลัที่แปรสลับกับ โครงสร้างกรรมแบบสลัประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ (3.13ก) ภาพแทนที่ (3.13ข) แสดงการอ้างถึงเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลบนห่วงโซ่การตีของโครงสร้างกรรมแบบสลัประเภทนี้ ภาพแทนที่ (3.13ค.) แสดงความหมายของโครงสร้างกรรมแบบสลัเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทการก่อผล ภาพแทนที่ (3.13ง.) แสดงความหมายของโครงสร้างกรรมแบบสลัเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว อย่างไรก็ตามเนื่องจากในโครงสร้างกรรมแบบสลัไม่มีนามวลีแสดงถึงผู้ก่อเหตุปรากฏ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างกรรมแบบสลัประเภทนี้เป็นการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ และสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับเหตุ หลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง นอกจากนี้เนื่องจากทั้งเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลสามารถแสดงโดยการใช้โครงสร้างกรรมแบบสลัโครงสร้างเดียวกัน ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลัประเภทนี้จึงมีลักษณะซับซ้อน ประกอบด้วยเหตุการณ์ประเภทการก่อผลและต่อด้วยเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวซึ่งสามารถแสดงโดยภาพแทนที่ (3.13จ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 3.13 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่าง ๆ บนท่วงใช้การีตของโครงสร้างสกรรรม/อกรรรมแบบสลับ
แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วครว

3.2.2.2 โครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการณ์ลักษณะประจำค่า 2 ประเภท คือ เหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผล และต่อด้วยเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ โครงสร้างอกรรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยตามประเภทย่อยของสภาพการณ์คือ 1) โครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณ์สัมฤทธิผลและต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรและ 2) โครงสร้างอกรรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณ์สัมฤทธิผลและต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วครว

3.2.2.2.1 โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อ ด้วยสภาพการณ์ถาวร

โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย เนื่องจากสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์คือ เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลซึ่งหมายถึงเหตุการณ์พลวัต มีขอบเขตเวลา และเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน และเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ กินเวลา และไม่มีขอบเขตเวลา

(42)	ก.	แดงหักตะเกียบ	
	ก'.	ตะเกียบหักอย่างรวดเร็ว	การณ์สัมฤทธิผล
	ก".	ตะเกียบหัก	สภาพการณ์ถาวร

เมื่อนำโครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้มาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายต่างๆที่ได้ตั้งไว้ได้ผลดังนี้

การณ์สัมฤทธิผล	สภาพการณ์ถาวร
(43) ก. ตะเกียบหักอย่างรวดเร็ว/*ช้าๆ	(44) ก. *ตะเกียบหักอย่างรวดเร็ว/ช้าๆ
ข. ตะเกียบหักตอนสิบโมงตรง	ข. ?ตะเกียบหักตอนสิบโมงตรง
ค. ตะเกียบหักภายในชั่วพริบตา/ *ใช้เวลาสิบนาที	ค. *ตะเกียบหักภายในชั่วพริบตา/ *ใช้เวลาสิบนาที
ง. ?ตะเกียบหักมาครึ่งชั่วโมง	ง. ตะเกียบหักมาครึ่งชั่วโมง
จ. *ตะเกียบหักไปเรื่อยๆ	จ. *ตะเกียบหักไปเรื่อยๆ

เมื่อโครงสร้างอรรถแบบสลับ **ตะเกียบหัก** แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผล (42ก'.) ประโยคดังกล่าวจะสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็วของการเปลี่ยนแปลงแต่จะไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายที่แสดงอัตราช้าของการเปลี่ยนแปลงดังใน (43ก.) นอกจากนี้ยังสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้วแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ จุดเวลา ดังใน (43ข.) และสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาที่แสดงระยะเวลาสั้นๆเช่น **ภายในชั่วพริบตา** แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายที่แสดงระยะเวลานานเช่น **ใช้เวลาสิบนาที** เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (43ง.) แสดงว่าประโยคนี้อาจยอมรับได้ก็ต่อเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ที่ตะเกียบมีสภาพหรือทรงสภาพหักมาเป็นเวลาครึ่งชั่วโมงแล้ว เนื่องจากเหตุการณ์

ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ดังนั้นจึงไม่สามารถเกิดขึ้นและดำเนินต่อไปเรื่อยๆโดยไม่สิ้นสุดได้ ดังนั้นประโยค (43จ.) จึงไม่สื่อความ

หากโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภนี้แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรดังใน (42ก.) จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง ส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาและส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** แต่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาได้ เครื่องหมายปริศน์ที่ประโยค (44ข.) แสดงว่าประโยคนี้จะยอมรับได้ก็ต่อเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลไม่ใช่สภาพการณ์ถาวร

ประโยค (42ก.) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลัซึ่งแสดงสถานการณ์ที่ประกอบด้วยเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล โดยที่เหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่แดงได้กระทำอะไรบางอย่างกับตะเกียบ เหตุการณ์ผลคือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับตะเกียบคือหักออก กระบวนการการหักของตะเกียบเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันที เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันคือเหตุการณ์ผลเกิดขึ้นหลังหรือพร้อมกันกับเหตุการณ์เหตุ การที่ตะเกียบหักเป็นผลมาจากการกระทำบางอย่างของแดง หากแดงไม่ได้ทำอะไรกับตะเกียบ ตะเกียบก็จะไม่หัก

ประโยค (42ก'. และ ก".) เป็นโครงสร้างอกรรมแบบสลัซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่ตรงกับเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การีต ประโยค (42ก'.) แสดงกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับตะเกียบซึ่งเกิดขึ้นแบบฉับพลัน ประโยค (42ก".) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพที่ตะเกียบทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลงคือ ตะเกียบมีสภาพหัก สภาพหักนี้เป็นสภาพถาวรของตะเกียบที่ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพกลับไปมีสภาพไม่หักได้อีก ดังนั้นจึงทำให้เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพการหักของตะเกียบไม่สามารถเกิดขึ้นแบบซ้ำๆได้ดังใน ***ตะเกียบหักแล้วหักอีก** เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลแล้วต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรในลักษณะนี้ วิลเลียม ครอฟท์ (Croft, In prep) เรียกว่า **การณ์สัมฤทธิ์ผลแบบกลับคืนสู่สภาพเดิมไม่ได้** (non-reversible achievement)

การแสดงเหตุการณ์ต่างๆของโครงสร้างกรรม/อกรรมแบบสลัประเภนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ (3.14ก) ภาพแทนที่ (3.14ข) แสดงความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลัเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล ภาพแทนที่ (3.14ค) แสดงความหมายของโครงสร้างอกรรมแบบสลัเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร อย่างไรก็ตามเนื่องจากโครงสร้างอกรรมแบบสลัไม่มีนามวลีแสดงผู้ก่อเหตุปรากฏดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างอกรรม

แบบสลับประเภทนี้เป็นการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับเหตุหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง นอกจากนี้เนื่องจากทั้งเหตุการณ์ผลการหักของตะเกียบและเหตุการณ์สภาพผลสภาพหักของตะเกียบสามารถแสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับโครงสร้างเดียวกันคือ **ตะเกียบหัก** ดังนั้นโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้จึงแสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อนประกอบด้วยเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิ์ผลแล้วต่อด้วยเหตุการณ์ประเภทสภาพการณณ์ถาวรซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังใน (3.14ค)

(ก)	<p style="text-align: center;">แดงหักตะเกียบ</p> $X_{i1} \sim \sim X_{i1} X_{i2} X_{i2} X_{i3} \dots$ $X_{i1} \sim \sim X_{i1} X_{i2} X_{i2} X_{i3} \dots$ <p style="text-align: center;">ตะเกียบหัก</p>
(ข)	$X_{i1} \sim \sim X_{i1} X_{i2} X_{i2} X_{i3} \dots$ <p style="text-align: center;">ตะเกียบหักตั้งเป่า</p>
(ค)	$X_{i1} \sim \sim X_{i1} X_{i2} X_{i2} X_{i3} \dots$ <p style="text-align: center;">ตะเกียบหัก</p>
(ง)	$X_{i1} X_{i1} X_{i2} \dots$

รูปภาพที่ 3.14 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่างๆบนท่วงใช้การีตของโครงสร้างสกรรม/อกรรมแบบสลับ แสดงเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณณ์ถาวร

3.2.2.1.2 โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนการณีสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณณ์ชั่วคราว

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์เหมือนกับ

3.2.2.1.1 แต่แตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์ที่สองเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณณ์ชั่วคราวซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพกินเวลาและมีหรือไม่มีขอบเขตเวลาก็ได้ เนื่องจากการทรงสภาพชั่วคราวของผู้ร่วมเหตุการณ์ซึ่งสามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ดังนั้นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณณ์ชั่วคราวจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีหรือไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้เช่น

(45) ก.	แดงดับไฟ	
ก'.	ไฟดับ	การณสัมฤทธิผล
ก".	ไฟดับ(อยู่)	สภาพการณไม่ถาวร
ข.	แดงหยุดรถ	
ข'.	รถหยุด	การณสัมฤทธิผล
ข".	รถหยุด(อยู่)	สภาพการณไม่ถาวร

เมื่อนำโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภนี้มาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบคุณสมบัตินทาง
ความหมายต่างๆที่ตั้งไว้ได้ผลดังนี้

การณสัมฤทธิผล	สภาพการณชั่วคราว
(46) ก. ไฟดับอย่างรวดเร็ว/*ซ้ำๆ	(47) ก. ไฟดับอย่างรวดเร็ว/*ซ้ำๆ
ข. ไฟดับตอนสิบโมงตรง	ข. ตอนสิบโมงตรงไฟดับอยู่
ค. ไฟดับภายในชั่วพริบตา/*ภายในสิบนาที่	ค. ไฟดับภายในชั่วพริบตา/ ภายในสิบนาที่
ง. ?ไฟดับมาครึ่งชั่วโมง	ง. ไฟดับมาครึ่งชั่วโมง
จ. ?ไฟดับไปเรื่อยๆ	จ. ไฟดับไปเรื่อยๆ

เมื่อโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการณสัมฤทธิผล (45ก'. และ 45ข'.) จะสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็วของการเปลี่ยนแปลง แต่จะไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายที่แสดงอัตราซ้ำของการเปลี่ยนแปลงดังใน (46ก.) และสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้วแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ จุดเวลาดังใน (46ข.) นอกจากนี้ยังสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาที่แสดงระยะเวลาสั้นๆเช่น **ภายในชั่วพริบตา** แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายที่แสดงระยะเวลานานเช่น **ใช้เวลาสิบนาที่** เครื่องหมายปรัศนีที่ประโยค (46ง.) แสดงว่าประโยคนี้จะยอมรับได้ก็ต่อเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณที่ไฟมีสภาพหรือทรงสภาพดับมาเป็นเวลาครึ่งชั่วโมงแล้ว ไม่ใช่เหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อมาเรื่อยๆเป็นเวลาครึ่งชั่วโมง นอกจากนี้เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณสัมฤทธิผลเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นจึงไม่สามารถเกิดขึ้นและดำเนินต่อไปเรื่อยๆโดยไม่สิ้นสุดได้ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย **ไปเรื่อยๆ** ดังในประโยค (46จ.) อย่างไรก็ตามประโยคนี้จะยอมรับได้หากแสดงเหตุการณ์สภาพการณชั่วคราวที่ไฟจะมีสภาพดับต่อไปเรื่อยๆไม่ใช่เหตุการณ์ประเภทการณสัมฤทธิผล

หากโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภนี้แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวซึ่งเป็น เหตุการณ์ทรงสภาพ ไม่มีลักษณะพลวัตดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตรา ความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง และเนื่องจากเหตุการณ์สภาพการณ์ชั่วคราวเป็นเหตุการณ์ที่มี หรือไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ดังนั้นจึงสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดง ขอบเขตเวลา ส่วนขยาย **ไปเรื่อย ๆ** และส่วนขยายแสดงระยะเวลาได้

ประโยค (45ก. และ ข.) เป็นโครงสร้างกรรมแบบสลัซึ่งแสดงสถานการณ์ที่ประกอบด้วย เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล โดยที่เหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่แดงได้กระทำอะไรบางอย่างไฟ และรถ เหตุการณ์ผลคือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับไฟและรถคือดับลงและหยุด อยู่กับที่ เหตุการณ์การดับของไฟและการหยุดของรถเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันที เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันคือเหตุการณ์ผลเกิดขึ้นหลังหรือพร้อมกันกับเหตุการณ์ เหตุ การที่ไฟดับและรถหยุดเป็นผลมาจากการกระทำบางอย่างของแดง หากแดงไม่ได้ทำอะไรกับไฟ และรถ ไฟก็จะไม่ดับและรถก็จะไม่หยุด อย่างไรก็ตามเนื่องจากเมื่อเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบ ลงผู้รับเหตุจะมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปแต่สภาพเหล่านี้เป็นเพียงสภาพชั่วคราวที่อาจจะเปลี่ยนแปลง สภาพได้อีกในอนาคต ดังนั้นในบางกรณีโครงสร้างกรรมแบบสลั **แดงหยุดรถ** จึงสามารถแสดง ความหมายครอบคลุมถึงเหตุการณ์สภาพผลได้ด้วย หากแดงมีอิทธิพลหรือสามารถเปลี่ยนแปลง สภาพของผู้รับเหตุได้เช่น แแดงหยุดรถอยู่หนึ่งนาทีเพื่อให้คนข้ามจากนั้นก็ออกตัวไปอย่างรวดเร็ว โครงสร้างกรรมแบบสลัโครงสร้างนี้แสดงเหตุการณ์ทั้งสามเหตุการณ์บนห่วงโซ่การิตเหตุการณ์เหตุ คือแดงทำอะไรบางอย่างกับรถ เหตุการณ์ผลคือรถหยุด และเหตุการณ์สภาพผลคือรถหยุดอยู่หนึ่งนาที การแสดงเหตุการณ์ทั้งสามเหตุการณ์ในลักษณะนี้จะไม่ปรากฏกับโครงสร้างกรรมที่แปรสลักับ โครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์การสัมผัสฤทธิผลและต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรเช่น **แดงหัก ตะเกียบ** เพราะเหตุการณ์สภาพผลที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลั **ตะเกียบหัก** เป็นสภาพ ถาวรของตะเกียบไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกต่อไปดังนั้นผู้ก่อเหตุจึงไม่มีอิทธิพลหรือสามารถ เปลี่ยนสภาพหักเป็นสภาพไม่หักได้เช่น **?แดงหักตะเกียบอยู่หนึ่งนาที** ประโยคนี้ยอมรับได้หาก แสดงเหตุการณ์พลวัตการหักตะเกียบของแดงซึ่งเกิดขึ้นแบบกินเวลาหนึ่งนาที สำหรับความหมายนี้ เป็นการแสดงแค่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล

ประโยค (45ก'. และ ก".) เป็นโครงสร้างอกรรมแบบสลัซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่ตรงกับ เหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การิต ประโยค (45ก'.) แสดงเหตุการณ์การ เปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับไฟซึ่งเกิดขึ้นแบบฉับพลัน เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ จุดเวลา (45ก".)

แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไฟทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพก่อนเกิดเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงคือไฟมีสภาพดับอยู่ ซึ่งสภาพนี้เป็นสภาพชั่วคราวของไฟที่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพกลับไปมีสภาพไม่ดับได้อีก ดังนั้นจึงทำให้เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพการดับของไฟสามารถเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ได้ดังใน **ไฟดับแล้วดับอีก** เหตุการณ์ประเภทการสัมฤทธิ์ผลแล้วต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวในลักษณะนี้ วิลเลียม ครอฟท์ (Croft, In prep) เรียกว่า *การณีสัมฤทธิ์ผลแบบกลับคืนสู่สภาพเดิมได้* (reversible achievement)

การแสดงเหตุการณ์ต่างๆ ของโครงสร้างกรรมที่แปรสลับกับโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ (3.15ก) ภาพแทนที่ (3.15ข) แสดงการอ้างถึงเหตุการณ์ของโครงสร้างกรรมแบบสลับ ภาพแทนที่ (3.15ค) แสดงความหมายของโครงสร้างกรรมแบบสลับเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิ์ผล ภาพแทนที่ (3.15ง) แสดงความหมายของโครงสร้างกรรมแบบสลับเมื่อแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากโครงสร้างกรรมแบบสลับไม่มีนามวลีแสดงผู้ก่อเหตุปรากฏดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทนี้เป็นการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับเหตุหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง นอกจากนี้เนื่องจากทั้งเหตุการณ์ผลการหักของตะเกียบ และเหตุการณ์สภาพผลสภาพหักของตะเกียบสามารถแสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลับโครงสร้างเดียวกันคือ **ตะเกียบหัก** ดังนั้นโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทนี้จึงแสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อนประกอบด้วยเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิ์ผลแล้วต่อด้วยเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ (3.15จ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ก)	<p style="text-align: center;">แดงดับไฟ</p> <p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2} X_{i3} \dots (X_{i3})$</p> <p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2} X_{i3} \dots X_{t3}$</p> <p style="text-align: center;">แดงดับไฟอยู่สามชั่วโมง(แล้วค่อยเปิด)</p>
(ข)	<p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2} X_{i3} \dots (X_{i3})$</p> <p style="text-align: center;">ไฟดับ</p>
(ค)	<p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2} X_{i3} \dots (X_{i3})$</p> <p style="text-align: center;">ไฟดับลง</p>
(ง)	<p style="text-align: center;">$X_{i1} \sim X_{t1} X_{i2} X_{t2} X_{i3} \dots (X_{i3})$</p> <p style="text-align: center;">ไฟดับอยู่</p>
(จ)	<p style="text-align: center;">$X_{i1} X_{t1} X_{i2} \dots (X_{t2})$</p>

รูปภาพที่ 3.15 ภาพแทนแสดงการแสดงผลเหตุการณ์ต่างบนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างกรรม/กรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภท การณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร

สรุป

โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซึ่งตรงกับการณ์ลักษณะประจำค่า 6 ประเภทที่มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกันคือ สภาพการณ์ชั่วคราว สภาพการณ์ถาวร การณ์กระทำ การณ์ก่อนผล การณ์สัมฤทธิ์ผล และการณ์ดับพลัน เมื่อนำแนวคิดเรื่องห่วงโซ่การีต (causal chain) ของวิลเลียม ครอฟท์ (Croft, 1991) มาประกอบการวิเคราะห์ พบว่าโครงสร้างกรรมแบบสลับสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อน และ 2) โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน

โครงสร้างกรรมแบบสลับกลุ่มแรกแสดงเหตุการณ์เดี่ยวซึ่งตรงกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งบนห่วงโซ่การีต โครงสร้างกรรมแบบสลับกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยตามประเภทการณ์ลักษณะประจำค่าได้ 4 ประเภทดังนี้ ก) โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำเช่น **เรือแล่น เครื่องจักรเดิน และรถถอย** ข) โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ดับพลันเช่น **ไฟหน้ารถกระพริบ และลูกบอลแดง** ค) โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น **กระถางต้นไม้แขวนอยู่หลังบ้าน และ จานกอนี้ล้าง**

แล้ว และ ง) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรเช่น **ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน** และ**ขนมชนิดนี้ทำจากแป้งข้าวโพด** เป็นต้น

โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำ และโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพจน์แสดงเหตุการณ์ที่ตรงกับเหตุการณ์ผล (caused event) หรือเป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ ส่วนโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ (สภาพการณ์ชั่วคราว และสภาพการณ์ถาวร) แสดงเหตุการณ์ซึ่งตรงกับเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) หรือเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพของผู้รับเหตุหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง

โครงสร้างอรรถแบบสลับกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์ซึ่งเป็นการณ์ลักษณะประจำคำต่างประเภทกัน เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลา (การณ์ก่อนผลหรือการณ์สัมฤทธิผล) เหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์ทรงสภาพ (สภาพการณ์ชั่วคราวหรือสภาพการณ์ถาวร) อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ในสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กันบนห่วงโซ่การีต โดยที่เหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลาตรงกับเหตุการณ์ผล ส่วนเหตุการณ์ทรงสภาพตรงกับเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การีต หากเปรียบเทียบการแสดงเหตุการณ์บนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างอรรถแบบสลับกลุ่มนี้กับโครงสร้างอรรถแบบสลับในกลุ่มแรก พบว่าความไม่ชัดเจนทางความหมายของโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนเกิดจากการที่มีขอบเขตการแสดงความหมายที่ครอบคลุมทั้งเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลในห่วงโซ่การีต ในขณะที่โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนมีขอบเขตการแสดงความหมายที่กว่าเพราะสามารถแสดงเหตุการณ์ได้เพียงเหตุการณ์เดียวคือเหตุการณ์ผลหรือเหตุการณ์สภาพผล

โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 4 ประเภทดังนี้ ก) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น **ประตูเปิด** ข) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรเช่น **ต้นไม้โค่น** ค) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น **รถหยุด** และ ง) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรเช่น **ตะเกียบหัก**

บทที่ 4

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์กับการณัลักษณะประจำคำ

วัตถุประสงค์ของการนำเสนอเนื้อหาในบทนี้คือ วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ 3 ตัวคือ *กำลัง อยู่* และ *แล้ว* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆที่ได้จัดประเภทไว้ในบทที่สาม

ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของทฤษฎีเลือกสรร (Selection Theory) (Bickel, 1997) ซึ่งมีสมมติฐานหลักว่าความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระหว่าง 2 ชั้นความหมายคือการณัลักษณะประจำคำ และการณัลักษณะทางไวยากรณ์ โดยที่การณัลักษณะประจำคำแสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆเช่น จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เป็นต้น แล้วตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกเน้น (profile) องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างเหตุการณ์และทำให้เด่นขึ้นมาเพื่อเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยประโยค หรือเพื่อแสดงว่าผู้พูดแสดงจุดสนใจที่องค์ประกอบใดของเหตุการณ์ ลองพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ *กำลัง* และการณัลักษณะประจำคำของเหตุการณ์การวิ่งของแดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) ก. แดงวิ่ง
- ข. แดงกำลังวิ่ง

ประโยค (1ก.) แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการณัลักษณะประจำคำประเภทการณักระทำ (activity) ซึ่งเป็นเหตุการณ์พลวัต กินเวลาและไม่มีขอบเขตเวลา โครงสร้างภายในเชิงเวลาประกอบด้วยจุดเริ่มต้น และส่วนกลางเหตุการณ์ เมื่อมีตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ *กำลัง* ปรากฏในประโยคดังในประโยค (1ข.) ตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ *กำลัง* ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะคือเหตุการณ์พลวัตซึ่งกำลังเกิดขึ้น ซึ่งแสดงความหมายโดยนัย (imply) ว่าแดงได้เริ่มวิ่งก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมและยังไม่

หยุดนิ่ง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ผู้พูดมีจุดสนใจที่เฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ ไม่สนใจว่าเหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นเมื่อใด หรือจะไปสิ้นสุดเมื่อใด

การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนแรกเป็นผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า *กำลัง อยู่* และ *แล้ว* ส่วนที่สองคือปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ ส่วนที่สามคือปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ ส่วนที่สี่เป็นการเปรียบเทียบความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดย *กำลัง* และ *อยู่* ส่วนสุดท้ายคือปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *แล้ว* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ

4.1 ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า *กำลัง อยู่* และ *แล้ว*

เนื้อหาในส่วนนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกเป็นผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า *กำลัง* และคำว่า *อยู่* และส่วนที่สองเป็นผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า *แล้ว* สาเหตุที่ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิเคราะห์ในอดีตของคำว่า *กำลัง* และคำว่า *อยู่* ในหัวข้อเดียวกันเพราะในการวิจัยในอดีตคำสองคำนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่คล้ายกัน และจัดเป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) เหมือนกัน แต่คำว่า *แล้ว* ถูกจัดให้เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ต่างประเภทกันคือตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect)

4.1.1 ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า *กำลัง* และคำว่า *อยู่*

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ *กำลัง* ในงานวิจัยต่างๆที่ผ่านมาเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ *กำลัง* สามารถแสดงความหมายเชิงกาลประเภทปัจจุบันกาล (present tense) (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2480; Scovel, 1970) หรือแสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังดำเนิน (progressive aspect) ผู้พูดใช้ *กำลัง* เพื่ออ้างถึงเหตุการณ์ว่ากำลังเกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับส่วนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น โดยไม่คำนึงว่าเหตุการณ์นั้นจะเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อใดและจะสิ้นสุดเมื่อใด (Haas 1955; Scovel 1970; Warotamasikkhadit 1972, 1976; Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990; Kullavanijaya & Bisang, 2004)

ในแง่วากยสัมพันธ์ *กำลัง* ถูกจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา ซึ่งปรากฏในกรอบประโยค [นามวลี ___ กริยากรรม] หรือ [นามวลี ___ กริยากรรม นามวลี] เช่นในตัวอย่าง *น้ำกำลังเดือด แม่กำลังซื้อของ* (Panupong 1970) *กำลัง* มักจะปรากฏร่วมกับกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา (dynamic durative situation) แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับกริยาแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) (Boonyapatipark 1993; Kullavanijaya และ Bisang, 2004)

ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) กล่าวว่า *กำลัง* มักจะปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ไม่ถาวร (temporary state) และการกระทำ (activity) แต่จะไม่ปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์ประเภท สภาพการณ์ถาวร (inherent state) การกระทำผล (accomplishment) การกระทำสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการกระทำฉับพลัน (semelfactive) แต่ถ้า *กำลัง* ปรากฏปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์เหล่านี้จะมีข้อจำกัดบางประการเช่น เมื่อ *กำลัง* ปรากฏปรากฏกับกริยาแสดงสภาพการณ์ถาวร จะแสดงว่าผู้พูดต้องการเน้นการคงสภาพบางอย่างของผู้ร่วมเหตุการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้นและสภาพนั้นไม่ใช่สภาพที่ถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์เช่น *เขากำลังรวย* หรือ *เขากำลังเป็นทหาร* นอกจากนี้ *กำลัง* จะปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันได้ก็ต่อเมื่อแสดงเหตุการณ์ที่ดำเนินไปแบบเกิดซ้ำๆ (iterative) หรือเหตุการณ์นั้นๆถูกตีความในบริบทที่ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลา เช่น *คนงานกำลังเลิกงาน* (ในบริบทที่คนงานบางคนเลิกงานแต่บางคนยังไม่เลิก ดังนั้นจึงมีความหมายแบบเกิดซ้ำๆ) และ *ฉันเห็นเขากำลังกระโดดลงมาจากหน้าต่าง* (โดยปกติแล้วการกระโดดจะเกิดขึ้นแบบฉับพลันแต่ในกรณีนี้ผู้พูดต้องการเน้นไปที่ส่วนกลางของเหตุการณ์การกระโดด ดังนั้นเหตุการณ์นี้จึงถูกตีความใหม่ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลา)

เมื่อ *กำลัง* ปรากฏกับกริยาที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย หรือที่ทัศนาลัยเรียกว่ากริยาที่สามารถแสดงเหตุการณ์พลวัต และเหตุการณ์ทรงสภาพที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัต (Verbs that refer to either dynamic situations or states arising from such situations) เช่นกริยา *เปิด* ใน *ประตูเปิด(ออกจากกัน)* (เหตุการณ์พลวัต) และ *ประตูเปิด* (เหตุการณ์ทรงสภาพ) การปรากฏร่วมนี้จะแสดงเหตุการณ์พลวัต ไม่ใช่เหตุการณ์ทรงสภาพ เช่น *ประตูกำลังเปิด* (เหตุการณ์พลวัต)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยเห็นว่า *อยู่* เป็นคำที่มีความหลากหลายทั้งทางวากยสัมพันธ์และความหมาย ในด้านวากยสัมพันธ์ *อยู่* ถูกจัดให้เป็นคำหลายชนิดซึ่งปรากฏในตำแหน่งที่แตกต่างกันในประโยค *อยู่* อาจปรากฏเดี่ยวเป็นกริยาตัวเดียวในโครงสร้างดังใน (2)

ปรากฏเป็นกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง¹ ดังใน (3) หรือปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังใน (4)

- (2) เขา**อยู่**ในบ้าน
- (3) เขา**อยู่**บ้านทำงาน
- (4) เขาทำงาน**อยู่**

นักภาษาศาสตร์หลายท่านเห็นตรงกันว่า **อยู่** ใน (2-3) เป็นคำหลัก (lexical word) ประเภทคำกริยามีความหมายว่า “มี, ปรากฏ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ไม่ไปจากที่” (พระยาอุปกิตศิลปสาร 1971; มิ่งมิตร 2546; Noss 1964; Panupong 1970; Scovel 1970; Filbeck, 1975) แต่อย่างไรก็ตามยังมีข้อขัดแย้งในการจัดประเภทคำของ **อยู่** เมื่อไม่ได้ปรากฏเดี่ยวหรือเป็นกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียงเช่นใน (4) นักภาษาศาสตร์บางท่านจัดให้ **อยู่** ที่ปรากฏในตำแหน่งนี้เป็นคำไวยากรณ์ (grammatical word) ประเภทหนึ่งซึ่งใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปตามแต่ละงานวิจัยเช่น กริยานุเคราะห์หรือกริยาช่วย (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2480; Sookgasem, 1990) หรือคำช่วยหลังกริยา (มิ่งมิตร, 2546; Panupong, 1970; Warotamasikkhadit 1972, 1976) คำหลังกริยา (Postverb) (Scovel, 1970) และ Postposition (Noss, 1964) นักภาษาศาสตร์บางท่านจัดให้ **อยู่** ที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันนี้ว่าเป็นกริยาซึ่งแสดงความหมายบางอย่างเพิ่มเติมให้กับกริยาตัวแรกหรือตัวอื่น ๆ ในหน่วยสร้างกริยาเรียง² (Filbeck, 1975; Thepkanjana, 1986) ในกรณีของ **อยู่** แสดงความหมายในเชิงการณลักษณะดำเนินต่อเนื่องในปัจจุบัน (present continuative) (Filbeck, 1975; Boonyapatipark, 1983) เพิ่มเติมให้กับความหมายของกริยาตัวแรก **ทำงาน** ดังนั้น ประโยค (4) แสดงเหตุการณ์ที่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ **เขา** ได้**อยู่** ในระหว่างการกระทำ **ทำงาน** ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม การกระทำนี้เกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งก่อนหน้าและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม อย่างไรก็ตามเหตุการณ์การทำงานนี้จะดำเนินต่อไปหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

¹ หน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction) หมายถึงหน่วยสร้างที่ประกอบไปด้วยกริยามากกว่าหนึ่งคำเรียงต่อกัน

² ฟิลเบค (Filbeck, 1975) กล่าวว่ากริยาตัวแรกหรือ V_1 ในหน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงความหมายหลักของภาคแสดงและกริยาตัวต่อมา หรือ V_{1+n} จะแสดงความหมายเชิงหน้าที่ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความหมายของภาคแสดงซึ่งแสดงโดยกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียงส่วน V_{1+n} แต่ละตัวจะแสดงความหมายเชิงหน้าที่อะไรนั้นขึ้นอยู่กับความหมายของกริยาตัวแรกซึ่ง V_{1+n} อาจแสดงความหมายเพิ่มเติมกับความหมายของกริยาตัวแรก หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความหมายของกริยาตัวแรกก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าในแง่วากยสัมพันธ์ยังมีปัญหาในการจัดประเภท **อยู่** ที่ไม่ได้ปรากฏเดี่ยวหรือเป็นกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง เช่นใน (4) แต่ในทางอรรถศาสตร์นักภาษาศาสตร์เกือบทุกท่านต่างเห็นตรงกันว่า **อยู่** ใน (4) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะซึ่งเป็นการแสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ **อยู่** ในประโยคนี้แสดงว่าผู้พูดให้ความสนใจกับส่วนกลางของเหตุการณ์ การทำงานของเขา กล่าวคือผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ว่า ดำเนินอยู่ยังไม่เสร็จสิ้น (มีงมิตร 2546; Noss, 1964; Scovel 1970; Warotamasikkhadit 1972, 1976; Thepkanjana 1986; Boonyapatipark 1993; Sookgasem 1990; Kullavanijaya และ Bisang, 2004)

จากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะ **อยู่** เป็นรูปภาษาที่แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ผู้พูดใช้ **อยู่** เพื่อให้ความสำคัญหรือเน้นที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ และไม่ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ ดังนั้นโดยปกติแล้วตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** สามารถปรากฏในประโยคแสดงเหตุการณ์ประเภทที่มีส่วนกลางเหตุการณ์ หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา เช่นสภาพการณ์ไม่ถาวร การณ์กระทำ การณ์ก่อผล และไม่ปรากฏในประโยคแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน เช่น การณ์สัมฤทธิ์ผลและการณ์ฉับพลันนอกจากนี้ **อยู่** ยังแสดงความหมายไม่ถาวรของเหตุการณ์ (temporariness) เป็นนัย ดังนั้นโดยปกติแล้ว **อยู่** จึงจะไม่ปรากฏในประโยคแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร เช่น **เขาเป็นทหาร** ถ้าหาก **อยู่** ปรากฏในประโยคดังกล่าว **อยู่** จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเภทของเหตุการณ์จากสภาพการณ์ถาวรเป็นสภาพการณ์ไม่ถาวร สภาพที่อ้างถึงนั้นจะเป็นสภาพที่คงอยู่เพียงชั่วคราวหรือเพียงช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้นซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ภายหลังเช่น **เขาเป็นทหารอยู่** (Boonyapatipark, 1983; Kullavanijaya และ Bisang, 2004) ดังนั้นโครงสร้างนี้จึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงช่วงเวลา เช่น **สองปี** ใน **เขาเป็นทหารอยู่สองปี(แล้วลาออก)** และเมื่อ **อยู่** ปรากฏในโครงสร้างที่สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 2 ประเภทคือ เหตุการณ์พลวัตหรือเหตุการณ์ทรงสภาพ เช่น **ประตูเปิดอยู่** เหตุการณ์ที่แสดงคือเหตุการณ์ทรงสภาพไม่ใช่เหตุการณ์พลวัต

มาถึงจุดนี้จะเห็นได้ว่า **อยู่** มีข้อจำกัดการปรากฏคล้ายคลึงกับ **กำลัง** อีกทั้งความหมายของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสองนี้ก็มีลักษณะคล้ายกันคือเป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ดังนั้นนักภาษาศาสตร์หลายท่านจึงเห็นว่า ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสองนี้น่าจะมีความสัมพันธ์ทางความหมายกันเช่นอุดม

(Warotamasikkhadit, 1976) กล่าวว่า *กำลัง* และ *อยู่* เป็นคำซ้ำความหมาย (Semantic doublet) ในโครงสร้างดีกแต่ผ่านกระบวนการปริวรรตต่างกันคือ *กำลัง* มาปรากฏในตำแหน่งหน้ากริยา ส่วน *อยู่* มาปรากฏหลังกริยาในโครงสร้างดีก *กำลัง* มีอรรถลักษณะ [+Progressive] และ [+ Definite] แต่ *อยู่* มีอรรถลักษณะ [+Progressive] และ [- Definite] ดังตัวอย่าง

(5) ก. *khăw kamlaj kin khâaw*

he prog. eat rice

“He is (definitely) eating.”

ข. *khăw kin khâaw jùu*

he prog. eat rice

“He is eating.”

(Warotamasikkhadit, 1976: 1)

สโคเวล (Scovel, 1970) กล่าวว่า *อยู่* แสดงกาล/การณลักษณะและมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับ *กำลัง* เช่น *เด็กกำลังเล่น* และ *เด็กเล่นอยู่* ทั้งสองประโยคนี้แสดงเหตุการณ์เดียวกัน ส่วนทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) และปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) กล่าวว่า *กำลัง* และ *อยู่* แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์เหมือนกัน แต่ *กำลัง* แสดงการณลักษณะไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังดำเนิน (Progressive aspect) ส่วน *อยู่* แสดงการณลักษณะไม่สมบูรณ์ประเภทดำเนินต่อเนื่อง (Continuative aspect)

ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) กล่าวว่านอกจากผู้พูดจะใช้ *อยู่* เพื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นแล้วผู้พูดยังเน้นว่าเหตุการณ์ที่ตนกล่าวถึงนั้นดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากการใช้ *กำลัง* ผู้พูดเน้นย้ำที่เฉพาะการเกิดขึ้นจริงของเหตุการณ์ที่กล่าวถึงเท่านั้น จะเห็นได้ว่า ทัศนาลัยแยกความแตกต่างระหว่าง *กำลัง* และ *อยู่* โดยใช้ความแตกต่างระหว่างความหมายของ กำลังดำเนิน (*progressive*) และดำเนินต่อเนื่อง (*continuative*) และด้วยความแตกต่างทางความหมายนี้เองทำให้ *กำลัง* และ *อยู่* ไม่สามารถใช้แทนกันได้ในบางกรณี หรือแสดงเหตุการณ์ในลักษณะที่แตกต่างกันเช่น เมื่อปรากฏในประโยคที่แสดงเหตุการณ์ประเภทเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ดังตัวอย่าง

(6) ก. ฉันเห็นเขากำลังกระโดดลงเรือ

ข. ฉันเห็นเขากระโดดลงเรืออยู่

- (7) ก. ฉันเห็นเขาตอนเขา**กำลัง**กระโดดลงจาหน้าต่างห้องนอนเพื่อหนีไฟ
 ข. *ฉันเห็นเขาตอนเขากระโดดลงจากหน้าต่างห้องนอน**อยู่**เพื่อหนีไฟ

ประโยค **ฉันเห็นเขากระโดดลงเรือ** แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน หรือเกิดขึ้นภายในเวลาสั้นมากดังนั้นโดยปกติแล้วจะไม่ปรากฏร่วมกับ **กำลัง** หรือ **อยู่** ได้ แต่ถ้าหากสองคำนี้ปรากฏในประโยคนี้ (6ก-ข) เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะมีลักษณะแตกต่างกัน ความหมายของ (6ข) ที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดคือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative meaning) แต่อย่างไรก็ตามความหมายนี้ไม่จำเป็นสำหรับกรณีของ **กำลัง** ตัวอย่าง (6ก) แสดงเหตุการณ์ที่เน้นว่าเหตุการณ์กระโดดลงเรือของเขานั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาที่อ้างถึง และถ้าหากในบริบทที่เหตุการณ์แบบเกิดขึ้นฉับพลันนั้นไม่สามารถเกิดซ้ำๆได้ **อยู่** จะไม่สามารถปรากฏได้ แต่ **กำลัง** สามารถปรากฏได้ เช่นในตัวอย่าง (7ก-ข)

นอกจากนี้ทัศนาลัยได้ยกตัวอย่างในกรณีที่ **กำลัง** และ **อยู่** ใช้แตกต่างกันอีกเช่น ในกรณีที่ทั้งสองตัวนี้ปรากฏในประโยคแสดงสภาพการณ์ถาวร และในประโยคที่สามารถแสดงได้ทั้งเหตุการณ์พลวัต และเหตุการณ์ทรงสภาพ เช่น

- (8) ก. เขา**กำลัง**ดมมลง
 ข. *เขาดมมลง**อยู่**
 (9) ก. วิทย์**กำลัง**จมน้ำ
 ข. วิทย์จมน้ำ**อยู่**

โดยปกติแล้วประโยค **เขามดม** แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ซึ่งเป็นคุณสมบัติประจำตัวของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับ **กำลัง** และ **อยู่** แต่เมื่อมีกริยารองบ่งทิศทาง **ลง** ปรากฏตามท้าย กริยา **ลง** จะเปลี่ยนชนิดเหตุการณ์จากเหตุการณ์ทรงสภาพเป็นเหตุการณ์พลวัตซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้ร่วมเหตุการณ์คือ ดมมลงจากแต่ก่อน และเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นแบบกินเวลา ดังนั้น ทั้ง **กำลัง** และ **อยู่** จึงน่าจะปรากฏในโครงสร้างนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ทัศนาลัยกล่าวว่า เฉพาะ **กำลัง** เท่านั้นที่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจาก **กำลัง** แสดงจุดเน้นย้ำที่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง แต่ในทางตรงกันข้าม **อยู่** แสดงจุดเน้นย้ำที่แตกต่างกัน

ประโยค **วิทย์จมน้ำ** มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์ที่แตกต่างกันคือเหตุการณ์พลวัตและเหตุการณ์ทรงสภาพ เมื่อ **กำลัง** และ **อยู่** ปรากฏ

ในประโยคนี้พบว่า **กำลัง** จะแสดงเหตุการณ์พลวัต ประโยค (9ก.) แสดงเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง วิทยุค่อยจมน้ำมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ **อยู่** จะแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ ประโยค (9ข.) แสดงเหตุการณ์การทรงสภาพจมน้ำของวิทยุ เหตุการณ์นี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆเกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุปงานวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่า **อยู่** สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์เมื่อไม่ได้ปรากฏเดี่ยวหรือเป็นกริยาแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง ผู้พูดใช้ **อยู่** เพื่อแสดงจุดสนใจที่ส่วนกลางเหตุการณ์ ไม่ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์เหมือนกับ **กำลัง** นอกจากนี้เมื่อนำ **กำลัง** และ **อยู่** มาเปรียบเทียบกันโดยละเอียด **อยู่** จะแสดงความหมายเน้นย้ำไปที่การดำเนินไปอย่างต่อเนื่องของเหตุการณ์ ในขณะที่ **กำลัง** แสดงความหมายที่มีลักษณะพลวัตมากกว่า ดังนั้น **กำลัง** จึงแสดงความหมายเน้นไปที่การดำเนินไปแบบมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของเหตุการณ์ นอกจากนี้ทั้ง **กำลัง** และ **อยู่** ยังแสดงความหมายความไม่ถาวร (temporariness) ของเหตุการณ์เป็นนัย

4.1.2 ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า **แล้ว**

แล้ว เป็นอีกหนึ่งรูปภาษาที่มีความหลากหลายทั้งทางวากยสัมพันธ์และความหมาย ในแง่วากยสัมพันธ์ **แล้ว** สามารถปรากฏเดี่ยวเป็นกริยาหลักของโครงสร้าง หรือเป็นกริยาช่วยปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียง และเป็นคำสันธาน เช่น

- (10) ก. งาน **แล้ว** ก่อนกำหนด
 ข. เขาไปทำงาน **แล้ว**
 ค. **แล้ว** เขาก็ไป

เมื่อปรากฏเดี่ยวเป็นกริยาหลักของโครงสร้าง (10ก.) **แล้ว** มีความหมายว่า 'จบ ล้น เสร็จ' หรือมีความหมายตรงกับ 'to be finished' ในภาษาอังกฤษ (มิ่งมิตร 2546; Haas, 1964; Scovel, 1970) เมื่อปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียง (10ข.) **แล้ว** แสดงความหมายเชิงการณลักษณะ แสดงว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาหลักนั้นได้เพิ่งเกิดขึ้น หรือเสร็จสิ้นไปแล้ว (Haas, 1964; Scovel, 1970; Warotamasikkhadit, 1976; Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990; Bisang 2003; Kullavanijaya และ Bisang 2004) เมื่อปรากฏหน้าประโยค **แล้ว** ทำหน้าที่เป็นคำสันธานมีความหมายว่า 'หลังจากนั้น' (Haas, 1964; Scovel, 1970; Howard; 2000)

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก **แล้ว** ใน (10ก.) เป็นภาษาค่อนข้างเก่าและพบได้น้อยมากในภาษาไทยในปัจจุบัน ดังนั้นนักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่จึงสนใจวิเคราะห์ **แล้ว** เมื่อปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียง (10ข.) มากกว่า (Boonyapatipark, 1983) ในงานวิจัยที่ผ่านมา นักภาษาศาสตร์หลายท่านเห็นตรงกันว่า **แล้ว** ใน (10ข.) แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะ แต่ผลการวิเคราะห์ความหมายของ **แล้ว** เมื่อปรากฏในตำแหน่งนี้แตกต่างกันไปตามแต่ละงานวิจัย

ในงานวิจัยกลุ่มแรก **แล้ว** ใน (10ข.) เป็นส่วนขยายแสดงเวลา (temporal adverbial) มีความหมายเทียบได้กับคำว่า 'already' ในภาษาอังกฤษ (Haas, 1964; Warotamasikhhadit, 1976) อุดมกล่าววว่า **แล้ว** เป็นส่วนขยายแสดงเวลา (temporal adverbial) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังจะเสร็จสิ้นและสภาพหรือเงื่อนไขของเหตุการณ์นั้นๆกำลังจะเปลี่ยนแปลงเช่นในตัวอย่าง **เขากินข้าวแล้ว** แสดงว่าเหตุการณ์ที่ว่ากรอกินของเขาได้เสร็จสิ้นแล้ว อาจกล่าวได้ว่าในที่นี้ **แล้ว** แสดงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ (Warotamasikhhadit, 1976; อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983)

งานวิจัยในกลุ่มต่อมาจัดประเภท **แล้ว** ใน (10ข.) เป็นรูปภาษาที่แสดงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) (Scovel 1970; Boonyapatipark 1983; Bisang 2003; Kullavanijaya และ Bisang 2004) สโคเวล (Scovel, 1970) กล่าวว่า **แล้ว** แสดงการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ณ จุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่งมากกว่าที่อ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลา (อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983: 156) ผลการวิเคราะห์ความหมายนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับของทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983: 158) ซึ่งกล่าวว่า **แล้ว** เป็นตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ ซึ่งแสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นมาช่วงระยะเวลาหนึ่งและดำเนินมาจนมาถึงจุดสำคัญของเหตุการณ์และเหตุการณ์ได้จบสิ้นลง (terminated) (ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นการสิ้นสุดสมบูรณ์ (completion)) เช่น การเปลี่ยนแปลงไปสู่เหตุการณ์ใหม่หรือการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

“léew indicates that a crucial amount of some activity has been carried out, a crucial point of a situation has been reached (not necessary a completion), i.e. a change to or arrival at a new situation has come about, at the time of reference.”

(Boonyapatipark, 1983: 158)

ลองพิจารณาความหมายของประโยคต่อไปนี้

- (11) เขาขีดรองเท้าคู่นั้น**แล้ว**
- ก. เขาขีดรองเท้าคู่นั้นเสร็จ
- ข. เขาเริ่มขีดรองเท้าคู่นั้น
- ค. เขากำลังจะขีดรองเท้าคู่นั้น
- (12) ก. เขารวย**แล้ว**
- ข. เขารวย

ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) กล่าวว่า **แล้ว** ใน (11) สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 3 ลักษณะคือ ก. เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เสร็จสิ้น (completed situation) ข. เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นแต่ยังไม่เสร็จสิ้น (inchoative situation) และ ค. เหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้า (imminent situation) จะเห็นได้ว่าสำหรับทั้งสามความหมายนี้ **แล้ว** แสดงจุดสนใจที่ชอบเขตเหตุการณ์ซึ่งอาจจะเป็นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (ก.) หรือจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ (ข. และ ค.) แต่ไม่ได้อ้างถึงส่วนกลางของเหตุการณ์อย่างชัดเจน ดังนั้น **แล้ว** จึงแสดงมุมมองเหตุการณ์จากภายนอก หรือเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้น ณ จุดเวลา และเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับเหตุการณ์อื่นที่เกิดขึ้นก่อนหน้า หรือเหตุการณ์อื่นที่เกิดขึ้นต่อจากเหตุการณ์ที่อ้างถึง

นอกจากนี้เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยใช้ **แล้ว** มีความหมายโดยนัยว่าเป็นเหตุการณ์ใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากเดิม เช่น (12ก) โครงสร้างนี้แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ การคงสภาพรวยของเขา และมีความหมายเป็นนัยว่าสภาพรวยนี้เป็นสภาพที่เปลี่ยนไปจากจากสภาพก่อนหน้าของเขา ในอดีตผู้ร่วมเหตุการณ์ที่อ้างถึงมีสภาพจน ไม่ได้รวยมาตั้งแต่แรก แต่ ณ เวลาอ้างถึงหรือเวลาว่าจนกรรมเขามีสภาพรวย แต่ (12ข) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ คือเขามีสภาพรวยแต่โครงสร้างนี้ไม่ได้มีความหมายโดยนัยว่าสภาพรวยนี้เป็นสภาพใหม่หรือ เขาได้จนมาก่อนเหมือนกับ (12ก)

วอลเตอร์ บิซาง (Bisang, 2003) และ ปราวณี กุลละวณิชย์ และ วอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya และ Bisang, 2004) กล่าวว่า **แล้ว** เป็นตัวบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์เนื่องจาก **แล้ว** มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ที่ชอบเขตเหตุการณ์ (boundary) โดยทำหน้าที่ **แล้ว** อาจจะเลือกเน้น จุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ หาก **แล้ว** เลือกจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้น (inchoative) และ

หาก **แล้ว** เลือกจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์ได้ดำเนินมา
ระยะหนึ่งและจบลง (completive)

งานวิจัยในกลุ่มถัดมามองว่า **แล้ว** แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) ไม่ใช่การณั
ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) โฮวาร์ด (Howard, 2000) อ้างว่า **แล้ว** ไม่ได้แสดง
การณัลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์แต่แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์โดยใช้แนวคิดเรื่อง
Distributinal Bias Hypothesis (Anderson 1989, 1993; Anderson and Shirai 1994; Shirai and
Anderson 1995 อ้างถึงใน Howard 2000) แนวคิดเรื่อง Backgrounding และการเทียบความหมาย
กับความหมายต้นแบบ (prototype) ของประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect
หรือ anterior) ซึ่งเป็นเป็นแบบลักษณัร่วมของภาษาต่างๆ (cross-linguistic category) ของ ไบบี และ
ดอล (Bybee และ Dahl, 1989) และ ไบบีและคณะ (Bybee et al., 1994)

แนวคิดเรื่อง Distributinal bias hypothesis มีสมมติฐานว่าตัวบ่งชี้การณัลักษณะทาง
ไวยากรณ์แบบสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์มีแนวโน้มที่จะปรากฏร่วมกับเฉพาะกลุ่มกริยาที่มีความหมาย
ประจำคำพ้องกับความหมายของตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ ดังนั้น **แล้ว** จึงน่าจะปรากฏ
ร่วมกับกริยาบางประเภทเท่านั้น แต่เนื่องจาก **แล้ว** สามารถปรากฏร่วมกับกริยาได้ทุกประเภท ดังนั้น
แล้ว จึงไม่น่าจะเป็นตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect)

โฮวาร์ด (Howard, 2000) วิเคราะห์ **แล้ว** ว่ามีคุณสมบัติทางความหมายสอดคล้องกับกับ
ความหมายต้นแบบของประเภททางไวยากรณ์ที่แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect หรือ
anterior) ที่เป็นแบบลักษณัร่วมของภาษาต่างๆ (cross-linguistic category) ซึ่งก็คือเหตุการณ์ใน
อดีตที่มีความสำคัญหรือตรงประเด็น (relevant) กับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
(Prior situation currently relevant) (Dahl 1985; Bybee et al. 1994; Howard 2000)

ประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect หรือ anterior) แตกต่างจาก
ประเภททางไวยากรณ์การณัลักษณะ (grammatical aspect) ประเภทการณัลักษณะทางไวยากรณ์
แบบสมบูรณ์ (perfective) ตรงที่ประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์แสดงความหมาย
หลักว่า 'เหตุการณ์อดีตที่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม'
(Bybee & Dahl, 1989) แต่การณัลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) แสดง
ความหมายที่เป็นมุมมองของผู้พูดที่มีต่อโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (speaker's
perspective on internal temporal constituency of a situation) (Comrie, 1976 และ Dahl, 1985)

ซึ่งเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ว่าได้เกิดขึ้น และสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาชัดเจน มีจุดเริ่มต้น ส่วนกลางและจุดสิ้นสุดครบบริบูรณ์ จะเห็นได้ว่าประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ ไม่ได้แสดงมุมมองในลักษณะนี้แต่เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์หนึ่งกับอีก เหตุการณ์หนึ่ง โดยเหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตแต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับ อีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรร ม (Comrie, 1976; Bybee & Dahl 1989 และ Bybee et al., 1994; Howard, 2000)

ไฮวาร์ด (Howard, 2000) กล่าวว่า **แล้ว** มีการใช้ทั้งหมด 8 อย่างคือ (ก.) ความสมบูรณ์ในแง่ ของผล (perfect of result) (ข.) การสิ้นสุดเหตุการณ์ (completive) (ค.) เหตุการณ์ที่เกิดก่อน (anterior) (ง.) เหตุการณ์ที่เกิดก่อนและดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน (anterior continuing) (จ.) การมีอยู่ ของสภาพ (state-exists) (ฉ.) การมีอยู่ของสภาพลบ (negative attained state) (ช.) เหตุการณ์กำลัง จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน (present imminence) และ (ซ.) การเน้นความ (emphatic use)

(ก.) ความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) หมายถึง เหตุการณ์อันเป็นสภาพ ผลมาจากเหตุการณ์อีกเหตุการณ์ที่จบสิ้นลง และเหตุการณ์ที่เป็นสภาพผลนี้ยังคงสภาพอยู่และมี ความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรรม เช่น **แล้ว** ในตัวอย่าง (4) การใช้ **แล้ว** ในความหมายนี้พบเมื่อปรากฏร่วมกับกริยาแสดงเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาหรือมี จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (การณีก่อผล และการณีสัมฤทธิ์ผล) นอกจากนี้การปรากฏร่วมของเหตุการณ์ที่มี ขอบเขตเวลากับ **แล้ว** แสดงความหมายโดยนัยที่ว่าเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ก่อนเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรรมเช่น

- (13) ที่นากำลังอธิบายสิ่งที่เธอต้องการจะบอกกับคนอื่นที่กำลังตื่นตระหนกหลังจากเกิด แผ่นดินไหว
- 01 ที่นาคำ: ทำไมเค้าแตกตื่น
- 02 ก็นอนต่อสิ
- 03 มันหยุด**แล้ว**

ในข้อมูลบรรทัดที่ 2-3 ที่นาคำต้องการให้คนอื่น ๆ กลับเข้าไปนอนหลังจากเกิดแผ่นดินไหว และ **แล้ว** ในข้อมูลบรรทัดที่สามแสดงความหมายว่าเหตุการณ์แผ่นดินไหวได้หยุดแล้วและสภาพหลังจาก แผ่นดินไหวหยุดนั้นมีความสำคัญกับ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรรม ดังนั้นเหตุการณ์จึงปลอดภัย ให้ กลับเข้าไปนอนได้

(ข.) ความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์ (completive) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจบสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม การใช้ **แล้ว** ในความหมายนี้ส่วนใหญ่พบเมื่อปรากฏร่วมกับกริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำ และมักจะมีการแสดงปริมาณ หรือขอบเขตที่เหตุการณ์จบสิ้นสมบูรณ์ไว้อย่างชัดเจน เช่น

- (14) ผู้เล่าเรื่องกำลังอธิบายการเก็บลูกแพร์ใส่กระเป๋าสองคนเก็บลูกแพร์ก่อนที่จะป็นลงมาจากต้นไม้
- 01 พอเต็มพีกก็ตัดเค้า**แล้ว**
- 02 เค้าก็ไต่ลงมา

แล้ว ในข้อมูลบรรทัดแรกแสดงว่าเหตุการณ์ที่คนเก็บลูกแพร์ได้เก็บลูกแพร์จนเต็มกระเป๋าสองคนและเหตุการณ์นี้ได้จบสิ้นสมบูรณ์ก่อนที่จะเกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมาคือคนเก็บลูกแพร์ได้ไต่ลงมาจากต้นไม้ ความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์นี้เกิดจากการรวมความหมายระหว่าง ความหมายของ **แล้ว** กับจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ประเภทการกระทำและการแสดงปริมาณของเหตุการณ์ **แล้ว** ในความหมายนี้แตกต่างจากความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) ในลักษณะที่ว่า ความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์แสดงว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินมาจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ แต่ความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผลแสดงสภาพผลหลังจากเหตุการณ์ได้เสร็จสิ้นสำหรับกรณีนี้ **แล้ว** แสดงความสำคัญหรือความตรงประเด็นของสภาพผลที่มีต่อเหตุการณ์อื่น แต่ความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์แสดงความสำคัญหรือความตรงประเด็นของจุดเหตุการณ์ที่จบสิ้นสมบูรณ์กับเหตุการณ์อื่น ทั้งความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผลและความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์ ต่างก็มีความหมายโดยนัยว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เนื่องจากการรวมกันของความหมายจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และความหมายของ **แล้ว**

(ค.) ความหมายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต (anterior) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** ในความหมายนี้พบเมื่อปรากฏร่วมกับกริยาแสดงการกระทำ การกระทำก่อนผล และการกระทำสัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้มักจะมีกริยา **มา** และ **ไป** ปรากฏร่วมด้วย **แล้ว** ในความหมายนี้แสดงว่าผู้พูดต้องการเน้นย้ำที่การเกิดขึ้นก่อนของบางส่วนของเหตุการณ์และความสำคัญหรือความตรงประเด็นที่มีต่อเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งเช่น

- (15) ผู้เล่าเรื่องกำลังเล่าวิธีการเก็บลูกแพร์
- 01 แล้ว พอเก็บมา**แล้ว**
- 02 ก็ใส่ลงไป

แล้ว ในข้อมูลบรรทัดแรกแสดงว่าเหตุการณ์บางส่วนของเหตุการณ์ การเก็บลูกแพร์มา นั้นเกิดขึ้นก่อนและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์ ใส่ลูกแพร์ลงไปในตะกร้า โฮวาร์ด (Howard, 2000) อ้างว่าเนื่องจากกริยา **เก็บ** แสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำซึ่งไม่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์อีกทั้งยังไม่ได้มีการกล่าวถึงปริมาณการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ดังนั้นข้อมูลบรรทัดแรกจึงไม่ได้แสดงว่าเหตุการณ์ **เก็บ** ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์อย่างชัดเจนเท่ากับ 2 ความหมายแรก ดังนั้น **แล้ว** จึงแสดงเพียงว่า การเก็บลูกแพร์ (บางส่วนหรือทั้งเหตุการณ์) เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ การเอาลูกแพร์ใส่ตะกร้า

(ง.) ความหมายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** ในความหมายนี้มักจะใช้เพื่อรายงานปริมาณความก้าวหน้าของเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ **แล้ว** ในความหมายนี้ตรงกับ *universal perfect* หรือ *perfect of persistent situation* ของ ดาล (Dahl, 1985) เช่น

- (16) บริบทการสัมภาษณ์งาน ผู้สัมภาษณ์กำลังซักถามเกี่ยวกับการฝึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประวัติการทำงาน
- 01 สรุปลงแล้ว ทำงานมา**แล้ว**ซะ
- 02 หนึ่งปีกับอีกสองเดือน

แล้ว ในข้อมูลบรรทัดแรกแสดงความหมายว่า เหตุการณ์การทำงานเริ่มต้นในอดีตและดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

(จ.) ความหมายการมีอยู่ของสภาพ (state-exists) หมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เริ่มต้นก่อนและคงสภาพต่อมาจนกระทั่งถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมและสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ (Bybee et al. 1994: 318 อ้างถึงใน Howard, 2000) **แล้ว** ในความหมายนี้พบเมื่อปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพการณ์ เช่น

- (17) ครูกำลังสอบถามพ่อของนักเรียนว่ารู้หรือยังว่าลูกสาวของพ่อมีเพื่อนชาย

- 01 พ่อ: ไม่ว่าจะครับ
- 02 เพราะว่าเขาโต**แล้ว**
- 03 อายุยี่สิบกว่า**แล้ว**

แล้ว ในข้อมูลบรรทัดที่สองแสดงว่า สภาพโตของลูกสาวนั้นได้เกิดขึ้นก่อนหน้าและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

(ฉ.) การมีอยู่ของสภาพลบ (negative attained state) หมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เคยเกิดขึ้นและจบสิ้นในอดีต ไม่ได้ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เช่น

- (18) ครูกำลังอธิบายให้พ่อของนักเรียนฟังว่านักเรียนลงทะเบียนเรียนวิชาไม่เร็วเท่ากับเพื่อนๆ
  - 01 แกจะต้องไปเรียน ลงเรียนวิชาอีกเยอะแยะเลย
  - 02 ที่ซึ่งเพื่อนๆเค้าไม่ต้องลงกัน**แล้ว**

ผู้พูดใช้ **ไม่** และ **แล้ว** เพื่อแสดงว่าเพื่อนๆของนักเรียนได้ลงทะเบียนเรียนวิชาบางวิชามากกว่านักเรียนแล้วดังนั้นพวกเขาจึงไม่ต้องลงทะเบียนเรียนอีกแล้ว แล้วในการใช้นี้จึงหมายความว่า ไม่อีกต่อไป หรือ *not anymore* ในภาษาอังกฤษ

(ซ.) ความหมายเหตุการณ์กำลังจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน (present imminence) หมายถึงเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้าและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์กับเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมเช่น

- (19) แพตตี้กำลังอธิบายความยากลำบากของเธอและเพื่อนๆในการหาที่จอดรถในมหาวิทยาลัยหลังจากเกิดแผ่นดินไหว
  - 01 บอกหาที่จอดรถอยู่
  - 02 นี้จะกลับ**แล้ว**เหมือนกัน

จากข้อมูล **จะ** แสดงความหมายอนาคตกาลและ **แล้ว** ดึงเหตุการณ์อนาคตมาสู่เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ดังนั้น **จะ** และ **แล้ว** เมื่อใช้ร่วมกันจึงแสดงว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้า

(ซ.) การใช้ **แล้ว** เพื่อเน้นความ (emphatic use) หมายถึง การใช้ **แล้ว** เพื่อวัตถุประสงค์ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ซึ่งก็คือ การเน้นย้ำเช่น

- (20) ครูกำลังบอกพ่อของนักเรียนว่านักเรียนได้คะแนนไม่ดี
- 01 ง คือ หนึ่งอะ
- 02 หรืออะ
- 03 หนึ่งเนี่ยก็แยะ**แล้ว**

ในข้อมูลบรรทัดที่สามผู้พูดเน้นย้ำว่า **ง** เป็นคะแนนที่ไม่ดีจริงๆ **แล้ว** ในข้อมูลนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเวลาของเหตุการณ์ใดๆทั้งสิ้น คุณสมบัติทางความหมายสำคัญของ **แล้ว** ในข้อมูลนี้คือความสำคัญหรือความตรงประเด็นของสภาพแย่งของคะแนนกับสิ่งที่คู่สนทนากำลังสนทนากันอยู่

เมื่อเปรียบเทียบความหมายต้นแบบของประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect หรือ anterior) ของ ไซบีและคณะ (Bybee et al., 1994) ซึ่งหมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (prior situation currently relevant) กับการใช้และความหมายทั้ง 8 ของ **แล้ว** โฮวาร์ด (Howard, 2000) กล่าวว่าความหมายหลักของ **แล้ว** มีความแตกต่างจากประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ตรงที่ **แล้ว** มีความหมายหลักคือ เฉพาะความหมายความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม (current relevance) แต่ความหมายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน (prior situation) เป็นเพียงความหมายโดยนัยซึ่งสามารถปฏิเสธได้ในบางบริบทเช่นใน (ซ. และ ซ.)

จากผลการศึกษาของรูปภาษา **แล้ว** ในอดีตพบว่ายังหาข้อสรุปที่ตรงกันไม่ได้ว่าควรจะให้ **แล้ว** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) (Scovel, 1970; Boonyapatipark, 1983; Bisang, 2003; Kullavanijaya และ Bisang, 2004) หรือเป็นรูปภาษาที่แสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) (Sereechoensatit 1984; Thepkanjana 1986; Dahl 1985; Howard, 2000)

4.2 *กำลัง*

ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาตอนนี้ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ และส่วนที่สองเป็นการสรุปความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดย *กำลัง*

4.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยาการณั *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การปรากฏร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า *กำลัง* ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) ดังนั้นในแง่ข้อจำกัดการปรากฏร่วม *กำลัง* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์แบบฉับพลัน และสภาพการณั

4.2.1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณักระทำ

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและไม่มีขอบเขตเวลา ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์จึงประกอบด้วย จุดเริ่มต้น และส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

$$X_i \sim \dots$$

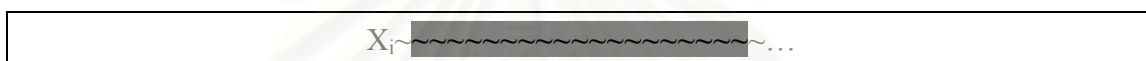
รูปภาพที่ 4.1 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณักระทำ

เมื่อ *กำลัง* ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ดังในตัวอย่าง (21 และ 22) *กำลัง* ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะคือเหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่ส่วนกลางเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว

(21) ก. เรือแล่น

- ข. เรือกำลังแล่น
(22) ก. รถถอย
ข. รถกำลังถอย

ประโยคตัวอย่างข้างบนแสดงเหตุการณ์ที่มีความหมายเชิงการณัลักษณะคือ เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา การแล่นของเรือ (21ข.) และการถอยของรถ (22ข.) กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณักระทำสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในภาพแทนที่ 4.2 บริเวณที่ถูกเลือกเน้นหรือส่วนเด่น (profile) คือส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งถูกระบายด้วยสี่เทา ส่วนองค์ประกอบอื่นเป็นฐาน (base) ซึ่งใช้สัญลักษณ์เป็นสี่เทาอ่อน

รูปภาพที่ 4.2 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณักระทำ

4.2.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณัจับพลัน

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบจับพลัน เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา โครงสร้างภายในเชิงเวลาจึงประกอบด้วย จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งอยู่ติดกันหรือเกือบจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน อย่างไรก็ตามโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ได้อีกลักษณะหนึ่งคือ เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative) ต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ระบุแน่ชัด ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทนี้จึงมีสองลักษณะซึ่งแสดงโดยภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์การณัจับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียว	(ก)	$X_i X_t$
เหตุการณ์การณัจับพลันแบบเกิดขึ้นซ้ำๆ	(ข)	$X_{i1+t1} X_{i2+t2} X_{i3+t3} \dots X_{in+tn}$

รูปภาพที่ 4.3 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณัจับพลัน

จากภาพแทนที่ 4.3 ในกรณีที่เหตุการณ์ประเภทการณัจับพลันเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวเช่น *ไฟหน้ารถกระพริบหนึ่งครั้ง* โครงสร้างเหตุการณ์ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่ง

แสดงโดยภาพแทน (n) แต่ในกรณีที่เหตุการณ์การกระพริบเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ เช่น **ไฟหน้ารถกระพริบไปเรื่อยๆ** เหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถนี้จะเป็นเหตุการณ์ใหญ่ (macro event) ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย (sub-event) หลายเหตุการณ์ เหตุการณ์ย่อยเหตุการณ์แรก X_{i1+i} จะเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ใหญ่ และเหตุการณ์ย่อยๆ ถัดมา $X_{i2+i}, X_{i3+i}, \dots$ จะเป็นเสมือนส่วนกลาง เหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่มีขอบเขตเหตุการณ์ที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเหตุการณ์ย่อยแต่ละเหตุการณ์ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นเหตุการณ์ใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้ X_{in+tn} หมายถึงเหตุการณ์ย่อยสุดท้าย และสามารถเป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ใหญ่ได้ซึ่งแสดงโดยภาพแทน (ข)

- (23) ก. ไฟหน้ารถกระพริบ(หนึ่งครั้ง)
 ข. ไฟหน้ารถ**กำลัง**กระพริบ*(หนึ่งครั้ง)
- (24) ก. ลูกบอลแดง(หนึ่งครั้ง)
 ข. ลูกบอล**กำลัง**แดง*(หนึ่งครั้ง)

เมื่อตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ดังใน (23ข. และ 24ข.) ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงสามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ กรณีที่เป็นบริบทปกติและกรณีที่บริบทพิเศษ ในกรณีที่บริบทปกติผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ประเภทการณจับพลัน การกระพริบของไฟหน้ารถและการแดงของลูกบอลว่าเป็นเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม แต่อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ที่อ้างถึงนี้จะต้องเป็นการเกิดซ้ำๆ หลายครั้ง ไม่สามารถเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวได้ เห็นได้จากประโยค (23ก. และ 24ก.) จะไม่ถูกไวยากรณ์เมื่อเติมวลี **หนึ่งครั้ง** ลงไป **กำลัง** ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณจับพลันที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวได้เนื่องจากการณจับพลันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาอันสั้นมาก ดังนั้นจึงไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ **กำลัง** ได้เลือกเน้น

อย่างไรก็ตามในกรณีบริบทพิเศษเช่นบริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) ผู้พูดสามารถใช้ **กำลัง** เพื่อแสดงเหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถ และการแดงของลูกบอลว่ากำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ 1 ครั้งได้ ซึ่งเป็นการแสดงจุดสนใจเป็นพิเศษที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวความหมายเชิงการณลักษณะ ในกรณีเฉพาะบริบทแบบนี้โครงสร้างเหตุการณ์ถูก

ตีความใหม่ให้เกิดขึ้นแบบกินเวลา หรือเป็นการที่จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกยึดออกจากกัน เพื่อให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้ **กำลัง** สามารถเลือกเน้นได้

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการกระทำสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์การณ์จับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียว	
บริบทปกติ	ไม่สามารถปรากฏได้
บริบทพิเศษ	(ก) $X_{i1} \sim \dots \sim X_{t1}$
เหตุการณ์การณ์จับพลันแบบเกิดขึ้นซ้ำๆ	
บริบทปกติ	(ข) $X_{i1+t1} \sim X_{i2+t2} X_{i3+t3} \dots X_{in+tn}$

รูปภาพที่ 4.4 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์จับพลัน

ภาพแทนด้านบนประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบคือ 4.4ก และ 4.4ข โดยที่ภาพแทน 4.4ก แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียวในบริบทพิเศษเช่นบริบทภาพยนตร์แบบดำเนินซ้ำกว่าปกติ ในกรณีนี้โครงสร้างเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงคือจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกยึดออกจากกันทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ **กำลัง** เลือกเน้นดังนั้นบริเวณส่วนกลางเหตุการณ์จึงเป็นส่วนเด่น (profile) และองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน (base) ภาพแทน 4.4ข แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันแบบเกิดซ้ำๆ ส่วนเด่น (profile) ในภาพแทนนี้คือส่วนกลางเหตุการณ์ และองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน (base)

4.2.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์

โครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้สามารถแบ่งประเภทย่อยออกเป็น 2 ประเภทคือ ก) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงสภาพการณ์ชั่วคราวและ ข) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงสภาพการณ์ถาวร เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวเป็นเหตุการณ์การคงสภาพใดสภาพหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ และสภาพที่คงอยู่นี้เป็นเพียงคุณสมบัติชั่วคราวซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวประกอบด้วย จุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์³ ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทน 4.5 (ก) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรซึ่งแสดงเหตุการณ์การคงสภาพที่เป็นคุณสมบัติติดตัวมาพร้อมกับการมีอยู่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆได้อีก โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวประกอบด้วย จุดเริ่มต้น และส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทน 4.5 (ข)

สภาพการณ์ชั่วคราว	(ก)	X_i -----... (X_t)
สภาพการณ์ถาวร	(ข)	X_i _____ ...

รูปภาพที่ 4.5 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์

- (25) ก. พวงมาลัยคล้องอยู่ที่หน้ารถ
 ข. *พวงมาลัย*กำลัง*คล้องอยู่ที่หน้ารถ
- (26) ก. จานกอนี้ล้างแล้ว
 ข. *จานกอนี้*กำลัง*ล้างแล้ว
- (27) ก. จานกอนี้ล้างไม่สะอาด
 ข. *จานกอนี้*กำลัง*ล้างสะอาด
- (28) ก. ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน
 ข. *ภาพนี้*กำลัง*วาดด้วยสีน้ำมัน

³ เนื่องจากจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ประเภทนี้เป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ดังนั้นจึงอยู่ในวงเล็บ

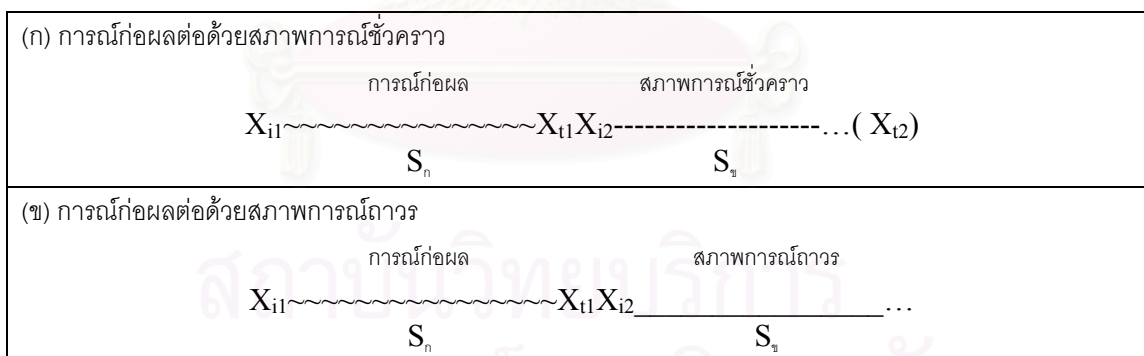

- (29) ก. ขนมพวงนี้ทำจากแป้งข้าวโพด
- ข. *ขนมพวงนี้**กำลัง**ทำจากแป้งข้าวโพด

กำลัง ไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ได้ ประโยค ข. ในตัวอย่างด้านบนไม่ถูกไวยากรณ์หรือฟังดูแปลกเนื่องจากโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีลักษณะพลวัต แต่ **กำลัง** แสดงจุดเน้นย้ำที่คุณสมบัติลักษณะพลวัตของเหตุการณ์ ดังนั้นจึงไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) ให้ **กำลัง** ได้เลือกเน้น

4.2.1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนซึ่งเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 2 ประเภทคือ ก) เหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว และ ข) เหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

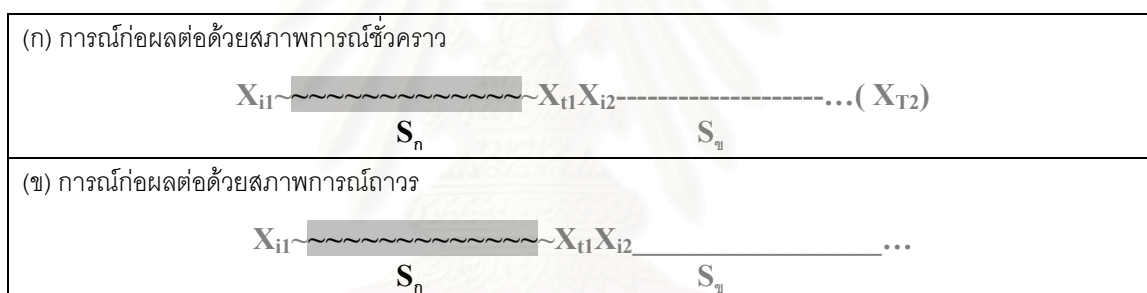

รูปภาพที่ 4.6 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์

(30) ก. ประตูเปิด ข. ประตูกำลังเปิด	(32) ก. ต้นไม้โคน ข. ต้นไม้กำลังโคน
(31) ก. ไบเรือกาง ข. ไบเรือกำลังกาง	(33) ก. บ้านพัง ข. บ้านกำลังพัง

เมื่อ **กำลัง** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ **กำลัง** เลื่อนเน้นส่วนกลาง เหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตของ S_n และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะคือ เหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ดังนั้นประโยค ก. ของ (30 – 33) จึงสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง **อย่างรวดเร็ว** ได้เช่น **ประตูกำลังเปิดอย่างรวดเร็ว ไบเรือกำลังกางอย่างรวดเร็ว ต้นไม้กำลังโค่นลงมาอย่างรวดเร็ว และ บ้านกำลังพังลงมาอย่างรวดเร็ว** ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การเปิดของประตู การกางของไบเรือ การโค่นของต้นไม้ และการพังลงมาของบ้านว่ากำลังเกิดขึ้น ผู้ร่วมเหตุการณ์กำลังมีการเปลี่ยนแปลง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.7 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณั

ภาพแทนด้านบนประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบซึ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัชั่วคราว (ก) และการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัถาวร (ข) ตามลำดับ **กำลัง** มีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทั้งสองประเภทนี้เหมือนกันคือเลื่อนเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งส่วนเด่น (profile) ในภาพแทนเหล่านี้คือส่วนกลางเหตุการณ์ และองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน (base)

4.2.1.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ ชั้นซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบชั้นซ้อนซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 2 เหตุการณ์ต่อเนื่องกันโดยที่เหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยเหตุการณ์ย่อยที่สองคือสภาพการณ์ โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีก 2 ประเภทตามลักษณะของสภาพการณ์คือ ก) เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวและ ข) เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

(ก)	เหตุการณ์ชั้นซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว	$X_{i1}X_{i1}X_{i2}-----...(X_{i2})$ $S_n \quad S_{\eta}$
(ข)	เหตุการณ์ชั้นซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร	$X_{i1}X_{i1}X_{i2}-----...$ $S_n \quad S_{\eta}$

รูปภาพที่ 4.8 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ชั้นซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

- (34) ก. ไฟดับ
ข. *?ไฟ*กำลัง*ดับ
- (35) ก. รถหยุด
ข. *?รถ*กำลัง*หยุด

เมื่อ *กำลัง* ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวดังใน (34ข. และ35ข.) ในบริบทปกติประโยคเหล่านี้จะไม่ถูกไวยากรณ์เนื่องจากไม่มีส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) ในโครงสร้างเหตุการณ์ให้ *กำลัง* ได้เลือกเน้นได้เพราะเหตุการณ์พลวัตการดับของไฟและการหยุดของรถเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันที อย่างไรก็ตามประโยค (34ข. และ35ข.) สามารถใช้ได้แต่จำเป็นต้องใช้ในบริบทเฉพาะเท่านั้น เช่นในบริบทที่ประโยคดังกล่าวแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ หรือในบริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) สำหรับบริบทแรกซึ่งเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ เช่น *ไฟในห้องกำลังดับลง(ทีละดวงๆ)* หรือ *รถแข่งในสนามกำลัง*

หยุด(ทีละคันๆ) ความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงคือเหตุการณ์พลวัตกำลังดำเนิน ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ผู้พูดไม่ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ว่าเหตุการณ์นี้จะเริ่มเกิดขึ้นเมื่อใดหรือจะไปสิ้นสุดเมื่อใด การใช้ในบริบทนี้มีข้อจำกัดว่าประธานของประโยคจะต้องเป็นพหูพจน์เท่านั้นไม่สามารถเป็นเอกพจน์ได้ สำหรับความหมายนี้โครงสร้างเหตุการณ์ประกอบไปด้วยเหตุการณ์ประเภทการณัสัมฤทธิ์ผลหลายๆเหตุการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องกันดังนั้นจึงมีส่วนกลางเหตุการณ์พลวัตที่สามารถสังเกตได้ให้ **กำลัง** เลื่อนเน้น สำหรับบริบทพิเศษถัดมาคือบริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) ประโยค (34ข. และ35ข.) แสดงเหตุการณ์พลวัตกำลังดำเนินไปสู่จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม สำหรับความหมายนี้เหตุการณ์พลวัตแบบขับเคลื่อนถูกตีความใหม่ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลา จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกยึดออกจากกันเพื่อจะได้มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้ **กำลัง** สามารถเลือกได้ ความหมายนี้ผู้พูดต้องการแสดงจุดเน้นย้ำพิเศษไปที่กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- (36) ก. ตะเกียบหัก
ข. ?ตะเกียบ**กำลัง**หัก

เมื่อ **กำลัง** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณัสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณัถาวรดังใน (36ข.) ประโยคที่ได้จะฟังดูไม่เป็นธรรมชาติ หรือใช้ได้เฉพาะบางบริบทเท่านั้น ประโยค (36ข.) อาจจะใช้ได้ในบริบทภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) ที่ซึ่งเหตุการณ์พลวัตแบบขับเคลื่อนถูกตีความใหม่ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลา จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดถูกยึดออกทำให้กระบวนการการหักของตะเกียบเกิดขึ้นแบบช้าๆ ดังนั้นจึงมีส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัตที่สังเกตได้ให้ **กำลัง** เลื่อนเน้น และความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ผู้พูดแสดงจุดสนใจเป็นพิเศษที่กระบวนการการหัก ไม่มีจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดอยู่ในขอบเขตความสนใจ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **กำลัง** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณัสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณัสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีสัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณืชั่วคราว	
บริบทปกติ	ไม่สามารถปรากฏได้
บริบทพิเศษ	(ก) $X_{i1+t1} X_{i2+t2} X_{i3+t3} \dots X_{in+tn}$
	(ข) $X_{i1} \sim \dots \sim X_{t1} X_{i2} \dots \dots$
เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีสัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณืถาวร	
บริบทปกติ	ไม่สามารถปรากฏได้
บริบทพิเศษ	(ค) $X_{i1} \sim \dots \sim X_{t1} X_{i2} \dots \dots$

รูปภาพที่ 4.9 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีสัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณื

ภาพแทนด้านบนประกอบด้วยกรอบภาพ 3 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกำลัง กับเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิผลในกรณีบริบทพิเศษที่เป็นการเกิดขึ้นแบบซ้ำ ส่วนเด่นในกรอบภาพนี้คือส่วนกลางเหตุการณ์ซึ่งเป็นเหตุการณ์ย่อยๆ ส่วนองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน (base) กรอบภาพ (ข) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับเหตุการณ์ประเภทการณีสัมฤทธิผลในกรณีบริบทพิเศษเช่นบริบทภาพยนตร์แบบดำเนินซ้ำกว่าปกติ ในกรณีนี้โครงสร้างเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงคือจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกยึดออกจากกันทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ *กำลัง* เลื่อนเน้นดั่งนั้นบริเวณส่วนกลางเหตุการณ์จึงเป็นส่วนเด่น (profile) และองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน (base) กรอบภาพ (ค) แสดงปฏิสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับที่แสดงในกรอบภาพ (ข)

4.2.2 ความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดย *กำลัง*

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ และความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยแต่ละปฏิสัมพันธ์สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างอกรรมแบบสลับ		ความหมายเชิงการณัลักษณะ
1	การณักระทำ	ส่วนกลางเหตุการณัที่มีลักษณะพลวัตถูกเลือกเน้น: เหตุการณัพลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
2	การณัจับปล้น	
	2.1 *เกิดขึ้นครั้งเดียว	เหตุการณัพลวัตแบบจับปล้นถูกตีความใหม่ว่ากำลังเกิดขึ้นแบบกินเวลา ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
	2.1 เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ	ส่วนกลางเหตุการณัที่มีลักษณะพลวัตถูกเลือกเน้น: เหตุการณัพลวัตกำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
3	สภาพการณั	
	3.1 สภาพการณัชั่วคราว	ไม่สามารถปรากฏได้
	3.2 สภาพการณัถาวร	ไม่สามารถปรากฏได้
4	การณัก่อนผล/สภาพการณั	
	4.1 การณัก่อนผล/ สภาพการณัชั่วคราว	ส่วนกลางเหตุการณัที่มีลักษณะพลวัตถูกเลือกเน้น: เหตุการณัพลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
	4.2 การณัก่อนผล/ สภาพการณัถาวร	ส่วนกลางเหตุการณัที่มีลักษณะพลวัตถูกเลือกเน้น: เหตุการณัพลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
5	การณัสัมฤทธิ์ผล/สภาพการณั	
	5.1 *การณัสัมฤทธิ์ผล/ สภาพการณัชั่วคราว	เหตุการณัพลวัตแบบจับปล้นถูกตีความใหม่ว่ากำลังเกิดขึ้นแบบกินเวลา ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
	5.2 *การณัสัมฤทธิ์ผล/ สภาพการณัถาวร	เหตุการณัพลวัตแบบจับปล้นถูกตีความใหม่ว่ากำลังเกิดขึ้นแบบกินเวลา ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

เครื่องหมาย * แสดงว่า *กำลัง* สามารถปรากฏได้ในกรณีบริบทเฉพาะ

ตารางที่ 4.1 สรุปปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ

และความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยแต่ละปฏิสัมพันธ์

ในกรณีบริบทปกติ *กำลัง* เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณัที่มีลักษณะพลวัต และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่าเหตุการณัพลวัตที่อ้างอิงถึงนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ดังนั้น *กำลัง* จึงสามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณัพลวัตแบบกินเวลา (การณักระทำ และการณั

ฉบับมันแบบเกิดซ้ำๆ) แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัตแบบไม่กินเวลา (การณฉบับมันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียวและการณสมฤทธิผล) สภาพการณชั่วคราวและสภาพการณถาวรได้ อย่างไรก็ตาม *กำลัง* มีการใช้ในบริบทพิเศษเช่นในบริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) ในกรณีนี้ ผู้พูดสามารถใช้ *กำลัง* กับเหตุการณ์พลวัตแบบไม่กินเวลา เพื่อแสดงจุดเน้นย้ำเป็นพิเศษที่ส่วนกลางเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ในกรณีนี้เหตุการณ์พลวัตแบบฉบับมันถูกตีความใหม่ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลาจึงทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ *กำลัง* เลือกเน้นได้

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* กับโครงสร้างเหตุการณ์มีประเด็นที่น่าสนใจในกรณีที่ *กำลัง* ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ ในโครงสร้างของเหตุการณ์ประเภทนี้มีส่วนกลางอยู่ 2 ชนิดคือส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต และส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพให้ *กำลัง* ได้เลือกเน้น แต่ *กำลัง* จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเท่านั้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตเป็นคุณสมบัติทางความหมายที่มีความสำคัญกับ *กำลัง*

4.3 *อยู่*

ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาตอนนี้ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ และส่วนที่สองเป็นการสรุปความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดย *อยู่*

4.3.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ *อยู่* กับโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การปรากฏร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า *อยู่* กับโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า *อยู่* ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) ดังนั้นในแง่ข้อจำกัดการปรากฏร่วม *อยู่* จะสามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์แบบกินเวลา นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า *อยู่* สามารถเลือกเน้นได้ทั้งส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ และส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต ดังนั้น *อยู่* จึงมีข้อจำกัดการปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับน้อยกว่า *กำลัง*

4.3.1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการกระทำ

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและไม่มีขอบเขตเวลาดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์จึงประกอบด้วย จุดเริ่มต้น และส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

$X_i \sim \dots$

รูปภาพที่ 4.10 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการกระทำ

เมื่อ *อยู่* ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ดังในตัวอย่าง (37 และ 38) *อยู่* ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะคือ เหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่ส่วนกลางเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว

- (37) ก. เรือแล่น
ข. เรือแล่น*อยู่*
- (38) ก. รถถอย
ข. รถถอย*อยู่*

ประโยคตัวอย่าง (37ข.) และ (38ข.) แสดงเหตุการณ์ที่มีความหมายเชิงการณลักษณะคือ เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา การแล่นของเรือ และการถอยของรถ กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำสามารถแสดงเป็นแทนภาพได้ดังภาพแทนที่ 4.11 ในภาพแทนนี้ส่วนเด่น (profile) หรือส่วนที่ถูกเลือกเน้นคือส่วนกลางเหตุการณ์และองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน (base)

$X_i \sim \dots$

รูปภาพที่ 4.11 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการกระทำ

4.3.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์จับพลัน

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบจับพลัน เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา โครงสร้างภายในเชิงเวลาจึงประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ซึ่งอยู่ติดกันหรือเกือบจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน อย่างไรก็ตามโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ได้อีกลักษณะหนึ่งคือเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative) ต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ระบุแน่ชัด ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทนี้จึงมีสองลักษณะซึ่งแสดงโดยภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์การณ์จับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียว	(ก)	$X_i X_t$
เหตุการณ์การณ์จับพลันแบบเกิดขึ้นซ้ำๆ	(ข)	$X_{i+1} X_{i+2} X_{i+3} \dots X_{i+n}$

รูปภาพที่ 4.12 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์จับพลัน

ภาพแทนที่ 4.12 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันในกรณีที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวเช่น **ไฟนํ้ารถกระบะพริบหนึ่งครั้ง** โครงสร้างเหตุการณ์ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในตำแหน่งเดียวกันหรือติดกันซึ่งแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ กรอบภาพ (ข) แสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลันในกรณีที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆเช่น **ไฟนํ้ารถกระบะพริบไปเรื่อยๆ** เหตุการณ์การกระพริบของไฟนํ้ารถนี้จะเป็นเหตุการณ์ใหญ่ (macro event) ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย (sub-event) หลายเหตุการณ์ เหตุการณ์ย่อยเหตุการณ์แรก X_{i+1} จะเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ใหญ่ และเหตุการณ์ย่อยถัดมา $X_{i+2} X_{i+3} \dots$ จะเป็นเสมือนส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่มีขอบเขตเหตุการณ์ที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเหตุการณ์ย่อยแต่ละเหตุการณ์ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ดังนั้นเหตุการณ์ใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้ X_{i+n} หมายถึงเหตุการณ์ย่อยสุดท้าย และสามารถเป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ใหญ่ได้

- (39) ก. ไฟนํ้ารถกระบะพริบ(หนึ่งครั้ง)
 ข. *ไฟนํ้ารถกระบะพริบหนึ่งครั้ง*อยู่*

- ง. ไฟหน้ารถกะพริบ**อยู่**
 (40) ก. ลูกบอลแดง(หนึ่งครั้ง)
 ข. *ลูกบอลแดงหนึ่งครั้ง**อยู่**
 ค. ลูกบอลแดง**อยู่**

ในกรณีที่ประโยค (39) และ (40) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว **อยู่** ไม่สามารถปรากฏได้ เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทนี้ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้ **อยู่** ได้สามารถเลือกเน้นได้ ประโยค (39ข.) และ (40ข.) จึงไม่ถูกไวยากรณ์ แต่ถ้าประโยค (39) และ (40) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่เกิดขึ้นซ้ำๆ **อยู่** สามารถปรากฏได้ และแสดงความหมายว่า เหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการฉับพลันสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์การฉับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียว	
บริบทปกติ	ไม่สามารถปรากฏได้
เหตุการณ์การฉับพลันแบบเกิดขึ้นซ้ำๆ	
บริบทปกติ	$X_{i1+i1} X_{i2+i2} X_{i3+i3} \dots X_{in+tn}$

รูปภาพที่ 4.13 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการฉับพลัน

เนื่องจาก **อยู่** ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทการฉับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียวได้ แต่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทการฉับพลันแบบเกิดขึ้นซ้ำๆ ดังนั้นในภาพแทนนี้จึงมีกรอบภาพเพียงกรอบเดียวซึ่ง ส่วนกลางของเหตุการณ์ประเภทการฉับพลันแบบเกิดขึ้นซ้ำๆ ถูกเลือกเน้นหรือเป็นส่วนเด่น และองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน

4.3.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแบ่งประเภทย่อยออกเป็น 2 ประเภทคือ ก) โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงสภาพการณ์ชั่วคราวและ ข) โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงสภาพการณ์ถาวร ก) เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวเป็นเหตุการณ์การคงสภาพใดสภาพหนึ่ง

ของผู้ร่วมเหตุการณ์ และสภาพที่คงอยู่นี้เป็นเพียงคุณสมบัติชั่วคราวซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวประกอบด้วย จุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์⁴ ข) เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพที่เป็นคุณสมบัติของผู้ร่วมเหตุการณ์ และคุณสมบัติที่อ้างถึงนี้ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆได้อีก เหตุการณ์สภาพการณ์ถาวรที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับกลุ่มนี้เป็นสภาพการณ์ถาวรดั้งเดิม (original inherent state) ซึ่งแสดงการทรงสภาพถาวรซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ผู้ร่วมเหตุการณ์มีมาตั้งแต่เริ่มต้นการมีอยู่บนโลกความจริงของผู้ร่วมเหตุการณ์ เหตุการณ์ทรงสภาพประเภทนี้เป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกดังในประโยค *ภาพนี้วาดโดยศิลปินแห่งชาติ* แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เป็นคุณสมบัติถาวรที่ติดตัวมาตั้งแต่มีรูปภาพปรากฏในโลกความจริง และคุณสมบัตินี้จะไม่มีเปลี่ยนแปลงได้อีก โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวประกอบด้วย จุดเริ่มต้น และส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

สภาพการณ์ชั่วคราว	(ก)	X_i -----... (X_t)
สภาพการณ์ถาวร	(ข)	X_i _____ ...

รูปภาพที่ 4.14 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ์

- (41) ก. พวงมาลัยคล้องอยู่ที่หน้ารถ
ข. พวงมาลัยคล้องอยู่ที่หน้ารถอยู่
- (42) ก. งานกองนี้ล้างแล้ว
ข. งานกองนี้ล้างแล้วอยู่
- (43) ก. งานกองนี้ล้างไม่สะอาด
ข. งานกองนี้ล้างสะอาดอยู่
- (44) ก. ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน
ข. *ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมันอยู่

⁴ เนื่องจากจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ประเภทนี้เป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ดังนั้นจึงอยู่ในวงเล็บ

- (45) ก. ขนมพวงนี้ทำจากแป้งข้าวโพด
ข. *ขนมพวงนี้ทำจากแป้งข้าวโพด**อยู่**

เมื่อตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ **อยู่** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณพบว่า **อยู่** สามารถปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณชั่วคราว แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณถาวรได้ เมื่อ **อยู่** ปรากฏกับเหตุการณ์ประเภทสภาพการณชั่วคราวจะแสดงความหมายว่า ผู้ทรงสภาพคงสภาพใดสภาพหนึ่งอยู่ ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะที่ว่า ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม พวงมาลัยมีสภาพคล้องอยู่ที่หน้ารถ หรือ จานทรงสภาพล้างแล้ว หรือล้างไม่สะอาดอยู่ ส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ (static phase) ถูกเลือกเน้น **อยู่** ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทสภาพการณถาวรได้เนื่องจาก **อยู่** แสดงความไม่ถาวรของเหตุการณ์ (temporariness) (Boonyapatipark, 1983) ดังนั้นจึงไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงที่สูงซึ่งไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณถาวรได้

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

สภาพการณชั่วคราว	X_i ----- ... (X_t)
สภาพการณถาวร	ไม่สามารถปรากฏได้

รูปภาพที่ 4.15 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณ

ในภาพแทนนี้ส่วนกลางของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณชั่วคราวถูกเลือกเน้นหรือเป็นส่วนเด่น และองค์ประกอบอื่นๆในภาพแทนเป็นฐาน

เมื่อตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัถาวร ในบริบทปกติประโยค(48ข. และ49 ข.) จะผิดไวยากรณ์หรือมิฉะนั้นจะมีการใช้ค่อนข้างจำกัด เพราะ **อยู่** จะไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลาง เหตุการณ์ของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณัถาวรได้ แต่อย่างไรก็ตาม (48ข. และ49ข.) สามารถใช้ได้ ในบางบริบทเช่นผู้พูดต้องการเน้นเป็นพิเศษว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ทรงสภาพนั้นอยู่จริงเช่น **ฉันผ่านมา ตอนเที่ยงฉันเห็นต้นไม้โคนอยู่จริงๆ** บริบทนี้ผู้พูดต้องการเน้นว่าเมื่อตอนที่ตนผ่านมาตอน เที่ยงนั้น ตนได้เห็นต้นไม้ของเพื่อนมีสภาพโคนอยู่ เลยไปบอกเพื่อนแต่เมื่อกลับมาพบกับเพื่อนอีกที่ ต้นไม้กลับอยู่สภาพตั้งเหมือนไม่เคยได้โคนลงมา

นอกจากนี้โครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภทนี้สามารถปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณัลักษณะ **อยู่** ในบริบทปกติได้เมื่อมีกริยา **อยู่** และส่วนขยายแสดงสถานที่ปรากฏตามทำเช่นใน **ฉันผ่านมา ตอนเที่ยงตรงฉันเห็นต้นไม้โคนอยู่,ในสวนอยู่₂** ซึ่งในกรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่ากริยา **อยู่₁** แสดง ความหมาย “มี, ปรากฏ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ไม่ไปจากที่” ดังนั้นประโยค**ฉันผ่านมาตอนเที่ยงตรงฉันเห็น ต้นไม้โคนอยู่,ในสวน** แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณัชั่วคราวซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีหรือปรากฏ ต้นไม้ซึ่งมีสภาพโคน ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในสวน ไม่ใช่เหตุการณ์ประเภทสภาพการณัถาวร ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่₂** ได้

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณั ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

การณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัชั่วคราว	
บริบทปกติ	(ก) $X_{i1} \sim \dots \sim X_{i1} X_{i2} \text{---} \dots (X_{T2})$
การณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัถาวร	
บริบทปกติ	ไม่สามารถปรากฏได้
บริบทเฉพาะ	(ข) $X_{i1} \sim \dots \sim X_{i1} X_{i2} \text{---} \dots$

รูปภาพที่ 4.17 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณั

ภาพแทนด้านบนนี้ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับเหตุการณ์ประเภทการณัก่อนผลต่อด้วยสภาพการณัชั่วคราวซึ่งมีส่วนเด่นหรือส่วนที่ถูกเลือกเน้น คือส่วนกลางของเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ กรอบภาพ (ข) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับ

เหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรในกรณีบริบทพิเศษซึ่ง **อยู่** แสดงความหมาย การเน้นย้ำว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมผู้ร่วมเหตุการณ์ได้ทรงสภาพนั้นอยู่จริง ในกรณีนี้ ส่วนกลางของเหตุการณ์สภาพการณ์ถาวรเป็นส่วนเด่นและองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน

4.3.1.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน ประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลบประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อนซึ่ง ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 2 เหตุการณ์ต่อเนื่องกันโดยที่เหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์ สัมฤทธิผลต่อด้วยเหตุการณ์ย่อยที่สองคือสภาพการณ์ โครงสร้างอกรรมแบบสลบประเภทนี้สามารถ แบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีก 2 ประเภทตามลักษณะของสภาพการณ์คือ ก) เหตุการณ์ประเภท การณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวและ ข) เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วย สภาพการณ์ถาวร โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบประเภทนี้สามารถ แสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

(ก)	เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผล ต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว	$X_{i1} X_{t1} X_{i2} \dots \dots \dots (X_{t2})$ $S_n \quad S_{\eta}$
(ข)	เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผล ต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร	$X_{i1} X_{t1} X_{i2} \dots \dots \dots$ $S_n \quad S_{\eta}$

รูปภาพที่ 4.18 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภท การณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์

(50) ก. ไฟดับ ข. ไฟดับ อยู่	(51) ก. รถหยุด ข. รถหยุด อยู่

เมื่อตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวดังใน (50ข. และ 51ข.) ความหมายเชิงการณ์ลักษณะที่แสดงคือ ผู้ร่วมเหตุการณ์คงสภาพอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกร ม ไฟทรงสภาพดับอยู่ และรถทรงสภาพหยุดอยู่ไม่มีการเคลื่อนไหว สำหรับความหมายนี้ **อยู่** ทำ หน้าที่เลือกเฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพของเหตุการณ์ S_{η}

- (52) ก. ตะเกียบหัก
ข. ?ตะเกียบหัก**อยู่**

เมื่อ **อยู่** ปรากฏกับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรประโยคที่ได้จะฟังดูไม่เป็นธรรมชาติ หรือใช้ได้เฉพาะบางบริบทเท่านั้น ประโยค (52ข.) จึงสามารถใช้ได้เฉพาะบางบริบทเช่น ผู้พูดต้องการเน้นย้ำว่าผู้ทรงสภาพคงสภาพนั้นๆอยู่จริงๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เช่นในบริบทที่แม่บอกให้ลูกไปหยิบตะเกียบในครัวมาใช้ แต่ลูกตอบว่ามันมีสภาพหัก ไม่สามารถเอามาใช้ได้

- (53) ก. ไปเอาตะเกียบอันที่แม่ให้มาใช้สิ
ข. มันหักอยู่..ใช้ไม่ได้

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราว	
บริบทปกติ	(ก) $X_{i1} X_{t1} X_{i2} \text{---} \dots (X_{i2})$
เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร	
บริบทปกติ	ไม่สามารถปรากฏได้
บริบทพิเศษ	(ข) $X_{i1} X_{t1} X_{i2} \text{---} \dots$

รูปภาพที่ 4.19 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

ภาพแทนนี้ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบซึ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับเมื่อ **อยู่** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ กล่าวคือ ในกรอบภาพ (ก) ส่วนเด่นคือส่วนกลางของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว และในกรอบภาพ (ข) ส่วนที่ถูกละเลือนคือส่วนกลางของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร

4.3.2 ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดย *อยู่*

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆและความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยแต่ละปฏิสัมพันธ์สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างอกรรมแบบสลับ		ความหมายเชิงการณลักษณะ
1	การณกระทำ	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะพลวัตถูกเลือกเน้น: เหตุการณพลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
2	การณจับปล้น	
	2.1 เกิดขึ้นครั้งเดียว	ไม่สามารถปรากฏได้
	2.1 เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะพลวัตถูกเลือกเน้น: เหตุการณพลวัตกำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
3	สภาพการณ	
	3.1 สภาพการณชั่วคราว	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะสภาพถูกเลือกเน้น: เหตุการณทรงสภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
	3.2 สภาพการณถาวร	ไม่สามารถปรากฏได้
4	การณก่อผล/สภาพการณ	
	4.1 การณก่อผล/ สภาพการณชั่วคราว	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะสภาพถูกเลือกเน้น: เหตุการณทรงสภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
	4.2 *การณก่อผล/ สภาพการณถาวร	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะสภาพถูกเลือกเน้น: เหตุการณทรงสภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (ผู้พูดเน้น ย้าว่าผู้ร่วมเหตุการณได้ทรงสภาพนั้นอยู่จริง)
5	การณสัมฤทธิผล/สภาพการณ	
	5.1 การณสัมฤทธิผล/ สภาพการณชั่วคราว	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะสภาพถูกเลือกเน้น: เหตุการณทรงสภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม
	5.2 *การณสัมฤทธิผล/ สภาพการณถาวร	ส่วนกลางเหตุการณที่มีลักษณะสภาพถูกเลือกเน้น: เหตุการณทรงสภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (ผู้พูดเน้น ย้าว่าผู้ร่วมเหตุการณได้ทรงสภาพนั้นอยู่จริง)

เครื่องหมาย * แสดงว่า *อยู่* สามารถปรากฏได้ในกรณีบริบทเฉพาะหรือบริบทพิเศษ

ตารางที่ 4.2 สรุปปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *อยู่* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ
และความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยแต่ละปฏิสัมพันธ์

อยู่ สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพหรือส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต และแสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ หรือเหตุการณ์พลวัตที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม **อยู่** มีข้อจำกัดการปรากฏบางประการดังนี้ ประการแรก **อยู่** จะสามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตได้ก็ต่อเมื่อเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์พลวัตแบบไม่มีขอบเขตเวลา (atelic process) (การกระทำ และการณ์ฉบับพลันแบบเกิดขึ้นๆ) ประการที่สอง **อยู่** จะสามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพของสภาพการณ์ชั่วคราวเท่านั้น ไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ของสภาพการณ์ถาวรได้ ยกเว้นในกรณีที่ผู้พูดต้องการเน้นย้ำเป็นพิเศษว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ทรงสภาพถาวรนั้นอยู่จริง หรือเป็นการใช้ในบริบทเฉพาะ

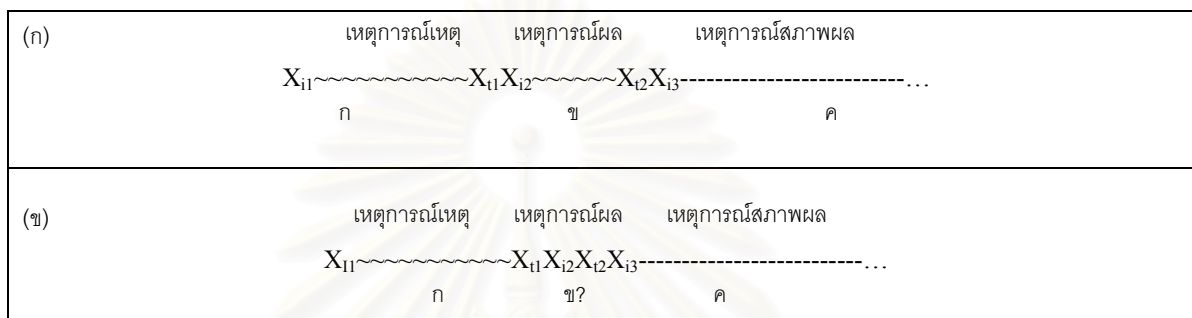
ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **อยู่** กับโครงสร้างเหตุการณ์มีประเด็นที่น่าสนใจในกรณีที่ **อยู่** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ ในโครงสร้างของเหตุการณ์ประเภทนี้มีส่วนกลางอยู่ 2 ชนิดคือส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต และส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพให้ **อยู่** ได้เลือกเน้น แต่ **อยู่** จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพเท่านั้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าคุณสมบัติทางความหมายลักษณะสภาพเป็นคุณสมบัติทางความหมายที่มีความสำคัญกับ **อยู่**

4.4 การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์สองประเภทในภาษาไทย: การณ์ลักษณะกำลังเกิดขึ้น (dynamic progressive) และการณ์ลักษณะทรงสภาพ (stative progressive)

การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) หมายถึง ลักษณะมุมมองหนึ่งซึ่งผู้พูดมองเหตุการณ์ภายในขอบเขตเวลาโดยที่ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (Smith, 1991, 1997) จุดเน้นย้ำ (focus) อยู่ที่เฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์เท่านั้น จากคำจำกัดความนี้ทำให้ตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์สองประเภทในห่วงโซ่การีต⁵ ในแผนภาพ 4.20

⁵ ห่วงโซ่การีต (causal chain) ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบซึ่งเป็นเหตุการณ์ 3 เหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์กันคือ เหตุการณ์แรก ก เหตุการณ์เหตุ (causing event) เหตุการณ์ที่สอง ข เหตุการณ์ผล (caused event) และเหตุการณ์สุดท้าย ค สภาพผล (resulting state) จุดเริ่มต้นของห่วงโซ่การีตคือจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์เหตุ คือมีผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีบทบาทเป็นผู้ก่อเหตุ (causer) กระทำการบางอย่างกับผู้รับเหตุ (causee) และเหตุการณ์เหตุนี้ส่งผลให้เกิด

ส่วนกลางเหตุการณ์ประเภทแรกคือส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) หรือ ก และ ข ส่วนกลางเหตุการณ์ประเภทที่สองคือส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ (static phase) หรือ ค ถ้าหากตัวบ่งชี้การณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์เลือก ก หรือ ข ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นยังไม่เสร็จสิ้น (dynamic progressive) เช่น **แดงกำลังเปิดประตู** และ **ประตูกำลังเปิด**

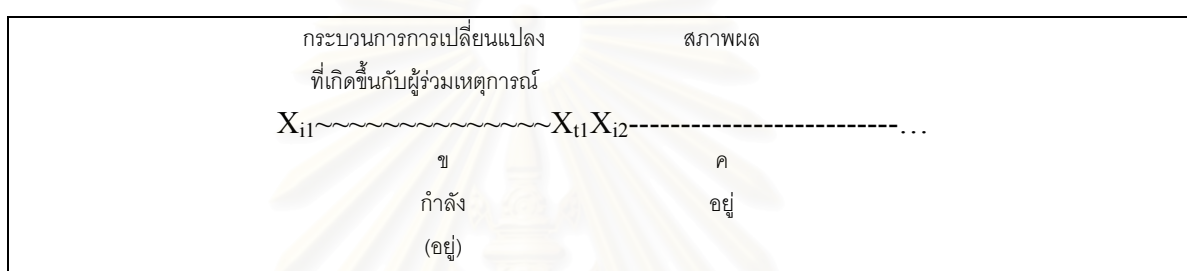

รูปภาพที่ 4.20 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ต่างๆในห่วงโซ่การรีด

ในภาพแทน 4.20 (ก.) เนื่องจากเหตุการณ์ผลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาดังนั้นมีส่วนกลางเหตุการณ์ที่เราสามารถรับรู้ได้ แต่อย่างไรก็ตามถ้าหากเหตุการณ์ผลเกิดขึ้นแบบฉับพลันใน เช่น **ไฟหน้ารถกระบะพริบหนึ่งครั้ง** โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ผลในห่วงโซ่การรีดสามารถแสดงโดยแผนภาพ 4.20 (ข.) X_{i1} X_{i2} และ X_{i3} อยู่ในตำแหน่งเดียวกันไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ของเหตุการณ์ผลที่เราสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจน ดังนั้นโดยปกติแล้วจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้ อย่างไรก็ตามหากผู้พูดต้องการอ้างถึงส่วนกลางของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน ข เหตุการณ์นั้นจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative) เช่น **ไฟหน้ารถกำลังกระพริบไปเรื่อยๆ** ไม่ใช่เหตุการณ์ฉับพลันที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวดังนั้นประโยค ***ไฟหน้ารถกำลังกระพริบครั้งหนึ่ง** จึงไม่ถูกไวยากรณ์ แต่ถ้าหากตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เลือก ค ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือเหตุการณ์สภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (stative progressive) เช่น **ประตูเปิดอยู่**

องค์ประกอบที่สองคือ เหตุการณ์ผลซึ่งเป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ และเมื่อเหตุการณ์ผลดำเนินไปจนถึงจุดสิ้นสุดก็จะเป็นจุดเริ่มต้นขององค์ประกอบที่สาม หรือ สภาพผลซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้รับเหตุคงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเหตุการณ์ผลสิ้นสุดลง

เนื่องจากโครงสร้างอรรถแบบสลัปในภาษาไทยแสดงเหตุการณ์ผล และ/หรือสภาพผล ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุและ/หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์หลังจากการเปลี่ยนแปลงจบสิ้นลง อีกทั้งเราสามารถอ้างถึงเหตุการณ์เหล่านี้ได้โดยไม่ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์เหตุหรือบทบาทของผู้ก่อเหตุได้ ดังนั้นในแผนภาพ 4.21 ผู้วิจัยจึงตัดเหตุการณ์เหตุ (causing event) ออกและเรียกเหตุการณ์ผล (caused event) ใหม่ว่าเป็นเพียงกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมเหตุการณ์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *กำลัง* และ *อยู่* กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลัปประเภทต่างๆสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 4.21 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์กับโครงสร้างอรรถแบบสลัปในภาษาไทย

ในกรณีบริบทปกติ *กำลัง* จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) หรือ ก ของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมเหตุการณ์ แต่ไม่เลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ (static phase) หรือ ค ของสภาพผล (resulting state) ในขณะที่ *อยู่* จะเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ (static phase) ของสภาพผล หรือ ค

แต่อย่างไรก็ตาม *กำลัง* และ *อยู่* มีการใช้ที่ซ้อนเหลื่อมกัน (overlap) ในบางกรณีคือ *อยู่* สามารถเลือก ข ได้ถ้าหากเป็นเหตุการณ์พลวัตที่ไม่มีขอบเขตเวลา (เหตุการณ์ประเภทการกระทำ เช่น *เรือแล่นอยู่*) หรือเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ โดยไม่มีขอบเขตเวลา (เหตุการณ์ประเภทการณฉบับพลันเช่น *ไฟนํารถกระพริบอยู่*) ดังนั้น *อยู่* ที่ ข จึงอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ

จะเห็นได้ว่าในกรณีบริบทปกติ *กำลัง* และ *อยู่* ทำหน้าที่เลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีคุณสมบัติทางความหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้คุณสมบัติทางความหมายของส่วนกลางเหตุการณ์เป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทย่อยของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ โดยที่ *กำลัง* เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แสดงเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น (dynamic progressive) ซึ่งมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) เป็นคุณสมบัติสำคัญ

ในขณะที่ **อยู่** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ (stative progressive) ซึ่งมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะสภาพ (stativity) เป็นคุณสมบัติสำคัญ

เมื่อผู้พูดใช้ **กำลัง** ในการอ้างถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ผู้พูดตั้งใจจะอ้างถึงเหตุการณ์นั้นว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เหตุการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นแบบมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมีจุดสนใจพิเศษที่ลักษณะพลวัตของเหตุการณ์ เห็นได้จากปฏิสัมพันธ์ในกรณีบริบทปกติ **กำลัง** จะเลือกเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตแบบกินเวลาเท่านั้น ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ที่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) หรือโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ประเภท การณ์กระทำ การณ์จับพลัน การณ์ก่อผล/สภาพการณ์ แต่ **กำลัง** จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงสภาพการณ์ชั่วคราวและถาวร และการณ์สัมฤทธิ์ผล/สภาพการณ์ เนื่องจากในโครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบเหล่านี้ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ **กำลัง** ได้เลือกเน้น

คุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตของ **กำลัง** แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผล/สภาพการณ์ ซึ่งในโครงสร้างของเหตุการณ์เหล่านี้มีส่วนกลางเหตุการณ์สองประเภทคือส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต (dynamic phase) ของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับผู้ร่วมเหตุการณ์ และส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ (static phase) ของสภาพผลให้ **กำลัง** เลือกเน้น แต่อย่างไรก็ตาม **กำลัง** จะเลือกเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเท่านั้นเช่น **ประตูกำลังเปิด** และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตูกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

นอกจากนี้เมื่อ **กำลัง** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล/สภาพการณ์ เช่น **ตะเกียบหัก** ซึ่งในกรณีบริบทปกติแล้ว **กำลัง** ไม่สามารถปรากฏได้เนื่องจากไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้เลือก แต่พบว่าในกรณีบริบทพิเศษเช่นในบริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) ผู้พูดสามารถอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบจับพลันนี้โดยใช้ **กำลัง** ได้เช่นใน **ตะเกียบค่อยๆหักช้าๆ** ซึ่งในกรณีนี้เหตุการณ์พลวัตแบบจับพลันถูกตีความใหม่ว่าเกิดขึ้นแบบกินเวลา ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า **กำลัง** สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเหตุการณ์ของเหตุการณ์พลวัตแบบจับพลันหรือเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล และการณ์จับพลันให้มีลักษณะคล้ายกับเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผลซึ่งเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้น

แบบกินเวลาได้โดยยึดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ออกจากกันจนทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเพื่อให้ **กำลัง** ได้เลือกเน้น แต่ **อยู่** ไม่สามารถใช้ได้ในกรณีความหมายนี้

ในทางตรงกันข้าม **อยู่** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทรงสภาพ (stative progressive) แสดงเหตุการณ์สภาพคงอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เป็นเหตุการณ์ที่มีสภาพนิ่งหรือคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ผู้พูดใช้ **อยู่** เพื่อแสดงจุดสนใจที่การคงสภาพอยู่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้ร่วมเหตุการณ์ เห็นได้จากเมื่อ **อยู่** ปรากฏในโครงสร้างแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณก่อนผล/สภาพการณชั่วคราวเช่น **ประตูเปิดอยู่** ในประโยคนี้ **อยู่** จะเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ ไม่สามารถเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตได้ ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ ประตูทรงสภาพเปิดอยู่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ไม่ใช่เหตุการณ์การเปิดของประตูกำลังเกิดขึ้นเหมือนกับเมื่อมี **กำลัง** ปรากฏ นอกจากนี้ **อยู่** ยังมีความหมาย ความชั่วคราว (temporariness) ของสภาพเป็นนัยซึ่งเห็นได้จากในกรณีบริบทปกติ **อยู่** สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลบแสดงสภาพการณชั่วคราว แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลบแสดงสภาพการณถาวร การณก่อนผล/สภาพการณถาวร และ การณสัมฤทธิ์ผล/สภาพการณถาวร **อยู่** จะสามารถเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ของสภาพการณถาวรได้ก็ต่อเมื่อผู้พูดต้องการเน้นย้ำเป็นพิเศษว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ได้ทรงสภาพถาวรนั้นอยู่จริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมเช่น **ตะเกียบอันที่แม่ให้อามาน่ะ...มันหักอยู่...เลยไม่ได้เอามาด้วย** เป็นต้น หรือในกรณีที่สภาพถาวรถูกตีความใหม่ว่าเป็นสภาพชั่วคราวซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพขึ้นได้อีกภายหลังเช่น **เขาเป็นคนไทยอยู่ ยังไม่ได้ขอเปลี่ยนสัญชาติ** เป็นต้น

ในการอธิบายสาเหตุที่เรามีกระบวนการการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) ว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** แสดงเหตุการณ์ที่อ้างถึงว่ามีความเป็นสภาพมากกว่า **กำลัง** นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากในปัจจุบันคำว่า **อยู่** ยังคงสามารถใช้เป็นคำหลัก (lexical word) ประเภทคำกริยา และการใช้ **อยู่** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์นั้นเป็นผลมาจากการผ่านกระบวนการเปลี่ยนเป็นคำไวยากรณ์มาจากคำกริยา

มิ่งมิตร (2547) กล่าวว่าในสมัยสุโขทัยคำว่า **อยู่** ปรากฏใช้เป็นคำกริยาซึ่งอาจจะปรากฏเดี่ยวเป็นกริยาหลัก ปรากฏในตำแหน่งแรกหรือปรากฏตามท้ายกริยาอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียง ไม่ว่าจะกริยา **อยู่** จะปรากฏในตำแหน่งใดในประโยคกริยา **อยู่** แสดงความหมายหลักว่า **“มี ปรากฏ ณ ที่ใด ที่หนึ่ง ไม่ไปจากที่”** แต่ในโครงสร้าง กริยา+**อยู่**+นามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่ เช่น **มักจำศีล**

ภavana อยู่กลางป่า หรือ *พระพุทธรูปยืนอันสถิตอยู่ด้านปลา...กนี้* ในประโยคเหล่านี้ กริยา *อยู่* ยังแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแสดงลักษณะการดำเนินอยู่ของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาตัวแรก ควบคู่ไปกับความหมายหลัก *“มี ปรากฏ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ไม่ไปจากที่”* อีกด้วย ในกรณีนี้มิ่งมิตรตั้งข้อสังเกตว่าเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการกลายเป็นคำไวยการณแสดงการณลักษณะของ *อยู่* ต่อมาในสมัยอยุธยา มิ่งมิตรพบว่า *อยู่* สามารถปรากฏท้ายประโยคโดยไม่มีหน่วยใดตามท้ายซึ่งเป็นตำแหน่งที่ไม่พบในข้อมูลสมัยสุโขทัย ในตำแหน่งนี้ *อยู่* ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยการณแสดงการณดำเนินอยู่ของเหตุการณ์ เช่นใน *ครั้งรุ่งเช้าเศรษฐีธิดานั้นเลงเหินสามีตายล้มอยู่* จากนั้นเป็นต้นมา *อยู่* สามารถปรากฏใช้เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยการณจนถึงภาษาไทยปัจจุบัน (มิ่งมิตร 2547)

เมื่อ *อยู่* ปรากฏใช้เป็นคำกริยาในประโยค *อยู่* มีความหมายหลักว่า *“มี ปรากฏ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ไม่ไปจากที่”* เมื่อกริยา *อยู่* ปรากฏร่วมกับคำบุพบทวลีจะแสดงความหมายการมีหรือการปรากฏของ สิ่งโคจร⁶ (trajector) ณ ตำแหน่ง และตำแหน่งนั้นมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับตำแหน่งของ สิ่งอ้างอิง (landmark) เช่น

(54) แดงอยู่หลังบ้าน

ใน (54) *อยู่* ปรากฏใช้เป็นกริยาหลักของโครงสร้างและมีบุพบทวลีแสดงสถานที่ *หลังบ้าน* ปรากฏตามท้าย ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การปรากฏของสิ่งโคจรรูปธรรม ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงรูปธรรม กล่าวคือเป็นเหตุการณ์การมีหรือปรากฏของแดง ณ ตำแหน่งด้านหลังของบ้าน จะเห็นได้ว่า เมื่อ *อยู่* ปรากฏเป็นกริยาหลัก *อยู่* แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการณลักษณะประจำค่าประเภทสภาพการณชั่วครวซึ่งมีลักษณะสภาพ ไม่มีลักษณะพลวัตหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ และสภาพนี้มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต ไม่ใช่สภาพที่

⁶ สิ่งโคจร และสิ่งอ้างอิง เป็นคำศัพท์เฉพาะทางภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) ที่คิดขึ้นโดยแลงแอกเคอร์ (Langacker, 1991) เพื่อเรียกองค์ประกอบ ภาพ (figure) และ พื้น (ground) ตามแนวคิดเรื่องการแยกภาพและพื้น (figure/ground segregation) ในทางจิตวิทยา ภาพ หรือ สิ่งโคจร เป็นองค์ประกอบที่มีรูปร่างชัดเจนและมีโครงสร้างต่อเนื่อง แต่พื้นหรือสิ่งอ้างอิงไม่มีรูปร่างและโครงสร้างที่ชัดเจนดังนั้นวัตถุจึงจะเด่นกว่าพื้นเช่นในประโยคดังต่อไปนี้ *The balloon is flying over the house.* ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การลอยอยู่เหนือบ้านของบอลลูน จากเหตุการณ์นี้ บอลลูนเป็นสิ่งเคลื่อนที่แต่บ้านไม่เคลื่อนที่บอลลูนจึงเป็นสิ่งที่เด่นในการรับรู้มากกว่าบ้านดังนั้นความสัมพันธ์บอลลูนเป็นวัตถุและบ้านเป็นพื้น

เป็นคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ แดงอาจจะเดินไปหน้าบ้าน บนบ้าน หรือออกจากบ้านเมื่อใดก็ได้

นอกจากนี้ **อยู่** ยังสามารถแสดงการมีหรือการปรากฏของสิ่งโคจรที่เป็นนามธรรม ณ ตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิงที่เป็นรูปธรรมได้เช่นเมื่อกริยา **อยู่** ปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียงและมีนามวลีหรือบุพบทลีบ่งสถานที่ปรากฏตามท้ายเช่น

(55) แดงนอนอยู่หลังบ้าน

ในประโยคนี้ กริยา **อยู่** ปรากฏตามหลังกริยา **นอน** ในหน่วยสร้างกริยาเรียงและมีบุพบทลีแสดงสถานที่ **หลังบ้าน** ปรากฏตามท้าย กริยา **อยู่** ในประโยคนี้แสดงการปรากฏ ณ ตำแหน่งของสิ่งโคจรที่เป็นนามธรรมคือ เหตุการณ์การนอนของแดง ตำแหน่งของสิ่งโคจรนี้มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิงที่เป็นรูปธรรม **บ้าน** คือมีเหตุการณ์การนอนของแดงปรากฏ ณ ตำแหน่งหลังบ้าน ตอนเวลาอ้างอิงหรือ เวลาวัจนกรรม

เมื่อ **อยู่** ปรากฏใช้เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** แสดงความหมายการมีหรือการปรากฏของสิ่งโคจรนามธรรมคือเหตุการณ์ ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับตำแหน่งของสิ่งอ้างอิงนามธรรมคือเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมบนเส้นเวลา โดยที่มีหรือปรากฏเหตุการณ์อยู่ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งของสิ่งอ้างอิงเช่นใน

(56) ตอนนี้แดงนอนอยู่, หลังบ้านอยู่... ยัง ไม่ได้ออกไปไหน

ประโยค **แดงนอนอยู่, หลังบ้าน** แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว ไม่มีลักษณะพลวัต ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเป็นเหตุการณ์กินเวลา ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่**₂ แสดงความหมายว่ามีหรือปรากฏส่วนกลางของเหตุการณ์ การนอนอยู่หลังบ้านของแดง ปรากฏ ณ ตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งของเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมบนเส้นเวลา

เมื่อมาถึงจุดนี้อาจกล่าวได้ว่า ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** เลื่อนเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพไม่ใช่ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต อีกทั้งตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** สามารถปรากฏร่วมกับสภาพการณ์ชั่วคราวแต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับสภาพการณ์ถาวรได้ ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากการใช้ **อยู่** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** ยังไม่ทิ้งเค้าความหมายเดิมของการเป็นกริยาซึ่งแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว

ในกรณีนี้ *กำลัง* และ *อยู่* มีการใช้ซ้อนเหลื่อมกันคือเมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบ สลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำเช่น *เรือกำลังแล่น* และ *เรือแล่นอยู่* และโครงสร้างอกรรมแบบ สลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพันเช่น *ไฟหน้ารถกำลังกระพริบ* และ *ไฟหน้ารถ กระพริบอยู่* ถึงแม้ว่าความหมายเชิงการณ์ลักษณะที่แสดงจะคล้ายกันคือเหตุการณ์พลวัตกำลัง เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม แต่เมื่อเปรียบเทียบความหมายกันโดยละเอียดพบว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดย *อยู่* นั้นจะมีลักษณะเป็นสภาพมากกว่าเมื่อผู้พูดใช้ *กำลัง* เช่นใน *เรือกำลัง แล่น* *เรือแล่นอยู่* ในการอ้างถึงเหตุการณ์โดยใช้ *กำลัง* ผู้พูดต้องการเน้นย้ำไปที่การเกิดขึ้นของ กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพลวัต แต่เมื่อใช้ *อยู่* ในการอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกันนั้นจุดเน้น ย้ำของผู้พูดแตกต่างกันออกไป กล่าวคือผู้พูดต้องการเน้นย้ำที่การมีหรือการปรากฏของเหตุการณ์การ แล่นของเรือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ซึ่งเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตว่ามีลักษณะเป็น สภาพคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพกล่าวคือ ยังไม่เสร็จสิ้น ดังนั้นเราจึงสามารถใช้ทั้ง *กำลัง* และ *อยู่* ร่วมกันดังใน *ตอนนี้เรือกำลังแล่นอยู่* ประโยคนี้แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจน กรรมได้มีเหตุการณ์พลวัตการแล่นของเรือกำลังดำเนินอยู่ และเหตุการณ์นี้มีลักษณะเป็นสภาพคงที่ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือจบสิ้นลง

4.5 แล้ว

ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาตอนนี้ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ ส่วนที่หนึ่งเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *แล้ว* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ และส่วนที่สองเป็นการสรุปความหมายเชิงการณ์ ลักษณะที่แสดงโดย *แล้ว*

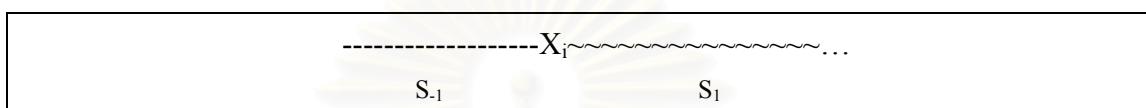
4.5.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *แล้ว* กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การปรากฏร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า *แล้ว* กับ โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ในแง่ข้อจำกัดการปรากฏร่วม *แล้ว* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร แต่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทอื่นๆได้ทุกประเภท ในแง่ปฏิสัมพันธ์ *แล้ว* จะเลือกเน้นขอบเขตเหตุการณ์ซึ่งอาจจะเป็นจุดเริ่มต้น หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้

4.5.1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง *แล้ว* กับโครงสร้างอรรถกรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์กระทำ

โครงสร้างอรรถกรมแบบสลัประเภทนี้แสดงเหตุการณ์พลวัต กิณเวลา ไม่มีขอบเขตเวลา ดังนั้นโครงสร้างเหตุการณ์จึงประกอบไปด้วยจุดเริ่มต้นและส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 4.22 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถกรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำ

สัญลักษณ์ S_{-1} หมายถึงเหตุการณ์สภาพพัก (rest state) ซึ่งเป็นสภาพก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำ สัญลักษณ์ S_1 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถกรมแบบสลั

(57) *เรือแล่นแล้ว*

(58) *รถถอยแล้ว*

เมื่อ *แล้ว* ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถกรมแบบสลัประเภทนี้ดังใน (57) และ (58) พบว่า *แล้ว* มีปฏิสัมพันธ์กับขอบเขตของโครงสร้างเหตุการณ์ คือเลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์พลวัตและแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การแล่นของเรือและการถอยของรถนั้นได้เริ่มต้นขึ้นแต่ยังไม่เสร็จสิ้นลง (inchoative) ผู้พูดมีจุดสนใจอยู่ที่จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพหรือจุดเชื่อมต่อ (transition) ระหว่างเหตุการณ์สภาพพัก (rest state) (S_{-1}) หรือสภาพที่เรือและรถมีสภาพหยุดนิ่งอยู่กับที่ กับเหตุการณ์พลวัตที่เรือและรถมีการเคลื่อนที่ (S_1) นอกจากนี้เนื่องจาก *แล้ว* แสดงจุดเน้นย้ำที่จุดเชื่อมต่อระหว่างสภาพที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงยังไม่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้น ดังนั้น *แล้ว* จึงแสดงความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมเช่น ประโยค (43) แสดงเหตุการณ์การแล่นของเรือซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่แตกต่างไปจากสภาพพักหน้าของเรือ ในอดีตเรือมีสภาพหยุดนิ่งอยู่กับที่ ไม่มีการเคลื่อนที่ แต่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรรม เรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพคือเรือมีการเคลื่อนที่ แต่ประโยคเดียวกันเมื่อไม่มี *แล้ว* ปรากฏเช่น *เรือแล่น* จะแสดงเพียงเหตุการณ์พลวัต คือเรือมีการเคลื่อนที่ แต่ไม่ได้มีความหมายโดยนัยว่าการแล่นของเรือเป็นเหตุการณ์ใหม่เหมือนกับ (57)

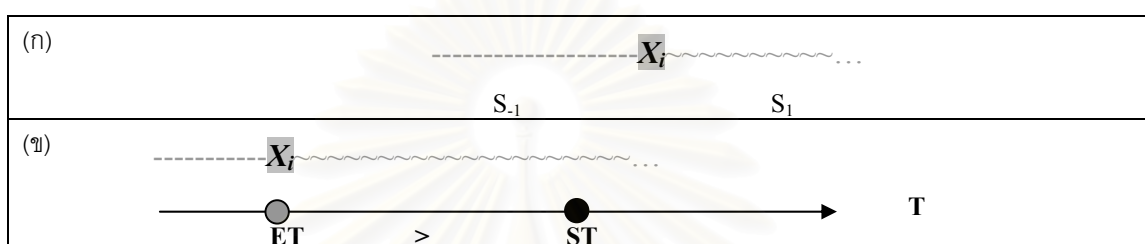
เหตุการณ์พลวัตการแล่นของเรือและการถอยของรถเริ่มเกิดขึ้นเมื่อใดนั้นจำเป็นต้องใช้บริบท สนทนาในการตีความ ดังนั้นเหตุการณ์ที่อ้างถึงจึงอาจเกิดขึ้นก่อนหรือพร้อมกันกับเวลาอ้างอิงหรือ เวลาวัจนกรรมก็เป็นได้เช่น ในบริบทที่ผู้พูดรีบมาที่ท่าเรือเพื่อที่จะขึ้นเรือ แต่มาไม่ทัน เรือได้แล่น ออกไปก่อนหน้าที่ผู้พูดจะมาถึง ทันทีที่ผู้พูดมาถึงท่าเรือแล้วไม่พบเรือเทียบท่าอยู่ ผู้พูดสามารถพูดว่า **เรือแล่น(ไป)แล้ว** ในกรณีนี้จุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่แล่นเป็นแล่นของเรือได้เกิดขึ้นก่อนเวลา อ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ดังนั้นประโยคนั้นนอกจากจะแสดงความหมายการเน้นย้ำที่การเปลี่ยนแปลง สภาพของเรือแล้ว ยังแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) ประเภทเหตุการณ์ พลวัตที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และดำเนินต่อไป เรื่อยๆ (anterior continuing) ควบคู่ไปด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การแล่นของเรือว่า ได้เกิดขึ้น ณ จุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่งในอดีต และเหตุการณ์การแล่นของเรือและการถอยของรถยัง ดำเนินต่อมาเรื่อยๆยังไม่สิ้นสุดลงจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

สำหรับความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ในลักษณะนี้ **แล้ว** มักจะปรากฏร่วมกับส่วน ขยายที่แสดงว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกร มเช่น ส่วนขยายแสดงระยะเวลา เช่น **เรือแล่นไปสิบนาทีแล้ว** ส่วนขยายแสดงจุดเวลาเริ่มต้นของ เหตุการณ์เช่น **เรือแล่นไปแล้วตั้งแต่สิบโมง** ส่วนขยาย **ไปสิบนาที** แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ การแล่นของเรือได้เกิดขึ้นและดำเนินต่อมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมเป็นระยะเวลาสิบนาที ส่วนขยาย **ตั้งแต่สิบโมง** แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การแล่นของเรือได้เริ่มเกิดขึ้นเวลาสิบโมงซึ่ง เป็นเวลาในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ในกรณีนี้ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมจะต้องเป็นจุดเวลาหลังจากสิบนาฬิกาเป็นต้นไป ไม่สามารถเป็นจุดเวลาก่อนสิบนาฬิกาได้เช่น หากเวลาอ้างอิงหรือเวลา วัจนกรรมคือสิบเอ็ดนาฬิกา ประโยค **เรือแล่นไปตั้งแต่สิบโมงแล้ว** ยอมรับได้แต่ถ้าเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมคือเก้านาฬิกา ประโยคเดียวกันนี้จะใช้ไม่ได้ทันที

ในอีกบริบทหนึ่งหากผู้พูดกำลังนั่งอยู่ในเรือและกำลังรอให้เรือออกจากท่า ทันทีที่เรือแล่นออก จากท่าผู้พูดสามารถพูดได้ว่า **เรือแล่นแล้ว** ซึ่งในกรณีนี้จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นเป็นจุด เดียวกันกับเวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม จึงทำให้ประโยคดังกล่าวแสดงความหมายการเน้นย้ำที่ จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่แล่นเป็นแล่นเพียงอย่างเดียว ไม่ได้แสดงความ หมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ นอกจากนี้การใช้ **แล้ว** เพื่อแสดงความหมายเน้นย้ำที่การ เปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่เกิดขึ้นเป็นเกิดขึ้นของเหตุการณ์มักจะปรากฏในประโยคคำถามในกรณีที่ผู้ ถามต้องการทราบว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นหรือยังไม่เกิดขึ้นเช่น **เรือแล่นไปแล้วหรือยัง**

สรุป ในกรณีคำถามประเภทนี้ความหมายความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ไม่ขัดแย้งกับความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือการเกิดขึ้นของเหตุการณ์เพราะ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมนั้นๆ ผู้ถามต้องการทราบแต่เพียงแต่ว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่เกิดขึ้น

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.23 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการกระทำ

ภาพแทน 4.23 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบโดยที่กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำซึ่งจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ (X_i) หรือจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{-1} กับ S_1 ถูกเลือกเน้นหรือเป็นส่วนเด่นส่วนองค์ประกอบอื่นๆ เป็นฐาน กรอบภาพ (ข) แสดงว่าหากจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้น (event time (ET)) เกิดก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม (speech-act time (ST)) หรือมีความสัมพันธ์แบบ $ET > ST$ บนเส้นเวลา (time line (T)) **แล้ว** จะแสดงความหมายเชิงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing)

4.5.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์ฉับพลัน

เหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลา เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในทันทีหรือภายในระยะเวลาสั้น ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทนี้จึงประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในตำแหน่งเดียวกันหรือติดกันและไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันนี้สามารถเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวหรือเกิดซ้ำๆ (iterative) ก็ได้ ดังนั้นโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทนี้จึงมีสองลักษณะซึ่งแสดงโดยแผนภาพได้ดังนี้

(ก)	เหตุการณ์การณั้ดับพลัน แบบเกิดขึ้นครั้งเดียว	----- $X_i X_t$ ----- S ₋₁ S ₁ S ₂
(ข)	เหตุการณ์การณั้ดับพลัน แบบเกิดขึ้นซ้ำๆ	----- $X_{i+1} X_{i+2} X_{i+3} \dots X_{i+n}$ ----- S ₋₁ S ₁ S ₂

รูปภาพที่ 4.24 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดง
เหตุการณ์ไม่ซ้ำซ้อนประเภทการณั้ดับพลัน

สัญลักษณ์ S₋₁ หมายถึงเหตุการณ์สภาพพัก (rest state) หรือสภาพก่อนเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ (rest state) สัญลักษณ์ S₁ แสดงเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ และสัญลักษณ์ S₂ หมายถึงสภาพพักหรือเหตุการณ์สภาพหลังจากเหตุการณ์ S₁ จบลง กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณั้ดับพลันในกรณีที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวเช่น **ไฟน้ารถกระพริบหนึ่งครั้ง** โครงสร้างเหตุการณ์จะประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ในกรณีที่เหตุการณ์การณั้ดับพลันเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ เช่น **ไฟน้ารถกระพริบไปเรื่อย ๆ** เหตุการณ์การกระพริบของไฟน้ารถนี้จะเป็นเหตุการณ์ใหญ่ (macro event) ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย (sub-event) หลายเหตุการณ์ เหตุการณ์ย่อยเหตุการณ์แรก (X_{i+1}) จะเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ใหญ่ และเหตุการณ์ย่อยถัดมา ($X_{i+2} X_{i+3} \dots$) จะเป็นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆไม่มีขอบเขตเหตุการณ์ที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ดีเนื่องจากเหตุการณ์ย่อยแต่ละเหตุการณ์ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นเหตุการณ์ใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้ (X_{i+n}) หมายถึงเหตุการณ์ย่อยสุดท้าย ซึ่งสามารถเป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ใหญ่ได้ โครงสร้างภายในของเหตุการณ์การณั้ดับพลันในกรณีนี้แสดงโดยกรอบภาพ (ข)

เมื่อ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณั้ดับพลันดังใน (59) และ (60) **แล้ว** สามารถมีปฏิสัมพันธ์ขอบขอบเขตของโครงสร้างเหตุการณ์ดังนี้

(59) ไฟน้ารถกระพริบ**แล้ว**

(60) ลูกบอลแดง**แล้ว**

ในกรณีที่ประโยค (59) และ (60) แสดงเหตุการณ์การณั้ดับพลันที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว **แล้ว** จะเลือกเน้นจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัต (X_i และ X_t) และแสดงความหมายว่า

เหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงเพียงครั้งเดียว ผู้พูดแสดงจุดเน้นย้ำที่เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพจาก S_{-1} ไปสู่ S_1 กล่าวอีกนัยหนึ่งผู้พูดต้องการเน้นย้ำที่การเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพที่ไฟไม่กระพริบและลูกบอลไม่แดงไปสู่เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพเป็น ไฟกระพริบและลูกบอลแดง อย่างไรก็ตามเนื่องจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์แบบฉับพลัน (X_i) และ (X_i) อยู่ในตำแหน่งเดียวกัน ดังนั้นจึงถูกเลือกเน้นทั้งคู่ ดังนั้นประโยค (59) และ (60) จึงแสดงความหมายการเน้นย้ำที่การเปลี่ยนแปลงจาก S_1 ไปสู่ S_2 หรือจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปสู่ไม่เกิดขึ้นอีกเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าสำหรับความหมายนี้ **แล้ว** แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน ดังนั้นสำหรับปฏิสัมพันธ์นี้ **แล้ว** แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพและความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน

อย่างไรก็ดีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้สามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ได้เช่นเดียวกันหากใช้ในบริบทที่เหมาะสมเช่น ในบริบทที่ตำรวจใช้การกระพริบของไฟหน้ารถเป็นสัญญาณให้ตำรวจอีกกลุ่มหนึ่งบุกเข้าไปในบ้าน ดังนั้นทันทีที่เห็นว่าไฟหน้ารถได้กระพริบแล้ว คนที่กำลังรอสัญญาณอยู่สามารถพูดได้ว่า **ไฟหน้ารถกระพริบแล้ว...บุกได้** ในกรณีนี้ **แล้ว** แสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการสิ้นสุดของเหตุการณ์ (completive) ซึ่งเป็นการแสดงความหมายว่าการสิ้นสุดของเหตุการณ์ในอดีตมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือ เวลาวัจนกรรม หรือการเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงของเหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์การบุกเข้าไปในบ้าน

ในกรณีที่ประโยค (59) และ (60) แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆหลายครั้ง **แล้ว** จะมีปฏิสัมพันธ์กับขอบเขตของโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ลักษณะดังนี้

ปฏิสัมพันธ์ในกรณีแรกคือ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ (X_{i+1}) และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเริ่มต้นขึ้นแต่ยังไม่เสร็จสิ้น (inchoative) เช่น **ไฟหน้ารถ(เริ่ม)กระพริบแล้ว** และ **ลูกบอล(เริ่ม)แดงแล้ว** สำหรับความหมายนี้ผู้พูดให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก S_{-1} ไปสู่ S_1 หรือจากสภาพที่ไฟยังไม่กระพริบหรือสภาพที่ลูกบอลยังไม่แดงไปสู่เหตุการณ์พลวัตการกระพริบของไฟกับการแดงของลูกบอล นอกจากนี้เหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถและการแดงของลูกบอลอาจจะดำเนินต่อไปเรื่อยๆหรือจะไปสิ้นสุดลงเมื่อใดนั้นไม่ได้อยู่ในขอบเขตความสนใจของผู้พูด สำหรับปฏิสัมพันธ์ในลักษณะที่ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ **แล้ว**

มักจะปรากฏร่วมกับกิริยาแสดงการเริ่มต้น **เริ่ม** ถ้าหากจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การกระทำของไฟหน้ารถและการตั้งของลูกบอลนั้นเกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ประโยค (59) และ (60) จะสามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) ประเภทเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และสามารถดำเนินต่อไปได้อีก (anterior continuing) ผู้พูดอ้างอิงเหตุการณ์การกระทำของไฟหน้ารถและการตั้งของลูกบอลว่าได้เกิดขึ้นตั้งแต่ในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เช่น **ไฟหน้ารถ(เริ่ม)กระพริบมาสิบนาทีแล้ว** และ **ไฟ(เริ่ม)กระพริบมาตั้งแต่สิบโมงแล้ว**

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สองคือ **แล้ว** เลือกเน้นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (X_{in+tn}) และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตได้เสร็จสิ้นลง (terminative) เช่น **ไฟหน้ารถกระพริบแล้วสามครั้ง** และ **ลูกบอลตั้งแล้วสามครั้ง** สำหรับความหมายนี้ผู้พูดอ้างอิงเหตุการณ์การกระทำของไฟหน้ารถและการตั้งของลูกบอลว่าได้จบสิ้นลงเป็นจำนวนสามครั้งซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับรอยต่อระหว่าง S_1 กับ S_2 หรือจุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากเหตุการณ์พลวัตกับสภาพพักหรือสภาพหลังจากเหตุการณ์พลวัตสิ้นสุดลง ความหมายนี้ตรงกับความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) ซึ่งเป็นการอ้างอิงถึงเหตุการณ์ว่าได้เสร็จสิ้นลง เหตุการณ์การกระทำของไฟหน้ารถและการตั้งของลูกบอลนั้นเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน สำหรับความหมายนี้มักจะมีปริมาณวลีที่ประกอบด้วยคำจำนวนนับและคำจำแนกเหตุการณ์ (event classifier) เช่น **3 ครั้ง 2 ที่** เป็นต้นซึ่งเป็นการแสดงว่าเหตุการณ์ที่อ้างอิงนั้นได้เกิดขึ้นเป็นจำนวนเท่าใด อย่างไรก็ตามหากจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้นเกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ประโยคเหล่านี้ก็จะสามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (completive) เหมือนกับในกรณีของการณฉบับพลันที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวเช่น **ไฟกระพริบสองครั้งแล้ว...บุกได้**

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัปประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

เหตุการณ์การณจับปล้นแบบเกิดครั้งเดียว		
	(ก)	<p>จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกเลือกเน้น: เหตุการณ์พลวัตเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง</p>
	(ข)	<p>จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม: ความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตที่สิ้นสุดลงในอดีตและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (completive)</p>
เหตุการณ์การณจับปล้นแบบเกิดซ้ำๆ		
ปฏิสัมพันธ์ ลักษณะที่หนึ่ง	(ค)	<p>จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ถูกเลือกเน้น: เหตุการณ์พลวัตเริ่มต้น</p>
	(ง)	<p>จุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัตเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม: ความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นก่อนและดำเนินต่อมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing)</p>
ปฏิสัมพันธ์ ลักษณะที่สอง	(จ)	<p>จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกเลือกเน้น: เหตุการณ์พลวัตสิ้นสุด</p>
	(ฉ)	<p>จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัตเกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม: ความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตที่สิ้นสุดลงในอดีตและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (completive)</p>

รูปภาพที่ 4.25 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัปแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณจับปล้น

ภาพแทน 4.25 ประกอบด้วยกรอบภาพ 6 กรอบโดยที่กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทกรรมฉบับพลันแบบเกิดขึ้นครั้งเดียวโดยที่ จุดเริ่มต้น (X_i) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{-1} กับ S_1 และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (X_i) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_1 กับ S_2 ถูกเลือกเน้นพร้อมกันดังนั้นจึงแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) กรอบภาพ (ข) แสดงว่าหากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้น (event time (ET)) เกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (speech-act time (ST)) หรือมีความสัมพันธ์แบบ $ET > ST$ บนเส้นเวลา (T) **แล้ว** จะแสดงความหมายเชิงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภท เหตุการณ์พลวัตที่สิ้นสุดลงในอดีตแต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์อื่นหรือสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (completive)

กรอบภาพ (ค) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทกรรมฉบับพลันแบบเกิดขึ้นๆ ในลักษณะที่หนึ่งคือ จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ (X_{i+1}) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{-1} กับ S_1 ถูกเลือกเน้น ดังนั้นจึงแสดงความหมายเหตุการณ์พลวัตเริ่มเกิดขึ้น กรอบภาพ (ง) แสดงว่าหากจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และดำเนินต่อมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing)

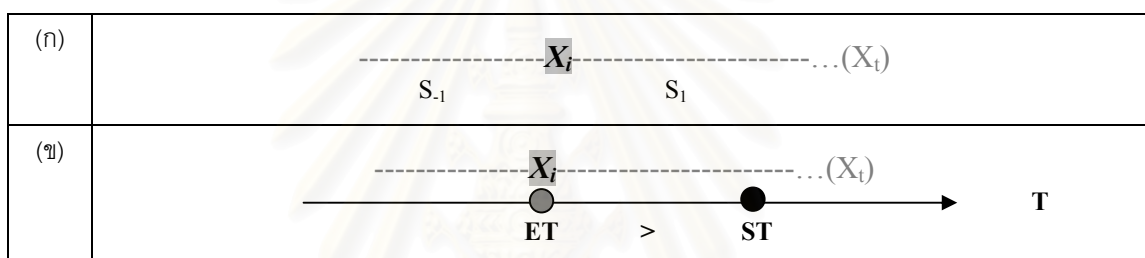
กรอบภาพ (จ) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทกรรมฉบับพลันแบบเกิดขึ้นๆ ในลักษณะที่สองคือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (X_{in+tn}) ซึ่งเป็นเชื่อมต่อระหว่าง S_1 กับ S_2 ถูกเลือกเน้น ดังนั้นจึงแสดงความหมายเหตุการณ์พลวัตสิ้นสุดลงหรือเป็นความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) กรอบภาพ (ฉ) แสดงว่าหากจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตสิ้นสุดลงแต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์อื่นหรือสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (completive)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากความหมายในการเน้นย้ำการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้ร่วมเหตุการณ์แล้ว ผู้พูดยังสามารถใช้ประโยค (61) และ (62) เพื่อแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state exist) ซึ่งหมายถึงสภาพที่เริ่มต้นขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมและคงสภาพต่อไปหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (Bybee et al., 1994: 318) ในความหมายนี้ **แล้ว** แสดงว่าเหตุการณ์การทรงสภาพแขวนอยู่ที่หน้ารถของพวงมาลัย และการทรงสภาพล้างแล้วของจานนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และสภาพเหล่านี้คงอยู่เรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภที่นี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 4.27 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภที่นี้แสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทสภาพการณชั่วคราว

ภาพแทน 4.27 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภที่นี้แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณชั่วคราวโดยที่ จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ (X_i) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{-1} กับ S_1 ถูกเลือกเน้นหรือเป็นส่วนเด่นและองค์ประกอบอื่นๆเป็นฐาน กรอบภาพ (ข) แสดงว่าหากจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้น (event time (ET)) เกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (speech-act time (ST)) หรือมีความสัมพันธ์แบบ $ET > ST$ บนเส้นเวลา (T) **แล้ว** จะแสดงความหมายเชิงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state-exist)

โครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภที่นี้แสดงเหตุการณ์สภาพการณประเภทที่สองคือสภาพการณถาวรซึ่งเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพถาวรที่เป็นคุณสมบัติติดตัวมาพร้อมกับการมีอยู่ (existence) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆได้อีก ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับ **แล้ว** ซึ่งแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ ประโยค (63) และ (64) จึงไม่ถูกไวยากรณ์ แต่อย่างไรก็ตามเครื่องหมายปริศนินี้ที่ (64) แสดงว่าประโยคนี้อาจจะถูกไวยากรณ์หรือสามารถใช้ได้ในบาง

บริบทเช่น ผู้พูดต้องการเน้นว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ขนมหที่อ้างถึงได้มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนผสม เมื่อก่อนอาจจะใช้แป้งข้าวเหนียวแต่ปัจจุบันคนทำได้เปลี่ยนมาใช้แป้งข้าวโพดแทนแล้ว

(63) *ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมันแล้ว

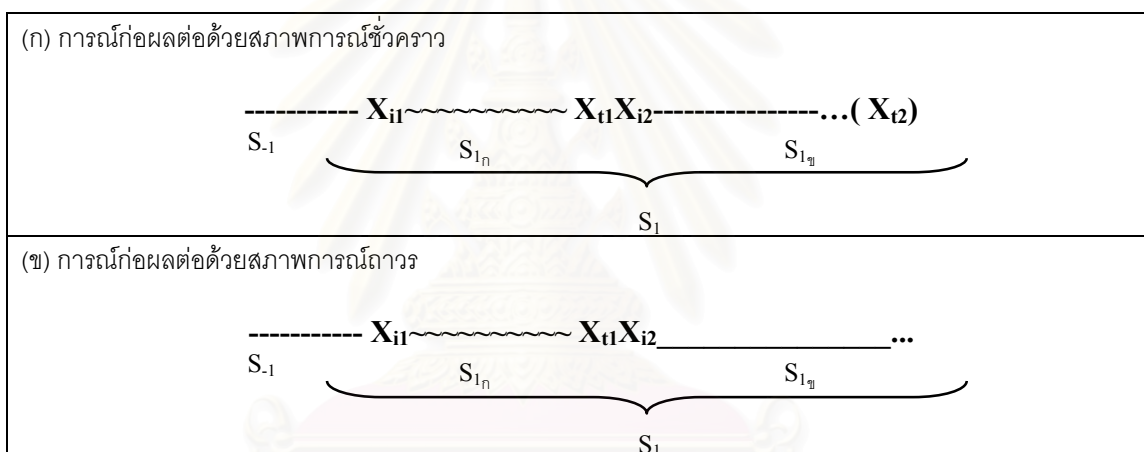
(64) ?ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพดแล้ว

จะเห็นได้ว่า **แล้ว** ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงสภาพการณ ีถาวรเพราะเป็นเหตุการณ์ที่มีสภาวะคงที่สูง ไม่สามารถการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ อย่างไรก็ตามหาก พิจารณาโดยละเอียดจะพบว่า **แล้ว** จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับสภาพการณ ีถาวรประเภท สภาพการณ ีถาวรดั้งเดิม (original inherent state) ซึ่งแสดงการทรงสภาพถาวร และสภาพนั้นเป็น คุณสมบัติที่ผู้ร่วมเหตุการณ์มีมาตั้งแต่เริ่มต้นการมีอยู่บนโลกความจริงของผู้ร่วมเหตุการณ์ สภาพการณ ีประเภทนี้เป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกดังในประโยค **ภาพนี้ วาดโดยศิลปินแห่งชาติ** แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เป็นคุณสมบัติถาวรที่ติดตัวมาตั้งแต่มีรูปภาพ ปรากฏในโลกความจริง และคุณสมบัตินี้จะไม่มีเปลี่ยนแปลงได้อีกดังนั้น **แล้ว** ซึ่งแสดงการ เปลี่ยนแปลงสภาพจึงไม่สามารถปรากฏได้ดังใน ***ภาพนี้วาดโดยศิลปินแห่งชาติแล้ว**

อย่างไรก็ตาม **แล้ว** สามารถปรากฏร่วมกับสภาพการณ ีถาวรอีกประเภทหนึ่งได้คือ สภาพการณ ีถาวรได้มาภายหลัง (acquired inherent state) สภาพการณ ีประเภทนี้เป็นการแสดง คุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ แต่คุณสมบัตินี้ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่ได้มีมาตั้งแต่แรกเริ่ม ของการมีอยู่บนโลกความจริง แต่เป็นคุณสมบัติที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้มาหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง สภาพเช่น **กิ้งไม้หัก** (สภาพ) แรกเริ่มการมีอยู่ของกิ้งไม้บนโลกความจริง กิ้งไม้ไม่ได้มีสภาพหัก แต่ สภาพหักของกิ้งไม้นี้ได้มาหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม้หักเป็นหัก ดังนั้นประโยค **กิ้งไม้ หัก** นอกจากจะแสดงสภาพการณ ีถาวรแล้วยังมีความหมายว่าสภาพนี้ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้มาหลังจาก เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดังนั้น **แล้ว** จึงสามารถปรากฏร่วมกับสภาพการณ ีถาวรประเภทนี้ได้ดังใน ประโยค **กิ้งไม้หักแล้ว**

4.5.1.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณื

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อนซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 2 เหตุการณ์ต่อเนื่องกันโดยที่เหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ประเภทการณีก่อผลต่อด้วยเหตุการณ์ย่อยที่สองคือสภาพการณื โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีก 2 ประเภทตามลักษณะของสภาพการณืคือ ก) เหตุการณ์ประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณืชั่วคราวและ ข) เหตุการณ์ประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณืถาวร โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.28 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณื

สัญลักษณ์ S_{-1} หมายถึงเหตุการณ์สภาพพักหรือสภาพก่อนเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ (rest state) สัญลักษณ์ S_1 หมายถึงเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับซึ่งประกอบด้วย 2 เหตุการณ์ย่อยคือ S_{1n} ต่อด้วย S_{1n} โดยที่ S_{1n} เป็นเหตุการณ์ประเภทการณีก่อผล และ S_{1n} เป็นเหตุการณ์สภาพประเภทสภาพการณื ในภาพแทน ก) S_{1n} เป็นสภาพการณืชั่วคราวแต่ในภาพแทน ข) S_{1n} เป็นสภาพการณืถาวร

(65) ประตูเปิดแล้ว

(66) ใบเรือกางแล้ว

(67) ต้นไม้โค่นแล้ว

(68) บ้านพังแล้ว

เมื่อ **แล้ว** ปรากฏกับโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทนี้ดังใน (65) ถึง (68) **แล้ว** สามารถมีปฏิสัมพันธ์ขอบเขตของโครงสร้างเหตุการณ์ได้ 3 ลักษณะดังนี้

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะแรกคือ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์พลวัต (X_{11} ของ S_{1n}) และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตได้เริ่มเกิดขึ้น (inchoative) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตู การกางของใบเรือ การโค่นของต้นไม้ และการพังลงมาของบ้านว่าได้เริ่มเกิดขึ้น ผู้พูดต้องการเน้นย้ำว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของ ประตู ใบเรือ ต้นไม้และบ้าน หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพจากเหตุการณ์ทรงสภาพ (S_{-1}) ไปสู่เหตุการณ์พลวัต (S_{1n}) เช่น ในบริบทที่ผู้พูดกำลังรอให้ประตูเปิดเพื่อที่จะได้เข้าไปข้างใน ทันทีที่ประตูเลื่อนเปิดออกผู้พูดสามารถพูดได้ว่า **ประตูเปิดแล้ว** ในบริบทนี้ผู้พูดแสดงจุดสนใจที่จุดเชื่อมต่อระหว่างเหตุการณ์ทรงสภาพที่ประตูทรงสภาพปิดอยู่กับเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตู อย่างไรก็ตามหากปราศจากบริบทช่วยตีความ การใช้ **แล้ว** เพื่อเลือกเน้นที่จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ดังในกรณีนี้ **แล้ว** มักจะปรากฏใช้ร่วมกับกริยาแสดงการเริ่มต้นเหตุการณ์เช่น **เริ่ม** ถ้าหากเหตุการณ์พลวัตที่อ้างถึงนี้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และดำเนินต่อมาเรื่อยจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และยังไม่เสร็จสิ้น ประโยคเหล่านี้ก็สามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing)

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สองคือ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นของสภาพการณ์ (X_{12} ของ S_{1n}) และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์สภาพได้เริ่มต้นขึ้น ในกรณีนี้ผู้พูดต้องการเน้นย้ำไปที่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพ (S_{1n}) ซึ่งเป็นรอยต่อของเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพที่ประตูยังไม่เปิดเป็นประตูมีสภาพเปิด จากสภาพที่ใบเรือยังไม่กางเป็นใบเรือมีสภาพกาง จากสภาพที่ต้นไม้ยังไม่โค่นเป็นต้นไม้มีสภาพโค่น และจากสภาพที่บ้านยังไม่พังลงมาเป็นบ้านมีสภาพพังลงมา เช่นในบริบทที่ผู้พูดผ่านไปหน้าประตูแล้วพบว่าประตูมีสภาพปิดอยู่เลยไปที่อื่นก่อน แต่พอกลับมาอีกที่พบว่าประตูมีสภาพเปิดอยู่ ผู้พูดสามารถพูดได้ว่า **ประตูเปิดแล้ว** การใช้ **แล้ว** ในความหมายนี้นอกจากจะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพแล้ว **แล้ว** ยังแสดงความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงนั้นเป็นสภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากสภาพก่อนหน้าเช่นในกรณีนี้ สภาพเปิดของประตูเป็นสภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากสภาพที่ผู้พูดเห็นในตอนแรก อย่างไรก็ตามความหมายโดยนัยนี้ไม่ได้แสดงโดยประโยคที่ไม่มี **แล้ว** ปรากฏเช่น **ประตูเปิด** เพราะประโยคนี้แสดงเพียงเหตุการณ์ที่ประตูทรงสภาพเปิด นอกจากนี้ถ้า

หากสภาพที่อ้างถึงเริ่มต้นขึ้นก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม และคงสภาพนั้นเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state exist) ซึ่งหมายถึงสภาพที่มีอยู่ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และทรงสภาพเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม การใช้ **แล้ว** เพื่อแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทนี้มักจะมีส่วนขยายแสดงระยะเวลาเช่น **มาสิบนาที** ดังใน **ประตูเปิดมาสิบนาทีแล้ว** หรือ **ต้นไม้โค่นลงมาสิบนาทีแล้ว** ส่วนขยายแสดงจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ **ตั้งแต่สิบโมง** ดังใน **ประตูเปิดตั้งแต่สิบโมงแล้ว** อย่างไรก็ตามความหมายการมีอยู่ของสภาพในลักษณะนี้มีความหมายแฝงว่าสภาพที่อ้างถึงนั้นเป็นสภาพใหม่ตรงกันข้ามกับสภาพก่อนหน้าเหมือนกับในกรณีนี้ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สามคือ **แล้ว** เลือกเน้นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพไปพร้อมกัน (X_{11} และ X_{12}) และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตได้เสร็จสิ้นลงแต่เนื่องจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้เมื่อสิ้นสุดลงจะก่อให้เกิดสภาพใหม่กับผู้ร่วมเหตุการณ์ดังนั้นจึงมีความหมายการทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์รวมอยู่ด้วยเช่น **ประตูเปิดจนสุดแล้ว ไบเรือกางเสร็จแล้ว ต้นไม้โค่นลงมาถึงพื้นแล้ว** และ **บ้านพังลงมาหมดแล้ว** ผู้พูดต้องการเน้นย้ำว่ากระบวนการการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินมาถึงจุดสิ้นสุด ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจากเหตุการณ์พลวัตเกิดขึ้นไปสู่ไม่เกิดขึ้นหรือจบลง **แล้ว** ในกรณีนี้แสดง ความหมายตรงกับความหมายเชิงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตู การกางของไบเรือ การโค่นของต้นไม้ และการพังของบ้านว่าเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน และกระบวนการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ก็ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ การใช้ **แล้ว** เพื่อเลือกเน้นที่จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพดังในกรณีนี้ **แล้ว** จะต้องปรากฏร่วมกับส่วนขยายบางประเภทเช่น ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงการสิ้นสุดเหตุการณ์เช่น **เสร็จ** ปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเหตุการณ์เช่น **จนสุด** ใน **ประตูเปิดจนสุดแล้ว** ปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงที่หมาย (goal) เช่น **ลงมาถึงพื้น** ใน **ต้นไม้โค่น(ลงมาถึงพื้น)แล้ว** เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเลือกเน้นที่จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตในกรณีเหล่านี้ของ **แล้ว** มีความคล้ายคลึงกับเมื่อ **แล้ว** เลือกเน้นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์การณ์ฉบับแบบเกิดขึ้นๆดังใน **ไฟหน้ารถกระบะพบสามครั้งแล้ว** แต่เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉบับแบบไม่ได้อาจให้เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจนกับผู้ร่วมเหตุการณ์เมื่อเหตุการณ์จบสิ้นลง ดังนั้นในกรณีของการณ์ฉบับแบบจึงไม่มีจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพผลอยู่ใน

โครงสร้างเหตุการณ์ให้ **แล้ว** ได้เลือกเน้นได้ แต่สำหรับโครงสร้างอกรรมแบบสลัประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณื เมื่อเหตุการณ์ประเภทการณีก่อผลสิ้นสุดลงผู้ร่วมเหตุการณ์จะมีสภาพใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นจึงมีจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพผลในโครงสร้างเหตุการณ์ และ **แล้ว** ก็เลือกเน้นทั้งสองจุดไปพร้อมกัน

นอกจากนี้ถ้าหากจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพนี้เกิดก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะสามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) ประเภทความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) ซึ่งเป็นการอ้างอิงถึงเหตุการณ์พลวัตที่เสร็จสิ้นแล้วแต่ยังมีผลต่อเนื่องมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณืสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่หนึ่ง	(ก)	<p>จุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัตถูกเลือกเน้น</p>
	(ข)	<p>จุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัตถูกเลือกเน้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม</p>
ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สอง	(ค)	<p>จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพถูกเลือกเน้น</p>
	(ง)	<p>จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพถูกเลือกเน้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม</p>
ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สาม	(จ)	<p>จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพถูกเลือกเน้น</p>
	(ฉ)	<p>จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพถูกเลือกเน้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม</p>

รูปภาพที่ 4.29 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีก่อผลต่อด้วยสภาพการณื

ภาพแทน 4.29 ประกอบด้วยกรอบภาพ 6 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ประเภทการก่อผลต่อด้วยสภาพการณโดยที่จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ประเภทการก่อผล (X_{i1}) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{-1} กับ S_{1n} ถูกเลือกเน้นหรือเป็นส่วนเด่นและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์พลวัตได้เริ่มเกิดขึ้น กรอบภาพ (ข) แสดงว่าหากขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้น (event time (ET)) เกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (speech-act time (ST)) หรือมีความสัมพันธ์แบบ $ET > ST$ บนเส้นเวลา (T) **แล้ว** จะแสดงความหมายเชิงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภท เหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing)

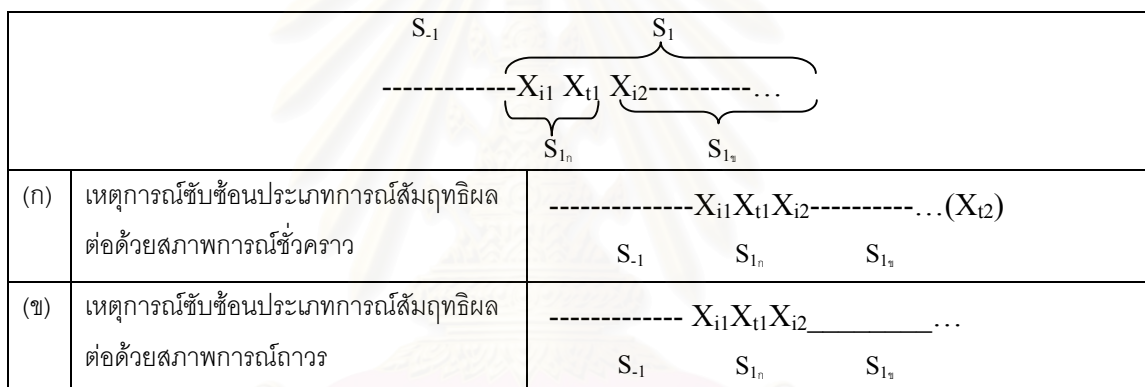
กรอบภาพ (ค) แสดงปฏิสัมพันธ์โดยที่ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพการณ ซึ่ง เป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพก่อนกับสภาพที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลบ หรือเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพที่ประตู่ยังไม่เปิด ไบเรอยังไม่กาง ต้นไม้ยังไม่โค่นและบ้านยังไม่พังลงมา กับสภาพการณที่ประตู่มีสภาพเปิด ไบเรอมีสภาพกาง ต้นไม้มีสภาพโค่นและบ้านมีสภาพพังลงมา กรอบภาพ (ง) แสดงว่าหากจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state exist)

กรอบภาพ (ง) แสดงปฏิสัมพันธ์โดยที่ **แล้ว** เลือกเน้นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์การณสัมฤทธิ์ผล (X_{i1}) และจุดเริ่มต้นสภาพการณ (X_{i2}) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{1n} กับ S_{1n} ถูกเลือกเน้นพร้อมกัน ดังนั้นจึงแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) กรอบภาพ (ฉ) แสดงว่าหากขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้น (event time (ET)) เกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (speech-act time (ST)) หรือมีความสัมพันธ์แบบ $ET > ST$ บนเส้นเวลา (T) **แล้ว** จะแสดงความหมายเชิงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตที่สิ้นสุดลงในอดีตแต่มีผลต่อเนื่องมาจนถึงสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (perfect of result)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5.1.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แล้ว โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภท การณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อนซึ่ง ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 2 เหตุการณ์ต่อเนื่องกันโดยที่เหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์ สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยเหตุการณ์ย่อยที่สองคือสภาพการณ์ โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถ แบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีก 2 ประเภทตามลักษณะของสภาพการณ์คือ ก) เหตุการณ์ประเภท การณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวและ ข) เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วย สภาพการณ์ถาวร โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถ แสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.30 ภาพแทนโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภท การณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

สัญลักษณ์ S_{-1} แสดงเหตุการณ์สภาพพักหรือสภาพก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลง สัญลักษณ์ S_1 หมายถึงเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับซึ่งประกอบด้วย 2 เหตุการณ์ย่อยคือ S_{1n} ต่อ ด้วย S_{1r} โดยที่เหตุการณ์ย่อย S_{1n} เป็นเหตุการณ์พลวัตประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล และเหตุการณ์ย่อย S_{1r} เป็นเหตุการณ์สภาพประเภทสภาพการณ์ ในภาพแทน (ก) เหตุการณ์ S_{1r} เป็นเหตุการณ์สภาพ ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว แต่เหตุการณ์ S_{1r} ในภาพแทน (ข) เป็นเหตุการณ์สภาพประเภท สภาพการณ์ถาวร เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลเป็นเหตุการณ์แบบซับซ้อนดังนั้น ขอบเขตเหตุการณ์ทั้งสามจุดนี้จึงอยู่ในตำแหน่งที่ติดกัน

(69) ไฟดับแล้ว

(70) รถหยุดแล้ว

(71) ตะเกียบหักแล้ว

เมื่อ **แล้ว** ปรากฏในโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ **แล้ว** มีปฏิสัมพันธ์กับขอบเขตในโครงสร้างเหตุการณ์ได้ 2 ลักษณะดังนี้

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะแรกคือ **แล้ว** เลือกเน้นขอบเขตเหตุการณ์ทั้งสามจุดในโครงสร้างเหตุการณ์คือ จุดเริ่มต้นเหตุของเหตุการณ์พลวัต จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัต และจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพไปพร้อมกัน (X_{i1} X_{i1} และ X_{i2}) และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงแต่เนื่องจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้เมื่อสิ้นสุดลงจะก่อให้เกิดสภาพใหม่กับผู้ร่วมเหตุการณ์ดังนั้นจึงมีความหมายการทรงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์รวมอยู่ด้วย การให้ **แล้ว** ในลักษณะนี้ผู้พูดต้องการเน้นย้ำว่ากระบวนการการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุด ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพพัก ไปสู่เกิดเหตุการณ์พลวัตเกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก S_{-1} ไปสู่ S_{1n} แต่เนื่องจากเหตุการณ์ S_{1n} เป็นเหตุการณ์แบบดับพลันดังนั้นจึงแสดงความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก S_{1n} ไปสู่ S_{1e} **แล้ว** ในกรณีนี้แสดงความหมายตรงกับความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตการหยุดของรถ การดับของไฟและการหักของตะเกียบว่าเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน นอกจากนี้กระบวนการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ก็ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์อีกด้วยเช่น **ไฟดับแล้ว...เราควรจะออกไปจากห้องได้แล้วนะ** หรือ **รถหยุดแล้ว...ข้ามถนนได้** ในกรณีนี้ผู้พูดต้องการเน้นไปที่เหตุการณ์พลวัตการดับของไฟที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงเรียบร้อยแล้ว และส่งผลทำให้ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม ไฟมีสภาพดับและห้องมีสภาพมืด ดังนั้นจึงควรออกไปจากห้อง และเหตุการณ์พลวัตการหยุดของรถที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงเรียบร้อยแล้ว และส่งผลทำให้ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม รถมีสภาพหยุดนิ่งดังนั้นจึงข้ามถนนได้

จะเห็นได้ว่าการเลือกเน้นที่จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตในกรณีเหล่านี้ของ **แล้ว** มีความคล้ายคลึงกับเมื่อ **แล้ว** เลือกเน้นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์การณดับพลันแบบเกิดซ้ำๆดังใน **ไฟหน้ารถกระพริบสามครั้งแล้ว** แต่เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณดับพลันไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจนกับผู้ร่วมเหตุการณ์เมื่อเหตุการณ์จบสิ้นลง ดังนั้นในกรณีของการณดับพลันจึงไม่มีจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพผลอยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์ให้ **แล้ว** ได้เลือกเน้นได้ แต่สำหรับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทการณสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ เมื่อเหตุการณ์ประเภท

การณีสัมฤทธิ์ผลสิ้นสุดลงผู้ร่วมเหตุการณ์จะมีสภาพใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นจึงมีจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพผลในโครงสร้างเหตุการณ์ และ **แล้ว** ก็เลือกเน้นทั้งสามจุดไปพร้อมกัน

ปฏิสัมพันธ์ที่สองคือ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ทรงสภาพ (X_{12} ของ S_{1_2}) ในกรณีนี้ผู้พูดต้องการเน้นย้ำไปที่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ทรงสภาพ (S_{1_2}) ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพก่อนหรือสภาพที่รอดยังไม่หยุด ไฟยังไม่ดับ ตะเกียบยังไม่หักเป็นกรณีสภาพหยุด ไฟมีสภาพปิดและตะเกียบมีสภาพหัก เช่นในบริบทที่ผู้พูดได้เดินผ่านห้องห้องหนึ่งแล้วพบว่าไฟในห้องดังกล่าวยังไม่ดับ แต่พอเดินกลับมาอีกทีพบว่าไฟในห้องได้ดับอยู่ ผู้พูดสามารถพูดได้ว่า **ไฟดับแล้ว** การใช้ **แล้ว** ในความหมายนั้นนอกจากจะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพแล้ว **แล้ว** ยังแสดงความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงนั้นเป็นสภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากสภาพก่อนหน้าเช่นในกรณีนี้สภาพดับของไฟเป็นสภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากสภาพที่ผู้พูดเห็นในตอนแรก อย่างไรก็ตามความหมายโดยนัยนี้ไม่ได้แสดงโดยประโยคที่ไม่มี **แล้ว** ปรากฏเช่น **ไฟดับ** เพราะประโยคนี้แสดงเพียงเหตุการณ์ที่ไฟทรงสภาพดับ นอกจากนี้ถ้าหากสภาพที่อ้างถึงเริ่มต้นขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และคงสภาพนั้นเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state exist) ซึ่งหมายถึงสภาพที่มีอยู่ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และทรงสภาพเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม การใช้ **แล้ว** เพื่อแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทนี้มักจะมีส่วนขยายแสดงระยะเวลาเช่น **มาสิบนาที** ดังใน **ไฟดับมาสิบนาทีแล้ว** ส่วนขยายแสดงจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ **ตั้งแต่สิบโมง** ดังใน **ไฟดับตั้งแต่สิบโมงแล้ว** อย่างไรก็ตามความหมายการมีอยู่ของสภาพในลักษณะนี้มีความหมายแฝงว่าสภาพที่อ้างถึงนั้นเป็นสภาพใหม่ตรงกันข้ามกับสภาพก่อนหน้าเหมือนกับในกรณีที่ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลบแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่หนึ่ง	
(ก)	
(ข)	
ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สอง	
(ค)	
(ง)	

รูปภาพที่ 4.31 ภาพแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์

ภาพแทน 4.31 ประกอบด้วยกรอบภาพ 4 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ์โดยที่จุดเริ่มต้นเหตุการณ์การณ์สัมฤทธิผล (X_{i1}) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{-1} กับ S_{1_n} และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์การณ์สัมฤทธิผล (X_{t1}) และจุดเริ่มต้นสภาพการณ์ (X_{i2}) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_{1_n} กับ S_{1_n} ถูกเลือกเน้นพร้อมกันดังนั้นก็แสดงถึงความหมายเชิงการณลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) กรอบภาพ 4.31 (ข) แสดงว่าหากขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้น (event time (ET)) เกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (speech-act time (ST)) หรือมีความสัมพันธ์แบบ $ET > ST$ บนเส้นเวลา (T) **แล้ว** จะแสดงความหมายเชิงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทเหตุการณ์พลวัตที่สิ้นสุดลงในอดีตแต่มีผลต่อเนื่องมาจนถึงสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (perfect of result)

กรอบภาพ 4.31 (ค) แสดงปฏิสัมพันธ์โดยที่ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพการณ์ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพพักกับสภาพที่แสดงโดยโครงสร้างอรรถแบบสลับ หรือเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพที่รอยังไม่หยุด ไฝยังไม่ดับ ตะเกียบยังไม่หัก กับสภาพการณ์ที่รอมีสภาพหยุด ไฝมีสภาพปิดและตะเกียบมีสภาพหัก กรอบภาพ (ง) แสดงว่าหาก

จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ที่ถูกเลือกนั้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** จะแสดงความหมายความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state exist)

4.5.2 ความหมายต่างๆที่แสดงโดย **แล้ว**

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆสามารถสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างอกรรมแบบสลับ		ปฏิสัมพันธ์
1	การกระทำ	จุดเริ่มต้นเหตุการณ์
2	การฉับพลัน	
	2.1 เกิดขึ้นครั้งเดียว	จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์
	2.2 เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ	ก) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ ข) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์
3	สภาพการณ์	
	3.1 สภาพการณ์ชั่วคราว	จุดเริ่มต้นเหตุการณ์
	3.2 สภาพการณ์ถาวร	ไม่สามารถปรากฏได้
4	การก่อผล/สภาพการณ์	
	4.1 การก่อผล/ สภาพการณ์ชั่วคราว	ก) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัต
		ข) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ
		ค) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ
	4.2 การก่อผล/ สภาพการณ์ถาวร	ก) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัต
		ข) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ
ค) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ		
5	การสัมฤทธิ์ผล/สภาพการณ์	
	5.1 การสัมฤทธิ์ผล/ สภาพการณ์ชั่วคราว	ก) จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัต และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ
		ข) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ
	5.2 การสัมฤทธิ์ผล/ สภาพการณ์ถาวร	ก) จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัต และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ
ข) จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ		

ตารางที่ 4.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆ

จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆพบว่า **แล้ว** มีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือ **แล้ว** สามารถแสดงความหมายได้หลายความหมายซึ่ง

สามารถจัดประเภทเป็นได้ทั้งความหมายการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) และความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect marker) อย่างไรก็ตามทุกๆ ความหมายที่แสดงโดย **แล้ว** ต่างมีความหมายโดยนัยร่วมกันคือ การเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพนี้เป็นคุณสมบัติสำคัญของ **แล้ว** เนื่องจาก **แล้ว** สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับได้ทุกประเภทที่แสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพ ยกเว้นโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงสภาพการณาวรซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ **แล้ว** มีความกำกวมทางความหมายคือ ก) การที่ **แล้ว** เลือกเน้นขอบเขตเหตุการณ์ซึ่งอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ ข) จำนวนของขอบเขตเหตุการณ์ที่มีอยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์ ค) ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นกับตำแหน่งของจุดเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม บนเส้นเวลาและ ค) บริบทในการสนทนา

หากพิจารณาในแง่ปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลับ **แล้ว** สามารถจัดประเภทเป็นตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect marker) เพราะ **แล้ว** มีปฏิสัมพันธ์กับขอบเขตเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามเนื่องจาก **แล้ว** สามารถเลือกเน้นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ จึงทำให้ตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ **แล้ว** สามารถแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะได้หลากหลายขึ้นอยู่กับว่า **แล้ว** เลือกเน้นขอบเขตเหตุการณ์จุดใด

หาก **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทเหตุการณ์แบบกินเวลาที่ไม่ใช่ขอบเขตเวลา (atelic situation) (การณ์กระทำ และสภาพการณ์ชั่วคราว) ดังในประโยค (1ข. และ 2ข.) **แล้ว** จะมีปฏิสัมพันธ์กับขอบเขตเหตุการณ์ได้เพียงลักษณะเดียวคือเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์เพราะในโครงสร้างเหตุการณ์มีขอบเขตเหตุการณ์เพียงจุดเดียว เมื่อ **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์จะแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เริ่มต้นขึ้น

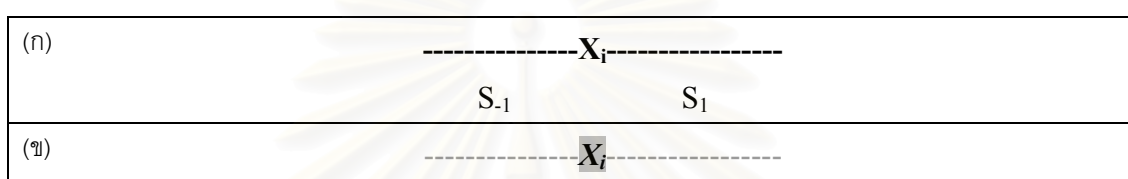
(72) ก. เรือแล่น

ข. เรือแล่น**แล้ว**

(73) ก. พวงมาลัยแขวนอยู่ที่หน้ารถ

ข. พวงมาลัยแขวนอยู่ที่หน้ารถ**แล้ว**

นอกจากนี้เนื่องจาก **แล้ว** เลื่อนเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงหรือจุดเชื่อมต่อ (transition) ระหว่างสภาพก่อน (S_{-1}) กับเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S_1) ดังนั้น **แล้ว** จึงมีความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ **แล้ว** แสดงความหมายสองช่วงเวลา (phase) ที่แตกต่างกันโดยที่ช่วงเวลาหนึ่งเป็นช่วงเวลาเหตุการณ์ที่อ้างถึงยังไม่เกิดขึ้นหรือสภาพพัก อีกช่วงเวลาหนึ่งคือช่วงเวลาเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้น และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นนั้นเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสภาพหรือเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างสองช่วงเวลาซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.32 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ **แล้ว** เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์กินเวลาแต่ไม่ขอบเขตเวลา

ภาพแทน 4.32 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างทางความหมายของ **แล้ว** ซึ่งประกอบด้วย 2 ช่วงเวลาคือ ช่วงเวลา S_{-1} และช่วงเวลา S_1 กรอบภาพ (ข) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์

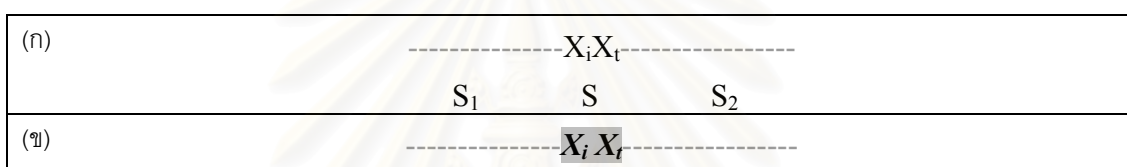
เหตุการณ์สภาพพัก (S_{-1}) เป็นสภาพที่เรือหยุดนิ่งอยู่กับที่ยังไม่มีการแล่นเกิดขึ้น และเป็นเหตุการณ์ที่พวงมาลัยยังอยู่ที่อื่นยังไม่มีใครนำมาแขวนไว้ที่หน้ารถ เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S_1) เป็นเหตุการณ์การแล่นของเรือ และเหตุการณ์การทรงสภาพแขวนอยู่ที่หน้ารถของพวงมาลัย จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้น (X_i) เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง เหตุการณ์ S_{-1} กับเหตุการณ์ S_1 ดังนั้น ประโยค (1ข. และ 2ข.) จึงแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การแล่นของเรือได้เกิดขึ้น และเหตุการณ์การทรงสภาพแขวนอยู่ที่หน้ารถของพวงมาลัยเริ่มมีขึ้น นอกจากนี้มีความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ทั้งสองนี้เป็นเหตุการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเหตุการณ์สภาพก่อน ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพในลักษณะนี้ไม่ได้แสดงโดยประโยค (1ก. และ 2ก.)

หาก **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบเกิดขึ้นดับพลัน ซึ่งมีโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยขอบเขตเหตุการณ์ 2 จุดคือ จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ขอบเขตเหตุการณ์ทั้งสองนี้จะอยู่ติดกันหรือเกือบจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกันเพราะเหตุการณ์ประเภทนี้

เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในทันที **แล้ว** จะเลือกเน้นขอบเขตทั้งสองจุดพร้อมกันและแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน

- (74) ก. ไฟหน้ารถกระพริบ
ข. ไฟหน้ารถกระพริบแล้ว

สำหรับความหมายนี้ **แล้ว** แสดงความหมายที่ประกอบด้วยช่วงเวลา 3 ช่วงคือ ช่วงแรกเป็นช่วงเวลาของสภาพพัก ช่วงที่สองคือช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค และช่วงเวลาที่สามคือช่วงเวลาเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ช่วงเวลาทั้งสามช่วงนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.33 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ **แล้ว** เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถกรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณ์จับพลัน

ภาพแทน 4.33 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างทางความหมายของ **แล้ว** ซึ่งประกอบด้วย 3 ช่วงเวลาคือ ช่วงเวลา S_1 ช่วงเวลา S_1 และช่วงเวลา S_2 กรอบภาพ (ข) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

ช่วงเวลา S_1 หมายถึงเหตุการณ์สภาพก่อนเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคหรือเป็นสภาพที่ไฟหน้ารถยังไม่กระพริบ ช่วงเวลา S_1 หมายถึงเหตุการณ์พลวัตแบบจับพลันหรือเป็นเหตุการณ์พลวัตการกระพริบของไฟหน้ารถ และช่วงเวลา S_2 หมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคสิ้นสุดลงหรือเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไฟหน้ารถไม่กระพริบ ขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง S_1 กับ S_1 และระหว่าง S_1 กับ S_2 ดังนั้น **แล้ว** จึงแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพที่ไฟยังไม่กระพริบเป็นกระพริบ และการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไฟกระพริบเป็นไม่กระพริบ ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพในลักษณะนี้ไม่พบในประโยค (3ก.)

หากประโยค (74ก.) แสดงเหตุการณ์พลวัตจับพลันที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ **แล้ว** จะมีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ได้ 2 ลักษณะคือ เลือกเน้นจุดเริ่มต้น และเลือกเน้นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หาก **แล้ว** เลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ **แล้ว** จะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพที่ไฟยังไม่

กระพริบเป็นไฟเริ่มกระพริบหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก S_{-1} ไปสู่ S_1 แต่ถ้า แล้ว เลื่อนเน้นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แล้ว จะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพจากเหตุการณ์พลวัตไฟกระพริบเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไฟไม่กระพริบ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก S_1 ไปสู่ S_2

ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพที่แสดงโดย แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

(ก)	----- X_i ----- X_i -----
	S_{-1} S_1 S_2
(ข)	----- X_i ----- X_i -----
(ค)	----- X_i ----- X_i -----

รูปภาพที่ 4.34 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ แล้ว เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการณั้ซับซ้อนแบบเกิดซ้ำๆ

ภาพแทน 4.34 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างทางความหมายของ แล้ว ซึ่งประกอบด้วย 3 ช่วงเวลาคือ ช่วงเวลา S_{-1} ช่วงเวลา S_1 และช่วงเวลา S_2 ภาพแทน (ข) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ กรอบภาพ (ค) แสดงการเลือกเน้นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

เมื่อแล้วปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณั้ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณั้เช่นตัวอย่าง (75) แล้ว มีปฏิสัมพันธ์ได้หลายลักษณะเนื่องจากในโครงสร้างของเหตุการณ์แบบซับซ้อนประเภทนี้มีขอบเขตเหตุการณ์ให้ แล้ว ได้เลือกเน้นอยู่ 3 จุดคือ จุดเริ่มต้นเหตุการณ์การณั้ก่อนผล จุดสิ้นสุดเหตุการณ์การณั้ก่อนผล และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพการณั้ปฏิสัมพันธ์ลักษณะแรกคือ แล้ว เลื่อนเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัตและแสดงความหมาย (75ก.) ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สองคือ แล้ว เลื่อนเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพและแสดงความหมาย (75ข.) ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สามคือ แล้ว เลื่อนเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์สภาพและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัตทั้งสองจุดพร้อมกันและแสดงความหมาย (4ค.)

(75) ประตูปิดแล้ว

- ก. เหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตูปิดเริ่มเกิดขึ้น
- ข. ประตูปิดทรงสภาพเปิดซึ่งเป็นสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ค. เหตุการณ์ทรงสภาพที่ประตู่มีสภาพเปิดอยู่ซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัต การเปิดของประตู่ได้สิ้นสุดลง

ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพที่แสดงโดย **แล้ว** เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถนแบบ สลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

(ก)	-----X _{i1} -----X _{ii} X _{i2} -----
	S ₋₁ S _{1n} S _{1_n}
(ข)	-----X _{i1} -----X _{ii} X _{i2} -----
(ค)	-----X _{i1} -----X _{ii} X _{i2} -----
(ง)	-----X _{i1} -----X _{ii} X _{i2} -----

รูปภาพที่ 4.35 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ **แล้ว** เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถนแบบสลับแสดง เหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ

ภาพแทน 4.35 ประกอบด้วยกรอบภาพ 4 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างทาง ความหมายของ **แล้ว** ซึ่งประกอบด้วย 3 ช่วงเวลาคือ ช่วงเวลา S₋₁ ช่วงเวลา S_{1n} และช่วงเวลา S_{1_n} กรอบภาพ (ข) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ กรอบภาพ (ค) แสดงการเลือกเน้นจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ ภาพแทน (ง) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ พลวัตพร้อมกัน

ในปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่หนึ่ง **แล้ว** แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก ช่วงเวลา not-S ไปสู่ ช่วงเวลา S_n หรือจากช่วงเวลาที่ประตู่ยังไม่เปิดกับเหตุการณ์พลวัตประตู่เลื่อนเปิดออก สำหรับ ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สอง **แล้ว** แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากช่วงเวลา S₋₁ และ S_{1n} ไปสู่ช่วงเวลา S_{1_n} หรือจากช่วงเวลาที่ประตู่ยังไม่เปิดไปสู่อะไรก็ตามที่ประตู่มีสภาพเปิด สำหรับปฏิสัมพันธ์ ลักษณะสุดท้าย **แล้ว** แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากช่วงเวลา S_{1n} ไปสู่ช่วงเวลา S_{1_n} หรือจาก ช่วงเวลาที่ประตู่กำลังเลื่อนเปิดออกไปสู่เหตุการณ์ประตู่เลื่อนเปิดออกได้สิ้นสุดลงและทำให้ประตู่มี สภาพเปิดอยู่ อย่างไรก็ตามความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพเหล่านี้ไม่พบในประโยค **ประตูเปิด**

เมื่อ **แล้ว** ปรากฏกับโครงสร้างอรรถนแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ สัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณ **แล้ว** สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับขอบเขตเหตุการณ์ได้ 2 ลักษณะดังนี้ ปฏิสัมพันธ์ลักษณะแรกคือ เลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัต จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัต และ จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพพร้อมกันทั้งสามจุด และแสดงความหมาย (76ก.) เนื่องจากขอบเขตทั้ง

สามจุดนี้อยู่ติดกันหรือเกือบจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน ปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สองคือเลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ทรงสภาพ และแสดงความหมาย (76ข.)

(76) รถหยุดแล้ว

ก. รถทรงสภาพหยุดหลังจากเหตุการณ์พลวัตการหยุดของรถได้สิ้นสุดลง

ข. รถทรงสภาพหยุดซึ่งเป็นสภาพที่แตกต่างไปจากเดิม

ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพที่แสดงโดย **แล้ว** เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

(ก)	-----X _{i1} X _{t1} X _{i2} ----- S ₋₁ S _{1_n} S _{1_n}
(ข)	-----X _{i1} X _{t1} X _{i2} -----
(ค)	-----X _{i1} X _{t1} X _{i2} -----

รูปภาพที่ 4.36 ภาพแทนแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของ **แล้ว** เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณีสัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณื

ภาพแทน 4.36 ประกอบด้วยกรอบภาพ 3 กรอบ กรอบภาพ (ก) แสดงโครงสร้างทางความหมายของ **แล้ว** ซึ่งประกอบด้วย 3 ช่วงเวลาคือ ช่วงเวลา S₋₁ ช่วงเวลา S_{1_n} และช่วงเวลา S_{1_n} กรอบภาพ (ข) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์พลวัต จุดสิ้นสุดเหตุการณ์พลวัต และจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพพร้อมกัน กรอบภาพ (ค) แสดงการเลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ทรงสภาพ

ในปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่หนึ่ง **แล้ว** แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก ช่วงเวลา not-S ไปสู่ช่วงเวลา S_{1_n} และช่วงเวลา S_{1_n} หรือจากช่วงเวลาที่ยังไม่หยุดไปสู่ช่วงเวลาเหตุการณ์พลวัตรถหยุดภายในเสี้ยววินาทีซึ่งทำให้รถมีสภาพหยุดอยู่กับที่ ในกรณีนี้ **แล้ว** แสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตการหยุดของรถได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน และเมื่อเหตุการณ์พลวัตสิ้นสุดลงรถมีสภาพใหม่คือหยุดนิ่ง สำหรับปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่สอง **แล้ว** แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากช่วงเวลา S₋₁ และ S_{1_n} ไปสู่ช่วงเวลา S_{1_n} หรือจากช่วงเวลาที่ยังไม่มีสภาพหยุดไปสู่ช่วงเวลาที่ยังมีสภาพหยุดนิ่ง

นอกจากความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพและความหมายเชิงการณืลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) คำว่า **แล้ว** ยังสามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของ

เหตุการณ์ (perfect) ได้หากขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกนั้นอยู่นอกช่วงของเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมบนเส้นเวลา กล่าวอีกนัยหนึ่งคือขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกนั้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เมื่อ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับจะสามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ได้ดังนี้

ความหมายเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (anterior continuing) หมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นก่อนและดำเนินต่อมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม และสามารถดำเนินต่อไปได้อีกเรื่อยๆ ความหมายนี้ไบบีและคณะ (Bybee et al., 1994 อ้างถึงใน Howard, 2000) จัดให้เป็นความหมายหลักของประเภททางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ซึ่งเป็นแบบลักษณะร่วมหลายภาษา (cross-linguistic category) ส่วนดาล (Dahl, 1985) เรียกว่า *universal perfect* หรือ *perfect of persistent situation* ความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทนี้พบเมื่อ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา หรือโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนประเภทการกระทำเช่น **เรือแล่นไปตั้งแต่สิบโมงแล้ว** และการณ์ฉับพลันแบบเกิดขึ้นๆเช่น **ไฟหน้ารถกะพริบมาสิบนาทีแล้ว** และโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์เช่น **ประตู(เริ่ม)เปิดแล้ว**

เมื่อ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์สามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state-exist) ซึ่งหมายถึง เหตุการณ์สภาพที่เกิดขึ้นก่อนและทรงสภาพเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (Bybee, et al., 1994) เช่น **กระถางต้นไม้แขวนอยู่ที่หลังบ้านตั้งแต่สิบโมงแล้ว ประตูเปิด(อยู่)ตั้งแต่เช้าแล้ว และตะเกียบหัก(อยู่)ตั้งแต่เมื่อวานแล้ว** สำหรับความหมายนี้ **แล้ว** ทำหน้าที่เลือกเน้นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพ ผู้พูดแสดงจุดเน้นย้ำที่สภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากสภาพก่อนของผู้ร่วมเหตุการณ์โดยที่ผู้พูดไม่ได้คำนึงว่าสภาพใหม่ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ทรงสภาพอยู่นี้เป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัตหรือไม่

ความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทถัดมาคือความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of a result) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนแต่ส่งผลถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม **แล้ว** สามารถแสดงความหมายนี้เมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนทั้งสองประเภทคือ การณ์ก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ และการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วย

สภาพการณ์ ในกรณีนี้ **แล้ว** เลื่อนเน้นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตและจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สภาพพร้อมกันเช่น **ประตูเปิดแล้ว...เข้าไปได้แล้ว** และ **รถหยุดแล้ว...ข้ามถนนได้** เป็นต้น **แล้ว** ในประโยคตัวอย่างเหล่านี้แสดงความสำคัญหรือตรงประเด็นของสภาพอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัตที่เสร็จสิ้นลงกับเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม กล่าวคือสภาพเปิดของประตูและสภาพหยุดของรถซึ่งสภาพเหล่านี้เป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตูและการหยุดของรถได้เสร็จสิ้นลง มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์การเข้าไปในห้องและการข้ามถนนตามลำดับ

ความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทสุดท้ายคือการสิ้นสุดของเหตุการณ์ (completive) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์พลวัตได้ดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม แต่จุดสิ้นสุดเหตุการณ์นี้มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (Howard, 2000) ความหมายนี้พบเมื่อ **แล้ว** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทกรรมฉับพลันเช่น **ไฟหน้ารถกระพริบแล้ว...บุกได้** ผู้พูดอ้างถึงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์พลวัตการกระพริบของไฟว่ามีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์การบุกเข้าไป ประโยคนี้แสดงความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์ (completive) ไม่ใช่ความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทกรรมฉับพลันไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนกับผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนั้นหลังจากเหตุการณ์การกระพริบของไฟหน้ารถสิ้นสุดลงไฟหน้ารถไม่มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน ดังนั้นจึงไม่มีเหตุการณ์สภาพที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัตที่เสร็จสิ้นลงในโครงสร้างเหตุการณ์เหมือนกับเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทกรรมก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ์ และประเภทกรรมสัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาอรรถศาสตร์ของระบบการณลักษณะในภาษาไทยโดยเน้นศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 3 ตัวคือ *กำลัง อยู่* และ *แล้ว* กับการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือเพื่อศึกษาการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ และเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ *กำลัง อยู่* และ *แล้ว*

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้ ในขั้นแรกผู้วิจัยรวบรวมคำกริยาที่สามารถปรากฏใช้ได้ทั้งในโครงสร้างกรรมและโครงสร้างอกรรมจากงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาในภาษาไทยและจากบทสนทนาในชีวิตประจำวันและหนังสือประเภทต่างๆจากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับว่าตรงกับการณลักษณะประจำคำประเภทใด อีกทั้งจัดประเภทโครงสร้างอกรรมแบบสลับตามประเภทการณลักษณะประจำคำ ขั้นตอนสุดท้ายผู้วิจัยนำโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆมาทดสอบกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ *กำลัง อยู่* และ *แล้ว* ทีละตัวเพื่อดูปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นและปฏิสัมพันธ์แต่ละกรณีนั้นส่งผลให้เกิดความหมายเชิงการณลักษณะแบบใดบ้าง

ในการวิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับผู้วิจัยใช้เกณฑ์คุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติคือ คุณสมบัติลักษณะพลวัต คุณสมบัติการมีขอบเขตเวลา คุณสมบัติการกินเวลา และคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ 4 อรรถลักษณะดังนี้ [±พลวัต] [±จุดสิ้นสุด] [±กินเวลา] [±สภาพใหม่] การวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซึ่งตรงกับการณลักษณะประจำคำ 6 ประเภทที่มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกันซึ่งสามารถแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังนี้

ก) สภาพการณ์ชั่วคราว	[-พลวัต] [±จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
ข) สภาพการณ์ถาวร	[-พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
ค) การกระทำ	[+พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
ง) การก่อผล	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
จ) การสัมผัสฤทธิผล	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [+สภาพใหม่]
ฉ) การฉับพลัน	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [-สภาพใหม่]

เมื่อนำแนวคิดเรื่องห่วงโซ่การเกิด (causal chain) ของวิลเลียม ครอฟท์ (Croft, 1991) มาประกอบการวิเคราะห์ พบว่าโครงสร้างอรรถแบบสลับสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อน และ 2) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน

โครงสร้างอรรถแบบสลับกลุ่มแรกแสดงเหตุการณ์เดี่ยวซึ่งตรงกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งบนห่วงโซ่การเกิด โครงสร้างอรรถแบบสลับกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยตามประเภทการณลักษณะประจำคำได้ 4 ประเภทดังนี้ ก) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำเช่น **เรือแล่น เครื่องจักรเดิน และรถถอย** ข) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการฉับพลันเช่น **ไฟหน้ารถกระพริบ และลูกบอลแดง** ค) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น **กระถางต้นไม้แขวนอยู่หลังบ้าน และ जानกองนี้ล้างแล้ว** และ ง) โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรเช่น **ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน และขนมชนิดนี้ทำจากแป้งข้าวโพดเป็นต้น**

โครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำ และโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทการฉับพลันแสดงเหตุการณ์ที่ตรงกับเหตุการณ์ผล (caused event) หรือเป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุ ส่วนโครงสร้างอรรถแบบสลับแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ (สภาพการณ์ชั่วคราว และสภาพการณ์ถาวร) แสดงเหตุการณ์ซึ่งตรงกับเหตุการณ์สภาพผล (resulting state) หรือเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพของผู้รับเหตุหลังจากเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจบสิ้นลง

โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์ซึ่งเป็นการณ์ลักษณะประจำค่าต่างประเภทกัน เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลา (การณ์ก่อผลหรือการณ์สัมฤทธิ์ผล) เหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์ทรงสภาพ (สภาพการณ์ชั่วคราวหรือสภาพการณ์ถาวร) อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ในสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กันบนห่วงโซ่การีต โดยที่เหตุการณ์พลวัตแบบมีขอบเขตเวลาตรงกับเหตุการณ์ผล ส่วนเหตุการณ์ทรงสภาพตรงกับเหตุการณ์สภาพผลบนห่วงโซ่การีต หากเปรียบเทียบการแสดงเหตุการณ์บนห่วงโซ่การีตของโครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มนี้กับโครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแรก พบว่าความไม่ชัดเจนทางความหมายของโครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนเกิดจากการที่มีขอบเขตการแสดงความหมายที่ครอบคลุมทั้งเหตุการณ์ผลและเหตุการณ์สภาพผลในห่วงโซ่การีต ในขณะที่โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อนมีขอบเขตการแสดงความหมายที่กว้างเพราะสามารถแสดงเหตุการณ์ได้เพียงเหตุการณ์เดียวคือเหตุการณ์ผลหรือเหตุการณ์สภาพผล

โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 4 ประเภทดังนี้ ก) โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น **ประตูเปิด** ข) โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรเช่น **ต้นไม้โค่น** ค) โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น **รถหยุด** และ ง) โครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวรเช่น **ตะเกียบหัก**

เมื่อนำตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์มาทดสอบกับโครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มประเภทต่างๆพบว่า **กำลัง** และ **อยู่** มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันคือ เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์และแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้นหรือทรงสภาพอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม อย่างไรก็ตาม **กำลัง** แตกต่างจาก **อยู่** ตรงที่ **กำลัง** มีความหมายลักษณะพลวัตเป็นความหมายสำคัญ แต่ **อยู่** มีความหมายลักษณะสภาพเป็นความหมายสำคัญ คุณสมบัติทางความหมายของ **กำลัง** และ **อยู่** เห็นได้จาก **กำลัง** สามารถเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต ไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพได้ ดังนั้น **กำลัง** จึงสามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาแต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอรรถนแบบสลับลุ่มที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันได้ นอกจากนี้ในบาง

กรณี **กำลัง** สามารถใช้เพื่อแสดงจุดเน้นย้ำพิเศษที่ส่วนกลางของเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉบับพลันซึ่งโดยปกติแล้วเหตุการณ์ประเภทนี้จะไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้เลือกเน้น แต่ **กำลัง** เข้าไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเหตุการณ์โดยยึดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดออกจากกันทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ **กำลัง** ได้สามารถเลือกเน้นได้ แต่ **อยู่** ไม่สามารถใช้ในกรณีเช่นเดียวกันนี้ได้ คุณสมบัติทางความหมายลักษณะสภาพของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** เห็นได้จาก **อยู่** สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ อย่างไรก็ตาม **อยู่** แสดงความหมายความไม่ถาวรของเหตุการณ์เป็นความหมายโดยนัยดังนั้น **อยู่** จึงไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณถาวรได้

คุณสมบัติทางความหมายที่เป็นลักษณะพลวัตของ **กำลัง** และคุณสมบัติทางความหมายที่เป็นลักษณะสภาพของ **อยู่** แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อ **กำลัง** และ **อยู่** ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณก่อนผลต่อด้วยสภาพการณชั่วคราวเช่น **ประตูเปิด** โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้มีความไม่ชัดเจนทางความหมายเนื่องจากในโครงสร้างของเหตุการณ์นี้ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อยสองเหตุการณ์เกิดต่อเนื่องกัน ดังนั้นจึงสามารถแสดงความหมายได้ทั้งเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเช่น **ประตูเปิด(ออก)** และเหตุการณ์ทรงสภาพแบบกินเวลาเช่น **ประตูเปิด** แต่เมื่อมีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **กำลัง** หรือ **อยู่** ปรากฏในโครงสร้างความไม่ชัดเจนทางความหมายหมดไปเพราะ **กำลัง** จะทำหน้าที่เลือกเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะคือเหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาวัจนกรรมหรือเวลาอ้างอิง ส่วน **อยู่** จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะคือเหตุการณ์สภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาวัจนกรรมหรือเวลาอ้างอิงเช่น

- (1) ประตูเปิด
  - ก. ประตู(กำลัง)เปิด
  - ข. ประตูเปิด(อยู่)

ประโยค (1) สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 2 เหตุการณ์คือ เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์การเปิดของประตูซึ่งเป็นพลวัตแบบกินเวลาและมีขอบเขตเวลา โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์นี้ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัตและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตูซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพชั่วคราว โครงสร้างภายในเชิงเวลา

ของเหตุการณ์นี้ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่เป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ อย่างไรก็ตามเมื่อมี **กำลัง** หรือ **อยู่** ปรากฏดังใน (1ก.) และ (1ข.) ความกำกวมทางความหมายของประโยค (1) จะหมดไปโดยที่ **กำลัง** จะเลือกเน้นส่วนกลาง เหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตูกำลังเกิดขึ้น แต่ **อยู่** จะทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพและแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตูดำเนินอยู่ จะเห็นได้ว่าสำหรับกรณีโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้ โครงสร้างเหตุการณ์มีส่วนกลางสองประเภทให้ **กำลัง** และ **อยู่** ได้เลือกเน้น แต่ **กำลัง** จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและ **อยู่** จะเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ

อย่างไรก็ตาม **กำลัง** และ **อยู่** มีการใช้ที่ซ้อนเหลื่อมกันในบางกรณีคือ **อยู่** สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่คล้ายกับ **กำลัง** คือ เหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้นดังในกรณีโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบไม่มีขอบเขตเวลา (การณกระทำและการณจับปล้นแบบเกิดซ้ำๆ เช่น **เรือแล่น** และ **ไฟนาร์ถกระทบ**) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เหตุการณ์พลวัตที่แสดงโดย **อยู่** จะมีความหมายการเป็นสภาพเพิ่มเติมกับเหตุการณ์พลวัต กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตว่ามีสถานะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในที่นี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากเกิดขึ้นเป็นไม่เกิดขึ้นหรือจบสิ้นลง ทั้งนี้เนื่องจากตัวบ่งชี้การณลักษณะ **อยู่** ได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาจากกริยาซึ่งมีความหมายว่า **“มีหรือปรากฏสิ่งโคจร ณ ตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิง”** เช่นประโยค **แดงอยู่หลังบ้าน** ในประโยคนี้กริยา **อยู่** แสดงความหมายว่า แแดงปรากฏ ณ ตำแหน่งหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับบ้าน ในความหมายนี้สิ่งโคจรคือแดงและสิ่งอ้างอิงคือบ้าน ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างแดงและบ้านคือ แแดงปรากฏ ณ ตำแหน่งหลังบ้าน นอกจากนี้เหตุการณ์การปรากฏ ณ ตำแหน่งหลังบ้านของแดงเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีแนวโน้มว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต กล่าวคือแดงอาจจะอยู่หลังบ้านเพียงสองชั่วโมงแล้วเดินออกไปที่อื่นก็ได้ ดังนั้นเหตุการณ์นี้จึงเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณชั่วคราว

เมื่อ **อยู่** ปรากฏใช้เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ **อยู่** ยังคงคำความหมายเดิมของกริยา และแสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เช่นประโยค **เรือแล่นอยู่** แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์การเล่นของเรือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม สำหรับความหมายนี้สิ่งโคจรคือเหตุการณ์การเล่นของเรือ และสิ่งอ้างอิงคือจุดเวลาอ้างอิงหรือ

เวลาวัจนกรรม ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสิ่งใดจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงคือปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันบนเส้นเวลา หากเราอ้างอิงถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งว่ามีหรือปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม นั้นหมายความว่า ณ เวลานั้นเหตุการณ์ที่อ้างอิงยังไม่เสร็จสิ้น หรือจบสิ้นลง อย่างไรก็ตามเมื่อผู้พูดใช้ **กำลัง** อ้างถึงเหตุการณ์การแล่นของเรือ **กำลัง** จะแสดงจุดเน้นย้ำที่คุณสมบัติลักษณะพลวัตของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่า **กำลัง** และ **อยู่** จะสามารถเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเหมือนกัน แต่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่ต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้ **กำลัง** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังเกิดขึ้น (dynamic progressive) ซึ่งมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตเป็นความหมายสำคัญ และ **อยู่** เป็นตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภททรงสภาพ (stative progressive) และมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะสภาพเป็นความหมายสำคัญ

ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง **แล้ว** กับโครงสร้างกรรมแบบสลับประเภทต่างๆผู้วิจัยพบว่า **แล้ว** มีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือ **แล้ว** สามารถแสดงความหมายได้หลายความหมายซึ่งสามารถจัดประเภทเป็นได้ทั้งความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective) และความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) อย่างไรก็ตามทุกความหมายที่ **แล้ว** แสดงนั้นต่างมีความหมายโดยนัยร่วมกันคือ **การเปลี่ยนแปลงสภาพ** (change of state) ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพจัดได้ว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญของ **แล้ว** เนื่องจาก **แล้ว** สามารถปรากฏกับโครงสร้างกรรมแบบสลับได้ทุกประเภทซึ่งแสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพ ยกเว้นโครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์สภาพการณการซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีสภาวะคงที่สูง ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ **แล้ว** มีความกำกวมทางความหมายคือ ก) การที่ **แล้ว** สามารถเลือกเน้นขอบเขตเหตุการณ์ซึ่งอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ ข) จำนวนขอบเขตที่อยู่ในโครงสร้างของเหตุการณ์ ค) ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของขอบเขตเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นกับตำแหน่งของจุดเวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรมบนเส้นเวลา และ ง) บริบทในการสนทนา

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตดังต่อไปนี้

- 5.2.1 เนื่องจากผู้วิจัยใช้โครงสร้างอกรรมแบบสลับซึ่งมีกริยาค่อนข้างน้อยเป็นกรณีศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยากลุ่มอื่นๆต่อไปเพื่อให้เห็นภาพรวมของระบบการณลักษณะประจำคำในภาษาไทยได้ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น
- 5.2.2 เนื่องจกงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาษาเฉพาะสมัย จึงน่าจะมีการศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ในเชิงประวัติเพื่อเพิ่มความเข้าใจระบบการณลักษณะของภาษาไทยให้ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งจะให้เห็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของระบบการณลักษณะของภาษาไทย
- 5.2.3 เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เพียง 3 ตัวคือ *กำลัง อยู่* และ *แล้ว* ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ตัวอื่นๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของระบบการณลักษณะทางไวยากรณ์ในภาษาไทยได้ชัดเจนขึ้น
- 5.2.4 เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละตัวแยกกันและไม่ได้ศึกษาในกรณีที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ปรากฏใช้ร่วมกันตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ผู้วิจัยเห็นว่าการปรากฏร่วมของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปเป็นประเด็นที่น่าสนใจ จึงน่าจะมีการศึกษาในประเด็นนี้เพิ่มเติม
- 5.2.5 ผู้วิจัยเห็นว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะ *กำลัง* และ *อยู่* สามารถปรากฏเดี่ยวหรือปรากฏร่วมกันได้ อีกทั้งในบางกรณีความหมายที่แสดงโดยประโยคที่มี *กำลัง* หรือ *อยู่* เมื่อปรากฏตัวเดียวและเมื่อ *กำลัง* และ *อยู่* ปรากฏร่วมกันมีความคล้ายคลึงกันเช่น *เรือกำลังแล่น เรือแล่นอยู่* และ *เรือกำลังแล่นอยู่* ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาตัวบ่งชี้การณลักษณะสองตัวนี้โดยใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูล รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบความหมายของ *กำลัง* และ *อยู่* ในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อดูว่าผู้พูดเลือกใช้ตัวบ่งชี้การณลักษณะตัวใดตัวหนึ่งในบริบทใด และเลือกใช้ทั้งคู่พร้อมกันในบริบทใด
- 5.2.6 ผู้วิจัยเห็นว่าคำว่า *แล้ว* เป็นคำที่มีความกำกวมทางความหมายสูงซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบริบทในการตีความ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาความหมายต่างๆที่ *แล้ว* สามารถแสดงได้ในประเด็นทางวัจนปฏิบัติศาสตร์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- นิตยา กาญจนะวรรณ. 2513. สภกรรมการศึกษาในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา กาญจนะวรรณ. 2522. ภาษาไทยเรียกกาลว่าอย่างไร. วารสารอักษรศาสตร์, 11 (กรกฎาคม 2522): 5-19
- พรพิลาส เรืองโชติวิทย์. 2524. ประโยครับในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูลสุข รัตโนทยานนท์. 2525. ปัจจุบันกาลในภาษาอังกฤษและภาษาไทย: การศึกษาเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญแข วงษ์ศิริ. 2525. คำอกรรมกริยาในภาษาไทย: การศึกษาและการจำแนกตามแนวไวยากรณ์การก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุ สังขะวร. 2527. ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มีมิตร ศรีประสิทธิ์. 2546. การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลี คูสมิต. 2527. การศึกษาเปรียบเทียบของการใช้ภาษาที่แสดงเวลาในอดีตในภาษาอังกฤษและภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิจินต์ ภาณุพงศ์. 2525. โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร: หจก. คุณพิน อักษรกิจ
- วิจินต์ ภาณุพงศ์ และ ราตรี ถันวารชร. 1975. ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย. ใน Jimmy G. Harris & James R. Chamberlain, eds. Studies in Tai Linguistics: In Honour of William J. Gedney, pp. 355-376. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities.

- อภิญา สร้อยสุรห่า. 2528. การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาที่แสดงเวลาในขนาดในภาษาอังกฤษและภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- อิงอร สุพันธ์ุณี. 2528. กาลในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2480. หลักภาษาไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช

ภาษาอังกฤษ

- Agrell, S. 1908. Aspektänderung und Aktionsartbildung beim polnischen Zeitworte: ein Beitrag zum Stadium der indogermanischen Präverbia und ihrer Bedeutungsfunktionen. Lunds Universitets Arsskrift, new series, I, iv. 2
- Anderson, Roger. 1993. Four Operating principles and Input Distribution as Explanations for Underdeveloped and Mature Morphological Systems. In K. Hyltenstam and A. Viborg eds. Progression and Regression in Language, 303-339. Cambridge: Cambridge University Press.
- Anderson, Roger; and Shirai, Yasuhiro. 1994. Discourse Motivations fro some Cognitive Acquisition Principles. Studies in Second Language Acquisition 16, pp. 133-156
- Bach, Emmon. 1980. Tenses and Aspects as Functions on Verb-Phrases. In Christian Rohrer ed. Time, Tense, and Quantifiers: Proceedings of the Stuttgart Conference on the Logic of Tense and Quantification. pp. 19-37. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Bach, Emmon. 1981. On Time, Tense and Aspect: An Essay in Metaphysics. In Peter Cole ed. Radical Pragmatics. pp. 63-81. New York City : Academic Press.
- Bach, Emmon. 1986. The Algebra of Events. Linguistics and Philosophy 9: 5-16.
- Bache, Carle, Hans BasbØll, and Carl-Erik Lindberg, eds. 1994. Tense, Aspect and Action: Empirical and Theoretical Contributions to Language Typology. Berlin: Mouton de Gruyter
- Bertinetto, Pier-Marco. 1994. Temporal Reference, Aspect, and Actionality: Their Neutralization and Interactions. In Bache, Basboll, & Lindberg, eds. 1994. pp. 113-138.

- Bertinetto, Pier-Marco and Denis Delfitto. 2000. In Dahl ed. Aspect and Actionality: Why they Should be Kept Apart. pp. 189-225
- Bickel, Balthasar. 1997. Aspectual Scope and the Difference between Logical and Semantic Representation. Lingua 102: 115-131.
- Binnick, Robert I. 1991. Time and the verb: A guide to tense and aspect. New York/Oxford: Oxford University Press.
- Bisang, Walter. 2003. Aspect in East and Mainland Southeast Asian Languages – A First Step. In Pranee Kullavanijaya ed. Thai from Linguistics Perspectives, (Manusya: Journal of Humanities, Special Issue No.6), pp. 43-56. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Boonyapatipark, Tasanalai. 1983. A Study of Aspect in Thai. Ph.D. Thesis, University of London.
- Breu, Walter. 1985. Handlungsgrenzen als Grundlage der Verbklassifikation. In Werner Lehfeldt, ed. Slavistische Linguistik 1984, 9-34. München: Sagner.
- Breu, Walter. 1994. Interaction between Lexical, Temporal and Aspectual Meanings. Studies in Language 18: 23-44
- Breu, Walter. 2000. Zur Position des Slavischen in einer Typologie des Verbalaspekts (Form, Funktion, Ebenenhierarchie und Lexikalsche Interaktion). In Walter Breu ed. Probleme de Interaktion von Lexik and Aspekt (ILA), pp. 21-54. Tübingen: Neimeyer
- Bybee, Joan; and Dahl, Östen. 1989. The Creation of Tense and Aspect Systems in the Languages of the World. Studies in Languages 51: 51-103.
- Bybee, J., R. Perkins, and W. Pagliuca. 1994. The Evolution of Grammar: Tense, Aspect, and Modality in the Languages of the World. Chicago: University of Chicago Press.
- Comrie, Bernard. 1976. Aspect. Cambridge: Cambridge University Press
- Comrie, Bernard. 1985. Tense. Cambridge: Cambridge University Press
- Croft, William. 1991. Syntactic Categories and Grammatical Relations: The Cognitive Organization of Information. Chicago: University of Chicago Press
- Croft, William. In prep (partial draft). Verbs: aspect and argument structure. Oxford: Oxford University Press

- Dahl, Östen. 1985. Tense and Aspect Systems. Oxford: Blackwell.
- Dahl, Östen, ed. 2000. Tense and Aspect in the Languages of Europe. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter.
- Dowty, David. 1979. Word Meaning in Montague Grammar. Dordrecht: Reidel.
- Dowty, David. 1991. Thematic Proto-roles and Argument Selection. Language 67: 547-619.
- Filbeck, David. 1975. A Grammar of Verb Serialization. In Jimmy G. Harris & James R. Chamberlain, eds. Studies in Tai Linguistics: In Honour of William J. Gedney, pp. 112-129. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities
- Filip, Hana. 1993. Aspect, Situation Types and Nominal Reference. Ph.D. Dissertation, University of California at Berkeley. Published as Filip, H. 1999.
- Filip, Hana. 1999. Aspect, Eventuality Types and Nominal Semantics. (Outstanding Dissertations in Linguistics.) New York/London: Garland Publishing. Inc.
- Garey, H.B. 1955. The Historical Development of Tenses from Late Latin to Old French. Language Vol. 31. No. 1 (Part 20): 9-15
- Hass, M.R. 1955. Thai Vocabulary. American Council of Learned Societies. Washington, D.C.
- Hinrichs, Erhard. 1985. A Compositional Semantics for Aktionsarten and NP Reference. Ph.D. dissertation, Ohio State University
- Hopper, Paul. 1979. Aspect and Foregrounding in Discourse. In T. Givon (ed.), Discourse and Syntax, pp. 213-241. New York: Academic Press.
- Howard, K. 2000. The Notion of Current Relevance in the Thai Perfect. Linguistics 38-2: 373-407
- Johanson, Lars. 1971. Aspekt in Türkischen. Uppsala.
- Johanson, Lars. 2000. Viewpoint Operators in European Languages. In Dahl, ed. 27-187
- Johnson, Marion R. 1980. A Semantic Description of Temporal Reference in the Kikuyu Verb. Studies in African Linguistics 11: 269-320.
- Johnson, Marion R. 1981. A Unified Temporal Theory of Tense and Aspect. In Philip Tedeschi and Annie Zaenen, eds. Tense and Aspect. pp. 145-71. New York: Academic Press.

- Kenny, Anthony. 1963. Action, Emotion, and Will. London: Routledge and Kegan Paul.
- Koschmieder, Erwin. 1928/1929. Studien zum Slacischen Verbalaspekt, In Zeitschrift für Vergleichende Sprachforschung 55: 208-304; 56: 78-105
- Koschmieder, Erwin. 1934. Nauka o Aspektach Czasownika Polskiego Wzarysie. Próba Syntezy. Wilno.
- Krifka, M. 1992. Thematic Relations as Links between Nominal Reference and Temporal Construction. Sag, I. A. and A. Szabolsci, eds. Lexical Matters, pp. 29–53.
- Kruisinga, E. 1930. The Verbal -ing in Living English. English Studies 12: 24-31, 58-66, 110.
- Kullavanijaya, Pranee and Walter Bisang. 2004. Another Look at Aspect in Thai. Paper presented at 2004 Annual Conference, Southeast Asian Linguistic Society (SEALS) XIII , Bangkok
- Langacker, R. 1991. Concept, Image, and Symbol. The Cognitive Basis of Grammar. Berlin and New York: Mouton de Gruyter
- Levin, Beth. 1993. English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation. Chicago: University of Chicago Press
- Lyons, John. 1971. Semantics. Vol. 2. Cambridge: Cambridge University Press
- Maslov, Ju. D. 1962. Voprosy glagol'nogo vida v sovremennom zarubezhnom jazykoznanii. (Questions of verbal aspect in contemporary foreign linguistics.) In Ju. D. Maslov, ed., Voprosy glagol'nogo vida: Sbornik, pp. 7-32. Moscow: Izd-vo inostranoj literatury.
- Mourelatos, Alexander. 1978. Events, Processes and States. Linguistics and Philosophy 2: 415-434.
- Moens, Mark and M. Steedman. 1987. Temporal Ontology in Natural Language. Proceedings of the 25th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics, 1-7.
- Moens, Mark and M. Steedman. 1988. Temporal Ontology and Temporal Reference. 14.15-28. Research report of the Centre for Cognitive Science, University of Edinburgh, 1987.
- Olsen, Mari Broman. 1997. A Semantic and Pragmatic Model of Lexical and Grammatical Aspect. New York: Garland Publishing

- Sasse, Hans-Jürgen. 1991. Aspekttheorie, In Hans-Jürgen Sasse, ed. Aspektsysteme, 1-35. (Institut für Sprachwissenschaft, Universität Zu Köln, Arbeitspapier Nr. 14 [Neue Folge]). Köln: Universität Zu Köln, Institut für Sprachwissenschaft.
- Sasse, Hans-Jürge. 2002. Recent Activity in the Theory of Aspect: Accomplishments, Achievements, or just Non-progressive State?. Journal of Linguistic Typology 6: 199-271
- Scovel, Thomas S. 1970. A Grammar of Time in Thai. Ph. D. Dissertation, University of Michigan .
- Sreechareonsatit, Tasanee. 1984. Conjunct Verbs and Verbs-in-series in Thai. Ph.D. Dissertation, University of Illinois, Urbana-Champaigne.
- Shirai, Yasuhiro, and Anderson, Roger. 1995. The Acquisition of Tense-aspect Morphology: A Prototype Account. Language 71 (4): 743-762
- Smith, Carlota. 1991. The Parameter of Aspect (1st Ed.). Kluwer Academic Publishers.
- Smith, Carlota. 1997. The Parameter of Aspect (2nd Ed.). Kluwer Academic Publishers.
- Ryle, Gilbert. 1949. The Concept of Mind. London: Hutchinson.
- Sookgasem, Prapa. 1990. Morphology, Semantics, and Syntax of Auxiliaries in Thai. Ph.D. Dissertation, University of Michigan .
- Tedeschi, Philip & Annie Zaenen, eds. 1981. Tense and Aspect. New York: Academic Press.
- Thepkanjana, Kingkarn. 1986. Serial Verb Constructions in Thai. Ph.D. Dissertation, University of Michigan, Ann Arbor.
- Thepkanjana, Kingkarn. 2000. Lexical Causatives in Thai. In Frederike Van der Leek and Ad Foolen, eds. Constructions in Cognitive Linguistics. pp. 259-271. Amsterdam: John Benjamins
- Van Valin, R. D. Jr. in press. Exploring the Syntax-semantics Interface. New York: Cambridge University Press.
- Van Valin, R. D. Jr. and Randy LaPolla. 1997. Syntax, Structure, Meaning and Function. Cambridge: Cambridge University Press.
- Verkuyl, Henk. 1972. On the Compositional Natural of Aspects. Dordrecht-Holland, D. Reidel.
- Verkuyl, Henk. 1993. A Theory of Aspectuality. Cambridge: Cambridge University Press

Vendler, Zeno. 1957. Verbs and Times. The Philosophical Review 66: 143-160.

Reprinted in Vendler, 1967

Vendler, Zeno. 1967. Linguistics in Philosophy. Cornell: Cornell University Press.

Warotamasikkhadit, Udom. 1972. Thai Syntax: An Outline. The Hague: mouton.

Warotamasikkhadit, Udom. 1976. Complications in Temporal Preverbs and Their Semantic Interpretation. Paper Presented at the Ninth International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics, Copenhagen: Denmark

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายคเชนทร์ ตัญศิริ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย